

KAYPAKKAYA'yı ülkemizdeki burjuva ve burjuva-demokrat aydınlar özellikle "yok" sayar. O'nu ısrarla görmezlikten gelirler. Bunun tek bir nedeni vardır. O da, hiç kuşku yoktur ki KAYPAKKAYA'nın proleter devrimci çizgisidir.

Çünkü O'nun, Türk devletinin niteliğini ve Kemalizm'in faşist özünü, komprador burjuvazi ve toprak ağalarının temsilcisi olduğunu, Türk devletinin Kürt ulusunu ezdiğini, Kürtlerin ezilen bir ulus olduğunu ve Kürt ulusunun ayrılma hakkı olduğunu net olarak ortaya koyması; ve bunlarla birlikte, proletarya önderliğinde demokratik halk devrimi ve kesintisiz olarak sosyalizm ve komünizmi hedeflediği için, ne burjuvazinin ne de burjuvazinin etki çemberi içindeki bazı demokrat aydınlarımızın hoşuna gitmiştir. Öte yandan KAYPAKKAYA'nın düşünceleri ve çözümlemelerinin, bu kesimlerin hoşuna gitmesi zaten beklenemez.

Bu gerçeklerin yanında bir başka gerçek daha var ki; KAYPAKKAYA'nın kurduğu işçi sınıfının öncü örgütü Proletarya Partisi'nin, sınıf savaşımını kesintisiz ve O'nun ortaya koyduğu Marksist-Leninst-Maoist çözümlemeler ışığında dirayetle yürütmesidir. Burjuvaziyi ve onun ideolojik-siyasal çemberi içinde olanları korkutan esas öge de budur. Çünkü, KAYPAKKAYA'nın düşünceleri savaşıma katiyen ara vermemiş, yarı yolda asla tökezlememiştir.

ISBN: 975-7919-24-1

Umut
Yayıncılık

Saklanmaya çalışılan bir meşale İBRAHİM KAYPAKKAYA

Saklanmaya çalışılan bir meşale İBRAHİM KAYPAKKAYA

Nihat Behram
Ragıp Zarakolu
Ali Taşyapan
Hasan Kıyafet
Temel Demirer
Mihri Belli
Muzaffer Oruçoğlu
Şükran Soner
Oral Çalışlar
Nurgüzel Oral

Umut Yayıncılık

Saklanmaya çalışılan bir meşale
İbrahim Kaypakkaya

Umut Yayımcılık

Umut Yayımcılık
Birinci Baskı: Ocak 2003

Derleyen: Barış Orhan Zeki
Yayına hazırlayan: Umut Yayımcılık

Kapak tasarımı: Muharrem Nergiz

Baskı: Kayhan Matbaası
ISBN: 975-7919-24-1

UMUT YAYIMCILIK VE BASIM SAN. LTD. şTİ
Yönetim Yeri: Gureba Hüseyin Ağa Mah. İmam
Murat Sok. 14/1 Aksaray/ İstanbul
Tel: (0212) 531 48 53
Fax: (0212) 621 61 33

İçindekiler

Sunu.....	5
Nihat Behram.....	7
Ragıp Zarakolu.....	18
Ali Taşyapan.....	20
Hasan Kıyafet.....	29
Temel Demirer.....	35
Mihri Belli.....	64
Muzaffer Oruçoğlu.....	66
Şükran Soner.....	76
Oral Çalışlar.....	80
Nurgüzel Oral.....	89

Sunu

1970'lerin kabaran kitle hareketlerinin içinde kasıtlı, yeşil gözlü bir delikanlıydı. Genç yaşına rağmen yaşadığı koşulların ve dönemin pratiği içinde geliştirip-büyüttü düşüncelerini. Çin Komünist Partisi önderliğinde gerçekleştirilen Büyük Proleter Kültür Devrimi'nin çağrısına Türkiye topraklarında verilen yanıttı bu. Marksizm-Leninizm-Maoizm biliminin Türkiye proletaryasının, ezilen uluslardan halkın kurtuluşunu muştulayan bilimin coğrafyada filizlenmesiydi. O; Kemalizm konusunda, Ulusal Sorun ve çözümünde, Türkiye egemen sınıflarının ve ezilenlerin durumunun analiz edilmesi ve devrim stratejisinin belirlenmesiyle bunun sentezlenmesiyle yeni bir yol açtı.

Yaşadığı dönemden bugüne Onun düşünceleri bu coğrafyada en tehlikeli olarak belirlendi. Onun belirlediği ve ortaya koyduğu düşünceler ülkemizde ege-

men sınıfları alaşağı ederek proletaryanın zaferini sağlayacak yegane düşünceydi. Mustafa Suphi'lerin katledilişinin ardından kesintiye uğrayan proletarya mücadelesinin yeniden ayağa dikilmesiydi. 1972'de proletarya Partisi'nin ilan edilişiyle birlikte sadece o günün değil geleceğin aydınlık düşüncelerinin de tohumları atıldı. O, yaptığı tahliller ve koyduğu devrim stratejisiyle hep gizlenmeye, saklı tutulmaya çalışıldı. Genç yaşına rağmen ortaya koyduğu yolun sonundan korkan egemenler, 1973 yılının 18 Mayıs'ında katlederek Onu ve düşüncelerini yok etmeye çalıştılar. Ancak ardıllarının devraldıkları bu şanlı bayrağı yere düşürmeden sebatla sürdürdükleri yürüyüş ne Onun ne de düşüncelerinin bu topraklardan asla silinmeyeceğinin kanıtıdır.

Yaptığımız bu çalışmanın amacı da 30 yıldır süren manifestonun önderi İbrahim Kaypakkaya'nın düşüncelerini, yaşamını ve mücadelesini Onu tanıyan aydın ve yazarlarımızdan bir kez daha okuyarak Saklanmaya Çalışılan Meşalenin düşüncelerini bu topraklarda ezilen milyonlara taşımaktadır. Bu anlamda Umut Yayımcılık olarak bu çalışma talebimize olumlu yanıt vererek bu çalışmaya yazılarıyla katkı sunan, emek veren yazarlarımıza teşekkür ediyoruz.

Umut Yayımcılık
Ocak 2003

İŞKENCEDE ÖLEN YOLDAŞ İÇİN

Senin alnındaki yaralar
halkın yaralarıdır,
seni kırbaçlayan el
halkı da kırbaçladı...

Boynuna vurulan zincir
halkı boğmak istiyor,
beynini sarsan elektrik
halkı da örseledi...

-Toroslar ah Toroslar
Hozat, Silvan, Tunceli...
Açlık, esaret, keder...
Kavga sizin içindir;
elinde katillerin
yoldaş, sizin için can verdi-

Kimbilir ne kadar vahşice sana
vurdular, dağladılar;
direnen bakışların
nasıl zalimce katledildi...?

Alnındaki yaradan
boşaldı belki bütün kanın,
fakat nehirlerin akıyor, dağların rüzgârlıdır,
bak... yine çarpıyor kalbin
ortasında kavganın.

1975

Nihat Behram

Nihat Behram

Direnişin de bir tarihi var

Direnişin tarihini hayatıyla yazan bir kahraman: İbrahim Kaypakkaya

Görmesini bilen göz, duymasını bilen kulak gelişeni görür, yükselişin ayak sesini duyar; ve yürek sadece sinsiliğin, korkunun, kuşkunun yuvası değilse eğer, yükselişin rüzgarını taşır nabzında, acıdan bile kuvvet alır... Çünkü hayata yön veren, teslimiyet, döneçlik, uzlaşma, korku, ihanet, mızımlık, sünepelik değildir; gelişimin enerjisi, insan olmanın, insanlık için dövüşmenin değerlerinde gizlidir. İçtenlik, kararlılık, bağlılık, cesaret, çıkarsızlık, fedakarlık, insanın yarattığı en yüce değerlerdir ve insanlığın geleceği için kavgayı ve o kavga uğrunda direnişi erdemli kılan da bu değerlerdir zaten. Zalimler, direnişi kırdığı oranda tahtlarını koruyorlar. Ve bunun için de yapamayacakları hiçbir zalimlik yoktur; mazlumlarsa, acılarını direnişlerinde biliyor ve kuvvete dönüştürüyorlar. Direniş halkın bileğitaşıdır; sığınakları, barikatları, tarihlerinden alıp gelecek kuşaklara bıraktığı en kutsal mirası....

Direnmek elbette ki zorludur; güç ister, inanç ister, kararlılık, bilinç, fedakârlık... en önemlisi de doğal bir alçakgönüllülük. Bir gram bal için binlerce çiçek dolaşıyor bir

arı. Bir gram balın ardındaki bu zahmet, o bir gram balın var oluş nedenidir. Ve o zahmet ki, doğal ve alçakgönüllü emeğiyle arının da var oluş nedenidir. Devrimci kazanımlar da böyledir. Nice yılların, nice can verişlerin, nice uğraşların sonunda milim milim birikir. Söz gelimi, grev hakkını düşünün. Ardında nice can, nice kavga günleri yatar. Fedakâr, alçakgönüllü, çıkarsız, içtenlikli, cesur, bilinçli. Sahibi olduğu hakların, nice zorlukların içinden, nice can bedeliyle süzülüp de kazanılmış olduğunun bilincindeki insan, o hakkını öyle kolayca teslim etmez düşmana...

Mazlumun tarihidir bu. Onun geleceği, insanlığın geleceğidir. Bir tutam umut ışığı nice çabayı gerektirir. Engellerde vazgeçme duygusuna kapılmamayı, fedakârca didinmeyi. Çünkü bu onun, geleceğini inşa çabası, çünkü bu onun insan olarak var oluş nedenidir. Onun mirası bu uğurdaki kavgasıdır. Zalimin tarihiyse, bu mirası talan etmeye, bu mirası kanla bastırmaya, bu mirası yok etmeye ayarlıdır. Döneklik, teslimiyet, yenilgi hatipliği, korku, kuşku körükçülüğü, alfabesini zalimin bu hesaplarından almaktadır. Sessiz ve kıpırtısız da olsa, içi ateş dolu bir yarıdağ gibi, acılarıyla dolu, öfkesiyle, direniş mirasıyla, geleceğe olan tutkusuyla dolu halkı, görmezden, duymazdan gelmek, nasıl da beyhude bir çaba!

Görmesini bilen göz görüyor, duymasını bilen kulak duyuyor. İnsana ayarlı yürek, nabzının rüzgârını nerden alacağını biliyor. İnsanlık tarihinde bir insan ömrünün uzunluğu nedir ki? Yine de, bakmasını, duymasını bildi mi insan, o kısacık ömründe bile, nice nice önemli kavga adımlarının tanıdığıdır. İşte ne kadar taze: onbinlerce Zapatista, önlerinde kumandan Markos, Meksika'nın derin bağrından, başkent Meksiko City'ye yürüyüşe geçtiler. Egemenler, ellerinden ne geliyorsa yaptılar bu yürüyüşü

engellemek için. Onlarsa, tarihlerinden aldıkları kavga ve direniş mirasıyla kararlıydılar. Yürüdüler. Başkent kapısına dayandıklarında bu kez egemenler, 'hiç olmasa hedefe ulaştırmama' taktiğine başvurdular. Devlet başkanı, 'isteginiz bizimle görüşmekti, tamam ben hazırım, bir TV kanalında görüşelim!' diyordu. Direnişi kırmamanın, içini boşaltmanın en kurnaz taktiği idi bu. Bir pususu, son tuzak. Kumandan Markos, sadece bize, günümüze miras olarak değil, bu yüzyıldan insanlığa da miras kalacak bir yanıt verdi ona: "Düşmanla temas, eğer düşmanı teslim almak için değilse, ona teslim olmak içindir!" dedi. Yani diyordu ki, "biz parlamentoda konuşmak istedik, hayır dediniz, bütün engellerinizi dövüşerek aşıp geldik, hedefimize ulaşıp, uzun süreli mücadelemiz için dağlardaki mevzilerimize döneceğiz"; yani diyordu ki, "şu an eylemde zafer ya da yenilgi anıdır. TV'leriniz sizin teslim alma tuzağınızdır"; yani diyordu ki, "Hedefimize ulaşma yolundaki kararlılığımız ve direnişimiz mirasımızdır. Teslimiyetse düşmana yarar"; yani diyordu ki, "Uzlaşma karşılıklı ödünlerle olur, tek taraflı verilen ödün uzlaşma değil, teslimiyettir"; yani diyordu ki, "bu 'temas anı' artık teslim olma değil teslim alma anıdır"...

Mızımlığı, korkuyu körükleyenler, 'devrimler çağının bittiğini' söylüyor; 'sosyalizmin öldüğünü, silahlı direniş çağının hüsrana uğradığını'... ve benzeri binlerce yalan! Oysa ki duymasını, görmesini bilene hayat, direniş çarpıntılarını, kavga atılışlarını da sunuyor. Ve esas olan da odur. Yani esas olan doğrudan can bulandır. Dört bir yanı yalan ve safsata da kuşatmış olsa, gelişmenin kalbi, doğru olan da çarpıyor.

İşte, bin yılın zulüm deneylisi zalimlerin paslı kafesi ve içinde Gonzalo! Sayısız TV kanalı, O'nun hakkında yalan

ve safsata yayıyor. Hiçbirşey, Gonzalo'nun, teslim olmaz çığılının çınlayıp yankılanmasını engelleyemiyor. Ve işte, gencecik insanların, metropollerde, 'emperyalist efendiler'in, korkulu rüyası olan kavga şölenleri. Dünyayı bölüşmek için kan iştahıyla toplanan küreselcilerin paniği, telaşı...

Direnişin de bir tarihi var ve halkın bağrında içten içe biriktiriyor kendini. Pir Sultan darağacına götürülürken, "Benden selam olsun ev külfetine/çıkıp ele karşı ağlamasınlar" diyordu. Yani diyordu ki, "siz benim canımı alıyorsunuz, buna gücünüz yetiyor; ama inancımı ve onurumu değil. Çünkü onu almaya gücünüz yetmez." Ölüme giderken, boyun eğmeyişi, dönmemeyi, korkusuzluğu, inancı yolunda baş eğmezliği, onurunu, inancı uğrunda fedakârlığını miras bırakıyordu. Pir Sultan'dan yüzlerce yıl sonra; idama giderlerken Denizlerin söylediği sözlerde de aynı anlam vardı. Yani inançları uğrunda darağacına ısıklık çalarak yürüyorlar ve yakınlarına bu onurlu ölüm nedeniyle üzülmemelerini diliyorlardı. Bir farkla ki, tarihten süzülüp gelen bu direniş mirasına, Denizler kendi renklerini ekliyordu. Yani, Pir Sultan'ın da yürüyüp geldiği yer yasaklar, katliamlar ve zindandı, Deniz'in de. İkisi de inancı yolunda ölümü hiçe sayıyordu. Fakat, Pir Sultan kendi imanının 'imam'ıydı. Deniz'in imanı sosyalizm, 'İmam'ı ise su ve topraktı. Bundan ki, imam istemedi giderken. Darağacına yürürken, direniş tarihine eklediği renk de buydu. Suyun ve toprağın rengi. Politik biçimini sosyalizme bağlılıkta bulan bilimin rengi. Ondan ki, umutlarını sadece yürekte değil, dağda bilemek istemişlerdi. Tarihten aldıkları direniş mirasına dağın rengiydi ekledikleri.

Ve İbo'nun o muazzam direnişi eklendi sonra direniş tarihine. Bir insanın canıyla yazdığı destandı bu... (Onun

hayatını, kalbi duracak gibi bir duyguyla, gün gün, belge belge toplayıp, aynı dönemde benzeri bir zindanda yazmaya başlamış birisi olarak bunu çok iyi biliyorum.) Evet, İbo'nun, insanın ruhunu tel tel ürperten o muazzam direnişi eklendi direniş tarihine. O'nu yalnız, güçsüz, bir başına yakaladıklarını sandıkları yerde İbo, içi kıvılcım dolu bir yanardağ gibi duruyordu. O'nun hakkında, 'eni konu bir can, dayanmasının bir sınırı var' diye düşündükleri yerde, O binlerce yıllık mazlumlar direnişinin uğultusuyla yüklüydü. Konuşturdukları an, teslim alacaklarını sandıkları yerde, dağ sessizliğiyle direndi. İçi kıvılcım dolu bir yanardağ sessizliğiyle. Öldürmekle yok edeceklerini sandıkları yerde, deniz gibi dalgalandı; taşımakla kurutulması mümkün olmayan bir deniz gibi. O an, kendi bireyi adına değil, halkı ve insanlık adına 'düşmanla temas anı'ydı. Ve zaten katiller, cinayetin ertesinde, teslim alamadıklarını, tam tersi kendilerinin teslim olduğunu da hemen anladılar. Anladılar ki, son çareye, çarelerin en soysuzuna başvurdular, 'intihar etti' diye bir zabıt tuttular cinayetleri hakkında. Onlar kendi tarihlerine bir sayfa eklediler, yine kirli, yalan ve kanlı; İbo ise, mazlum halkların direniş tarihine yeni bir sayfa ekledi, kanıyla rengini verdiği, kıvılcımlı, ışıltılı, onurlu, haysiyetli...

İbo'nun direnişi, tarihten alınmış bir mirası, en onurlu bir biçimde, çağın en aydınlık inancıyla, yani sosyalizme bağlılık ve umut ışığının bilimsel mücadelede arayışla boyutlandırarak, halka güven ve bağlılık temelinde gelecek kuşaklara devredışıdir. Yani, zorbanın karşısındaki duruşu, halkın bağrında biriken direnişler tarihinin bir doruğudur. Bir ucunda Pir Sultanlardan, Dimitrovlardan, Denizlerden beslenen kökleri; bir ucunda Markoslara, Gonzalolara, işkence altında direnenlere uzanan filiz filiz dalları olan...

Ondan ki, her bahar dalların çiçek açışı gibi, her kavga ve direniş anında İbo, halk adına o ödünsüz, o dik duruşuyla kendini anımsatmaktadır.

İlk gençlik yıllarımın tanışı, arkadaşım olması; aynı dönemlerde benzeri inançlarla kavga alanlarında olmamız; yine aynı dönemlerde benzeri işkencehaneleri, cezaevlerini solumamız, Onun hayatını yazma kararını kuşkusuz ki kamçulamıştır. Fakat itiraf etmeliydim ki, İbo'yu ve yaşadıklarını, direnişini, kısacası bizim için bıraktığı mirası anlatmanın, bir yazar için en kutsal ve birincil görev olduğunu yazma sürecimde anladım. Sanki yanımda gibiydi yazarken; geceleri yanıma geliyordu da, birlikte çalışıyor gibiydik. Her şey öylesine taze, öylesine içtendi. Ulaştığım her belge, her anı, her haber, en ufak bir uzlaşma ruhunu kabullenmez türdendi. Onun adı, ya ödünsüz başkaldırı ruhuyla ağza alınmalıydı, ya hiç alınmamalı. Daha kitabın adını aranırken bu duyguyla dolmuştum. “Ser Verip Sır Vermeyen Bir Yiğit” olarak tanımlamıştı kendini, ve bu tanımla da özdeşleşip sonsuzlaştı. Bir yığın diğer hedefleri yanı sıra, esas olarak iki hedef belirlemiştim kendime. İlki, yaşadığım çağda tanığı olduğum o muazzam direniş destanının, gerçek sahiplerine, yani halka ve gelecek kuşaklara iletmek için altını çizmeliydim. Ve bunun tek ölçüsü de, adını O'na yakışır bir biçimde ağza almaktı; yazılacak her sözcük, O'nun tarihe ekleyip taçlandığı direnişine yakışır olmalıydı. Çünkü O'nun direnişini anlatmak da düşmanla bir 'temas anı'ydı. Teslim olur gibi değil, teslim alır gibi yazılması gerekiyordu. Çünkü anlatılacak olan teslim olmayışın; canını verme pahasına düşmanı teslim alışın mirasıydı.

Hayatının izini, son döneminden sürmeye başlamıştım. Belgeleri topladığım mekânlardan az önce geçmiş gibiydi.

Her şey öylesine taze, öylesine kan sıcaklığı... anılarını dinlediğim arkadaşların her biri nice kavga, nice işkenceden süzülüp gelmişlerdi ve sanki az önce gelmişlerdi. Her şey öylesine taze, öylesine sıcak yaralı... Ve her şey taze sine yazılmalıydı. Beklemek yakışık götürmezdi. Beklemek bir korku ifadesiydi. Beklemek teslim olmaktı... İkinci hedefim ise, 'intihar zaptı'yla oynanmak istenen oyunu bozmaktı. Düşman eyleminin adını gerçek tanımıyla 'cinayet' olarak koymaktı. Kitabın tamamlandığı o dönemde, İbo'nun hayatından süzüp, iki de şiir yazdım: “İşkence de Ölen Yoldaş İçin” ve “Cinayet” adlarıyla...

Kitabın, belgesel anlatı dizisi olarak gazetede yayına başladığı sabah, başta İstanbul olmak üzere tüm Anadolu'nun, sokak sokak duvarlarında insanları bir “sürpriz” bekliyordu. İbo bakıyordu duvarlardan. Duvarları intikam alır gibi afişlemişti o gece arkadaşlar. Gazete onbinlerce fazla bastığı halde, çıkar çıkmaz tükenmişti. Ve soluksuz hemen yasak geldi ardından. Ertesi gün bir daha, ertesi gün bir daha... Geniş kitleler büyük bir coşkuyla karşıladı kitabı. Ve doğal yankısını Anadolu'nun her yanından yükselen ve bu cinayeti lanetleyen, o muazzam direnişin coşkusuyla bilenen seste buldu. Hayatımda en çok mektubu o günlerde aldım. Birkaç günde otuz bini bulmuştu sayısı. O süreçte ise 'katillerinin yargılanması' talebini getirmek gerekiyordu ki bunu yaptım... Başlarken belirlenen hedeflere esas olarak ulaşılmıştı: kitap, hem içerik olarak İbo'nun direniş ruhuna yakışır düşmüş, hem de O'nun mirası ve katli üstüne örtülmek istenen, kanlı karanlık örtü yırtılmıştı. Kitabım da, şiirler de yıllar ve yıllarca yasak kaldı. Ve giderek, öldürülmeye varan tehditler azgınlıktı. Tehditlerin karşısında hayatını anlattığım insana yakışır biçimde durmak gerekiyordu. Öyle durmamak korkmak olurdu,

sinmek, saklanmak, teslim olmak olurdu. O 'an' da, düşmanla bir 'temas anı'ydı. Teslim almıyorsan teslim oluyor-
sun demekti. Üstüne gelenin üstüne yürümek gerekiyordu. Onların tehdit ve yasaklarının kaynağı korkularıydı. Kuşkusuz ki, yasaklanan ve yasak altında unutturulmak istenen İbo'nun miras bıraktığı direniş ruhu ve zalimin kendi cinayeti idi...

Görmesini bilen göz görüyor, duymasını bilen kulak duyuyor.... Yüzlerce kanaldan her gün soytarılık ve magazin kusan, yalan ve ihanet geveleyen TV'lerine; dört koldan korku ve döneklık döşeyen, kapıkulu ruhunu besleyen yayınlarına; her yandan kuşatan tehdit ve zulüm güçlerine rağmen, esas olan, zalime karşı mazlum ve mahzun öfkesinin kıvılcım kıvılcım birikmesidir. Hayatın anlamı da budur, hayatın gelişme dinamiği de. Bunun tek ve en güçlü tanığı da insanlık tarihidir. Bu tarihten halka Bolu Beyi'nin tahtı değil, Köroğlu'nun öfkesi miras kalır; Karacaoğlu'nın sevdası; bu tarihte yargılayan Hitler değil, Dimitrov'dur... hayatın akarsuyu bu yatakta, halkın bağrında akıyor; insani istek, mahzun ve mazlum olanın isteğidir; bu tarih barbarın lanetlendiği bir tarihtir... Ve çok açıktır ki, binlerce yıldır birike gelen bu insanlık tarihine, İbo da Anadolu'dan adını eklemiştir. İnsanlık için verilen kavganın bütün merhalelerinde anılacak bir derinlikte eklemiştir. Hayatıyla yazdığı direniş destanı, yazılmış yazılabileceklerin en içtenlikli, en vefakâr, en kararlı, en bilinçli ve gözüpeklerinden biridir. Bıraktığı mirasta saklanacak hiçbir şey yok. Her şey alabildiğine taze, alabildiğine halksal, alabildiğine umutludur; ve hesap sormaya gebe ve alabildiğine apaçık... Saklanacak deliği halkı katledenler arasın!

Haziran 2002

CİNAYET

Soruyorlar.... ?

Süssüz, gösterişsiz, yakınmasız sesiyle
hayatından söz ediyor;
grevlerden, tarlalardan,
acılarından, çocuklardan,
yoksulluktan ve uykusuz sabahlardan...
derken, geriliyor alnı dalga dalga,
sesinde coşkunun ve inancın
şahinleri uçuyor
ve bir çiğdem kadar hırslı yüreği
şefkatle seyrediyor dünyayı....

Soruyorlar...

Hayatından söz ediyor,
sevgiden ve kavgadan;
en yalçın uçurumlardan bile
korkusuzca geçecek kadar cesur,
en sığ derelerde bile
döne döne açılan
o karanfil köpükleri tanıyor;
öç topluyor yaralardan
coşkulara güç veriyor...

derken, bakışlarında
bir mızrak gibi ışıltıyor yüreği...
Soruyorlar...?

Ufka doğru yükselen günlerden söz ediyor
ve kesilmez bir umutla dolduruyor o ufuk
onun ruhunu...
Soruyorlar... susuyor...
Soruyorlar... susuyor uzun uzun...
Zincirlerle, kancalarla, bıçaklarla soruyorlar,
susuyor uzun uzun...

Ve birden, o kızıl yüreğini
zehrin akımına bağlayıp, kurşunlayıp
kana buluyorlar;
uzanıyor upuzun...

Ve hayat
ve toprağın gürültüsü
papatyamı, ölümsüz bir beyazlıkla donatıyor
onun yüzünü...

1975

Nihat Behram

Ragıp Zarakolu

İbrahim Kaypakkaya dünya devrimcilerinin Pantheon'unda

İbrahim Kaypakkaya, hiç kuşkusuz, sosyalizme büyük bir coşku ile yönelen bizim kuşağın en inançlı, en kararlı ve en özgün kişiliklerinden biriydi. Türkiye devrimci hareketi içinde, turnusol kağıdı işlevi gören, son derece temel iki konuda, önemli bir kopuşu çok erken bir dönemde gerçekleştirdi ve ödünsüz tavır aldı. Bunlardan biri ulusal sorundu, diğeri ise resmi ideoloji karşısında net bir tavır almakla ilgiliydi.

1970'lerin başına damgasını vuran mesaj, Başkan Mao Zedung'un, dünyanın her yanında devrimci dalganın yükselişine dikkat çeken ve devrimcileri buna hazır olmaya davet eden mesajı idi. Bu çağrı, bir yandan da, komünist hareket içinde bürokratikleşmenin belini kıran Kültür Devrimi ruhunu dünya geneline taşıyordu. 1968 yılında kapitalist metropollerde yükselen gençliğin isyanı da, bu mesajlar karşısında ilgisiz kalmadı. Kimileri fabrikalara, kimileri kırsal kesimlere, köylülerin arasına yöneldi. Yaşamlarını proleterleştirmeyi önlerine hedef olarak koydular.

Şanlı Vietnam direnişinden, Latin Amerika ve Afrika'daki kurtuluş hareketlerine kadar uzanan çok geniş bir coğrafyada, son derece canlı bir devrimci hareketlilik yaşanıyordu. Sorgulanmayan, eleştirilmeyen hiç bir yapı sözkonusu değildi. Bu arada kendini gösteren en ilginç hareket-

lerden biri de hiç kuşkusuz, Hindistan'daki Naksalistlerdi. Ve bunların, toplumun, kırsal kesimlerin en yoksullarını hareket alanı olarak seçen, komünist hareket içindeki bürokratikleşmeyi ve revizyonistleşmeyi kıyasıya eleştiren, üretim araçlarını aynı zamanda bir direniş ve isyan aracı olarak yücelten özgün görüşleri vardı. Türkiye'de devrimciler o dönem, dünyadaki devrimci kabarmayı o kadar yakından izliyorlardı ki, Hindistan'daki Naksalistlerin metinlerine ulaşmanın da bir yolunu buldular. Kaypakkaya üçüncü önemli kopuşu da, bu alanda, yani komünist hareket ve yaşam tarzı anlayışı konusunda gerçekleştirdi.

Yani üçlü bir kopuş sözkonusu idi. Egemen ulus anlayışından kopuş, resmi ideolojiden kopuş, revizyonist, bürokratik örgütlenme anlayışından kopuş... Benim tanıdığım Kaypakkaya bütün bu kopuş süreçlerini sadece kuramsal düzeyde değil, kendi özelinde, pratiğinde de yansıttı. Ve bundan dolayı da efsaneleşti, kutsallaştırıldı. O, kısa süren yaşamı boyunca sadece konuşmakla yetinmedi; görüşlerini bizzat kitlelerin içine, coğrafyanın içine taşıdı ve sındı.

Onu ilk kez, FKF'nin Klodfarer caddesindeki merkezinde tanıdım. O sırada Demirel hükümetinin himayesi altında başını kaldıran faşist dalganın ilk başta kendisini hedef aldığı Çapa Öğretmen Okulunu savunmuş, sonra idarenin de işbirliği ile, okullarından kovulmuşlardı. Bizim lokalde yatıp kalkacaklardı bir süre. Bir gün şikayet ettiklerini duymadım. Geceler heyecanlı tartışmalarla, sohbetlerle geçti. Müthiş bir bölüşümcüydü. Arkadaşları ile, sanki kendi çocuklarıymış gibi yakından ilgileniyordu.

İbrahim, o dönem gittikçe daha kendini dayatan cuntacı eğilimlere karşı da açık ve net bir tavır aldı. Son derece iyi bir polemikçi idi, asla pes etmiyordu. Bu nedenle Teknik Üniversite'de yapılan ünlü forumlar sırasında, hedef alındı, saldırıya uğradı. Başında bir tabure kırıldı.

Ali Taşyapan

Bir değer in ardından

1965-66 ders yılında Kayseri Mimar Sinan İlköğretmen okulu beşinci sınıf öğrencisiydim. Edebiyat öğretmenim İbrahim Bey'den etkilendim, o ders yılının başlarında sol düşüncüyü benimsedim. Ertesi yıl yüksek öğretmen okuluna ayrıldım. Payıma İstanbul düştü. Eylül başında Çapa'ya vasil oldum. Hoş heyecanlarla dopdolu geçen bu yolculuğun beni İbrahim Kaypakkaya isimli değerle buluşturacağını bilemezdim. Tanıştığım ilk Çapalı oldu İbrahim. Devrimci dostluğumuzun nüvesi bu tanışmayla oluştu. Ardısıra süren nice paylaşımlarla nüve kök saldı, ışkın verdi, dala serpildi, gürbüzleşti, ulu bir çınar oluverdi. Bizlerden koparılışı otuzuncu yıla evrilmek üzere. İnsan ömrünün ölçeğine vurulursa kocaman bir dilim. Dostluğumuzun sembolü ulu çınar nezdinde kocamadı, son buluştuğumuz anın diriliğiyle duruyor.

Çapa'da epey devrimci öğrenci vardı, hepsi hoş insanlardı. Ama bu güzel insanlardan biri vardı ki, farklıydı. Hem de çok farklıydı. Kütüğe kayıtlı adı İbrahim Kaypakkaya idi. Herşeyden önce zeki bir öğrenciydi. Dimağı ışıltılı, kavrayışı sistematikti. Uzay boyutlu modern matematiğin uçsuz bucaksız soyutunda zekası gezinir, bilimsel kurgunun gizemli aleminde çözüm halkasını yakalardı. Kısacası, fen bilimlerinin sistematikiyle yoğrulu bir

mantık silsilesine sahipti İbrahim. Farklı, Çapalı, yazma ve konuşmada da yetenekliydi. Dilinden ve kaleminden damlayan sözler, anlamlı içerikle edebi biçimin evlilik tornasından çıkmışçasına sürükleyici ifadeler oluştururdu. Devrimci siyaseti geliştirmek çabasında bu yetenek O'nu öne geçirdi. Çapa devrimci etkinliğinin tartışmasız önderi yaptı.

Hayatın her alanında faal bir bireydi İbrahim. İnisiyatifliydi, canlıydı, istekliydı, azimliydı, özgüvenliydi, duyarlıydı, meraklıydı, çalışkandı, tavır sergileyiciydi, kapsam kavrayıcıydı, öz yakalayıcıydı vs. Becerisini besleyen temel kaynak, sistematik dokuyla örülü dimağıydı. Ama ısıltılı dimağ gökten zembille inmedi. Gensel doku bir miktar rol oynadı diyelim. Ya gerisi? ... İşte burada İbrahim'in çalışkanlığı, merakçılığı, öğrenme tutkuculuğu, sorgulayıcılığı, irdeleyiciliği, özümleyiciliği karşımıza çıkar. "Armut piş ağızma düş" kolaycılığı O'nun çok çok uzağındaydı. Ayrıca ezberciliğe asla itibar etmez, özümleyici dokulu sistemsal öğrenmeye yoğun emek harcardı. Okul hayatında insan düşüncesinin en gelişmiş şekli diye tanımlanan bilim kollarıyla, insan ruhunun en değerli gıdası sanat ve edebiyatla, politik döneminde ise Marksist öğretiyi alış verişe girerek saygın düzeye geldi.

Burada İbrahim Kaypakkaya'nın kavrama yöntemi üzerinde durmak istiyorum. Üç sözcükle tanımlamak olası: Sorgulamak, irdelemek, özümlemek. Bir başka ifadeyle, eleştiri süzgecinden geçirmek, derinliğinde gezinmek, sistematik doku yapısalılığıyla dimağın algı antenlerine yedirmek. Böylesine bir kavrayış bir kereyle yetinmez, yeni bilgi ve sezgilerle konuyu tekrar tekrar masaya yatırır, genişlemiş ufukla sorgulama, irdeleme ve özümlemenin artımında öğrenme çabasını kesintisiz sürdürür.

İşte Kaypakkaya'nın öğrenme stili. Kendim buna defalarca tanık oldum. Çapa'nın öbür solcularına kıyasla hızlı öğreniyor, birikim depoluyordu. Lakin yetinmiyor, herkesten daha gayretli yeni çabalara giriyor, bilgilenme uğraşısını sürekli kılıyordu. Böylesine bir algılayış başarmak her insanın harcı değil. Ama örgüt teorisyenliğine soyunanlar bunu başarmazsa habire hazır sermayeden yer, zamanla eldekini tüketir, günün birinde iflas bayrağını diker. Ekonomi gibi bilgi de yeniden üretimi gereksinir.

Eldekinin tekrarıyla iş bir süre gider. Lakin takviye şart, aksi halde tıkanma başlar. Bir politik proje ne kadar yetkin olursa olsun, ilk şekliyle uzun süre gidemez, bazı taşlarının oynanması, onarım görmesi, yenilenmesi kaçınılmazdır. Çünkü yürüyüşüne mola vermeyen değişim yeni gereksinimler ve sorunlar gündeme getiriyor. Kategoriksel ve sektörel ihanetin temel koşulu yeniden üretimdir, aksi halde gelişme durur, hayat tarumar olur.

İdeolojik çizgi benimseme ve sürdürme tutumunda edilgen alıcı değildi İbrahim. Devrimci pratiği gözden geçirildiği zaman bu özelliği görülüyor. Çapa döneminin başlarında hepimiz Türkiye İşçi Partisi taraftarıydık. Sol öğretiyi özümlemiş düzeyimiz geriydi, daha işin başındaydık. TİP'in mitinglerinden duyduklarımız, iki-üç solcu yazarın makalelerinden okuduklarımız, sağdan soldan kulak içi ettiklerimiz teorik bilgimizin toplamını oluşturuyordu. TİP'e güveniyorduk, gıdaşattan memnunduk. Tam bu hoşnut ortamda İbrahim'in memnuniyetsizliği uç verdi. Sorgulamasız, irdelemesiz çizgi benimseyişimizden, edilgen nitelikli düz taraftarlığımızdan hoşnutsuzdu. O'nun bu çıkışı dengelerimi sarstı, "galiba TİP'e güvenmiyor" kuşkusuna kapıldım. Kuşkumu dillendirdim. "TİP öncümüzdür, bu açık, ama o da hata yapabilir. Ha-

taları aşması, gelişmesi bilinçli taraftarları sayesinde mümkün olur. Bilgili taraftarlar olalım, bunun için okuyup kendimizi geliştirelim” dedi İbrahim. Bu çıkıştan sonra da adım adım sol klasiklere yöneldi.

Zaten İbrahim’in düşünce hamurunda sorgulama, irdeleme, özümleme bileşenlerinin mayası vardı. Başta sol klasikleri, yanısıra başka kitapları okumaya yöneldikçe maya tuttu. Bu atılım sürecinde sıradan taraftarlıktan sorgulayan taraftarlığa sıçrama yaptı. Yükselen sol içi tartışmanın da etkisiyle TİP’in çizgisini yoğun bir kritikte sorguladı, yanısıra karşı seçeneğin tezlerini sorgulayıp irdeledi, sonuçta TİP’ten koptu, yeni bir özümlemeyle Milli Demokratik Devrim tezini benimsedi.

Aslında MDD tezinin bir bileşeni darbecilikti. TİP’in barışçıl savaşım çizgisini mahkum edip devrimci şiddete vurgu yaptığı için gençliğe cazip geldi bu çizgi. Neşeden herkesin ağzı kulağındaydı, devrimin silüeti ufukta belirmişti. Doğaldır ki, sabırsızlardan biri de İbrahim Kaypakaya idi. Fakat bu coşkusu, durmadan vurgu yaptığım güzel özelliğini, sorgulama, irdeleme, özümleme tavrını küllendirmede, taraftarlığını etken özne fonksiyonuyla taçlandırma çabası yoğunlaşarak sürdü.

İbrahim atılgan bir yapıya sahipti, bu özelliği kıstas alındığında, MDD ayrışmasında doğal olarak Dev-Genç kesiminde kalması gerekiyordu. Ama öyle olmadı, savaşım çizgisinde sertliğin az olduğu Aydınlık hareketini tercih etti. Bunun nedeni olmalı. Kanımca şu: Komünist önderlerden Lenin, Stalin ve Mao’nun eserlerini okudu, Sovyet ve Çin devrimlerinin deneyimleri hakkında bilgi sahibi oldu, kitlelerin gücüne yaslanan devrimci ayaklanmayla, düzen ordusunun bir kesimince yapılan askeri darbe arasındaki niteliksel farklılığın ayırımına vardı. Mihri Belli’nin

cuntacılığına eleştiri yöneltten Aydınlık grubunu kendine yakın gördü, tercihini ona yaptı.

Marksist yönelimli solun her kesimi, devrim rotası tezinin, Sovyet Devrimi’nin yürüyüş hattını temel esin kaynağı alıyordu. Fakat sıra Asya ve Latin Amerika devrimlerine gelindiğinde esinleniş ayrışmaya uğruyor, kimi Çin Devrimi’ne, kimi Küba devrimi’ne yöneliyordu. Düşün alanının faal devrimci bireylerinden biri olan İbrahim Kaypakaya rotasal esinlenişte Çin’e yöneldi. Birkaç neden sayılabilir, benim açımdan dört tanesi önemli. Bir, Çin Devrimi’nin kitle tabanı güçlüdür, darbeci tezin etkisinden kopan İbrahim için bu özellik çekicidir. İki, temel güç yönüyle Çin Devrimi köylü rengini taşıyor, kırsallı olan İbrahim için bu görünüm cezbedicidir. Üç, Türkiye Devrimi’nin iki aşamalı olduğunu, ilk aşamasının milli demokratik devrimden geçeceğini savunuyor, bu modelin en belirgin temsilcisi Çin’e ilgisi artıyor. Dört, sürmekte olan Vietnam Kurtuluş savaşı dönem için en güçlü devrimci sestir, temel özellikleriyle Çin Devriminin rengini taşıyor, üstelik Çin’in yanbaşındadır, İbrahim’i Çin Devrimi’ne yönelten çekici bir güçtür.

İbrahim’in en yoğun sorgulaması Aydınlık çizgisine oldu, parti programına teorik temel oluşturacak boyuta vardı. Kuruluşuna önderlik ettiği Türkiye Komünist Partisi/Marksist-Leninist’in programatik tezleri bu sorgulama ve irdeleme sonucunda oluştu. Aynı zamanda bu tezler, O’nun Marksist öğretiyi özümleyişinin son hasadıydı. Yaşamdan koparılmasaydı, kim bilir daha ne kadar sürecekti verimkârlığı....

Vurgulanması gereken bir başka husus, başarılı teorik gelişmesine yoğun pratik çabasının eşlik etmesidir. Oldukça önemli bir olgu bu. Zira düşün düzleminde sorgu-

lanan, irdelenen, özümlenen devrimsel konuların aynı zamanda hayatın denek taşında sınanması, dolayısıyla daha oturmuş bir sistematığe bürünmesiydi.

Çapa'daki pratik etkinliklerin hep ilk ateşleyeni oldu İbrahim. Henüz Çapa Fikir Kulübü'nün kurulmadığı günlerdi. TİP İzmir mitinginde gericiler Çetin Altan'a sataşmışlardı. Olayı bildiriyle protesto etme önerisi getirdi İbrahim, onayladık. Akıcı bir üslupla bildiriye kaleme aldı, solcu Çapalıları imzalattı, TÖS'ün teksir makinasında çoğalttı, okulda dağıttık, basına verdik. Okulda ilk somut politik etkinliğimiz oldu, bu toplu tavrı. Fikir O'ndan geldi, hamaliyenin çoğunu O yaptı.

Bir yıl geriye evrildi. Fikir Kulüpleri Federasyonu İstanbul sekreterliğiyle ilk bağlantıyı İbrahim kurdu, karşılıklı söyleşiyle Çapa Fikir Kulübünü kurma düşüncesi doğdu. Okulda bu düşünceyi bizlere benimsetti. Kendisi zaten hazırды. Dayatma yapmayarak, muhtemel riskleri anlatarak, tamamen demokratik davranarak dokuz arkadaş kurucu üyeliğe razı etti. FKF'den edindiği örnek taslakla tüzüğü hazırladı, evrakları valiliğe ve emniyete verdi. Daha sonra kuruluş bildirisini yazdı, çoğaltıp dağıtmanın hem örgütleyeni hem de en çok koşturana oldu.

'68'deki üniversite işgallerinde Çapalı devrimcilerin sevk ve idarecisi oldu. Gece nöbetleri için çizelge hazırlayıp üniversiteye eleman gönderdi, gündüz etkinlikleri için kitle sevkıyatı yaptı, sıradan bir nefer gibi her etkinliğin içinde yer aldı. Ayrıca, İstanbul'daki devrimci mitinglere Çapa'dan güç katma hazırlıklarının örgütleyicisi oldu. Altıncı Filo'yu protesto mitingleri, en kalabalığı Kanlı Pazar bunlar arasındaydı.

Çapa'da gericilerle olan kavga ve sürtüşmelerde İbrahim hem örgütleyendi, hem de önlerde çarpışan korku-

suz militanlardandı.

Okul önündeki zincirli-bıçaklı kavgada tek başına birkaç gericiyle dövüştü, onların boy hedefi olduğu için en çok sıyrık, kırık, çürük darbesi alan solcu oldu. Olaylar nedeniyle okul dışında kaldığımız günlerde toparlanmamıza ön ayak olan en etkili Çapalı oldu.

Trakya'da Değirmen köylülerin toprak işgali gündeme geldi. FKF İstanbul Sekreteri Cihan Alptekin ve İbrahim Kaypakkaya takviye güç örgütleyip köylülerin yardımına koştular, çiftlik beyini ve arkasındaki devlet güçlerini teşhir edici konuşmalar yaptılar, köylüleri sınıf bilinciyle aydınlatıldılar.

İstanbul'daki işçi grevlerinin epeysiyile İbrahim ilgilendi. Propaganda, ajitasyon, bildiri, afiş türü araçlarla işçilere sınıf bilinci verme çabasına girdi, devrimci kesimden işçilere akan desteğin örgütleyicileri içinde yer aldı. Dönemin en görkemli işçi eylemi 15-16 Haziran'a katıldı, işçilerle omuz omuza barikatlar aştı, birlikte sloganlar haykırdı.

Daha sonraları gazete-dergi muhabirliği, yazı kurulu üyeliği, işçi bürosu sorumluluğu görevleriyle daha kapsamlı pratiklerin içine girdi. 12 Mart'ın öncesinde illegal örgütlülüğün önemli kademesinde görev aldı, cunta koşullarında Kürdistan faaliyetinin sorumlusu oldu. TKP/ML döneminde ise tüm bölge faaliyetlerinin örgütleyicisi ve eşgüdüm sağlayıcısı oldu. Algı dünyasındaki teorik formasyonları bu pratiklerin örsünde dövdü, sık sık dillendirdiğim sorgulama, irdeme, özümleme işlemini yaşamın denek taşıyla da yinelemiş oldu.

İbrahim Kaypakkaya'nın kaleme aldığı yazılar hakkında kısa bir değerlendirme yapmadan geçemeyeceğim. Benim açımdan oldukça önem arzedenleri şöyle sırala-

yabilirim: 1) İşçi köylü hareketleri ve proleter devrimci politika. Yazılı kaynakların taranmasından derlenmiş, araştırma ve değerlendirme kapsamlı bir çalışmadır. 2) Çorum ilinde sınıfların tahlili. Yöre gezilmek suretiyle, değişik katmanlara mensup yöre insanından, kısmen de yörenin bir kısım istatistiki kaynaklarından derlenmiş, araştırma kapsamlı bir metindir. 3) Kürecik Bölge Raporu. Soruşturma yoluyla yöre insanından toplanmış bilgiye dayalı bir araştırma metnidir. Yazının nazarımdaki ikincil önemi, Kaypakkaya'nın bu çalışmasına tanıklık etmemidir. 4) Kemalizm. TC'nin ideolojik kispeti Kemalizmin tahlil ve eleştirisine dayalı bir değerlendirme yazısıdır. 5) Milli mesele. Kürt sorununu işleyen bir çalışmadır.

Bir de, devrimin yaslanacağı güçlerin potansiyelini mercek altına aldı. İkiye ve üçte, küçük ölçekli iki yörenin köy, nahiye ve ilçe birimlerinde sosyo-ekonomik araştırma yapıp iktisadi ve sosyal örgütün fotoğrafını verdi. Dörtte ve beşte ise, yasak alana girip iki ideolojik tılsımı bozdu. Biri Kemalizm putu, diğeri Kürt sorunu korkuluğu. Yasak delici bu çıkışıyla Türkiye devrimci hareketine ve Kürt ulusal hareketine ideolojik nefes borusu açtı, sonraki süreçte olumlu etki bıraktı.

Sıraladığım beş metinde, İbrahim, kendi coğrafyasında gerçeği arayış içindedir. Soruyor, okuyor, araştırıyor, bilgi depoluyor, yorumluyor, bazı sonuçlara varıyor. Lenin'in deyişiyle "somut koşulların somut tahlili". Gerçeği arayış yolculuğunun bu tarzında kişi hataya düşebilir. Ama istikamet doğru. Tökezlese de, düşse de, en nihayet gerçeğe erişir.

Oysa öbür metinlerdeki ana doku, başarılı devrimleri aşırı düzeyde emsal alma temasına dayanıyor, bundan dolayı yanılgılar içeriyor. Gerçeği arayış yolculuğu-

nun bu istikametinde, başka coğrafyaların bedenine göre hazırlanmış elbiseyi kendi coğrafyasına giydirme; uysun diye de, bedenin çıkıntılarını yontma, girintilerini doldurma yaklaşımı ağırlıktadır. Hatta bu yaklaşım, kendi coğrafyasındaki arayışın ufkunu sislendirme, bazı düşünsel örgütlerin atılımını kısma etkisine dahi neden oluyordur.

Uluslararası Komünist Hareketin tutumu, gerçeği aşırı halde emsallerde arama yanılgısının ana etkenidir. Merkezi Kurmay Komünist Enternasyonal'in çevre birimli komünist partilere aşırı müdahalesi uzaktan kumandayı çizgi haline getirdi, bedeni elbiseye uydurma yanılgısına birim komünistlerini düşüren bir siyasal kült yarattı. İşte bu olumsuz mirastan İbrahim de payını aldı, bahsi geçen yanılgılara düştü.

Ardılların, genç kuşağın ve gelecek kuşakların İbrahim'i İbrahimce öğrenmeleri dileğiyle...

İbo
“İbrahim Kaypakkaya”

Tarih, haklı olduğu halde öldürülmüşlerin acı öyküleri ile dolu olsa bile, haklıların yenilmişliğine tanık olmamıştır. Geçici düşüşler, kalkışlar, çekilişler bizi şaşırtmamalıdır. Emekle sermaye arasındaki var olan çelişkiyi görmeyen canlı, ne yazık ki anladığımız anlamda insanlaşmış sayılmıyor. Bir milyon yıl önce iki ayak üstüne kalkması, gülmeyi öğrenmesi bile insan olmasına yetmiyor. Eğer yetse idi, bu gün böylesine eşitliksiz, böylesine haksız ve rezil bir dünyaya katlanabilir miydi?

Ne demek istiyorum? Uyandırılmamış geniş kitlelerin iyinin, güzelin, haklının yanında kolayca yer almadığını vurgulamak istiyorum. Bunun anlamı kuşkusuz halkı suçlamak değildir. Ezilenler için yola çıkan, katledilen önderlerin işinin zorluğunun altını çizmek istiyorum.

Bilgi, halen burjuvazinin tekelindedir. Dahası onun tutsağıdır. Bilgilenmeyen insansa henüz evrimini tamamlayamamıştır. Bu bakımdan ilk aydınlanmanın burjuva dünyasında başlamışlığını kabul etmek zorundayız. Sonradan içinden çıktığı kaynağı terk etmek zorunda kalsa bile. Ne yazık ki hümanizm de burjuva kültürünün bağrında yeşermiştir. İlk burjuva kökenli aydınlar devrimci görüşlerin ışığını yakmışlardır. Bunlar kendi sınıflarına karşı tavır almış erdemli, namuslu kişilerdir.

Dolayısıyla emekçi sınıfların, gerçek aydınların onlara hep bir teşekkür borcu vardır. Fakat sorun burada bitmez. Dahası çözümü en zor problem burada başlar...

Yeniden ne demek istiyorum? Namuslu burjuva aydınları, haklıdan yana devrimci görüşleri, emekçilere taşıırken kaçınılmaz olarak bir takım yanlışları, lekeleri birlikte getirirler. Bu bağrında yetiştikleri ve tarihin en tutucu, acımasız sınıfının kalıtsal hastalığıdır. Söz konusu lekeler katran bulaşığı gibi Arap sabunuyla çıkmaz. Örneğin, halka tepeden bakmak, günlük yaşamda çevresindekilere benzememek, dahası zaman zaman bencilleşmek gibi. Yani teorik bilgileriyle, pratikte çelişirler.

Belki de emekçi sınıfların en büyük sancısı burada başlamıştır. Kendi kurtuluşlarına giden görüşün yürüyüşünü başlatan burjuva kökenli devrimci aydınlar, önderler, ellerinde olmadan devrimin yolunu tıkamaya başlarlar. Halka ters ve de anlaşılması güç işler yaparlar. Hele de yanlarında yakınlarında bir halk kurmayı, iş içinde yetişmiş biri yoksa? Yeniden ne demek istiyorum?

Tarihi, önderler, kahramanlar değil süreç içinde nesnel koşullar belirler. Ne var ki, önderin yani kişi unsurunun önemi de küçümsenemez. Franko gibi yetenekli faşist önder, İspanya’da krallığın ömrünü kırk yıl uzatmıştır. Hitler, Mussolini, Pinochet kısa bir süre için bile olsa insanlığa kan kusturmuşlardır. Kuşkusuz bunların tersini de görmek mümkündür. Lenin gibi, Mao gibi, Castro gibi... Lenin dünya emekçilerinin bayrağının da kale burcuna çekileceğini kanıtlamıştır. Böylece bir buçuk milyar insanı açlıktan kölelikten kurtaran Mao’ya,

Castro'ya, Kuzey Kore'ye ve de bütün dünyaya ışık olmuştur.

Burada önderleri, kahramanları da her şey gibi iki gruba ayırmak gerekir. Burjuvazinin çıkarları için çalışan önderler, kahramanlar, emekçiler için çalışanlar olmak üzere. Burjuva kahramanlar ve sadece savundukları sömürücü sınıfa değil, kendi halklarına da pahalıya mal olmuşlardır. Napolyon, Churchill, İskender, Yavuz Sultan Selim, Atilla kahraman olmak için az mı kan dökmüşlerdir? İnsanlık bu tür önderlerden, kahramanlardan çok çekmiştir. Keşke ne bu tür kahramanlar, ne de savaşlar olsa idi.

Benim önderlik, kahramanlık anlayışım burjuvazinininkinden çok farklıdır. Önder deyince, ezilenlerin, emekçilerin gayretini kuşanan, haklıdan yana olanları anlarım. Bu anlamda özellikle 1960'dan sonra yetişmiş gerçekten yiğit önderlerimiz vardır. Onlara sadece önder değil, kahraman da demek gerekir.

Bir düşünürün dediği gibi, "Uyanmamış insanları kurtarmak isteyen önderler, kahramanlar, ya krallar ya da uyandırmak istedikleri halklar tarafından öldürülmüşlerdir." Bizimkilerin sonu, büyük çoğunluğu da işte böyle olmuştur.

Konumuz devrimci önderlerden İbo idi. Hepsi başlı başına birer değer, kahraman olan bütün devrimci önderler yığitti, değerliydi. Hepsini de çok severim, ama İbo'yu kendime daha yakın bulmuşumdur. Bu belki de ikimizin de köylülüğünden, ya da meslektaş oluşumuzdandı. Nedense Onu hep hakkı yenmiş, değeri yeterince anlayamamış biri olarak algıladım. Çoğu Köy Enstitüsü kökenli yazarlar gibi İbo da görmezden gelindi. Bunu sadece sağ tandanslı yazar, çizerler değil solcular

da yaptılar.

Oysa İbo, Anadolu insanını en iyi kavramış devrimci önderlerden biriydi. Bu tümcenin önemini yıllar bana daha iyi anlattı. O doğduğu yer olarak köylüyü, öksüz yetişerek yetimliği, çıraklık, işçilik yaparak emekçileri, okuyarak da kenti öğrenmişti. Kısacası Kaypakkaya yaparak yaşayarak öğrenmiş, ayağına çakır dikenini batığı için çarığının değerini bilen biriydi.

Halkımız kendi diliyle konuşan ve kendinden liderlerini ne yazık ki henüz bulamadı. Emek ve emekçiden yana pek çok burjuva aydını yetişti kuşkusuz. Fakat bu bile halkın dilini yakalamaya yetmedi. Eğer yetseydi hem bu kadar haklı, hem de bu kadar kayıplı nasıl olabilirdik?

Çorlu'da Hones Con Roket Taburunda gecikmiş askerliği yedek subay tercüman olarak yapıyordum. İstanbul'a sivil geldiğim bir gün sevgili İbrahim'e rastladım. Sarıldık, kucaklaştık. Beni Divan yolundaki büroya götürdü. Gençler harıl harıl bildiri, gazete katlıyorlardı. Bir uçtan ben de işe başladım. İbo olanca sevecenliğiyle:

"Arkadaşlar, Hasan Ağabeyin ellerini karalamayalım. O şöyle oturup çayını içsin yeter" dedi.

Kendisiyle ortak yanlarımız çoktu. Ben Köy Enstitüsü, O ise aynı kökenden gelen Hasanoğlu Öğretmen Okulundandı. Daha ilginç bir bulunmaz eğitimci olan müzik öğretmeni Ahmet Kayalidere, farklı zamanlarda ikimizin de öğretmeni olmuştu. Gelmişten geçmişten konuşurken O "Ağabey, insanların yüksekliğinin boyu ile ölçülemeyeceğine Ahmet Kayalidere beni iyice inandırdı" dedi. Gü-lüştük. Gerçekten de öyle idi. Kayalidere kısa boylu, çelimsiz Gandi gibi biriydi. Devlet Köy Enstitülerini kapatarak, kır emekçilerinin çocuklarının yüksek öğrenim yapma yollarını tıkamıştı. Felsefe, mantık, yabancı dil dersle-

rini programlarından çıkarmıştı. İşte Kayalidere gibi dev öğretmenler burada kendilerini göstermiş, öğrencilerine bedava özel yabancı dil kursları vererek bu açığı kapatmaya çalışmışlardı.

Yeniden görüşmek dileğiyle ayrılırken;

“İbo gidişat nasıl?” gibi bir şeyler sordum. O her zaman gülen gözleri ve hiç çıkartmadığı şapkasıyla bir süre düşündü. “Ağabey, gidaşat gidenin hızına, yürüdüğü yöne, arazinin yüzey şekillerine ve de hava koşullarına bağlıdır. Yani iyi değil, ama bu soluk bu yokuşu aşmak zorunda başka çaremiz yok” dedi.

İbo için daha çok şey yazılacak, çok şey söylenecektir. Onun Hasanoğlan’daki başka bir öğretmenin şu sözü bunu kanıtlamaz mı? “Bu okul kuruldu kurulalı İbo gibi zeki bir öğrenci daha görmemiştir...”

Burjuvazi halkın dilinden anlayan yerli önderlerini tanıyıp yok etmekte çok hünerlidir. İbo’yu da bu anlamda tez tanıdı ve fiziki anlamda yok etti. Ama gerçek önderler, fiziki varlıkları ile değil fikirleri ile yaşarlar. İbo gibiler süreç içinde daha çok anlaşılacak ve sonsuza dek yaşayacaklardır. Dünyanın çektiği sıkıntıların bir nedeni de halen kültürün burjuvazinin tekelinden kurtulamayışıdır. Bu durum ise emekçi sınıfların kendi içinden önder yetiştirmesini güçleştirmektedir.

Öğrenci gençlik önderleri, dahası tüm sol, geçmişte kendi değerlerini yeterince tanıyamadı. Çünkü yetiştikleri sistemin eğitim anlayışı bunu böyle planlamıştı. Yabancı sosyoloji, çeviri pedagoji, psikoloji ile yerli halk tanınamazdı. Örneğin Güney Amerika, Rus, Fransız, İngiliz edebiyatını kendi edebiyatımızdan iyi tanıyorduk. Oysa Orhan Kemal, Yaşar Kemal, Fakir Baykurt, Dinamo, Bekir Yıldız, Apaydın, Başaran’ı tanımadan Anadolu halkını

nasıl tanırdık? İşte burada İbo’yu diğer devrim önderlerimizden bir birim daha ileride bulurum. Çünkü O, mesleği, geldiği yer gereği söz konusu yazarlarımızı tanıyordu. Yani halkını tanıyordu...

Gençlik için, toplumun en az kirlenmiş, en duyarlı organıdır denir. Bu yapılarıyla her yeni taleplerinde olağanüstü biçimde haklıdırlar. Bir Tatar atasözü; “değişmeyen fikirler, değişmeyen gömlekler gibi kirlenir” diyor. Gençlik ise doğal olarak değişim demektir. Geçmişte kanına girilen gençlik liderleri bütünüyle temiz, değişimci yani kirliliğe karşı kahramanlardı. Kısacası İbo’yu sağlığında tanımış olmayı kendim için bir şans, şeref sayıyorum. O ender halk önderlerinden birisiydi. Ortak özlemlerimiz sömürünün son bulmasıydı. Halkın acılarının bir an önce dinmesi üstüneydi. O göremedi, belki de ben de göremeyeceğim, ama sizler mutlaka göreceksiniz, sevgili dostlar.

İbo’nun anısı yolumuzu ışıtsın.

Kaypakkaya'nın çarısı

*“Tarihte büyük dönüşümler,
öyle bir kuşakla olmuyor.”(1)*

Sansaryan Hanının tabutluklarındaki Dr. Hikmet Kıvılcımlı ile “ser verip, sır vermeyen” İbrahim Kaypakkaya'nın komünist onurunu itina ve ısrarla savunmalarıyla; F-Tip(sizliğ)ine karşı direnenlerin -önünde saygıyla eğildiğimiz- kararlılığı(2) arasında tarihsel bir bütünlük; belki de “gelenek” ile açıklanması mümkün olan bir tür miras, bir tür bağlantı olduğu kanaatindeyim...

Bir diğer deyişle -çeşitli gereklilikleriyle birlikte-, geçmişin geleceğe yön verebileceğini düşünmemiz anlamsız değildir...

Karl Marx'ın “18. Brumaire”deki şu çözümlemesi, bu iddialarımızı beslemez mi? “İnsanlar kendi tarihleri-

ni kendileri yaparlar. Ama bunu sırf kendi keyiflerine göre yapamazlar. Kendileri tarafından seçilen durumlarda değil de, tamamen geçmişten gelen, geçmişin belirlediği koşullar altında yaparlar bunu. Tüm ölü kuşakların geleneği, yaşayanların beynine bir kâbus gibi çöker... Tıpkı yeni bir dil öğrenmeye başlayan birinin, öğrendiklerini her zaman ana diline tercüme ettiği, ama bu yeni dilin ruhuna tamamen vakıf olan birinin ancak eskisini hatırlamadığında ve bu yeni dili kullanacağı sırada kendi dilini unuttuğu takdirde düşüncelerini açıkça anlatabildiği gibi...”

O halde diyebilirim ki, İbrahim Kaypakkaya, 1971 silahlı kalkışması dilinin önemli bir lehçesi ve geleneğidir. Çünkü tarih, sahnesine çıkıp dünyayı değiştirmeye cüret edebilen insan(lar)a misyon(lar) yükler. Bunlardan biri de İbrahim Kaypakkaya'dır... Çünkü O'nun kararlı mücadelesi, -6 Temmuz 1535'te idam sehpasında- “Kellesi uçmakla insanın başına felaket gelmez,” diyen “Ütopya”nın yazarı Thomas More'nun son sözlerini kanıtlamıştır sanki...

Bir şeylerin altını öncelikle ve özellikle çizerek, devam edersek: İbrahim Kaypakkaya, sosyalist hareketin radikalleşip, kitleselleşmesinde önemli bir kilometre taşıdır... Ya da diğer bir deyişle 1971 silahlı kalkışmasında somutlanan kopuşun “SER VERİP SIR VERMEYEN” simgesidir... Ve “Avrupa Marksizmi”nden veya “kemalist ulusçuluk”tan malûl sosyalizm yorumlarına bir itiraz anlamı taşıyan söz konusu “kopuş” aynı zamanda bir “yenilenme”nin de ilanıdır...

Hem de İbrahim Kaypakkaya'nın, işkencede(3) katledilmeden önceki 29 Ocak 1973 tarihli sorgusunda şunları dediği kararlılıkla: “Ben devrimciyim, biz dev-

rimciler olarak siyasi konularda hiçbir şeyi prensip olarak gizlemeyiz ve fikirlerimizi açıkça söyleriz. Ancak örgütsel faaliyetlerimizi ve örgüt içerisinde bize inanan arkadaşlarımızı ve örgüt içerisinde olmayıp da bize yardımcı olan şahıs ve grupları açığa vurmaktan katıyen kaçınırız, ve söylemeyiz, bu sebeple örgütsel faaliyetlerim hakkında hiçbir şey açıklayamam.

Ve zaten herhangi bir örgüte mensup olmadığım gibi açıklanacak örgütsel bir faaliyetim de yoktur. Biz devrimciler yoksul halkı büyük burjuvazi, işbirlikçi emperyalistler ve büyük toprak ağalarının sömürsünden, işçi, yoksul köylü, orta köylü, küçük esnaf ve sanatkârları ve milli burjuvazinin devrimci kanadını bu sömürü ve tahakkümden kurtarmak istiyoruz, ben -bu sebeple buralara kadar geldim. Biz devrimciler birinci derecede işçi sınıfına güveniriz, ikinci derecede yoksul köylülere ve sırası ile orta köylü, küçük esnaf ve sanatkârlara güveniriz.

Ben bu ideal ile bilhassa yoksul köylüleri bilinçlendirmek için buralara kadar geldim. Fakat muhitin tamamen yabancı olduğum için kimse ile temas kuramadım, iki hafta kadar önce, jandarmalarla müsademeye tutuştığımız Gökçe Köyü'nün Vartinik Mezrası'na geldik. Bu mevrada metruk bir eve yerleştik. Oraya yiyeceklerimizi kimlerin getirdiğini bilmiyorum ve yanımdaki arkadaşları da tanıımıyorum. Tanımış olsam dahi bunu yine de söylemem. Gayemiz yoksul köylü, orta köylü, esnaf ve sanatkârları, halk düşmanları saydığımız toprak ağaları, büyük burjuvazi ve yabancılarla iş birliği yapmış emperyalistlerin elinden kurtarmaktır.

Bunun için de amacımız bu üç kuvveti eritip bütün üretim araçlarını toplumun malı yapmaktır. Bu hedefe

ulaşmak için çeşitli yollar vardır. Bu, halkın tüm olarak bilinçlenmesi ve siyasal yolla iş başına yani idare eden duruma gelmesi ile olabileceği gibi fikir yönünden bu hedefe ulaşmak mümkün olmayınca zor kullanma kaçınılmaz ve normaldir. Tarihte bunun çeşitli örnekleri vardır. Bize göre 1789 Fransız ihtilali bir burjuva ihtilalidir. 1917'de burjuvazi yok edilmiş tamamen işçilerin eline geçmiştir.

Bugünkü Türkiye'de bu felsefeye ve arzu edilen idareye meşru yollardan gelmemiz mümkün olmadığı ve bize hayat hakkı tanınmadığı için dağlara çıkmaya icbar edildik ve dolayısıyla silahlı mücadeleye itildik, bu silahlı mücadeleye girmiş olmamız sebebiyle artık yuvarıda hedef olarak saydığımız üç kuvvete karşı mücadeleye ve silahlı çatışmayı meşru kabul ediyoruz...

“KOPUŞ”, “YENİLENME”, “YOL AYRIMI”

*“Marx kesinlikle son sözü söylemedi.
Ama ilk sözü söyledi.”(4)*

Söz konusu “kopuş” ve “yenilenme” ile Türk(ije) sosyalist hareketinde “tabu” sayılan -Kemalizm, militarizm, resmi ideoloji, vb. gibi!- birçok soru(n) geniş kitleler nezdinde tartışılmaya açıldı ki, bu da bir “yol ayrımı”ydı...(5)

1961-1971 kesitinde ipuçları belirginleşen yol ayrımı, 1971 silahlı direnişiyile somutluk kazanır. TİP'de ve TKP'de ifadesini bulan eğilimle birlikte, Devrim Gazetesi etrafında (Kadro ile Yön'den arta kalanlarla) toplananlardan devrimcilik/reformizm ekseninde ayrılan radikaller, “Silahlı mücadelenin esas alınması” gerekliliğinden hareketle silahı ve siyaseti örgütleyerek THKO, THKP-C ve TKP-ML'yi oluştururlar...

Devrimci eylemin içinde “Avrupa Marksizmi”nden veya “Kemalist ulusçuluk”tan malûl sosyalizm yorumlarından kapsamlı bir politik kopuşu hayata geçirmeye çalışan bu üç örgüt, kendilerinden sonraki sol hareket üzerinde kalıcı etkiler bırakmışlardır.

Yeri gelmişken ekleyelim: “Avrupa Marksizmi” deyip geçmemek gerek!(6) “Avrupa Marksizmi Bernstein ile başlatılabilir ve Kautsky, Avrupa Marksizmi’ni yerleştiren kimsedir. Avrupa Marksizmi özünde, Marx’ın iktisadına sahip çıkıyor ve ihtilal düşünce ve programını reddediyor. Avrupa Marksizmi, tedrici düşünceyi ve iyiliği evrim yoluyla bulmayı kabul ederek Avrupa’nın genel düşünce sistematiğine dönüş yapıyor. (...) Avrupa Marksizmi, tekelli düzenin Marksizmidir”!(7)

Unutulmamalıdır ki, “Esasen bizde Marx’ın devrim için gerekli gördüğü şartlar da daha yerine gelmiş değildir,”(8) diyen Dr. Şefik Hüsnü’nün çözümlemesinde ifadesini bulan -ve Türk(iye) sosyalist hareketi tarihinde önemli bir ekol oluşturan- “Avrupa Marksizmi”ne “Hayır” diyen 1971 silahlı kalkışmasının devreye soktuğu kopuş müthiş bir hesaplaşmanın da -geçmişten geleceğe yönelik- başlangıcıdır!(9)

Bu öylesine bir hesaplaşmadır ki, yıllar sonra “ulusal sol”cu Mustafa İlker Gürkan’a şunları dedirtebilir: “68 kuşağının Deniz’le olan birliğinin ortak noktası İstanbul Hukuk 1. amfisidir, Hürriyet Meydanı’dır... Dolmabahçe’dir, Taksim Meydanı’dır... 68 kuşağının Deniz’le olan ortak paydası ‘71’ Nurhak değildir. Deniz’le Nurhak’ı paylaşanların anılarına gösterdikleri bağlılığı saygıyla karşılırsınız. Ama Deniz’in adı arkasından koca bir kuşağı oraya bağlamaya karşı çıkarız ve çıkıyoruz. 68’li olan ‘açık’, ‘bağımsız’, ‘yığinsal’ bir gençlik hareketidir... 71’li olan ‘illegal’,

‘siyasal’, ‘kadro’ nitelikli bir harekettir. 68 ile 71’in karşılaştırılması bu tabloyu verir... Ki, ‘71 bu anlamda 68’in inkârıdır”!(10)

Devrim Gazetesi etrafında (Kadro ile Yön’den arta kalanlarla) toplanan “ulusal solcu”lardan(11) 1971’in “ateşi ve ihaneti” içinde kopanların gerçeği ne Yıldız Ser-tel’in(12) ne de Süleyman Genç’in(13) “hikâyeleri”yle açıklanıp, kavranamaz...

“ÖLÜME MEYDAN OKUYAN KAHRAMAN”

*“Kahraman,
çevresine ölüm yaymaz,
ama ölüme meydan okur.”(14)*

12 Mart öncesi Türk(iye) sosyalist hareketinin içinde, önce TİP ve MDD çizgisi, daha sonra Aydınlık ve Proleter Devrimci Aydınlık çizgileri olarak ifadesini bulan ve sonunda THKO ve THKP-C’nin oluşumuyla 12 Mart’ın silahlı mücadele anlayışının doğuşunu belirleyen sürecin son halkasını, TİİKP’den(15) koparak bağımsız bir örgüt haline gelen TKP-ML/TİKKO oluşturdu. Türkiye Komünist Partisi-Marksist-Leninist (TKP-ML) ve ona bağlı olan askerî kanadı Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş Ordusu (TİKKO), 1972’de İbrahim Kaypakkaya ve arkadaşları tarafından kuruldu.

TİİKP, “sözün hayata geçirildiği” bir pratiğin politikasından uzak kalınca; bu çelişkinin çeşitli yönleri TİİKP içi tartışmaların konusu oldu ve kesin ve pratik ifadesini ancak TİİKP’nin Doğu ve Güneydoğu Bölge Komitesi sorumlusu İbrahim Kaypakkaya’nın eleştirilerinde buldu. Bunun üzerine TİİKP’den kopuşu devreye Doğu Anadolu

Bölge Komitesi Şubat Kararları devreye girdi...

Doğu Anadolu Bölge Komitesi Şubat Kararı'nın önemi, Türkiye için bir "halk savaşı" ve "silahlı mücadele" stratejisinin "kırdı" ve köylülük içinde çalışan bir örgütleyici tarafından kendi doğal sonuçlarına götürülmüş olmasında yatmaktaydı. Adı geçen metinde, Kaypakkaya tarafından "Türkiye'nin şartlarının devrime elverişli olduğu", "gerici şiddete karşı ancak devrimci şiddetle karşı durulabileceği", "silahlı mücadeleyi örgütlemeyen bir komünist hareketin devrimci hareketten tecrit olacağı" görüşüyle mevcut TİİKP etkinlikleri "sağ" olarak değerlendiriliyor ve "kırlık bölgelerde kızıl siyasi iktidarlar için gerekli olan kuvvetli bir kitle temeli(nin), kendi kendine yeterli ekonomik kaynaklar(ın) ve askeri harekâta elverişli arazi(nin) mevcut olduğu, bu yüzden esas görevin parti ve ordunun silahlı mücadele içinde inşası olduğu" savunularak şunlar söyleniyordu: "Şimdi işçi sınıfımızın ve yoksul köylülerimizin büyük çoğunluğu kurtuluşlarının ancak silahlı mücadele ile olacağını kavramış durumdadırlar", "genel olarak dünyada özel olarak da Türkiye'de objektif şartlar devrime son derece elverişlidir."(16)

"Şafak Revizyonizmi Tezlerinin Eleştirisi", "Türkiye'de Milli Mesele", "Türkiye'de Kemalist Hareket, Kemalist İktidar Dönemi, II. Dünya Savaşı Yılları ve 27 Mayıs Hareketi", "Başkan Mao'nun Kızıl Siyasi İktidar Öğretisini Doğru Kavrayalım" başlıklı belgelerde ifadesini bulan TKP-ML/TİİKKO Maocu(17) çizgisinin tezleri, Türkiye'de sosyalist mücadelenin çeşitli çizgileri "revizyonist, refomcu aydın hareketleri" olarak değerlendiriliyor, "sola egemen olan Kemalizmden, CHP kuyrukçuluğundan, parlamentarizmden ve uzlaşmacılıktan kesin bir kopuş" ve bu

kopuşun ifadesi olan politikayı hayata geçirebilmenin yolunun "işçi sınıfı önderliğinde bir işçi-köylü ittifakından geçtiği" savunuluyordu.

Kaypakkaya'ya göre, Kurtuluş Savaşı sömürge şartlarını ortadan kaldırmakla birlikte, Türkiye'nin yarı sömürge bir ülke olarak kalmasını engelleyememiş, "Kemalist diktatörlük" ülkenin egemen sınıfları olan "komprador burjuvazi ve toprak ağalarının bir kanadının çıkarlarının" ifadesi olmuştu. Kaypakkaya'nın tezlerinde Kemalizm ağırlıklı bir öneme sahipti. Kaypakkaya Kemalizmi, sosyalist mücadele içinde savunulagelmış olduğu şekliyle "küçük burjuvazi" ya da "milli burjuvazinin siyasi çizgisi" olarak değil, doğrudan "komprador burjuvazi ve toprak ağalarının siyasi çizgisi" olarak görüyor, Kemalizmi faşizm olarak nitelendiriyordu.

İşkencedeki onurlu devrimci direnişi ve 1971 kopuşunda ortaya koyduğu teorik yaklaşımlarıyla; radikal saflarda Kemalizmin hegemonyasını ve ulusal sorunu kapsamlı biçimde tartışılan gündem maddesi katına çıkaran devrimci mücadele çizgisiyle İbrahim Kaypakkaya'yı en iyi betimleyen silah arkadaşı, yoldaşı Muzaffer Oruçoglu'nun şu satırlarıdır:(18) "İbrahim, 68 yükselişinin can alıcı çelişkilerini kendi ruhunda hararetle yaşayan bir insandı. Çapa Yüksek Öğretmen Okulu'na, başarılı bir öğrencilik sürecinden geçerek gelmişti. Oldukça zekiydi.

1967'de, Fikir Kulüpleri Federasyonu'nun Çapa Yüksek Öğretmen Okulu Şubesi kurucu üyeleri olarak 6. Filo'ya karşı yayımladığımız bir bağımsızlık bildirisinden dolayı okuldan ihraç edilip mahkemeye verildik. Bu olaydan sonra İbrahim, işçi ve köylü hareketleriyle yakından ilgilenmeye başladı. 1969'da Trakya'daki Değirmenköy toprak işgaline gittik. İbrahim toplanan köylülere bağımlı-

sızlık ve toprak sorununa ilişkin bir konuşma yaptı. İbrahim ve arkadaşları, işgalci köylülere toprak sorununa dair bir konferans vermesi için Doktor Hikmet Kıvılcımlı'yı(19) götürmüşler. Bu olayı gülerek anlatıyordu. Doktorun elindeki küreği Selçuklu ve Osmanlı toprağına oldukça derin sapladığını, miri sistem, reaya, öşür, avarız akçesi, sipahi, hüccetiye, ihzariye, hüddamiye derken köylülerin esneme, kaşınma ve kestirme sürecine girdiğini ballandıra ballandıra anlatıyordu. Konferanstan sonra köylülerin ağzını yoklamış İbo. Bir şey anlamadıklarını, ama âlimin ziyadesiyle derin olduğunu, köylerine gelmesiyle de onurlandıklarını, yalnız olmadıklarını, kendilerine olan güvenlerinin arttığını söylemişler.

12 Mart darbesi, bizi İstanbul'dan Fırat'ın ötesine savurdu. Yollarda, garajlarda, kasabaların kenar mahallelerinde, mağaralarda, köylerde, aç alavan, kaçak, ayrık bir yaşama başladık. Bilinen Dev-Genç'li tipi, uzun boylu, parkalı, botlu, sarkık bıyıklı bir tipti. Aranılanların afişleri asılmış, kelleleri veya yakalanmaları mükâfata bağlanmıştı. Biz kaşla göz arasında biçim ve künye olarak köylüleşmiş, yani aslımıza rücu etmiştik. Bunun en baş örneği de İbo'ydu. Kafada amca havasını veren bir Antep şapkası, çobanvari bir giyiniş ve lastik ayakkabılar. Koyun cebinde ise fotoğraf hariç, her şeyi Haydar Mecit'e ait olan bir künye. İbo, biçiminden memnun ve iyimserdi. Kafasındaki asgari program, köylüye toprak, halka iş ve demok-rasi, ülkeye ise bağımsızlık programıydı. Halkın bu programı darbe şartlarında kolayca destekleyeceğine inanıyordu. Görevine akıl almaz bir inançla sarılmıştı.

Durumumuz iyi değildi. İlişkilerimiz, kitle temelimiz yoktu. Cebimiz delikti. Ciddi bir beslenme ve barınma sorunuyla başımız dertteydi. Heybetli dağları aşıp kaldığım

mağaraya geldiğinde, halkın durumunun, bizim durumumuzdan daha iyi olduğunu söyledim ona. Kiremit kızılına çalan yanakları, dağ ayazında patlayan kılcal damarların etkisiyle iyice kızarmıştı. Sağ yana yatarak sol elini ateşe doğru uzattı. 'Yanılıyorsun' dedi. 'Halkımız ve ülkemiz yoksul ve esirdir. Biz ise özgürüz. Karanlık bir dünyaya karşı yürüyoruz. Sen aydınlanmayı karanlığın en koyu olduğu yerden başlattığının farkında değilsin. Şuraya bak.'

Odun alevinin mağara karanlığındaki macerasına baktık birlikte. Duman ve çökelek kokusu çökmüştü kayalara. 'Çin halkının kara kader ağı, ilk mağaranın ağzındaki örümcek ağının yırtılmasıyla başladı.' Dağlarda tek başıma bir değnekle gezdiğimi, vahşi hayvanlara karşı savunmasız olduğumu söyleyince güldü. 'Cebinde her zaman kapağı kırmızı bir kitap taşımayı unutma' dedi.

Son görüşmemiz, kışın en şiddetli ayında, ocakta oldu. Bir arkadaşıyla birlikte karlı uçurumlu dağları aşarak kaldığımız mağaraya gelmişti. Ateş yakmıştık ama ısınmıyorduk. Önümüzü kavuran, arkamızı savuran belalı bir kışa kaptırmıştık yakamızı. İçinde bulunduğumuz duruma ilişkin dikkatlice dinledi bizi. 'Mağarayı temizleyelim, bir düzene sokalım' diye başladı. 'Kışı içeri çeken delikleri kapatalım. Sıcak suyla bir temizlenme mekanizması kuralım. Beslenme kaynaklarımızı gözden geçirelim. Bir okuma, aydınlanma programı çıkaralım. Geceleri boş geçirmeyelim. Odun alevinde birisinin okuyacağı kitabı dikkatlice dinleyelim, tartışalım, türküler söyleyelim, fıkralar anlatalım, eğlenelim. Ve en kısa zamanda da halkın arasına dağılalım. Deniz kıyısında minnacık kaya yalıkları olur, bazı balıklar o yalıklara düşüp çıkamazlar, dalgaların yükselmesini beklerler denize açılmak için. Ama dalgalar bir türlü yükselmez, güneş yalıklardaki suları kuru-

tur. Balıklar yalakların dibine yapışıp kayalaşırlar. Bizim şu andaki durumumuz, yalaklardaki balıkların durumuna benziyor. Haydin şimdi hep beraber kalkıp işe koyulalım, bu mekânı üniversiteleştirelim. Yapacağımız en küçük iş, çalışan insanlığın lehine olacaktır. Şu köşeye odun yığalım, herkes hemen kokmuş çoraplarını yıkasın.’

Mağara canlanmış, miskinliğinden sıyrılarak şen şakarak bir uğultuyla ayağa kalkmıştı. Dışarı çıktım. Yer gökle kaynaşmış, tipinin kırbaçladığı yaşam kör edici sonsuz bir beyazlığa teslim olmuştu.”(20)

“YA HEP BERABER YA DA HIÇBİRİMİZ...”

*“Yarın başka bir dünyadır.
Orada herşey başka türüdür.”(21)*

Kanım odur ki, Muzaffer Oruçoğlu’nun ifade ettiği irade ve kararlılıkla İbrahim Kaypakkaya’nın devrimci eylemi biz(ler)e bir politik pratik olarak Bertolt Brecht’in haykırışlarını anımsatır: “Kim mi kurtaracak seni, köle/ Görecekler seni, kardeş,/ yuvarlananlar uçuruma,/ duyacaklar çılgınlıklarını:/ Seni köleler kurtaracak kurtaracaksa!

Kim mi kurtaracak seni, aç insan/ Bize gel ekmek istiyorsan,/ bize gel, kıvrananlar açlıktan./ Biz gösterelim sana yolu:/ Biz açlar vereceğiz sana ekmeği!

Kim mi alacak öcünü, yenilmiş adam/ Vurulmuşsun madem,/ gel yaralıların yanına./ Gerçi biz zayıfız, kardeş,/ zayıfız, yaralıyız ama,/ alırsak, biz alırız öcünü senin...

Kim tutacak elinden, bitik kişi/ Birleşmek zorundadır başkalarıyla/ yoksulluğa dayanamayan./ Birleş sen de yoksullarla, durma./ Birleş yarına bırakmayanlarla bu işi...

Ya hep beraber ya da hiçbirimiz./ Kurtulma yok tek başına/ yumruk ve zincirden./ Ya hep beraber ya da hiçbirimiz...”

“Küreselleşme” altbaşlığında ambalajlanan emperyalist saldırganlık koşullarında Kuzey metropollerinde biçimlenmiş neo-liberal politikalarla yeniden tanzim edilen dünya, XXI. yüzyıla, tehdit ve olanaklar diyalektiğinin gerilimi içinde girerken; insan(lık)a, “kurtulmak yok tek başına ya hep beraber ya da hiçbirimiz,” gerçeğine ve değiştirilmeye muhtaç olduğunu bir kez daha kanıtlamaktadır...

XXI. yüzyılın New York’un İkiz Kuleler’inde ve Pentagon’da patlayan uçaklarla başladığı tarih sahnesine; “YDD” adıyla kutsanan, “küreselleşme”, “bilgi toplumu”, “sonsuz demokrasi” söylenceleriyle güzellenen neo-liberal politikaları altüst etti. Ve de herkesin malumu olduğu üzere: XX. yüzyılın soru(n)larını devrettiği XXI. yüzyılda savaş Seattle’dan Porto Alegre’ye, Cenova’ya, sürüyor... Küresel mali krizle sarsılan “Modern Zamanların Uygarlığı”; insanlığa dayattığı küresel açlık ve zulümle rüzgâr ekerken, 11 Eylül saldırısının ardından “YDD”nin “demokrasi” söylencesi, ABD ve AB’li efendilerin elinde bir “korku masalı”na dönüşürken, ABD’nin oligarkları Afganistan’dan başlamak üzere “başıbozuk devletleri” hizaya sokmak ve enerji kaynaklarının paylaşımını yeniden tanzim etmek için dünya yoksullarının tepesine bombalar yağdırırken, kaçınması mümkün olmayan o müthiş fırtınanın da tohumlarını ekiyorlar; evet, rüzgârın yönü değişiyor...

Kapitalizmin krize eşitlendiği ve IMF-Dünya Bankalı küresel soygunun küreselleştirildiği dünyada başkaldıran insanlık, yeni bir enternasyonal mücadelenin yolunu açıyor... Kapitalizmin küreselleşen krizi, ekonomilerin askerileştirilmesi, süregelen savaş tehdidi, dünya yoksullarının

önüne devrim olasılığını bir kez daha açıyor. “Sosyalizm! Yeniden!” şiarı bir nostalji olmaktan çıkıp, bir olasılık olarak yeniden hayatiyet kazanıyor... Yeni bir imkân ve tehdit eşliğine denk düşen XXI. yüzyıla gelen(ler) ile söz bitiyor... Che yeniden Rozinante’siyle yollara düşüyor...Yürek solda attığı ve atacağı bir geleceğin serüveninin fırtınalı ufkuna bir kez daha yelken açılıyor...

Bu bağlamda, değiştirilmeye muhtaç kapitalist çürümeye karşı isyanın ve mücadelenin simgelerinden İbrahim Kaypakkaya, “Yeni Dünya Düzen(sizliği)”ne (“YDD”) karşı başkaldırı çağrısına dönüşüyor...

“DE/İHTİRAZLIMEYE MUHTAÇ DÜNYA”

*“Kendi yarattığımız
yalanın içinde yaşıyoruz”!(22)*

*“İnsanlığın geleceğini kurtarmak için
tek bir seçenek var:
Kapitalist barbarlığın
pençesinden kurtarmak.
Aksi halde,
kapitalizm kendisi de dahil,
ortada kurtarılacak
bir şey bırakmayacak”!(23)*

Chossudovsky’nin, “Küreselleşmenin, küresel soygunun maskesi” diye tanımladığı “YDD” sahnesinde, “Dünyada 800 milyon insan kötü beslenmektedir. 2 milyar insan ise besin güvencesinden yoksundur. Dünya nüfusunun yüzde 20’sini oluşturan en zengin ülkeler, tüketimin

yüzde 86’sına sahiptir. Tüketimin yüzde 1.3’ü ise en yoksul yüzde 20 tarafından yapılmaktadır. 4 milyar 400 milyon insanın yaklaşık yüzde 60’ı temel sağlık hizmetlerinden yararlanamıyor.”(24)

Bunun “nedeni” çok açık! 1999 Dünya Ekonomik Forumu’nda John Sweeny konuya ilişkin olarak şunları söylemişti: “Hedefimiz toplumları küreselleşme bakımından emin hale getirmek değil, fakat küresel sistemi, nezh toplumlar için emin hale getirmektir...”(25)

İşte tam da bundan dolayıdır ki; “Kuzey ülkelerinde bir şirketin yöneticisinin yıllık kazancı 1973 yılında, aynı şirkette çalışan bir işçinin ücretinin 45 katı iken, bu oran son yıllarda 450 katına çıkmış bulunuyor.”(26)

“Dünya nüfusunun yüzde 8’i telefonda hiç ‘çevir sesi’ bile duymamış. Dünya internet kullanıcılarının yarısı ABD’de (148 milyon), (Afrika 3 milyon, Asya 76 milyon, Avrupa 92 milyon, Ortadoğu 2 milyon, Güney Amerika 13 milyon: Toplamı 324 milyon), internet kullanıcıları, tüm dünya nüfusunun yüzde 5’ini oluşturmaktadır.

Bunun dışında, zengin ve yoksul ülkeler arasındaki fark 1997 yılı itibarıyla 727’ye 1 oranındadır. Dünyada hâlâ 880 milyondan fazla kişi sağlık hizmetinden yararlanamamakta; yoksul ülkelerde sağlığa 42 milyar dolar ayrılırken; Avrupa’da bir yılda sigaraya 50 milyar dolar, alkollü içkilere 150 milyar dolar harcanmaktadır. Dünyada bir yılda uyuşturucuya harcanan para ise, 400 milyar dolardır.”(27)

“Dünyada 815 milyon kişi açlıkla savaşıyor; bunu 300 milyonu çocuk... Her 4 saniyede 1 insan açlıktan ölüyor... Dünya üzerinde tam 3 milyar insan (dünya nüfusunun yarısı) günde 2 doların altında bir gelirle yaşamaya çalışıyor... BM verilerine göre, 1990 yılında en yoksul ülkeler

grubunda 36 ülke varken 2000 yılında bu sayı 48'e yükseldi... Dünyadaki en zengin 200 kişinin toplam serveti, 2.5 milyar insanın toplam servetini aşıyor... Dünya Bankası verilerine göre, dünya nüfusunun yarısından fazlasını oluşturan yoksul ülkelerin milli gelirleri toplamı, dünya nüfusunun yüzde 6'sını oluştururken; buna karşılık dünya nüfusunun 6'da birini oluşturan Kuzey ülkeleri dünya zenginliklerinin yüzde 80'inden fazlasına el koyuyor"!(28)

"1996'da 840 milyon kişi açlık ve yetersiz beslenmeye karşı karşıya kaldı. 2002 yılında bu rakam hâlâ 815 milyon kişi... Ve dünyada 300 milyon kişi de obezite sorunu yaşıyor... Az gelişmiş Güney ülkelerinde her 5 kişiden biri kronik yetersiz beslenmeye karşı karşıya... Her yıl 12 milyon çocuk ölümünün yüzde 55'i yetersiz beslenmeden kaynaklanıyor... Savaş gibi insan kaynaklı felaketlerden etkilenen ülke sayısı 1980'lerde ortalama yılda 5 iken, bu rakam 2000 yılında 22'ye çıktı... Dünya nüfusunun 6'da biri (1 milyardan fazla kişi) temiz sudan mahrum"!(29)

"Dünyada milyonlarca insan açlıktan kırılırken, dünya çapında silahlanmaya 2001 yılında 839 milyar dolar harlandı. Stockholm Uluslararası Barış Araştırmaları Enstitüsü'nün (SIPRI) yayınladığı '2001 Yılı Silahlanma Raporu'na göre Türkiye 8.9 milyar dolarla silahlanmaya en çok harcama yapan 14. ülke"!(30)

Neo-liberal saldırı tablosunda hızla silahlanan Türkiye veçhesine gelince:(31) Borçları ulusal gelirinin 1.5 katını aşan 79. yılındaki T."C" de, halkın yarısından fazlası yoksuldur... Ve Dünya Bankası eski baş ekonomistlerinden Nobel ödüllü Prof. Stiglitz'in uyarısı da şudur: "IMF ülkenizi mezata çıkarıyor..."(32)

"Nasıl" mı? İşte kimi veriler...

"Türkiye'de çalışan nüfusun yüzde 49'unu oluşturan ücretlilerin milli gelirden aldığı pay, 1996 yılında yüzde 25.8'di. Bu tutarın da yüzde 54'ünü kamu, kalanını özel kesim ücretlileri alıyordu. İşgücünün milli gelirden aldığı pay 1999'da yüzde 30.7'ye kadar çıkmıştı. Ama 2000 yılında tam iki puan azalma oldu ve işgücünün payı yüzde 28.7'ye düştü. Bu düşüş 2000'li yıllarda süregelenleşti..."

Ülke milli gelirinin yüzde 10 gibi rekor bir düzeyde gerilediği 2001'de dehşetli küçülme toplumun tüm kesimlerinde bir refah kaybı yaratmakla beraber, krizden en fazla etkilenen kesimleri, gelir piramidinin zaten altında olan ücretli kesimler, tarım kesimi ve devletin yardımına muhtaç emekli, dul, yetim kesimleri oluşturuyor. Savaş yılları bir yana bırakılırsa tarihin en yoğun işsizliğini yaşayan Türkiye'de toplumsal kesimler mutlak yoksullaşma ile nispi yoksullaşmayı iç içe yaşıyorlar..."(33)

"Cari dolar değeri ile Türkiye'de kişi başına GSMH 1990 yılında 2.710 dolar iken, bu tutar 2001 yılında 2.160 dolara değin geriledi..."(34)

"Türk Metal Sendikası'nın araştırmasında, Türkiye'nin 'en'leri belirlendi. 11 ayrı kategoride yapılan çalışmalar sonucunda 'İstatistiklere göre Dünya Ligi'nin dibindeyiz,' yorumu yapıldı. Araştırmadaki bazı veriler şöyle: Yüksekokul mezunları arasında işsizlik oranı en yüksek ülke... OECD'ye üye 29 ülke içinde 25 yıldır enflasyon şampiyonu... Dış ticaret açığında dünyada ikinci sırada... Kayıt dışında 16.5 katrilyon lira ile birinci... TL en çok değer kaybeden para... Günde 12 ölü ile trafik kazalarında Avrupa birincisi... UNICEF'e göre en katı çalışma mevzuatına sahip... Sağlığa en az para harcayan 35 ülkeden biri... 22 milyon tiryaki ile en çok sigara tüketen 22. ülke... Mahkemelere intikal eden davalar Avrupa'da yüzde 95

oranında sonuçlandırılırken bu oran Türkiye’de yüzde 39’larda kalıyor... Yüzde 4.4 olan kadın milletvekili oranıyla, en kötü orana sahip ilk on ülke içinde yer alıyor... Nüfusun yüzde 20.2’si sosyal güvenceden yoksun... 1 milyon sokak çocuğu ve 6 milyon çocuk işçi var.”(35)

“Okullaşma oranı, milli gelir, cinsiyetler arası ilişkiler, bölgesel gelişme farkları gibi ölçülerle belirlenen BM Kalkınma Programı endeksine göre, Türkiye, AB adayı 13 ülke arasında en alt sırada yer alıyor.”(36) T.“C” bütçesinden rantiyelere 40.5 katrilyon TL aktarılırken, 11 milyon çiftçiye 1.5 katrilyon TL destek kaldı.(37) Faiz ve silahlanmaya 2002 Bütçesi’nde harcanacak para ile Türkiye’deki her aileye 3.000 dolar verilebilir. 526 tam teşekküllü hastane kurulabilir. 2.5 milyon konut yapılabilir.

Kasım ve şubat krizlerinin ardından “bir gecede fakirleştiğini” ileri süren Sakıp Sabancı’nın bütün şirketleri kâr etti. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB)’nda hisseleri işlem gören Sabancı Grubu bünyesindeki 13 şirket, yılın ilk 9 ayını toplam 522.7 trilyon lira net kârla kapadı. Sabancı Holding’den yapılan yazılı açıklamada, 2001 yılının üçüncü çeyreğini brüt, net kâr ve vergide lider olarak kapatan Sabancı Grubu’nun, en yakın rakibine oranla 3 kat fazla brüt kâr elde ettiği belirtildi.(38)

“DEVİRİM DE, BUNALIM KADAR KAÇINILMAZ”

*“Gerçekçi ol,
imkânsız iste!”(39)*

Alman İdeolojisi’nde yazıldığı gibi: “Devrim de, bunalım kadar kaçınılmazdır!” Çünkü bu, kapitalizmin künyesine kayıtlıdır...

Ancak bu, kendiliğinden ya da “otomatik” değildir; devrimi gerçekleştiren, siyaseti toplumsallaştırarak başkaldıran insan(lık)dır. Ve bu da XXI. yüzyılın “Cinnet Kesiti”nde kolay değildir... Çünkü, “Modern Ortaçağı” andıran küresel vahşet kesitindeki “kölece bağıllık”ların, “moda kudurganlık”larla hayatı TV’yi taklit eden bir klibe dönüştürdüğü koşullarda çevrenize bir bakın: Televizyondan fırlamış gibi davranan, konuşan ve giyinen plastik insanları göreceksiniz... Küreselleşmeye “kölece bağıllık” (Devletin İdeolojik Aygıtları’ndan) TV’den dalga dalga yayılıyor...

TV’yi taklit ettiren paranın egemenliği koşullarında, “İnsan ne kadar fazla mal ve hizmet kullanırsa (tüketirse) elde ettiği fayda da o kadar yüksek olur,” diyen iktisattaki fayda teorisi -daha fazla kâr ve sömürü için- tüketim toplumu modeline sarılır... Yani i-) Her şey daha fazla tüketim içindir... ii-) Daha fazla tüketimin insana daha fazla fayda sağladığı iddia edilir... iii-) Özetle, “Hayat zaten bundan başka bir şey değildir,” diyen pazar ekonomisi söylemi açısından “Mutluluk tüketimdir, mutluluk faydanın azamileştirilmesidir”!

“Fayda Teorisi”nin soyut “Homo Economicus”u; sadece malları, hizmetleri elde etmeyi, tüketmeyi öngören; bunları sağlayabilmek için her şeyi göze alan, başka kaygısı olmayan bir yaratıktır. Bunun için de “toplum” vahşi bireylerden oluşan bir “cangıl”dır. Bu cangılda mutluluğu tüketime eşitleyen “Homo Economicus” tüketim için her şeyi göze alırken öteki insanı, insanlığı, toplumsallığı inkâr edendir...

Bugünün Türkiye’sini, “tüketici olmak”, “tüketim toplumunun değerleriyle büyümek”, “tüketim yoluyla kimlik kazanmak”, “yaşamının anlamını tüketimle açıklamak”

gibi özelliklerle niteliyor.

Yaşamın anlamı, tüketici doyumun kudurganlığında aranırken; artık duygular, düşünceler, acılar, sevinçler, mutluluklar, mutsuzluklar da “hızla tüketilen, hızla değişen dünya”nın bir oyununa dönüşüyor. Artık hiçbir şey “gerçek” değildir, her şey “sanal”dır.

Böylesine yabancılaşmış bir tüketimin orta yerinde yapılması gerekenlerin ilki yaşatılana itiraz edebilmek, “Anne Bak Kral Çıplak!” cüreti ile “Hayır” diyebilmektir...

“Bu neden böyle” mi? “Bugünde yaşanan açısından tipik olanı ne” mi? Aslında gayet “basit”: i-) “Zamanın Ruhsuzluğu”nda somutlanan geçiciliğin baskınlığı ve ii) “Zamanın Ruhsuzluğu”na endekslenmiş “boş benlik”lerin yabancılaşmasıdır...

Boş vermiş bir tüketicilikte somutlanan bugünün dünyasının, sunduğu sanal-plastik “düşler”, gündelik hayatın eksenine daha da oturarak, tüketimcilik, açgözlülük, safdillik ve duyarsızlık olarak karşımıza dikiliyor... Çünkü George Ritzer’in, “Toplumun McDonaldlaştırılması” başlıklı yapıtında, hayatın tektipleştirilmesi yönündeki etkisini gözler önüne serdiği “tüketim” -Robert Bocock’un deyişiyle- “Tarihsel olarak oluşturulan, tarihsel bir değişim sürecidir”! Ya da Prof. Dr. Yavuz Odabaşı’nın “Tüketim Kültürü”nde, “Tüketim kültürü, pazar dinamiklerinin egemen olduğu, pazar ekonomisinin varolduğu toplumun kültürüdür,” önermesiyle; veya Jean Baudrillard’ın, “Etkin bir ilişki biçimi, üzerinde tüm kültürel sistemimizin kurulduğu sistemli bir etkinlik ve global yanıt biçimi” olarak tarif ettiği tüketim; gündelik yaşamın nesneler ve nesneler üzerinden yaratılan imajlar, fanteziler ve büyülemelerle bizzat tüketimin nesnesi haline getirilebildiği bir etkinliktir...(40)

Bu etkinlikle “Zamanın Ruhsuzluğu”na endekslenmiş “boş benlik”, insanı, ahlâki tutarlılığa öncelik tanıyan bireyler olmaktan çıkardı. Benliğin boşluğunu medya, reklam endüstrisi ve tüketim ile doldurdu...

“Boş benlik”, psikolog Philip Cushman’e göre, topluluk, gelenek ve paylaşılan anlamın yokluğunu yaşantılayan benliktir. Görünüşte böylesi bir sosyal yoksunluk ve sonuçlarını kayda değer bulmayan “boş benlik”, bu yoksunluğu süregelen bir duygusal açlık olarak cisimleştirir. Benlik boştur zira aile, toplum ve gelenekle irtibatını kaybetmiştir. Bu benlik çağının yabancılaşma ve parçalanmasına karşı durabilmek için, tüketim malzemeleri, kaloriler, yeni yaşantılar, politikacılar, romantik sevgililer ve empatik terapistler tarafından doldurulmayı arzular. Bu iç boşluk kendini farklı biçimlerde gösterebilir: Azalmış özsaygı, değer karmaşası, yeme bozuklukları, madde bağımlılığı ve kronik tüketicilik gibi. Kişiler ahlâki tutarlılığı önceleyen bireyler olmaktan çıkarak başkaları tarafından beğenilmeyi önceleyen bireylere dönüşür. Başkalarını cezbetme hayatın temel amacı olur.

Türkiye’deki “Modern Zamanlar”ın popüler kültüründe somutlanan bu zaafların “sola” da yansımaması mümkün değildi; ve yansıdı...

Kabul etmek zorundayız: “Modern Zamanlar”ın bütün hoyratlığıyla her şeyi silip süpürdüğü, toplumsal hayatı bütünüyle egemenliği altına aldığı bir zaman diliminden, “Geçiş Dönemi”nden geçiyoruz... Türkiye boş benliklerin TV ekranlarından sokaklara dek her yerde cirit attığı, popüler kültürün her şeyin içini boşalttığı bir şov ülkesine dönüşüyor, dönüştürülüyor...

Tam da bu koordinatlarda “Bugünün kuşağı: İnkârın kuşağı,” saptaması ile H. Bülent Kahraman ekliyor: “Eli-

mize sadece inkâr kalmıştı ki, o da içinde insanın bulunmadığı bir dünyaya mahkûm olmak demektir”!(41)

Devasa bir “Akıl Tutulması”yla eş zamanlı kesitte devreye giren entelektüel kriz ile betimlenen “Geçiş Dönemi”ndeyiz... Yaşanan, yoğun bir ekonomik, politik, kültürel, toplumsal krizde somutlanan “Uygarlık Krizi”, sanki bir “Tufan” öncesi... Karanlık bir tünelde ilerlediğimiz bir “sır” değil. Tam olarak ne kadar süreceği kestirilemeyen bir “Geçiş Süreci” ya da zaman diliminin bir kırılma noktası ile “hiçleştirilme” kesiti veya yalanın “umut” diye sunulduğu bir karanlık!

“Geçiş süreci travması”nda somutlanan ve krizin köruklediği vurdumduymazlıkla iç içe geçen kapitalist mantık(sızlık)ın ürünü olan “çığırından çıkmış zaman”da var olan değerler sistemi belli bir süreç içinde ağır ağır kemiriliyor, tüketiliyor ve çöküş sonunda kaçınılmaz oluyor.

“Çöküş” kelimesi insanda belli bir panik duygusu yaratsa da hemen ürkmemek gerek, çünkü tarihsel bir perspektiften baktığınızda, verili bir değerler sisteminde açılan çatlakların, bir şeylerin yitip gitmesinin aynı zamanda toplumların düşünsel ve sanatsal yaratıcılık dönemlerinin de başlangıcını oluşturduğunu, ya da iki sürecin genellikle iç içe geçtiğini görüyorsunuz.

Unutulmasın her “fırtına” ve “toplu akıl”ı ve “ayaklanması”nı da devreye sokan dinamiktir... “Tufan” ile “yaratıcı sıçrama” arasında bir ilişki vardır. Çünkü “tufan” seçenekleri çoğaltır. “Seçeneksizlik”, bir çoraklaşma ve “çölleşme” ise; “tufan” üretken bir zenginliktir...

O halde başını “90 IQ’luk Bush”un(42) çektiği cinnet karşısında ezilenlerin, mağdurların, ötekilerin, emekçilerin akli özgürse, özgürleşebiliyorsa, “Perfect Storm/ Mükemmel Fırtına” olarak nitelenmesi mümkün olan “tu-

fan”ların üretken zenginliğinden umutvari olmak hakkımızdır... Yoksa!

“Yoksa!” bir felaket... O halde umudu yaratmak gerekiyor...

İnsan, en umutsuz koşullar altında bile umudunu kaybetmemeye çalışır, umut insanı hayata bağlar, ayakta kalmasına, mücadele etmesine yardım eder; mücadelenin temel şartıdır...

Tarih boyunca insanların despot yönetimleri devirmelerine sosyal, siyasal, ekonomik bozukluklara başkaldırmalarına, karşı çıkmalarına taşıdıkları umut yol açmıştır... Umudunu tamamen kaybetmiş bir insan ya da bir toplum geleceğini de kaybetmiş, kendi kendini ortadan kaldırmış olur. Bu nedenle bireyler ve toplumlar umutla birlikte yaşarlar... Özetle umut daima vardır...

Vahşi kapitalizm hükmünü sürerken bile, umut için vardır, dünya dehşet ekonomisinde yaşarken “sosyalizmin hâlâ gönüllerde yatması” bir umut, bir yaşama sevincidir; isyankâr bir kardelendir... Ancak Umberto Eco’nun dediği gibi “Ütopya (43) bile görünür bir ufuktur, hiçbir zaman belirsiz bir sonsuzluk değildir.”

Ve Immanuel Wallerstein’in dediği üzere: “Ütopyaçılığın bir sona ulaştığına inanamıyorum. Tam tersine. Belki de ancak bu saatten sonra ütöpik ütopyalar üretebiliriz”!

Bu veya başka bir dünya mümkündür! Bunun için 1971 kopuşunun mimarlarından İbrahim Kaypakkaya’yı; ve onun mücadelesini; ve de Murathan Mungan’ın, “Karanfil” dizelerini anımsayın:

“Kulağında karanfil taşıyan halkımın oğulları

Atlanın gidiyoruz.

Buğulu bir şafak vakti yeniden düşüyoruz yollara

Eski zamanlarda olduğu gibi
Dersimiz Tarih: Unutmayın kaldığımız yeri
ve yenilmedik daha
Masal alın koynunuza. Belki dönmeyiz uzun zaman
masallar hatırlatır size doğduğunuz yeri
ilişkiler ikliminde çocukluk taşınabilir bir şeydir
alınsa da elinden geçmişti.
Tütün ve tarih koyun torbanıza. Kekik ve dağ ateşleri
Şafağın bin yıllık anlamını,
suların ve çağların sesini ezberleyin,
bilinmez otlarını adını hatırdan tutar gibi
Ten rengi aya bakın son defa
yani yaşanmış ve yaşanacak tüm yaz geceleri...
kaçak aşıkları, uçurum bakışlı firarları,
mağrur eşkıyaları saklar gibi
kilitleyin yüreğinizin giz kalelerini
Anka ve Anahtar, ikinci bir emre kadar
Kaf Dağı'nın ardına gitti..."

14 Haziran 2002
12:18:06, Ankara.

Dipnotlar

1 Ünsal Oskay, "Aydın, İffetini Koruma Peşinde", Radikal, 16 Temmuz 2000, s.23.

2 Ölüm Orucunda yaşamlarını yitirenler: 1-) Cengiz Soydaş, 2-) Adil Kaplan, 3-) Bülent Çoban, 4-) Gülsüman Ada Dönmez (dışardan), 5-) Tuncay Günel, 6-) Nergiz Gülmez, 7-) Fatma Ersoy, 8-) Celal Alpay, 9-) Abdullah Bozdağ, 10-) Erol Evcil, 11-) Murat Çoban, 12-) Canan Kulaksız (dışardan), 13-) Sedat Gürsel Akmaz, 14-) Ender Can Yıldız, 15-) Sibel Sürücü, 16-) Hatice Yürekli, 17-) Şenay Hanoğlu (dışardan), 18-) Sedat Karakurt, 19-) Erdoğan Güler (dışardan), 20-) Fatma Hülya Tüm-

gan, 21-) Hüseyin Kayacı, 22-) Cafer Tayyar Bektaş, 23-) Uğur Türkmen, 24-) Veli Güneş, 25-) Aysun Bozdoğan, 26-) Zehra Kulaksız (dışardan), 27-) Mehmet Gökhan Özocak, 28-) Ali Koç, 29-) Sevgi Erdoğan, 30-) Muharrem Horoz, 31-) Osman Osmanağaoğlu, 32-) Hülya Şimşek (dışardan), 33) Gülay Kavak, 34-) Ümüş Şahingöz, 35-) İbrahim Erler, 36) Abdülbari Yusufoglu (dışardan), 37-) Zeynep Arıkan, 38-) Ali Rıza Demir, 39-) Ayşe Baştımur, 40-) Özlem Durakcan (dışardan), 41-) Ali Ekber Barış, 42-) Tülay Korkmaz, 43) Ali Çamyar, 44-) Zeynel Karataş, 45-) Lale Çolak, 46-) Yusuf Kutlu, 47-) Yeter Güzel, 48-) Doğan Tokmak, 49-) Tuncay Yıldırım, 50-) Okan Külekçi, 51-) Meryem Altun. ("Ölüm Orucunda Hayatını Kaybedenler", Fırat'ta Yaşam, Yıl:4, No:151, 3 Haziran 2002, s.6.) Hayata Dönüş Operasyonu'nda yaşamlarını yitirenler: Bayrampaşa Cezaevi'nde; 1-) Yazgülu Güder Öztürk, 2-) Nilüfer Alcan, 3-) Mustafa Yılmaz, 4-) Şefinur Tezgel, 5-) Aşur Korkmaz, 6-) Seyhan Doğan, 7-) Fırat Tavuk, 8-) Gülser Tuzcu, 9-) Cengiz Çalıkoparan, 10-) Ali Ateş, 11-) Murat Ördekçi, 12-) Özlem Ercan... Ümraniye Cezaevi'nde; 13-) Ahmet İbili, 14-) Alp Ata Akçagöz, 15-) Umut Gedik, 16) Ercan Polat, 17-) Rıza Poyraz... Çanakkale Cezaevi'nde; 18-) Fidan Kalşen, 19-) İlker Babacan, 20-) Fahri Sarı, 21) Sultan Sarı... Çankırı Cezaevi'nde; 22-) İrfan Ortakçı, 23) Hasan Güngörmez... Bursa Cezaevi'nde; 24-) Ali İhsan Özkan, 25-) Murat Özdemir... Uşak Cezaevi'nde; 26-) Yasemin Cancı, 27-) Berrin Bıçkılar... Ceyhan Cezaevi'nde; 28-) Halil Önder. (Alper Turgut-İlhan Taşçı, "Bir Yılda 42 Yaşam Soldu", Cumhuriyet, 21 Ekim 2001, s.7.) Ayrıca bkz: Ercan Kanar, "İktidar Akli Kıskaçında Olağandışı Öyküler", Stérka Rizgari Dergisi, Yıl:7, No:21, Mayıs-Haziran 2002, s.110-117; Cemal Poyraz, "Ömer Laçiner: Ölüm Oruçları ve Bir 'Solcu'nun Hezeyanları", Teori ve Politika Dergisi, No:23, Yaz 2001, s.159-223; Ayşe Uygun, Birikim Dergisi, "Hapishaneler Üzerine", No:145, Mayıs 2001, s.99-101; Ülkemiz Hapishaneleri ve Direnç Çiçekleri, Umut Yay., 2001.

3 "İşkence her şeyin olabileceği bir imkânlar toplamıdır; ihtimaller sonsuzdur. (...) İşkence uygulaması bedenin zihne tahakkümüdür." (Ka-

te Millet, Zulüm Politikaları, Metis Yay., 1996.)

4 Erick Hobswan.

5 Bu konuda bkz: Mustafa Suphi, İlk Yazılar: I. Cilt 1908-1910, Derleyen ve Türkçeleştiren: Dilek A. Kanat, Amaç Yay., 1989; Mustafa Suphi: Yaşamı-Yazıları-Yoldaşları, Sosyalist Yay., 1992; Mete Tuncay, Eski Sol Üzerine Yeni Bilgiler, Belge Yay., 1982; Emin Karaca, Nâzım Hikmet'in Şiirinde Gizli Tarih, Belge Yay., 1992; 1927 Komünist Tevkifatı: İstanbul Ağır Ceza Mahkemesindeki Duruşma, Hazırlayan: Jülide Ergüder, Birikim Yay., 1978; Atilla Akar, Bir Kuşağın Son Temsilcileri: "Eski Tüfek" Sosyalistler, İletişim Yay., 1989; Berat Günçikan, "443 No'lu Üye Zehra Kosova", Cumhuriyet Dergi, No:805, 26 Ağustos 2001, s.16; Zekeriya Sertel, Hatırladıklarım, Gözlem Yay., 3'üncü baskı, 1977; Abidin Nesimi, Yılların İçinden, Gözlem Yay., 1977; Vartan İhmalyan, Bir Yaşam Öyküsü, Cem Yay., 1989; TİP: Behice Boran, Türkiye ve Sosyalizmin Sorunları, Gün Yay., 1968; Behice Boran, Savunma, Sosyalist Yay., 1992; A. Hamdi Dinler, T.İ.P Tarihinden Kesitler (1961-1971), Gelenek Yay., 1990; Fatma Hikmet İşmen, Parlamento'da 9 Yıl, Çark Matbaası, 1976; Sırrı Öztürk, 15-16 Haziran Direnişin Anıları, Sorun Yay., 2'nci baskı, 1990; Sırrı Öztürk, Gelenekten Geleceğe 15-16 Haziran, Sorun Yay., 1996; Turgan Arınır-Sırrı Öztürk, İşçi Sınıfı-Sendikalar ve 15-16 Haziran, Sorun Yay., 1976; Sırrı Öztürk, 12 Mart 1971'den Portreler-I, Sorun Yay., 1993; Ahmet Kahraman, Üç Asılmışların Hikâyesi, Öteki Yay., 9'uncu baskı, Tarihsiz; Ertuğrul Kürkçü, "Che'nin Çağrısını Ciddiye Almak", Praksis Dergisi, No:6, Bahar 2002, s.23-52; Kızıldere: Duygu Tuna, "Kızıldere Bugün Ne İfade Ediyor?", Genç Hareket Dergisi, No:1, Mayıs 2002, s.26; M. Kemal Kaçaroğlu, "30. Yılında Kızıldere", Serüven, No:0, Mayıs 2002, s.9; THKP-C: Doğu ve İlk Eylemleri (1969-1973), Kaynak Yay., 1987; Refik Sönmezsoy, Türk İşçi Hareketinde Rus Parmığı, Kerem Yay., Tarihsiz; Hüseyin Bakır, 30 Şubat, Gün Yay., Tarihsiz; Geleceğin Solu Solun Geleceği, Çevreciler Feministler Kemalistler Sosyal Demokratlar Sosyalistler 2000'lere Nasıl Bakıyor?, Derleyen: Metin Gülbay-Murat Ören, Alan Yay., 1997.

6 Bkz: Yurdakul Fincancı, "Avrupa Komünizmi", Ülke Dergisi, No:4, Temmuz-Ağustos-Eylül 1978, ("II-Bernstein'cılık" ve "III-) Kautsky'cilik") s.39-54.

7 Yalçın Küçük, Sol Marksizm, Akış Yay., 1998, s.295-298.

8 Şefik Hüsni (26 Ağustos 1921), aktaran: Rasih Nuri İleri, Atatürk ve Komünizm, Anadolu Yay., 1970, s.6.

9 Bu konuda bkz: Metin Çulhaoğlu, "Türkiye'de Sosyalist Düşüncenin Doğuşu: Konjonktürün Başatlığı", Praksis Dergisi, No:6, Bahar 2002, s.9-21; Ahmet Oktay, "Türk Solu ve Kültür", Toplum ve Bilim Dergisi, No:78, Güz 1998, s.38-57; A. Türker Alkan, "Türkiye'de Sol'un Zihnini Donanımı", Türkiye Günlüğü Dergisi, No:15, Yaz 1991, s.57-60; D. Şişmanov, Türkiye'de İşçi ve Sosyalist Hareketi, çev: T. Deliorman, Belge Yay., 1980; A. Cerrahoğlu, Türkiye'de Sosyalizm Tarihine Katkı, May Yay., 1975; Ecehan Balta, "Türkiye Solunda Milliyetçilik: Üç Kaynak Üç Dönemeç", Praksis Dergisi, No:6, Bahar 2002, s.153-174; Mümtazer Türköne, "Seçkin Kültürü Olarak Türk Sosyalizmi", Türkiye Günlüğü Dergisi, No:15, Yaz 1991, s.63-67; Çetin Konuk, "Türkiye Solunun Gerilimleri", Teori ve Politika Dergisi, No:12, Güz 1998, s.86-89.

10 Mustafa İlker Gürkan, "68, İdeallerini Paylaşan Herkesindir", Cumhuriyet, 15 Mayıs 2002, s.6.

11 Kadro-Yön hattının "ulusal solcu"luğu için bkz: Merdan Yanardağ, Türk Siyasal Yaşamında Kadro Hareketi, Yalçın Yay., 1988; Hikmet Özdemir, Kalkınmada Bir Strateji Arayışı: Yön Hareketi, Bilgi Yay., 1996; Şevket Süreyya Aydemir, İnkılap ve Kadro, 1932, Ankara; Vedat Nedim Tör, Yıllar Böyle Geçti, Milliyet Yay., 1976; Metin Çulhaoğlu, "Şevket Süreyya Aydemir: Suyu Ararken Yolunu Yitiren Adam", Toplum ve Bilim Dergisi, No:78, Güz 1998, s.92-106; Gökhan Atılgan, "...Yön'ünü Ararken Yolunu Yitirmek", Praksis Dergisi, No:6, Bahar 2002, s.119-151.

12 Bkz: Yıldız Sertel, Türkiye'de İlerici Akımlar ve Kalkınma Davamız, Ant Yay., 1969.

13 Bkz: Süleyman Genç, 12 Mart'a Nasıl Gelindi - Bir Devrin Perde Arkası (1960-1971), İleri Yay., 1971.

14 Aristo.

15 Bu konuda bkz: PDA-İP: Melik Kara, Teori ve Politika Dergisi, “Aydınlık: Solun Günahlarının Kefareti mi, Solda Bir Serdümen mi?”, No:23, Yaz 2001, s.3-92; “Sol Milliyetçiliğe Karşı Mücadelenin Önemi ve İP Gerçeği”, Yeniden Atılım, Yıl:1, No:2002-08, 11 Mayıs 2002, s.9; İbrahim Yalvaç, “Doğu Perinçek, Quo Vadis? “, ...VS Dergisi, No:4, Kasım-Aralık 2001, s.60-61.

16 İbrahim Kaypakkaya, Seçme Yazılar, Ocak Yay., 1987.

17 Bu konudaki kimi eleştirel değerlendirmeler için bkz: Aydın Çubukçu, “Türkiye’de Maoculuğun Doğuşu Üzerine Bazı Gözlemler”, Praksis Dergisi, No:6, Bahar 2002, s.53-62; Naim Yalın, “Maoizmin Üç Dünya Serüveni”, Yurt ve Dünya Dergisi, No:8, Mart 1978, s.239-253; Suavi Aydın, “... ‘MDD’den ‘Ulusal Sol’a Türk Solunda Özgücü Eğilim”, Toplum ve Bilim Dergisi, No:78, Güz 1998, (“İkinci Kaynak: Maoizm ve ÇKP”) s.66-69.

18 Bu konuda ayrıca bkz: Muzaffer Oruçoglu, Mengene, Kardelen Yay., 2001; Ozan Veli, Gaban 2 (Zemheri Çiçekleri), Tohum Yay., 2001; Ozan Veli, Gaban 3 (Fırtına Kuşları), Tohum Yay., 2002; Ali Taşyapan, Duvarın İki Yakası (Anılarla Geçmişe Yolculuk-2), Tohum Yay., 2001.

19 Dr. Hikmet Kıvılcımlı hakkında bkz: H. Yılmaz, “Marksist-Leninist Öğretinin Gelişimi ve Hikmet Kıvılcımlı”, Kıvılcım Dergisi, No:2, Eylül-Ekim 1978; Süha Ünsal, “Türkiye’de Komünist Düşüncenin Kaynaklarından Biri Olarak Dr. Hikmet Kıvılcımlı”, Toplum ve Bilim Dergisi, No:78, Güz 1998, s.108-131; Ulaş Bilgiç, “Kıvılcımlı’da Finans Kapital: Türkiye Üzerine Özgün Bir Sınıfsal Çözümleme ve Politik Sonuçları”, Praksis Dergisi, No:6, Bahar 2002, s.103-118; Emin Karaca, “Hikmet Kıvılcımlı İçin Dediler ki...”, Yazın Dergisi, Yıl:20, No:97, Kasım 2001, s.24-26; Nalân Mahsereci, “Türk Sol Düşünce Dünyasında Bir Köşetaşı: Hikmet Kıvılcımlı”, Bilim ve Ütopya, No:92, Şubat 2002, s.88.

20 Muzaffer Oruçoglu, “İbo’nun Antep Şapkası, Haydar Kimliği”, Cumhuriyet, 9 Mayıs 2002, s.6.

21 W. H. Auden.

22 Tahsin Yücel, Yalan, Can Yay., 2002.

23 Fikret Başkaya.

24 Vehbi Bayhan, “Risk Toplumu”, Doğu Batı Dergisi, Yıl:5, No:19, Mayıs-Haziran-Temmuz 2002, s.199-200.

25 John Sweeny, aktaran: Işık Kutlu, “Bilgi, Eğitim ve Gençler”, Atılım Gazetesi, Yıl:1, No:2002-11, 1 Haziran 2002, s.10.

26 Baran Tuncer, “Kapitalist Sistemin Sıkıntıları”, Radikal, 9 Haziran 2002, s.12.

27 Vehbi Bayhan, “Risk Toplumu”, Doğu Batı Dergisi, Yıl:5, No:19, Mayıs-Haziran-Temmuz 2002, s.198.

28 İlhan Selçuk, “Küreselleşme Çağında Solculuk”, Cumhuriyet, 14 Haziran 2002, s.2.

29 “800 Milyon İnsan Aç”, Cumhuriyet, 11 Haziran 2002, s.10.

30 “Aça Para Yok, Silah Çok”, Radikal, 14 Haziran 2002, s.11.

31 Bu konuda bkz: Raziye Selim, “Türkiye’de Bir Gelir Dağılımı Eşitsizliği Olgusu Olarak Yoksulluk”, İktisat Dergisi, No:418-419, s.35-38; Kenan Aydın, “Türkiye Kapitalizminin Krizi”, Sosyalist İşçi, No:166, 10 Ocak 2002, s.8; Sungur Savran, “İkinci Düyun-u Umumiye Dönemi”, İşçi Mücadelesi Kitap Dizisi, No:1, Ocak-Şubat 2002, s.29-46; Kenan Aydın, “Kriz, Kapitalizmi Sarsıyor”, Enternasyonal Sosyalizm, No:7, Ocak-Şubat 2002, s.20.

32 Cumhuriyet, 22 Mart 2001.

33 Mustafa Sönmez, “2001 Kayıp Yıl Oldu”, Cumhuriyet, 30 Kasım 2001, s.11.

34 Öztin Akgüç, “Türkiye Yoksullaşıyor”, Cumhuriyet, 26 Nisan 2002, s.12.

35 Gürkan Ata, “Küresel Alanda Yerimiz İçler Acısı: Türkiye, Dipteki ‘En’lerin Lideri”, Cumhuriyet, 7 Aralık 2001, s.11.

36 Hanife Şenyüz, “İnsani Durum Vasat”, Radikal, 12 Aralık 2001, s.13.

37 Mustafa Sönmez, “Rantiyeye 40, Çiftçiye, Esnafa 1”, Cumhuriyet, 29 Kasım 2001, s.11.

38 Evrensel, “Sabancı Holding’in Kârını Kriz Etkilemedi”, 21 Kasım 2001, s.6.

39 Che Guevara

40 Bkz: Michel Fustier, Tüketim Psikolojisi, İstanbul Reklam Yay., 1974; Yavuz Odabaşı, Tüketici Davranışları, Anadolu Üniversitesi AÖF Yay., 1986; Ivan Illich, Tüketim Toplumu, Pınar Yay., 1991; N. Nur Topçu-oğlu, Basında Reklam ve Tüketim Olgusu, Vadi Yay., 1996; Mike Featherstone, Postmodernizm ve Tüketim Kültürü, Ayrıntı Yay., 1996; Jean Baudrillard, Tüketim Toplumu, Ayrıntı Yay., 1997; Robert Bocoock, Tüketim, Dost Kitabevi Yay., 1997; Alain Durning, Ne Kadarı Yeterli - Tüketim Toplumu ve Dünyanın Geleceği, TÜBİTAK - Tema Vakfı Yay., 1998; George Ritzer, Toplumun McDonaldlaştırılması, Ayrıntı Yay., 1998; Zygmunt Bauman, Çalışma, Tüketicilik ve Yeni Yoksullar, Sarmal Yayınevi, 1999; Yavuz Odabaşı, Tüketim Kültürü - Yetinen Toplumun Tüketen Topluma Dönüşümü, Sistem Yay., 1999; Mary Douglas-Baron Isherwood, Tüketicinin Antropolojisi, Dost Kitabevi Yay., 1999; David Chaney, Yaşam Tarzları, Dost Kitabevi Yay., 1999; George Ritzer, Büyüsü Bozulmuş Dünyayı Büyülemek -Tüketim Araçlarının Devrimcileştirilmesi, Ayrıntı, 2000.

41 H. Bülent Kahraman, Radikal, “Bugünün Kuşağı: İnkârın Kuşağı”, 5 Eylül 2001, s.9.

42 Türker Alkan, Radikal, “90 IQ”, 26 Temmuz 2001, s.4.

43 Bkz: Krishan Kumar, “Sosyalizmin Sonu mu? Ütopyanın Sonu mu? Tarihin Sonu mu?”, Doğu Batı Dergisi, Yıl:5, No:19, Mayıs-Haziran-Temmuz 2002, s.107-121.

Mihri Belli

Kaypakkaya

Kaypakkayaların örneği ne anlam taşır? Ne var ki bir İbrahim Kaypakkaya’nın kısa yaşam öyküsünde? Çok şey var. Kuşaklardan kuşaklara yaşatmakla yükümlü olduğumuz şeyler bunlar. Direniş ruhu var, devrimci özveri var. Ülkemizi uydu durumuna düşüren emekçi düşmanı bir düzene isyan var, yurtseverliğin doruğa yükselişi, emekçinin davası uğruna ölme meydan okuyuşu var, en çetin koşullarda insan onuruna gölge düşürmeme var.

Eğer biz bugün aynı yolda bir yerlere varacaksak, onların, Deniz’lerin, Mahir’lerin, İbrahim’lerin direniş ruhunu canlı tutmak zorundayız, onların devrimci geleneğimizin son derece değerli birer parçaları oldukları bilinciyle. Siyasi yorumlarımız birbirinin tıpatıp aynı olmayabilir, yeter ki yaşadığımız anın

gerçekleri ve çağımızın devrimci düşüncesi ışığında yöneldiğimiz hedef bir olsun.

Martirlerimizin devrimci ruhunu canlı tutmak, onların geçmişte, belli tarihsel koşullarda ne dedilerse onu ayeti kerime bilmek, yaratıcılığı elden bırakmak değildir. Eğer sen bugün yaratıcı Marksizmi eylem kılavuzu olarak sindirebiliyorsan, ve o yoldan doğru devrimci çizgiyi buluyorsan, ve o ruhu yüreğinde taşıyan kim varsa birlik halinde hedef doğrultusunda seferber ederek tarihsel inisiyatifi ele geçirebiliyorsan, o zaman “Kaypakkaya”ların devrimci ruhunu canlı tutuyorum” diyebilirsin göğsünü gere gere.

Tarihsel inisiyatifi ele geçirmek! Bu gerçekleşmeyecek bir hayal değil. Yakın tarihimizde öyle bir dönem yaşadık. Altmışların son yıllarında Dev-Genç’in o şanlı anti-emperyalist ve anti-faşist şahlanışı günlerinde inisiyatif bizdeydi. Biz ilerliyorduk, onlar geriliyordu. Devrimci Gençlik hareketi emekçi yığınlarla güçlü bağlar kurmayı başarmıştı. Nerede bir grev varsa oradaydık, direnen işçinin safında, nerede bir toprak işgali varsa oradaydık direnen toprak emekçisinin safında. Anti-emperyalist direnişimiz Amerikan deniz kuvvetlerini Türkiye limanlarına gelmesini yasaklamıştı. Ve o yasak tam oniki yıl sürdü. Tekrar gelebilmeleri için iki askeri darbe gerekti. Yoğun bir halk desteği olmadan bu olamaz.

O dönemin gençlik liderlerinin anılarının kuşaklardan kuşaklara canlı tutulması rastlantı değildir. Bu sadece özveri ve cesaretle açıklanamaz. Başka dönemlerde de fedakâr ve cesur insanlar eksik değildi. Onlar martirlerimiz olarak tarihe adlarını altın harflerle yazdırdılar. Çünkü onlar kişi olarak devrimci erdemler taşımakla kalmadılar, doğru devrimci çizgiyi işleyerek yığınları harekete geçirmeyi de bildiler.

İbrahim Kaypakkaya ile ancak bir kez karşılaştık. Adını duymuştum. Devrimci Gençliğin anti-emperyalist ve anti-faşist şahlanışında ön safta yer aldığını biliyordum. Sanırım 1968 yılıydı. O yıllarda verdiğim konferanslar ve yazdığım yazılardan ötürü hakkımda davalar açılırdı. İstanbul’daki duruş-

maların bir ikisinde mahkeme koridorunda sıramızı beklerken bizden uzakta durup ara sıra bize bakan bir genç dikkatimi çekti. Bir seferinde göz göze geldiğimizde kendisini yanıma çağırdım. Geldi. Merhaba, ne var ne yok” dedim. Kim olduğunu merak ettiğimi anlamıştı. “Ben İbrahim Kaypakkaya’yım, bir yaramazlık olmasın diye buradayım” dedi. Besbelli silahlıydı. Yani gönüllü bodygardlığa soyunmuştu, savunduğu şahsı haberdar etmeden. Kaypakkaya adını duymuştum. Yabancıımız sayılmazdı. “Ben seni tanıyorum” dedim. El sıkıştık. Bu küçük olay anlamlıdır. Kaypakkaya’nın kişiliği hakkında bir ip ucutur.

Anısı mücadelede yolumuzu aydınlatсын!

Muzafer Özüoğlu

İbo

Normal değil de anormal, küçük değil de büyük bir iş yapmak eğilimi 68 kuşağında güçlüydü. Devrilmeyecek hiçbir şey yoktu, yeter ki haksız bir konumda olsun. Özgürlük bir hayal değildi. Dünyanın koyu karanlığına yüklenmek gerekiyordu. Yüklenince özgürlük iklimi doğar ve bizi içine çeker, değiştirir, onu derinleştirecek insanlar haline getirirdi.

İbo, bir 68’li olarak, oldukça iyimser, umutlu ve programlı bir insandı. O’nun devrimciliğinin üç temel dönemi vardı.

Birinci dönem, parlamentarist, reformist olduğu dönemdir. TİP’in etkisi altındadır. Sosyalizm, emekçi halkın oylarıyla sandıktan çıkıp iktidara oturacaktır. 65-66-67 döne-

midir bu. Oyla iktidara oturan sosyalizm, toprakları, fabrikaları, bankaları, sigorta şirketlerini devlet mülkiyeti haline getirecek, ülkeyi NATO'dan çıkaracak, üslerden arındıracaktı. İbo'nun Atatürk'e ve Atatürk Cumhuriyeti'ne sempatiyle baktığı, onu savunduğu bir dönemdir bu aynı zamanda.

İkinci dönem, parlamentarizm ve TİP'ten koptuğu dönemdir. Yani 68-69-70 dönemidir bu. Sosyalizme hemen geçilemez. Toprak sorununun çözülmesi, ülkenin bağımsızlaşması gerekmektedir. İktidarı ele geçirme aracı değişmiştir. Sandık yerini zor ögesine terketmiştir. İbo artık bulunduğu her yerde Demokratik Devrim programının ateşli bir savunucusu ve uygulayıcısıdır. Ülke tarihine bakışı net değildir hala. Eski TKP'nin, Kıvılcımlı'nın, Mihri'nin etkilerinden sıyrılmış değildir. İktidarı ele geçirme aracında nettir ama yöntemi konusunda henüz net değildir. Ekim devrimi yöntemine daha yakındır. Çin Devrimi yöntemine karşı değildir. Yoğun bir okuma, araştırma sürecini yaşamaktadır.

Üçüncü dönem, kendi görüşlerini oluşturmaya başladığı dönemdir. Dünyaya, demokratik devrime, sosyalizme ve Türkiye tarihine bakışı değişmiştir. Mao'nun ve Büyük Proleter Kültür Devrimi'nin güçlü etkisi altındadır. Devrimin Çin'de izlediği yolun Türkiye için de aynen geçerli olduğunu savunmaktadır. İbo'nun en ateşli, en çalışkan olduğu dönemdir bu (1971-72-73).

Her dönemi ele almaya kalkışsam üç kalın kitap çıkar ortaya. Gözüm yemiyor. Kaldı ki romanla anlatılabilecek bir durum değildir. Anı-inceleme stilini uygulamak gerekiyor. Belgesel yazımlar kalıba sokuyor, sıkıyor beni.

Genç olmasından kaynaklanan hataları vardı tabi. Güçlü bir sınıf mücadelesi tarihine ve zengin bir komünist mirasa da sahip değildik. M. Suphi'yi savunuyorduk ama temeli

Türkiye gerçeğine oturan bir teorisi yoktu Suphi'nin. Bundan dolayıdır ki subjektif ve dogmatik hatalara düştü zaman zaman. Ama Türkiye gerçekliğine ciddiyetle yöneldi. Ülkenin sosyo-ekonomik yapısını, hatta bazı bölgeleri, sağlam bir mantık yapısı ve doğru bir yöntemle irdeledi. Perspektif açan bir tahlille ulusal soruna ve cumhuriyet dönemine ışık tuttu. Kemal'in reformlarını, ileri adımlarını görmezlikten gelmesine rağmen işin esasını doğru tespit etti. Yazılarının çoğu, kendisinin bizzat katıldığı tartışmaların ürünüdür.

Alman şairi Herder, "Ulusunun kişiliğini ortaya çıkarmayan, gerçek büyüklüğe ulaşamaz" der. İbo'nun kısa ömrüne sığmayacak kadar anlamlı olan çabası ulusunu oluşturan çeşitli sınıf ve kategorilerin gerçek kişiliklerini, oynadıkları rolleri ortaya çıkarma ve yaşamı derinlemesine değiştirme çabasıydı. Ömrünü bu çabanın sonuçlanmasına adanmıştı.

İbo iddialıydı ve büyük düşünüyordu. Ama alçakgönüllü bir insandı. Liderlik psikozu ve gururu son derece zayıftı. Ona. Lider, lider olduğunu belli etmeyi sever. Herşeyi bilen havaldadır. Eleştiriye karşı tahammülsüzdür. Kararının aksine çıkan bir kararı tanımaz kolay kolay. Poh pohçuları, dal-kavukları, disiplinli memurları, sorgulamadan düşünenleri sever. İbo, klasik, alışılmış şef tipine ters bir tipti. Düşünce dünyasında tabuları, dogmaları olan bir insandı. Ama gerçek yaşamda tabu ve dogmalara metelik veren bir insan değildi. Yaşamın dokunulmazlığı, yasak alanı yoktu.

Ona göre, iktidar mücadelesinde güçlüklerin sonu gelmezdi. Bıkmadan usanmadan bu güçlüklerle, açmazlara, problemlere, engellere yüklenmek gerekiyordu. Güçlükler mi seni yenecekti, sen mi güçlükleri? Gevşeklikten, ihmal-den, sorumsuz davranışlardan kaynaklanan hatalar karşısında amansızdı. Hata işleyebilir, yenilebilirsin ama bir şart-

la, üzerine düşen görevleri layıkıyla yerine getiriyor musun? İbo'ya göre devrim için gerekli ve sağlam insan, öncelikle yoktan varetmeyi yaşam felsefesi haline getiren insandı. Devrim, hazır güçlerle gerçekleştirilen bir iş değildi. Yoktan vara, küçükten büyüğe, basitten karmaşığa doğru yaratılan güçlerin topyekün, uzun vadeli, birleşik bir eylemiydi.

Kendi özüyle didişen, ateşli bir ruha sahipti İbo. Arayışı, sorgulamayı ve polemiği seviyordu. Dergiler ve kitaplarla birlikte geziyordu. Avuçlarının içi ve alnı sanırım çok terliyordu. Hızlı yürüyen bir adam değildi. Güleçti ve düzgün bembeyaz dişleri vardı. Boydan kaybediyordu ama yakışıklıydı. Her yıl seçilen bir Türkiye güzeli vardı. Birgün elimizde gazeteyle bankta otururken, kadının resmini göstererek, "İbo," dedim, "Şu Türkiye güzeli bir bakışta sana aşık olsa ve uygun bir zamanda ve mekanda gelip aşkını ilan etse ne yaparsın?" Başı taçlı, göğsü şeritli güzellik kraliçesine bakarak gülümsedi. "Duygularınıza teşekkür ederim, derim," dedi. "Ben devrim güzellerine aşığım." Sonra yönünü iyice bana döndü, "Peki benim yerimde sen olsan ne dersin?" diye sordu.

"Ben hemen reddetmem," dedim. "Heyecanlanırım ve düşünürüm."

Katıla katıla güldü. "Ben senin fizik dersini sevmediğini biliyordum ama, insan fiziği karşısında bu denli titrek ve heyecanlı olduğunu tahmin edemezdim. Belki de hemen kabullenirdin, değil mi" dedi.

"Kabullenirdim kabullenmesine de," dedim, "yoldaşların eleştirel baskısından korktuğum için, ihtiyatı elden bırakmazdım."

İbo'nun o günkü tatlı gülüşleri, O'nu her anımsadığımda, gelir yoklar beni.

Devrime hesapsız bir inanç ve inatla adanmış bir ömür.

Grev çadırlarında, yürüyüşlerde, dergi bürolarında, dağlarda, zindanlarda, değişim ateşini hayatın katı gerçekliğine dayayan bir ömür. Devrime katılan iki tür devrimci vardır. **Birinci tür devrimci**, ezilen sömürülen yığınların acılarını, kurtuluş arzularını derinden duyumsayarak herşeyini onların kurtuluş davasına adayandır. **İkinci tür devrimci**, kendi ezilmişliğini esas alan, kendisinin konu olduğu bir yaşam sürecinde birikmiş problemlerini, öfkelerini, kinlerini yıkma aracına dönüştürendir. İbo, birinci tür devrimcilerin nabzıdır.

Değişime, değişimin yasaları karşısında, hiçbir kutsal gücün, kuralın, geleneğin, prensibin tutunamayacağına inanan bir insandı. Şu anda yaşadığımız dünyanın İbo'lara, İbo'nun yaşadığı dönemden daha çok ihtiyacı vardır. Açlıktan bakışları büyüyen miniminnacık sokak çocuğunun, delinen atmosferin, kayıplarını arayan anaların, grizu kurbanlarının ruhuna sorun İbo'yu. En iyi kavraticı, en iyi anlatıcı odur.

Kaypakkaya, 68'in İbo'su*

Aniden gelip yanıma oturdu. Önümdeki kağıda çizdiğim gül ve nargile marpucundan başımı kaldırıp baktım ki O. Gülümsüyordu her zamanki gibi. Duru su mavisinde ışıldayan çakıl saflığını çağırıyordu bakışları. Kütüphanenin bende merak ve dinleme arzusu yaratan, o fısıltılı, malum köşesinden kalkıp gelmişti. Saatlerce okumanın verdiği bilgi yorgunluğuyla sağ avucuna gömdü alnını. Güle ve nargile marpucuna baktı.

"Farkında mısın bilmem," dedi, "bu okulda bir yığın değerli insan var. Bunlar, yağmurunu taşıyamayan kararsız kara bulutlar gibi gezinip duruyorlar."

Hiçbir şeyin farkında değildim. Ayıp olmasın diye kalemini yatırıp, sandalyeme yaslandım. Kesat ve dilsiz bir iklimle dinlemeye koyuldum.

“Bunlar, Köy Enstitüleri ruhunun henüz kaybolmadığı öğretmen okullarının en başarılı öğrencileri olarak seçilip buralara gönderildiler,” diye sürdürdü. “Her biri birer yağmur yüklü buluta benziyor. Bütün mesele, bunların bereketlerini bereketli topraklara boşaltmalarıdır.”

Zamanın dışında yaşayan ve esnemeyi seven bir insan olarak aklımı biraz zorladım. Sözün özündeki ateşi sezinler gibi oldum. Kendi yüreğinden her daim bir adım önde yürüyen bu adamın beni örgütlemeye geldiğini anladım.

Aradan bir ay geçti. İçime uçurum suskunluğu çöktü. On kişi olduk. Kanadını mum alevinde yakmayan pervanenin aşkı nicedir diyerek, Fikir Kulüpleri Federasyonu’nun Çapa şubesini, on kişi olarak kurduk ve ABD’yi hedef alan bir kuruluş bildirgesi yayınladık.

Kısa bir zaman sonra müdür bizleri çağırdı, durumu sordu ve tümümüzü disiplin kuruluna verdi. Ahmet Kabaklı, Nihat Sami Banarlı gibi tanınmış hocaların içinde yer aldığı kurul, okuldan ihraç kararına vardı. Durumu öğrenince babamın sesi cınladı kulaklarımda: “Rahat durmadın, köpoğlu köpek! Şimdi ne halt edeceksin, koca İstanbul şehrinde!” İvr zıvırımı torbalayıp okulun önüne çıktım. Yaptığımız işin doğru olduğuna inanmama rağmen, yine de bir kuşku vardı içimde. Mevsimsiz prensiplerin kurbanı olup olmadığımı anlamaya çalışıyordum. Başımı çevirip bir baktım ki gülümseyerek geliyor. Yanında birkaç “atılmış”la yaklaşılar.

“Ne o, çok çabuk binmişsin Amentü gemisine, cennette bekleyen mi var?”

“Sokakta kaldık, sorun olduk,” dedim.

Kikir kikir güldü. Sağ elini omuzuma koyarak, “bu halk bizi besler,” dedi, yeter ki sorun olalım. Sorun olmaktan korkan insan aç kalır, sorunları çözemez.”

Bakışları disiplin kurulunun karar aldığı odanın penceresine çevrildi. “Bunlara acıyorum,” diye mırıldandı. “Bunlar, çocukların işaret parmaklarından korkuyorlar. Çocukların soru sorması kadar güzel bir şey var mı yeryüzünde?”

Bu halk bizi besler’e bakıyordum ben. Çarpık adımlarla karşıdan karşıya geçen birkaç kişinin dışında kimsecikler görünmüyordu. Anamın yoksullar için söylediği, “ekmeği kuru, ayrı duru” sözü yankılanıyordu içimde.

Grevler, köylü mitingleri, toprak işgalleri derken, Türk Solu dergisinin yazı kurulunda yeniden bir araya geldik. Her zamanki gibi gözünün kuyruğuyla süzerken gülümseyordu şirin şirin. Güzel şeyler yapmanın verdiği rahatlıkla,

“Eeeee anlat bakalım Hacı Fıfıs, yaşamla aran nasıl?” diye sordu.

“Fena değil,” dedim. “Yaşamımı mide kısıntısı ile moloz döşek arasında sıkışmaktan kurtardım. İyi oldu.. Köçek fistanı gibi renklendi ruhum.”

Keyfinden gözlerinin içi ışıldadı. Sözlerimin gerçek anlamlarıyla değil de çağrıştırdıklarıyla daha çok ilgilenir gibi bir hali vardı.

“Yaşadığımız pratik, ortak yönlerimizi keşfetmemize ve çoğaltmamıza yardımcı oluyor. Yalnız adamlar olmaktan çıktık. Sır kumkuması, kesirsiz, mükemmel insanlar değiliz artık. Lakırdıyı ağızımızda çiğnemiyoruz. Yalın ve doğrudan bir tarza doğru yaklaşıyoruz. Tartışmaları kökten sürme, yaşayan düşüncelerle kaliteli hale getirmeye çalışıyoruz.” Ciddi şeyler söylemesine rağmen

sesinde içtenlikli, içli bir alay arzusu vardı. İyimserliğini, bilgisinin ve pratiğinin zemini haline getirmişti.

“Öyle bir dünyada yaşıyoruz ki marsıvan eşeği bile değişmek zorunda kalıyor,” dedim. “Anlam kazanmayan bir tek kıpırtı kalmadı. Deli alacasındayız.”

“Doğru,” diye onayladı. “Bizi bu hale getiren, ülkenin ve dünyanın durumudur.

Hayat, kelini körünü toplayarak iki ayağının üzerinde doğrulmaya çalışıyor.

Kültür Devrimi ve Vietnam direnişi, dünyanın kabuğunu çatlattı, özneye dönüştürdü bizi. Güç olmanın zamanıdır.”

Öğrenci hareketlerinin dışındaydık. Ben köylü, o ise işçi hareketleriyle yakından ilgileniyordu. Kitle hareketleri, 15-16 Haziran işçi direnişiyle doruk noktasına erişti. Bunu 12 Mart darbesi izledi. Uçurumdan gelen seslere kulak verdim. Karşı zirvelere sis çökmüştü.

“Ekmek torbalarımız dibe vurdu,” dedim. “Kitaplar ve zirve sisleriyle başbaşa kaldık. Halk denilen deryanın kıyısındayız. Derya bizim içimizde ama biz deryanın içinde değiliz. Korkuya kesmiş, sessizleşmiş bir deryanın kıyısındayız...”

Elindeki çöple, ayağına büyük gelen kara lastiğin burnunu kurcalıyordu. Kasketi yana kaymıştı. Kiremit kızılı kıllar basmıştı çenesini.

“Darbe, ülkenin mumlarını tek tek söndürüyor,” diye mırıldandı. “Mumu sönen bir halk homurdanır, acı çeker. Sessizliği derinleştiren bu öğelerdir.” Sessizleştik. Avurtları çökmüştü. Mantığıyla hesaplaşan mağrur bir inatın egemenliği altındaydı sesi. Güzel günlere olan inancının dışında, her şeyini yitirmiş gibiydi. Derviş sessizliğiyle dinliyor, sağ göz kapağını hafif indirerek, kararlı ve kesin ko-

nuşuyordu. Zirvelerden inen sislerdeydi bakışlarımız. Kafasının arkasına ve ensesine saplanan saçma yaralarından ve kurşun sıyrığından ılık kan sızıyordu kara. Derinleşen acılarda ve tüfek seslerindeydi kulakları. Kafasının kanlanmış kara batan tarafını kaldırmak isteyince, yaklaşan ayak seslerini duydu. Başucuna dikilen askerleri dinlemeye koyuldu.

“Kafası parçalanmış. Silahı yok. Çevirin, ceplerini yoklayın. Kimliğine bakın.”

Sırtüstü çevrileceğini anlayınca gözlerini yumdu. Kar, kan ve ter karışımı yüzde taşlaşan şafak aydınlığına baktılar. Soluğunu kısıtı, iç gözleriyle bakışları izledi. Koynuna dalan ellerin soğukluğundan ürperdi. Cüzdanın çevrilen ilk sayfasından buz mavisi bir ses yükseldi.

“Haydar Mecit. Bu da kimmiş? Köylülerden birisi olmalı.”

Ölüyü bırakıp, kendilerini uçurumdan aşağılara atanların peşine düştüler. Uzaklaşan ayak seslerini hassasiyetle izledi Ölü. Şafak ayazının uyuşturduğu ellerini açlığına ve acılarına bastırarak doğruldu ve yaralı bir kurt hırıyla olay yerinden uzaklaştı sendeleye sendeleye. Bir arkadaşla birlikte kendimi uçurumdan aşağı atmış, yuvarlana yuvarlana gelip buzlu suda konaklamıştım. İki saat sonra, sabah güneşinin ısıldattığı karşı zirvedeydik. Yırtıcı kuşların gübreleriyle renklenmiş bir kayanın üzerinde oturmuş, olay yerine, Vartinik’e bakıyorduk. Müfrezenin silahsız bir grubu bastığını ve kimseyi ele geçiremediğini sanıyorduk. Halbuki A. Haydar Yıldız vurulmuş, İbo ise yaralı haliyle kaçmıştı. Köylüler, bitkin, kanlı ve sararmış benziyle kapıyı çalan Ölü’yü görünce dehşete kapıldılar ve onu içeri almak zorunda kaldılar. Yaralarını temizleyip karnını doyurdular. Büyük lastik ayakkabısının

içindeki karları çıkardılar, çoraplarını ocak başının üzerinde kuruttular ve ona hemen evi terkedip gösterecekleri mağarada kalmasını söylediler. Ayaz karanlığı, karanlık ise gökyüzünü ve dağları yutmuş gibiydi. Mağara, dayanılmaz derecede soğuktu. Karanlığı ve kıpırtıları soluyarak bekledi. Donacağını düşündü. Sızlayan yaralarını dinledi. Mağarayı terkedip kara ve karanlığa karıştı. Bu sefer bir öğretmenin evindeydi. Yaraları buzlanan, yanaklarının kılcal damarları patlayan bu garip Ölü'yü, sıcak bir misafirperverlikle ağırladı öğretmen. Ve sonra durumu, el altından müfrezeyle bildirdi. Zaten Ölü'yü aramaya çıkmıştı müfreze. Müfrezenin pür silah eve girdiğini gören Ölü, inadına ve soğukkanlılığına hanel getirmeksizin gizlenmiş derin bir irkilişle ayağa kalktı.

“Hiç kimse kanundan kaçamaz. Seni Haydar Mecit sanmıştık, dirilip kaçınca İbrahim Kaypakkaya olduğunu anladık. Maceran burada noktalandı.” Ödünsüz, dik bir duruşla tartışmaya koyuldu müfrezeyle. Hayretten donakaldı köylüler. Tartışma kelepçeyle noktalandı. Bir gün önce bir sırığa bağlanarak dağdan indirilen bir ölünün sırtına izine düşüp, buzlu ve çetin bir dere yolculuğuna çıktılar. Ayağındaki ayakkabı, müfrezeyle birlikte katetmeye çalıştığı Kutuderesi'ni içine alacak derecede büyümüş ve sulu karla dolmuştu.

* Bu yazı “Cumhuriyet Pazar Dergi Eki, 03 Eylül 2000, Sayı: 754, Sayfa: 1-4-6”dan alınmıştır.

Şükran Soner

İbrahim Kaypakkaya

İbrahim Kaypakkaya'yı Çapa öğrenci yurdunda kaldığı tarihlerde tanıdım. Cumhuriyet Gazetesinin üniversite ve eğitimle ilgili habercisi olarak dönemin öğrenci hareketlerinde öne çıkan kişileri tanımam kaçınılmazdı. Çapa öğrenci yurdu da olayların odağındaydı. Kalanlar çoğunluk solcu öğrenciler oldukları için sık sık sağcı öğrencilerin baskınlarına ya da polis operasyonlarına hedef olurdu. Yurdun boşaltılması, geçici kapanması olayları aşamasında gelişmeleri izlerken, ya da izleyemediğimiz gelişmeler hakkında bilgi edinirken kişilik olarak öne çıkanlar oluyordu.

Doğrusu İbrahim Kaypakkaya'nın kimliği için “öne çıkan” tanımlaması pek de uygun değil. Öne çıkmayı, konuşmayı pek sevmeyen bir kişilikti. Yine de lider olarak etkin bir kişilik olmalıydı ki, sonuçta arkadaşlarının sözü yöneltmesi ya da sözü ona bırakmasından lider olarak tanı-

miş, algılamıştık.

Aradan çok uzun yıllar geçtikten sonra bir kez daha dışardan insanlarla, sonuç olarak gazetecilerle konuşurken, hemen hemen hiçbir düşünce ve duygusunu yansıtmadığını anımsıyorum. Sadece olup bitenler hakkında kısa cümlelerle bilgi vermekle yetinirdi. Olayların tarafı değilmiş gibi, duygularını vermeden olup biteni özetleyen birkaç sakın cümlecik. Hepsi o kadar. Bende köy kökenli, gerçekçi, yaşam deneyimi fazla, yaşından olgun, duygularına egemen, açığa çıkarmayı sevmeyen bir insan izlenimi verirdi. O ölçüde de kararlı ve güvenilir.

Galiba bu nedenle Çapa öğrenci yurdunda olup bitenlere ilişkin en sağlıklı bilgi edineceğim, yurttaki öğrencilerin gerçek temsilcisi izlenimini edinmiş, bilincine varmadan her gelişmenin ardından soruları ona yöneltir olmuştum. Bir keresinde yurdun uzun süreli kapatıldığını, hepsi de yoksul, yurttaki kalan öğretmen adayı öğrencilerin sokakta kaldıklarını anımsıyorum. Yatacak yerleri ve paraları olmadığı için, Türkiye Milli Gençlik Teşkilatı ya da Türk Devrim Ocaklarında masa sandalyeler üzerinde geceliyorlardı.

Sokakta kalış öykülerini olabildiğince geniş haber olarak gazetede yayınlıyorduk. Anadolu'nun çeşitli merkezlerinden, örgütlü öğretmenlerden, kendi aralarında toplanmış, o tarihin ölçüleri ile de çok küçük, ancak dayanışma anlamında çok değerli para yardımı geliyordu.

Adresleri olmadığı için gazeteye, şahsen bana zarfla gelmiş böyle komik paralar hatırlıyorum. Biraz önce vurulduğum refleksle nerede iseler TMGT ya da Devrim Ocaklarında, gider, İbrahim Kaypakkaya'yı bulur teslim ederdim. Hemen çok sakın bir ses tonu ile kafasından bir hesap yapar "Arkadaşlar 3 günlük yemek paramız ta-

mam" derdi. Oradaki kalabalığa bakar, parayı düşünür, bir türlü üç günlük yemek parası anlamına nasıl geldiğini bulamazdım. Daha doğrusu ancak simit peynirli bir hesap yapıldığını bilirdim. Aylarca o koşullarda yaşarlardı.

Çok az konuştuklarından, daha çok da çevresinden İbrahim Kaypakkaya'nın soldaki çizgisinin, köyle ilişkilendirilecek, uzun soluklu bir mücadele bakış açılı olduğunu bilirdim. Bire bir tanıdığım tarihlerde henüz örgüt ayırımları belirginlik kazanmamıştı. Saflaşma, biraz da zorunlu illegaliteye geçişle bağlantılı oldu. Bire bir görüşme olanağı da ortadan kalktı. Ben de herkes gibi hakkında söylenenler ve yazılanlardan, kendi yazdıklarından tanır oldum.

Benim anlatmak zorunda olduğum onun adının geçtiği aslında çok önemli, ancak kanıtı olmayan bir gelişme. 12 Mart sürecinde Kaypakkaya'nın da yakalanıp cezaevinde olduğunu bildiğimiz tarihlerde. Belleğim beni yanıltmıyorsa gazeteden bir yıllık kopuş ve yeniden dönüş sürecimizden çok fazla zaman geçmemiş. Oktay Kurtböke Genel Yayın Müdürü, Sadun Tanju İdare Müdürü. Gazetenin ahşap binasını terketmiş, eski depo olan şimdiki yeni binaya geçmişiz. Sabah bahçeden binaya girmeden beni bekleyen bir okurla karşılaştım. Çok telaşlı, kaygılı, çok özel bir şeyleri konuşmak zorunda olduğunu söyledi.

Ben onu tanıımıyordum, ama o beni ismen tanıdığını ve güvendiğini söylüyordu. Anlattığına göre o sabah cezaevinden serbest bırakılmış doğru bana gelmişti. Öldürülmekten korkuyordu. Çünkü aylarca gözaltında tutulmuş ve daha sorgusu bile yapılmadan birden serbest bırakılmıştı. Bir gece önce tanıklık yaptığı olay nedeni ile serbest bırakıldığını, kesinlikle öldürülebileceğini bu nedenle de hemen kaçacağını söylüyordu.

Anlattığına göre çok fazla da siyasi bağları, etkinliği

yoktu. O yüzden de içeri alındığı halde bir türlü sıra kendisine gelmemiş, henüz ifadesi alınmamıştı. Bir süre önce odasına İbrahim Kaypakkaya'yı getirmişlerdi. Daha doğrusu kollarından tutarak içeri atıvermişlerdi. Çok kötü durumdaydı. Ayakları donda kangren olmuş onun ifadesine göre, kanlı bandajlardan görüldüğü kadarı ile parmakları kesilmişti. Odada iken hep yerde, yarı baygın uzanmış inlediği için hemen hemen hiç konuşamamışlardı. Erken saatlerde sorguya alınıyor, besbelli işkence devam ediyor, akşamları daha beter bir halde hücreye kollar arasında taşınarak atılıyordu. Getirenlerin öfkesinden, küfürlerinden sorgulardan sonuç alamadıklarını, Kaypakkaya'nın konuşmamakta direndiği sonucunu çıkarıyordu. Zaten yanında da upuzun inleyerek yatarken hiçbirsey istemiyor, hiçbirseyden yakınmıyor, hiç konuşmuyordu. En son gece getirilmemiş, sabah erken saatlerde de kendisinin kaydı kuydu yapılmadan serbest olduğu bildirilerek dışarıya salıverilmişti. İbrahim Kaypakkaya'nın sorguda işkenceye daha fazla dayanamayıp öldüğüne, kendisinin de tanık olarak ortada kalmaması için serbest bırakıldığına inanıyordu. Tabii tanıklığı nedeni ile öldürülebileceğine de.

Ne yapıp edip yurt dışına kaçacaktı. Çok korktuğu için kimliğini vermek niyetinde değildi. Kaypakkaya'nın hakkını arayabileceğine de inanmıyordu. Zorlansa da tanıklık yapamayacak kadar çok korktuğundan söz ediyordu. Ancak bir başka kişiye anlatmadan gitmeyi vicdanına yedirememişti. Sadece gazeteci olarak ismini bildiği için bana gelmişti. "Siz de birşey yapamazsınız, ama hiç değilse duymuş olun. Belki ilerde bir işe yarar" deyip, başkaca hiçbir bilgi vermeden çekip gitti. Hangi gruptan, niçin, ne zaman, nerede göz altında olduğunu dahi anlatmadan, çok korkmuş, panik içinde kaçan bir insanı zorlamanın hiçbir

işe yaramayacağını düşündüğüm için, ben de "umarım kaçır kurtulursunuz" demekten başka söz bulamamış, korkusunu beslememek üzere soru bile sormaya kalkışmamıştım. Tabii ki anlatılanları belgeleme, kanıt bulma şansım hiç yoktu. Ama ne o zaman ne de şimdi gerçek dışı gelmedi. Düzmece olmasının ne anlamı, ne amacı olabilirdi ki?...

Oral Çalışlar

Bir şeye inandığı zaman onu çok sessiz ve sert bir şekilde savunurdu

İbrahim, benim ilk devrimciliğe başladığım günlerden beri arkadaşımdı. O nedenle O'nun değişim sürecini de çok yakından biliyorum. Daha sonra da farklı farklı siyasi noktalara gittik. Ama daha önce bir örgütün içindeydik beraber. O nedenle o dönemin bütün özelliklerini yaşadık. İbrahim Kaypakkaya'nın bende dikkat çekici iki önemli tesbiti vardı. Bir; bizim genellikle o zamanki '68 döneminde ortaya çıkan devrimci hareketlerde Kemalizm ile çok fazla iç içe geçmişlik vardı ve Kemalistlerin tezleri genel kabul görürdü. İbrahim ilk defa çok radikal bir şekilde -bence bugün baktığımızda biraz da aşırı olarak ifade edilebilecek şeyler de söyleyerek-

ilk kez Cumhuriyet dönemini, Cumhuriyetin kuruluşunu eleştiren, o dönemdeki uygulamaları sert bir şekilde masaya yatıran bir tavır aldı. Bu ilginçti tabi. İlk defa o tartışma başladı. Bir de Kürt meselesiyle ilgili söyledikleri bence ilginçti İbrahim'in. Kürt meselesinde de ilk radikal fikirleri ve radikal söylemleri TKP'den farklı olarak (ki, TKP bir gelenektir) söyleyen arkadaşlarımızdan biriydi. Mesela Mahirler, Denizler daha henüz Kemalizm ideolojisinin sınırları içinde kalırken, ilk defa Kaypakkaya'dır bunu aşan ve eleştirel bir tavır alan. O bakımdan önemlidir Kaypakkaya'nın başta söylediğim Kürt sorunu, milli mesele, Kemalizm konularındaki tesbitleri. Kaypakkaya'nın bu açılardan katkısı önemlidir. O türden eleştiriler Türk solunda gelenek değildi.

Ama tabi şu var; İbrahim Kaypakkaya o zaman 23 yaşındaydı. 23 yaşında olduğu için daha fikirlerini olgunlaştırıp, derinleştirip geliştirebilecek bir zamanı da olmadı. Bu yüzden herşeyi biraz da onun gençliği içinde ve dar zaman içinde değerlendirmek gerekiyor. Ben şundan da yana değilim; '68'deki bizim arkadaşlarımızı olduğundan fazla abartan ya da o abartmanın üzerinden çok çeşitli şeyler üreten tavır da çok faydalı görmüyorum. Çünkü sonuç olarak şimdi, benim oğlum 24-25 yaşında ve ben ona hala çocuk muamelesi yapıyorum. Geriye dönüp baktığımız zaman bizim o öldürülen, asılan, idam edilen, mücadele eden arkadaşlarımızın çoğu 23-24 yaşlarındaydılar. O nedenle bunu fazla abartmadan o dönemin genel bir değerlendirmesini yapmak lazım. O zamanın insan tipleri, gençlik tipleriyle ilgili, önemli olan buydu.

Dünyada ve Türkiye'de belki ilk defa ciddi bir düzene isyan, düzeni değiştirme arzusuyla belki de bugün baktığımız zaman bir çoğunu hayal diye görebileceğimiz, hayal diye kabul edebileceğimiz bir yaklaşımla, fakat büyük bir cesa-

ret, gözüpeklik ve gözü karalıkla inandıklarını uygulamaya kalktı bizim kuşak. Onlar temiz yürekli insanlardı. Hakikaten dünyayı değiştirmeye azimli insanlardı. Yürekları haksızlığı kaldırmıyordu, o yüzden isyan ettiler. Bu isyanın biraz da sebebi, bugün geriye dönüp baktığım zaman devletin merkezinden gelen o anti-komünist, Amerikancı sistemden gelen ağır baskıydı. Faşist yaklaşım o dönemin gençlerini belki de erken isyana itti. Yani öfkelerini ifade edecekleri bütün yasal yollar büyük ölçüde tıkanıdığı için veya bu konularda çok büyük baskılarla karşı karşıya gelindiği için gençlik içinde bir an önce dağa çıkalım ve bu işi halledelim konusunda yürekli bir isyan ateşi oluştu. Ama tabi bunların hepsi de sonuçta Türkiye'nin çok kıymetli gençleriydiler ve biraz da bu isyanın, bu öfkenin bir sonucu olarak çok genç yaşta kaybettik onları.

İbrahim Kaypakkaya ile ilgili bu değerlendirmenin dışında kişisel olarak birkaç şey anlatmak isterim. 12 Mart askeri darbesi geldiğinde İbrahim bana geldi, Ankara'ya. Ankara'da birkaç gün kaldıktan sonra, bana (ben aranıyordum, O aranmıyordu daha henüz) dedi ki bizim köyden sana kimlik bulabiliriz, onun için bizim köye gidelim. Önce gittik onların Natoyolu üzerindeki Mamak'taki evlerinde kaldık. Babası Ali amcayı ve kardeşlerini çok iyi hatırlıyorum. 3-4 gün kaldıktan sonra köylerine gittik, Karakaya köyüne- Çorum'la Sungurlu arasındaki bir köydü. 3-4 gün de orada kaldık, bana kimlik ayarlayalım diye. O arada Hüseyin Cevahir öldürüldü, Mahir'lerin Maltepe'de kısırıldıkları evde. Arkadaşlarımızın öldürülmesi haberini onların köyünde bir tepenin üzerine oturmuş, tartışırken veya sohbet ederken almıştık. 12 Mart'tan hemen sonra, Nisan ayıydı sanırım. Sonra Çorum üzerinden Malatya'ya gitmeye karar verdik ve önce Tokat'a gittik. Tokat'ta kaldıktan sonra, Malatya'nın Darende

ilçesine bir otobüs bulduk. Tam biz Tokat-Sivas Darende üzerinden giderken Sinan Cemgillerin öldürüldüğü haberini aldık. Nurhak dağlarında öldürülmüştü. Biz otobüsün içindeydik, otobüsün haberlerinde duyduk. Tabi kendimizi hiç belli etmemeye çalıştık. Çünkü İbrahim aranmıyordu, kendi kimliğiyle dolaşıyordu ama benim üzerimde şimdi tanınmış bir gazetecinin kimliği vardı. O zaman öğrenciydi, ben onu almıştım. İbrahim'lerin köyünde kimlik meselesini halledememiştik, ben patates mühürüyle yaptığımız bir kimlikle yola çıktım. Ve Darende'de bir gece otelde kaldıktan sonra Malatya'ya gittik. Malatya'da ilginç birşey geldi başımıza. Malatya'da İbrahim'in meşhur kasketli fotoğrafı vardır, herkesin bildiği. Onun hikayesini başka yerde de anlatmıştım. Bir Arap çocuktan almıştık onu ve Malatya'daki bir fotoğrafıda o fotoğrafı çekti miştik Kaypakkaya'nın. Ceket de benim ceketimdi üzerindeki. Sonra bir başka şey daha yaşadık. İbrahim bir mektup yazdı bizim Ankara'daki örgüte, şöyle oldu böyle oldu diye. O mektup bir arkadaşın üzerinde Malatya'da yakalandı. Ve İbrahim Kaypakkaya'nın ilk kaçak duruma düşmesi o mektupla birlikte oldu. Bu nedenle birkaç arkadaşımız da Ankara'da tutuklandı. Biz Kaypakkaya ile daha sonra Antep'e geçtik. Antep civarında örgütlenme faaliyetinde bulunduk. Üçümüz, İbrahim Kaypakkaya, Ben ve Muzaffer Oruçoğlu. Biz, Güneydoğu Anadolu Bölge Komitesiydik. Toplantılar yapıyorduk, ne yapacağımıza dair. Ve bir gün yine çok anlatırım bunu, Antep'te Emirgan Çay bahçesi vardı istasyona inerken, şimdi yok o park; Muzaffer'i bekliyorduk, Muzaffer Oruçoğlu'nun geç gelmesi benim yakalanmama neden olan olaydı. Muzaffer Oruçoğlu gecikti, gelmedi. Gelmeyince ben sıkıldım ve kalktım, ben dolaşayım biraz dedim İbrahim Kaypakkaya'ya ve çıktım. Orada bir Kızılay binası vardı -onu da yıkıyorlarmış şimdi

herhalde- Kızılay binasında bir kongre vardı. Kooperatif Kongresi zannettim girdim. Demokratik Parti diye bir parti vardı o zaman, o partinin kongresiymiş. İçişleri eski bakanı Sükan konuşma yapıyordu; ben de biraz dinleyip çıktım, fakat benim peşime düştüler. Orada bir tane Demokratik Partili milletvekili Tarsus'lu bir hemşerim görmüş beni, tanımış benim peşime düştüler. Ben geldim Emirgan çay bahçesine, Kaypakkaya oturuyordu orada. İbrahim'e dedim ki "beni tanıdılar bunlar, sen bir başka tarafa git, ben başka tarafa gideyim, hiç olmazsa birimiz yakalanalım." Hakikaten de benim peşime düştüler, büyük bir kovalamaca yaşadık. Sonunda Antep'in sokakları içinde beni yakaladılar. Ve ben tutuklandım 11 Temmuz 1971'de. Kaypakkaya'nın da peşine düşmüşler daha sonra, o kurtarmış bir şekilde. Benim Kaypakkaya ile en son ayrılımam 1971, 11 Temmuz günüdür. O arada ben içerideyken ayrılıklar çıktı, Kaypakkaya ayrıldı, Tunceli'ye gitti. Malatya'daki arkadaşların bir kısmı TIKKO'cu oldu, bir kısmı Aydınlikçı kaldı.

Biz bir kısım insan yani ben, Gün, Hasan DABK ayrılığını istemiyorduk, işin ayrılık olmadan çözülmesinden yanaydık. Ama biz cezaevindeydik ve bizim duygularımız biraz da ne olduğunu bilmeden iyi niyetli duygulardı. Ayrılmak istemiyorduk, böyle bir ayrılığın çıkmasından yana değildik, bunun bir şekilde halledilmesinden yanaydık. Ancak şu bir gerçek ki Kaypakkaya kafasına koymuştu, yani bir yerden silahlı bir ayaklanma başlatmak niyetindeydi ve bu yüzden de bizim örgütlerle beraber onu yapması mümkün değildi. O açıdan bir yerden patlayacaktı ama biz dışarda olsak nasıl olurdu onu kestiremiyorum. Çünkü hareketin Doğu Perinçek dışındaki bütün önderleri biz hepimiz arka arkaya bir ay içinde yakalanmıştık; Gün Zileli, ben, Hasan Yalçın.

Bu tartışmaların bize yansıtılması pek mümkün değildi.

Yani biz dışarda olsak biz de tartışmaların içinde olurduk. Ama biz üçümüz de hemen Sıkıyönetimin başında yakalandık. Biz partinin üç tane adamıydık içerde olan. Birimiz Ankara’da, birimiz Ege’nin başında, birimiz Doğu’nun başındaydık. Üç önemli yerde üçümüz vardık. Üçümüz birden yakalandık. Biz çok şeyi sonradan öğrendik. Yakalanınca Doğu Perinçek ile Kaypakkaya kaldı dışarda. Yani onun için onlar arasındaki kavgada biz çok da fazla taraf olma fırsatı bulamadık doğrusu. Yani belki biz olsak bu kadar gerilmezdi, işe müdahale edebilirdik. Ama bunları tamamen spekülasyon olarak söylüyorum, ne olabilirdi bu konuda şöyle bir şey de vardı: Aydınlık Hareketi de o dönemde dağlara çıkalım, silahlı mücadele yapalım gibi bir ruh hali içindeydi. O sırada bizde de öyle kırlardan şehirlere mücadele başlatılması gerekir düşüncesi vardı. Ama yapılmıyordu. Belki biz olsaydık biz de girişirdik bir taraftan ve başka hangi trajedilere yol açardı onu bilmiyorum.

Bütün o süreç içinde ilginç bir hikaye daha anlatırım Kaypakkaya ile ilgili. Birgün bir çay bahçesinde oturuyoruz, o zaman da Çaru Mazumdar var, Hindistan’da silahlı mücadele yürütüyorlar, Naxalbari diye bir ayaklanma var. Hindistan Komünist Partisi(ML)’nin belgeleri bize geldi, parti içinde tartışmalara da yol açmıştı o zaman. Ve orada bir sahne vardır, kızıl gerilla birliği ellerinde baltalarla köye girer, bir tiyatro oynar önce, ondan sonra ağaları keser ve böyle bir şekilde mücadeleyi sürdürür. Kaypakkaya bana bunu anlattı, dedi “Oral tam şeyi düşünüyorum, bizim kızıl gerilla birliği köye giriyor, önce tiyatro oynuyor, biz de bu arada ağaları temizliyoruz” deyince ben kızdım “Kardeşim yatacak yerimiz yok, otelde kalıyoruz, sen ne düşünüyorsun, yatacak yer aramamız lazım” dedim. Hakikaten yatacak yerimiz bile yoktu. O zaman çok güç, hiçbir hazırlığımız yoktu, köylüle-

rin olduğu bir otelde kalıyorduk, hatta ben yakalandıktan sonra bütün eşyalarımız kaldı, Kaypakkaya da gitmemiş bir daha oraya. Ceketim de onda kaldı.

Yani böyle geçmişten anılar çok var. 15-16 Haziran’da beraberdik Kaypakkaya ile. 15 Haziran akşamı Kaypakkaya Ankara’ya geldi. Dedi ki çok önemli gösteriler oluyor, buradan bir grup gitmemiz lazım. Biz de Gün Zileli, Ben, Kaypakkaya falan bir otobüse bindik ve İstanbul’a geldik. 15’i akşamı bindik, 16’sı sabahı buraya geldik, ve doğruca o zaman Demirdöküm’ün fabrikalarının olduğu Haliç’e gittik. Orada bir sürü devrimci işçi vardı. Ve gösterileri oradan örgütleyerek yürüyüşe başladık. Mesela çok ilginç bir anım vardı. Biz yürüdükçe, kalabalık yürüdükçe fabrikalar boşalıyor ve işçiler yürüyüşe katılıyorlardı. 10 bin 20 bin kişi Gislaved lastik fabrikasının önüne geldik, orada bir takım adamlar fabrikanın önüne çıkmışlar, alkışlıyorlar. Nedir falan derken “tamam, çok iyi destekliyoruz” dediler, “peki işçiler nerde” dedik, “onlar gittiler” dediler. Fakat o ara içerden işçiler bağırdı, dediler ki “bizi içerde kapattılar, onlar patron”. Biz bir hücum ettik fabrikaya kapıları açtık, oradan da işçiler katıldı, o sahneyi çok iyi hatırlıyorum. Elimizde pankartlarla oradan Eyüp’e gittik, bütün gün yürüyüş sürdü. Fakat biz Kadıköy ve bu bölgedeki çatışmalara tanık olmadık. Biz orada bir bölge, binlerce işçinin katıldığı bir tur yaptık. Eyüp, Gazi Osman Paşa ve Demirdöküm’e geri geldik, bütün gün. Akşam üstü öğrendik, vilayetin önündeki çatışmayı. Esasında Kadıköy’de oldu ölüm olayları; hem polis öldü, hem işçi öldü. O yürüyüş sırasında bir albay vardı yürüyüşü kontrol eden, albayın şoförü de Tarsus’tan bir çocuktı. Orada geldi, beni durdurdu, sürekli haber getiriyordu biz yürüyüş yaparken. 16 Haziran gecesi Boğaziçi Üniversitesinde bir toplantı oldu, karşı tarafta Kanlıca’da. Bir öğrenci arkadaşın evinde kalı-

yorduk, gece sokağa çıkma yasağı ilan edildi. Can Yücel'in bir teknesi vardı, o tekneyi aldık, Boğaziçi'ndeki toplantıya gitmek için. Böyle maceralı bir şekilde, gece vakti, uyduruk bir tekneyle birlikte gittiğimizi hatırlıyorum. Daha bir sürü anı var tabi, yazdım bunların çoğunu da.

O dönemde şöyle bir şey vardı, esas gençliğin içinde öne çıkan ve tanınan isimlerle daha sonra çeşitli eylemlere önderlik eden isimler aynı değildi. Mesela Mahir de çok tanınan bir isim değildi gençlik içinde. Esas Deniz'di bizim dönemimizin en ünlü gençlik önderi. Yani 12 Mart 1971 askeri darbesi geldiğinde '68 döneminin en ünlü sembolü Deniz'di. Bu bizim kendi irademizle yaptığımız bir şey değil. Hakikaten '68'de yükselen gençlik hareketinin sembolü ve önderi Deniz'di. Onun dışındakiler, hepimiz onun gölgesindeydik. Zaten o dönemin açar gazetelerini karıştırırsanız, Deniz'in ismine rastlarsınız orada, başka isme rastlamazsınız. Ondan gelen bir şey var, onunla ilgili malzeme çok. '68-70 döneminin gazetelerinde, dergilerinin hepsinde Deniz ile ilgili mutlaka çok zengin malzeme vardır. Ama Kaypakkaya o dönemde çok fazla ön plana çıkmayan bir gençlik mücadelesindeydi. Bunlar Çapa Yüksek Öğretmen Okulunda bir grup gençtiler Muzaffer, Salman Kaya, 4-5 kişi daha var isimlerini hatırlamadığım, bunlar Çapa takımıydı. Böyle gruplar çok vardı gençlik içinde. O yüzden o gün çok fazla önde değillerdi. Onların da başları derde girdi, okuldan atıldılar bildiri yazdıkları için. Ama çok fazla öne çıkmadılar. Daha çok Kaypakkaya'nın adının bilinmesi, tanınması 12 Mart sonrasıdır. Daha çok da öldürülmesine yol açan süreç, ve yaptıklarıdır. Ondan öncesi ile ilgili yine malzemeler var, herkes inceliyor. Türk Solu'nda, Aydınlık'ta çıkan yazıları var, o döneme ilişkin değerlendirmeleri var. Yani özel birşey, özel bir yok sayma olduğunu sanmıyorum. Bizler ne zaman

bir çalışma yapsak ben mesela Kaypakkaya ile ilgili de bir şey yazdırıyorum. Mesela "Deniz'ler idama giderken" yazı dizisine Oruçoglu'na yazdırdım Kaypakkaya'yı. Çok da güzel olmuştu. Muzaffer'in İbrahim Kaypakkaya ile ilgili yazdıklarına Kıvılcımcılar çok sinirlenmişlerdi, neredeyse üzerime saldırıyorlardı. Gazeteye koyduk açıklamalarını, kitaba niye koymadın dediler.

Kaypakkaya'nın şöyle bir tarafı vardı, çok sessizdi, inatçı ve çok okuyan bir insandı. Çok okurdu, kafası çok tahlilciydi. Her gittiği yerde köy incelemeleri yapar, onlardan tahliller ve sonuçlar çıkarırdı. İnatçı bir tarafı vardı. Bir şeye inandığı zaman onu çok sessiz ve sert bir şekilde savunurdu. Köyde mesela yaşlı bir babaannesi vardı, orada kalıyorduk. Kaypakkaya ona "bibim, bibim", o da ona "İbom" diyordu. Onlar arasında çok sıcak, birbirlerine sarıldıkları bir sahne hatırlıyorum. Zaten İbrahim Kaypakkaya'nın da köyüne en son uğrayışı o olmuştu. Sonra hakkında yakalama kararı çıktı, bahsettiğim not nedeniyle.

Nurgüzel Yaşar

SAKLANMAYA ÇALIŞILAN BİR MEŞALE

Her milliyetten Türkiye proletaryasının Manifestosu'nun ilan edilişi:

1972'de bir Manifesto ilan ediliyordu. Bu, çeşitli milliyetlerden proletaryanın aydınlık mücadelesini muştulayan, onun ve ezilen emekçilerin gerçek kurtuluşlarının teorik ve pratik ifadesi olan TKP/ML'de ete-kemiğe bürünerek somutlaşan bir Manifestonun ilanı idi.

Bu Manifesto'da enternasyonal proletaryanın ve ezilen halkların vatani, dünyanın Türkiye ve Türkiye Kürdistanı denilen toprağında komünizmin ayak sesleri, Marksizm-Leninizm-Maoizm'in ideolojik ilkelerinin tohumları filizleniyordu.

Marks ve Engels'in kaleme aldığı ve ilan ettiği Komünist Manifesto'dan tam 124 yıl sonra, Marksizm-Leninizm-Maoizm'in şaşmaz proleter sınıf ilkeleri, her türlü oportünist ve revizyonist anlayışlarla dişe diş dövüşerek ve o güne kadar proletaryaya "senin görüşlerin" diye sunulan bütün burjuva ideolojik anlayışları yerle bir eden bir Manifesto'nun ilanı idi bu.

Daha çok genç yaşta, "komünizm heyulası"nı tüm Türk gericiğinin üzerinde proleter bilimle donanmış şekilde dolaştıran ve 52 yıldır Türkiye'ye sokmamak için tüm enerjisini harcayan burjuva ve revizyonistlerin inadına, sosyal-

siyasal-ekonomik koşulların zorlaması, Büyük Proleter Kültür Devrimi'nin (BPKD) durdurulamaz ideolojik bombardmanı ve çeşitli inanç ve milliyetlerden Türkiye proletaryasının 15-16 Haziran şanlı direnişinin dayatmasıyla, ülkemizde "komünizm heyulası"nın anlı-şanlı dolaşmasını artık hiçbir güç durduramazdı.

Bu tarihi görev, proletaryanın değerli evladı, proleter sınıf mücadelesinin ilkelerinde tavizsiz, burjuva ve revizyonist akımlara karşı usta Marksist-Leninist-Maoist polemikçiliği ile öne çıkan İbrahim KAYPAKKAYA'ya düşecekti. Ve o kasketli adam, dünyada 124 yıldır her türlü zorluklara karşı anıyla, şanıyla dolaşan "komünizm heyulası"nı, çeşitli milliyetlerden Türkiye proletaryasının Komünist Manifestosu olarak, şöyle açıklıyordu:

"Türkiye'nin Bütün Komünist Devrimcileri, Marksist-Leninist Hareketin saflarında Birleşin!

Marksist-Leninistler, hangi kılık altında ortaya çıkarsa çıksın, revizyonizme karşı mücadeleyi kararlı ve azimli olarak yürütmeye devam edeceklerdir.

Marksist-Leninistler, kendi hatalarına karşı da insafsız olacaklar, eleştiri-özeleştiri ilkesini samimiyetle ve cesaretle uygulayacaklardır. Bugün ülkemizde komünist devrimcilerin esas görevi, silahlı mücadele içinde halkın üç silahını inşa etmektir.

Subjektivizmden, revizyonizmden ve dogmatizmden arınmış, kitlelerle kaynaşmış, teori ile pratiği birleştiren, özeleştiri yöntemini uygulayan çelik disiplinli bir komünist partisi: böyle bir partinin önderliğinde halk silahlı kuvvetleri; yine böyle bir partinin önderliğinde halkın birleşik cephesi: İşte düşmanı yenmede kullanacağımız halkın üç silahı bunlardır.

Marksist-Leninistler bu amaçla ülkemizin çeşitli bölge-

lerinde ve kitleler arasında silahlı mücadelenin ateşini tutuşturmak azminde ve kararındadır.

Bütün yoldaşlar! Ülkemizin bütün komünist devrimcileri! Revizyonist kliklerle her türlü bağlarımızı koparalım! Marksist-Leninist saflarda yıkılmaz bir birlik kuralım!

Önümüzde çetin ama şanlı mücadele günleri var. Sınıf mücadelesinin denizine bütün varlığımızla atılalım! Bu mücadelede kahraman işçi sınıfımıza, özverili ve çilekeş köylülerimize, yiğit gençliğimize sonsuz bir güven duyalım!

Yaşasın Marks, Engels, Lenin, Stalin ve Mao Zedung yoldaşın ışıklı yolu! Yaşasın Türkiye'nin her milliyetten emekçi halkı! Yaşasın Marksist-Leninist hareketimiz!" (İbrahim KAYPAKKAYA, Seçme Yazılar, sf:430-31, Umut Yayıncılık)

1920 yılında kesintiye uğrayan her milliyetten Türkiye proletaryasının komünist manifestosu, KAYPAKKAYA tarafından işte böyle ayakları üzerine dikildi. Proletaryanın Marksizm-Leninizm-Maoizm'in (MLM) kızıl bayrağı, üzerindeki bütün oportünist, revizyonist, sosyal-şovenist, modern-revizyonist, reformist, fokocu ve Troçkist burjuva lekelerinden arındırılarak tam 52 yıl sonra yeniden dalgalandırıldı.

Bugün, bu Manifesto Proletarya Partisi'nin mücadelesine yön gösteren, onun emin ellerinde düşmana ve her türlü oportünizme karşı lekesiz bir şekilde, dağlarda, fabrikalarda, okullarda, meydanlarda, dalgalandırılıyor.

2002 yılı, Komünist Önder İbrahim KAYPAKKAYA'nın kurduğu Komünist Partisi'nin 30. yılıdır. KAYPAKKAYA, bugünleri göremedi, O'nu, faşist Türk devleti daha 24 yaşında katletti. Fakat yoldaş KAYPAKKAYA yaşıyor. Çünkü, O'nun düşünceleri kitleler içinde, kitlelerin siyasal iktidara

yürüyüşünde, işçi eylemleri ve grevlerinde, öğrencilerin militan eylemlerinde yaşıyor.

Çünkü, O'nun düşünceleri köylülerin gerillaya desteğinde, dağlarda sosyal kurtuluşun şahdamarı gerillanın savaşında, işçi-köylü temel ittifakı temelinde yürütülen halk savaşında, memurların hak arayışlarında, kadınların köle olmaktan çıkıp sınıf savaşımına aktif katılımında, demokratik kitle eylemlerinde, Kürt ulusunun ulusal boyunduruğa karşı demokratik mücadelesinde, Uluslararası Komünist Hareketin kararlı mücadelesinde, düzenledikleri seminer ve konferanslarda ilkeleri konuşuluyor, tartışılıyor ve Proletarya Partisi'nin siyasal iktidarı alma perspektifi doğrultusunda komünist mücadelesinde yaşıyor.

Sözün en belirgin vurgusuyla; O'nun düşünceleri Proletarya Partisi'nin yürüttüğü kesintisiz sınıf savaşımında yaşıyor.

KAYPAKKAYA, hem maddeye, hem de bilince dönüşmüştür. O'nun düşünceleri, Proletarya Partisi'nin mücadelesinde maddeleşmiştir. 1972'de kurduğu Proletarya Partisi, onun düşünceleri ışığında mücadelesini biçimlendirmekte, geliştirmekte ve derinleştirmektedir.

Çünkü, O'nun düşünceleri, Kürt, Türk ve diğer azınlık milliyetlerden Türkiye proletaryası için bir dogma değil, eylem kılavuzudur. Çünkü, O'nun düşünceleri siyasal iktidarı burjuva-feodal iktidar sahiplerinden almanın, enternasyonal proletaryanın bilimi Marksizm-Leninizm-Maoizm'in Türkiye-Türkiye Kürdistanı'ndaki özlü ifadesi ve pratiğe dönüşümünün adıdır.

KAYPAKKAYA'yı KAYPAKKAYA yapan olgunun gerçeği, işte burada yatmaktadır.

KAYPAKKAYA'nın gerçekliği ve teorideki derinliği; Marksizm-Leninizm-Maoizm bilimini, ülke gerçekliği ile

yoğurması ve onu dönüştürmesinde yatmaktadır. O, Marksizm-Leninizm-Maoizm bilimini somut koşulların somut analizi ilkesi çerçevesinde Türkiye-Türkiye Kürdistanı gerçekliği ile bütünleştirmiş ve içselleştirmiştir.

O, teoriyi, akademik tartışmanın dışına çıkararak kitlelerin siyasal iktidarı alma savaşımında, yani sınıf savaşımında bir uygulama aracı olarak ortaya koymuştur. Marksist-Leninist-Maoist teori sınıf savaşımından ayrı ele alınamadığı gibi, KAYPAKKAYA'nın teorisi de sınıf savaşımından ayrı ele alınamaz.

KAYPAKKAYA, genç yaşına karşın, Marksist-Leninist-Maoist teoriyi kavramadaki derinliği ve onu pratiğe uygulamadaki ustalığı, Proletarya Partisi'nin sınıf savaşımındaki kararlılığında ve Marksist-Leninist-Maoist çizgiden sapmadan her türlü anti-MLM akımlara karşı mücadele ederek gelişmesinde görülmektedir.

KAYPAKKAYA'yı çağdaşı olan diğer devrimcilerden ayıran temel noktalardan bir tanesi, her şeyden önce Marksizm-Leninizm-Maoizm ile oportünizm arasındaki ayrımdır. O, Büyük Proleter Kültür Devrimi'nin, enternasyonal proletaryanın bilimi olan Marksizm-Leninizm'in, Maoizm aşamasına ulaşmasının Türkiye somutunda uygulayıcısı olarak, burjuvazi ile proletarya arasındaki amansız sınıf savaşımının bir teorisyeni ve pratisyeni olarak tarih sahnesinde yerini alırken; O dönemde öne çıkan zamandaşları Mahir Çayan ve Deniz Gezmiş'ler ise, Marksizm'in ihtilâlcı yanından etkilenmekle beraber, kendilerini uluslararası oportünizmin teorik batağından kurtarmadılar. Dolayısıyla onlar şehir küçük-burjuvazisinin siyasal temsilcileriydi.

Onlar, bir taraftan Türk egemen sınıflarının Kemalizm adını verdikleri ideolojiden etkilenirlerken, diğer yandan

Marksizm'den de etkilenmişlerdi. Siyasal perspektifleri ise anti-empyralist mücadele ile sınırlıydı. Ve genel anlamda söylenirse; onların çizgisi ezilen halkların genel bir ihtilâlcı çıkışında ifadesini buluyordu. Ama burjuva demokrasisinin sınırları ötesine geçmiyordu.

Bir başka söylem ile, Onların (Deniz, Mahir vb.) çizgisi 1961 Anayasası'nda yer alan kısmi demokratik hakları korumayı içeriyordu. KAYPAKKAYA'nın teorisi ise, salt ezilen halkların ihtilâlcı yönünü değil, esas olarak proletarya önderliğinde ezilen halkların kurtuluşu ve nihayetinde komünizm perspektifine kilitlenmiştir. KAYPAKKAYA'nın çizgisi, halkçı çizgi olmaktan yüksek olarak proletaryanın ideolojik hattını temsil eder.

Türk egemen sınıflarının ideolojisi olan Kemalizm'i "sol" değerlendirerek ona karşı mücadele edilemez. Bu mücadele uzun vadeli ve tutarlı olamayacağı gibi, bu ideoloji proletaryanın ve ezilen halkların savaşımının teorik yol göstericisi olamazdı ve de olmadı.

Oportünist anlayışların ardılları Kemalizm ideolojisini, her ne kadar "burjuva ideolojisi" olarak adlandırsalar da, özde onu karşı-devrimci, faşist bir ideoloji olarak adlandırmaya bir türlü yanaşmadılar. Kemalizme karşı tutarlı bir proleter tavır alamayıp, oportünizmin tipik tutarsızlığını sahiplendiler.

Oportünizm ile Marksizm-Leninizm-Maoizm arasında bir kıyaslama yapılamaz. Oportünizm nihayetinde bir burjuva ideolojisidir. Yani, işçi sınıfı içinde "Marksizm" kılıfına bürünmüş burjuva ideolojisidir. Oportünizm, Marksizm ile burjuvazi arasında ara bulmaya çalışır, özünde ise tavrını her zaman burjuvaziden yana koyar.

Burjuvazi ile proletarya arasındaki sınıf savaşımında, ara bulmaya çalışan oportünizm, özünde burjuva ideoloji-

sini proletarya saflarına sokarak, onun kararlı mücadelesi-
ni pasifize etmeye çalışır.

KAYPAKKAYA, ülkemiz somutunda oportünizme, re-
vizyonizme, Troçkizme karşı kesin bir ayırım çizgisi koyup
ve onları Marksizm-Leninizm-Maoizm'in ilkeleri temelini-
de eleştirip mahkum ederken, ülkemizde sınıf mücadelesi-
ni pasifize eden ve etmeye çalışan tüm anti-MLM akımlar
ile arasındaki ayırımı netleştirmesini de bilmiştir. Bu, O'nun
sahip olduğu proleter devrimci hat ve Marksist-Leninist-
Maoist çizgisinin bir gereğidir.

KAYPAKKAYA'yı ülkemizdeki burjuva ve burjuva-de-
mokrat aydınlar özellikle "yok" sayar. O'nu ısrarla gör-
mezlikten gelirler. Bunun tek bir nedeni vardır. O da, hiç
kuşku yoktur ki KAYPAKKAYA'nın proleter devrimci çizgi-
sidir.

Çünkü O'nun, Türk devletinin niteliğini ve Kemalizm'in
faşist özünü, komprador burjuvazi ve toprak ağalarının
temsilcisi olduğunu, Türk devletinin Kürt ulusunu ezdiğini,
Kürtlerin ezilen bir ulus olduğunu ve Kürt ulusunun ayrıl-
ma hakkı olduğunu net olarak ortaya koyması; ve bunlar-
la birlikte, proletarya önderliğinde demokratik halk devri-
mi ve kesintisiz olarak sosyalizm ve komünizmi hedefledi-
ği için, ne burjuvazinin ne de burjuvazinin etki çemberi
içindeki bazı demokrat aydınlarımızın hoşuna gitmiştir.
Öte yandan KAYPAKKAYA'nın düşünceleri ve çözümle-
melerinin, bu kesimlerin hoşuna gitmesi zaten beklene-
mez.

Bu gerçeklerin yanında bir başka gerçek daha var ki;
KAYPAKKAYA'nın kurduğu işçi sınıfının öncü örgütü Prole-
tarya Partisi'nin, sınıf savaşımını kesintisiz ve O'nun orta-
ya koyduğu Marksist-Leninist-Maoist çözümlemeler ışı-
ğında dirayetle yürütmesidir. Burjuvaziye ve onun ideolo-

jik-siyasal çemberi içinde olanları korkutan esas öge de
budur. Çünkü, KAYPAKKAYA'nın düşünceleri savaşıma
katiyen ara vermemiş, yarı yolda asla tökezlememiştir.

KAYPAKKAYA'nın genel hattı, proleter devrimci bir çiz-
gidir. O'nun bilimsel dünya görüşü, proleter dünya görüşü-
nün Türkiye ve Türkiye-Kürdistanı özgülüne indirgenmiş
ve buranın sosyal yapısı ile içselleştirilmiş Marksist-Leni-
nist-Maoist bir genel hattır.

O'nun düşüncelerinin sınıf mücadelesi içinde yaşaması,
gelişmesi, sınıf mücadelesine yön vermesi, eksikliklerini,
eskiyi atıp yeniyi alması ve en önemlisi de uluslararası
oportünizmin anti-MLM rüzgarlarına karşı göğüs germe-
si ve onlara karşı Marksist-Leninist-Maoist ilkelerde dire-
terek, onların burjuva yönünü açığa çıkarması, daha baş-
tan Marksist-Leninist-Maoist bilimsel dünya görüşüne sa-
hip olmasından kaynaklanıyor.

KAYPAKKAYA, sınıf mücadelesinde halkçı bir yaklaşımı
reddetmiş, proletaryanın sınıf mücadelesine yaklaşım ilke-
leri çerçevesinde hareket ederek, teorik formasyonlarını
bu temelde oluşturmuştur.

KAYPAKKAYA'nın düşünceleri soyut değil, somut ya-
şamın bizzat içinden çıkıp gelen teorilerdir ve yine yaşama
yön vermektedir. Proletaryanın bilimsel dünya görüşü de
budur. Pratikten çıkar ve yine pratiğe döner.

Halkçı söylemle sınıf mücadelesine yeterince müdaha-
le edilemez. Ülkemizde, 1968 gençliği ve buradan çıkan
birçok küçük-burjuva devrimci önderleri, halkçı söylemin
ötesine geçememişlerdir. Çünkü onlar, Mao'nun önderli-
ğinde yürütülen BPKD'nin öğretilerinden etkilenme yeri-
ne, tam bir halkçı mantıkla, "hepsi de sosyalisttir" diyerek,
Mao'dan, Kruşçev'den ve de Che Guavera'dan etkilenerek
bunların birbirine zıt görüşlerini eklektik bir şekilde birleş-

tirmeye çalışmışlardır.

Onlar, en az da Mao'dan etkilenmişlerdir. Mao'dan etkilendikleri yön ise, proletaryanın dünya görüşünden çok, Mao'nun Halk Savaşı'nın genel görüntüsünü almaya çalışmışlardır. Elbette bu da bütünlüklü olmaktan çok uzaktır. Çünkü, Mao'nun proleter sınıf savaşımı teorisi bütünlüklü ve birbirinden kopmaz bir diyalektik bağ içindedir.

Günümüzde de oportünizm ile Marksizm-Leninizm-Maoizm arasındaki mücadelenin özü budur. Oportünizm işçi sınıfının bilimsel dünya görüşü ile burjuvazinin dünya görüşü arasında ortak bir yol bulmaya, ikisini uzlaştırmaya çalışıyor. Bu, proletarya ile burjuvazi arasındaki sınıf mücadelesinin her alanında kendini gösteriyor. Oportünizm, işçi sınıfının ilkeli ve burjuvaziye karşı uzlaşmaz mücadelesini, burjuvazinin etkisi altında kalarak uzlaştırmaya, onu pasifize etmeye ve ilkelerini muğlaklaştırmaya çalışıyor. Burjuvazi ile proletaryayı "birleştirerek" felsefi olarak iki'nin bir olmasını savunuyorlar.

Burjuvazinin amacı; proletaryanın bilimsel dünya görüşünü muğlaklaştırmak, onu ilkelerinden saptırmak, işçi sınıfı ve diğer ezilen emekçilerin elinde, burjuvaziye karşı güçlü bir silah olarak kullanılmasını önlemek isterken; Marksist-Leninist-Maoistler ise, oportünizmin bu özelliğinin bilincinde olarak, işçi sınıfının dünya görüşünün muğlaklaştırılmasına asla müsaade etmez.

Oportünizmin küçük-burjuva sınıf karakteri gereği, burjuvazi ile dolaylı bir uzlaşmacılığı sürekli mevcuttur. Her ne kadar yer yer keskin söylemler ile burjuvaziye karşı görünse de, özünde onunla el altından işçi sınıfına karşı birlik oluşturur. Yani, Lenin'in söylemiyle; bir elini proletaryaya uzatırken, diğer bir elini de burjuvaziye ulaştırır. Bu, niyet sorunu olmaktan öte, sınıfların birbirleriyle çelişmeli

ilişkilerinin bir sonucudur.

İşte, KAYPAKKAYA'yı dimdik ayakta tutan, O'nun görüşlerini sınıf mücadelesi içinde yaşatagelen ve halen çeşitli milliyetlerden Türkiye proletaryasının elinde güçlü bir ideolojik silah olarak var eden olgu, bu özlü gerçekliğin içindedir. Proletaryanın bu güçlü silahı Proletarya Partisi'nin teorik formasyonlarıdır. O'nun pratiği ve kitleler içinde kök salışında duruşunu belirlemektedir.

Oportünizm, KAYPAKKAYA'nın kısacık yaşamından hareketle, onun düşüncelerinin "eskidiği"nden, günümüz koşullarına çözüm getirmekten "uzak" olduğundan, KAYPAKKAYA'nın yaşadığı koşullar ile günümüz koşullarının çok "farklılaştığı"ndan dem vuruyor ve bu nedenle artık yeni değerlendirmeler ve yeni teorilerin ortaya çıkarılmasının zorunlu olduğunu ileri sürüyor.

Oportünizmin "KAYPAKKAYA'yı aşalım" demesinden anlaşılması gereken şey, Marksist-Leninist-Maoist ilkelere terk edilmesidir. Bunların "aşalım", "zamana uyduralım" demelerinden anlaşılması gereken şey, KAYPAKKAYA'nın liberalce ve sağdan yorumlanması, proleter devrimci özden boşaltılması ve radikal çizgisinden uzaklaştırılmasıdır. Yani bunların başarmak istediği, Proletarya Partisi'nin üzerinde şekillendiği temel zemini muğlaklaştırmak, öz-suyunu bulandırmak ve varlık ilkelerini tartıştıracak komünist ideolojik hattından uzaklaştırmaktır.

Bu revizyonist, reformist, oportünist ve bilimüm tüm anti-MLM akım ve çizgiler, devrimci saflarda burjuvazinin ajanlığı görevlerini icra ederler iken, öylesine bir aymazlık ve soysuzluk örneği sergilemektedirler ki, sanki enternasyonal proletaryanın bilimi Marksizm-Leninizm-Maoizm, dolayısıyla ülkemizdeki temsilcisi olan KAYPAKKAYA'nın temel teorik formasyonları, Proletarya Partisi tarafından

“yeni gelişmelere kapalı”, “bir vahiy gibi görüldüğü” vb. işgüzarlık ile ele alınmaktadır. Tüm bu çırpınışlar, aymazlık ve soysuzluk örnekleri, onların burjuva ajanları olduğu gerçeğini ve Marksizm-Leninizm-Maoizm’in temel ilkelelerini bulandırma ve özünden uzaklaştırma amaçlarını gizleyemez.

Marksizm-Leninizm-Maoizm yeni gelişmelere asla kapalı değil, tersine her gelişen olayın çözümlemesini öz olarak içinde barındırır. Çünkü o, bir dogma değil eylem kılavuzudur. O, proletaryanın diyalektik tarihsel materyalizmi ışığında somut koşulların somut tahlilidir.

Marksizm bir dogma olsaydı, o, ne Leninizm ne de Maoizm aşamasına ulaşabilirdi. İşte, oportünizmin sınıf yapısına ters düşen olgu burasıdır. “Yeni”den kasıtları, Marksizm-Leninizm-Maoizm’i çarpıtmak, proleter sınıf içeriğini boşaltmak ve proletaryanın bilimsel dünya görüşünü burjuvazi tarafından kabul edilebilir hale dönüştürmektir. Felsefi anlamda bu iki’nin bir olmasıdır.

Leninizm, emperyalizm ve proleter devrimler çağının Marksizm’idir. Marks’ın ortaya koyamadığı, koyamayacağı birçok şeyi Lenin ortaya koydu. Lenin Marksizm’i red mi etti? Kesinlikle, hayır! Tersine, Lenin Marksizm’in ruhuna uygun olarak onu geliştirdi.

Maoizm de günümüzün Marksizm’i-Leninizm’idir. Mao, ML’yi red mi etti? Katiyen, hayır! Tersine onu geliştirdi ve günümüz koşullarına uyarladı. Yarın, Marksizm-Leninizm-Maoizm’i geliştirecek, ona katkılarda bulunacak yeni Marksist-Leninist-Maoist ustalar ortaya çıkacaktır.

KAYPAKKAYA’nın düşünceleri de, ortaya koyduğu teorik formasyonlar da, günümüz koşullarını yadsıyan, inkar eden ya da onun gerisinde kalan bir düşünce sistemi değil, tersine her Marksist-Leninist-Maoist düşüncede ol-

duğu gibi, yeniye açık ve yeni koşullara geliştirilerek uyarlanması gereken bir sistematige sahiptir. Çünkü O’nun düşünce sistemi proleter bilimsel bir yapıya sahip ve yeniye açıktır. Çünkü, O’nun düşünce sistemi, Marksist-Leninist-Maoist evrensel işçi sınıfı biliminin özgüle uyarlanmasıdır.

Oportünizmin kafa karışıklığı, O’nu kavramaya, O’nun düşüncelerini gelişen koşullara uyarlamaya yetemez. Yetmesi de düşünülemez. Her şeyden önce oportünizm Marksist-Leninist-Maoist bir düşünce sistematiğine sahip değildir. O, burjuva sınıfının düşünce sistematiğini, proleter düşünce sistemi ile barıştırmaya çalışır. Proletarya sınıfının çıkarları ile burjuva sınıfının çıkarları bir ve aynı değildir, tersine birbirini dışlar. İşte çatışma buradan doğar.

Her şey kendi koşulları içinde değerlendirilmelidir. KAYPAKKAYA da değerlendirilirken kendi koşulları içinde değerlendirilmek durumundadır. Daha sonraki süreçleri neden göremedi gibi ham hayalci, anti-MLM bir düşünme tarzı, proleter bilimsellikten uzaktır. Görülmesi gereken O’nun düşünce sistemi içinde sonraki gelişmelerin ip uçları ve genel ilkelerinin olup olmadığıdır. Bilince çıkarılması gereken olgu da burasıdır.

Oportünizmin en kötü yanı, Marksistlerin kitaplarını, kitabı olarak ele alıp, devrimci özünü gölgeleyip pratik gelişmeler ile bütünleştirmemesi ve onu dogma olarak ele almasıdır. Sanki, yaşam o noktada durmuştur. Hayır! Yaşam devam ediyor, çalışmalar varlığını sürdürüyor ve her süreç kendine özgü gelişmeleri ortaya çıkarıyor.

Oportünizm, gelişmeleri bu yaklaşımla ele almadığından, söylemini baz alır ve söyleme ya savunmak adına dogmatik (“sol”dan) yaklaşır ya da “değişim” adına ilkele-

ri reddederek inkarcı (sağdan) yaklaşır.

Sınıflar mevzilenmesinde ve sınıf savaşımında, burjuvazi ile proletarya arasındaki savaşım kıyasıya devam ediyor. Proletaryanın tarihsel görevleri sona ermiş değil. Emperyalizm ve proleter devrimler çağı sona ermediği gibi, çeşitli milliyetlerden Türkiye proletaryasının kendi ülkesinde devrime önderlik etme ve ezilen yığınları proletaryanın etrafında birleştirerek burjuva-feodal devlete karşı savaş-tırma ve bu savaşım sürecinde Türk egemen sınıflarından siyasal iktidarı alma görevi de devam ediyor.

KAYPAKKAYA'nın teorik formasyonları da bu doğrultuda ele alınmak durumundadır. O'nun Türkiye özgüline indirgediği Marksist-Leninist-Maoist evrensel teori, durağan, gelişmeyen, dogmatik ve nesnel çelişkilerden kopararak ele alınırsa, KAYPAKKAYA'nın Marksist-Leninist-Maoist teorisi daha baştan reddedilmiş olur. Marksist-Leninist-Maoistler soruna böyle yaklaşamaz. Marksizm'in yaşayan ruhu demek, onun somuta indirgenmesi, sınıf mücadelesine uyarlanması ve sınıf mücadelesinde proletaryanın ideolojik silahı olması demektir.

KAYPAKKAYA'nın düşüncelerini kendine ilke edinen, O'nun teorik formasyonlarını bilince çıkaran ve yürüttüğü sınıf mücadelesinde bu ilkeler ışığında hareket ederek mücadelesini geliştiren Proletarya Partisi, hiç kuşkusuz ki, bu nedenle ilerleme sağlamakta, bu nedenle Marksizm-Leninizm-Maoizm ilkelerinin tavizsiz savunucusu olmaktadır.

Proletarya Partisi, bu nedenle; oportünizmin Marksizm-Leninizm-Maoizmi revize etmesine asla sessiz kalmayarak, proletaryanın bilimsel dünya görüşünü yaşamın her alanında tüm sınıf düşmanlarına karşı kararlıca savunmakta, korumakta ve bunu pratiğe geçirmektedir.

KAYPAKKAYA'yı incelerken, O'nun görüşlerinin nesnel

gerçekler ile bütünlüğü ve bu teorilerin Marksist-Leninist-Maoist bilimsel öğeler ile ne derece bütünleştiği açısından, yani proletarya sınıfı açısından ele almak gerekir. Çünkü O'nu, sadece işkencehanelerde direnen bir devrimciye indirgemek, daha baştan O'nun en önemli özelliğini ortadan kaldırmak demektir. Marksizm-Leninizm-Maoizm'in siyasal niteliğini gözardı etmek, çeşitli milliyetlerden Türkiye proletaryası ve diğer emekçilere sunduğu kurtuluş programını yok saymak demektir.

KAYPAKKAYA'nın teorileri elbette "kutsal bir vahiy" olarak ele alınmıyor, alınamaz. O'nun görüşlerine böyle yaklaşmak, Marksizm'i dogmatik kavramak, gelişen sosyal ve siyasal olaylardan koparmak, O'nun doğru önermelerini pratiğin engin deneyimlerinde sınavı, tekrar devrimci teoriyi zenginleştirmesinin önüne geçmek, kısacası bir eylem kılavuzu olarak değil, dogma olarak ele almak anlamına gelir ki, buna Marksist-Leninist-Maoistler başından karşı çıkmış, KAYPAKKAYA'nın devrimci teorisini sınıf mücadelesi içinde daha da geliştirmişlerdir.

Küçük-burjuva devrimcileri, O'nu "halkçı bir devrimci" durumuna düşürmeye çalışmışlardır. Bunların, KAYPAKKAYA'nın ideolojik kimliği karşısında böyle bir duruş sergilemeleri yadırganacak bir olgu değildir. Ne var ki, küçük-burjuva devrimcilerinin bu tür yaklaşımları, sorunun en önemli yanını, yani, KAYPAKKAYA'nın ideolojik-politik hattını çarpıtmaktadır. O'nu sıradan bir halk kahramanı ya da sıradan bir devrimci kahraman-direnışçi durumuna indirgemek, O'na yapılmış en büyük hakarettir. Komünistler bu tür yaklaşımları asla kabul edemez.

KAYPAKKAYA'nın devrimci teorik ilkeleri üzerinde yeni inşa etmek ile, o ilkeleri revize etmek arasında bir Çin seddi vardır. Oportünizm her zaman Marksizm-Leninizm-

Maoizm biliminin temel ilkeleri ile oynamış ve dejenere etmiştir. Marksizm-Leninizm-Maoizm'in temel ilkelerini burjuvazinin kabul edebileceği, yani sınıf uzlaşmacılığını sağlayacak bir noktaya getirmek istemiştir. İşte, Marksist-Leninist-Maoistler ile oportünistler arasındaki Marksist-Leninist-Maoist teoriye yaklaşımdaki temel ayırım noktası kendisini burada ortaya koymaktadır.

KAYPAKKAYA'yı sözde "geliştirelim" diyenler ile, yine Proletarya Partisi arasındaki ayırımın temeli de burada yatıyor. Küçük-burjuva oportünizmin, "geliştirelim", "aşalım" mantığının açıklamasının içinde, en temel devrimci ilkeleri, bir başka söylemle Marksizm-Leninizm-Maoizm'in evrensel ilkelerinin özgül ile bütünleştiği noktaları yok saymak, teorinin devrimci içeriğini boşaltmak ve onu proletaryanın hizmetinde olan bir teori yerine, burjuvazi ile barış içinde yaşamaya iten bir teori durumuna getirmektir.

Lenin, "**Marksistlerin en kötü yanı, yazılan kitaplara bağlı kalmak**" der.

Bunun doğruluk payı büyüktür. Yani, önceden yazılmış kitaplardaki teorik formasyonlar dışına çıkmada zorlanmak, onu her koşula uyan bir "vahiy" ya da reçete gibi ele almak anlamında söyler. Çünkü bu yaklaşım kolaycılığın, gelişmeleri derinlemesine değerlendirmemenin, gelişmeleri devrimci teoriye aktarmadaki tutuculuğun ürünüdür. Bu tür yaklaşımlar, Marksistlere burjuvaziden kalmıştır. Çünkü tutucu olan Marksizm değil, burjuvazidir.

Proletarya Partisi'nin ideolojik-politik hattını belirleyen KAYPAKKAYA'nın teorik görüşleri ve bu görüşlerin halen sınıf mücadelesine önderlik etmesi; bunun üzerinde Türk, Kürt ve diğer azınlık milliyetlerden Türkiye ve T. Kürdistanı proletaryasının öncüsü Proletarya Partisi önderliğinde sınıf mücadelesini inadına sürdürmesi, O'nun görüşlerinin

canlılığının bir ifadesidir. Marksist-Leninist-Maoist bilim de budur. Marksizm-Leninizm-Maoizm sınıflar mücadelesinde proletaryanın bilimidir.

KAYPAKKAYA'nın görüşleri de, Türkiye proletaryasının sınıf mücadelesindeki bilimidir. Bazı küçük-burjuva dogmatikleri, O'nun görüşlerini bir eylem kılavuzu alma yerine, bir dogma olarak almakta ve daha başta KAYPAKKAYA'nın bilimselliğini reddetmektedirler.

Kaypakaya'da ideoloji ve teori ilişkisi

KAYPAKKAYA'yı incelerken, O'nun teorisini, yaşadığı dönemin ulusal-uluslararası özgüllükleri ile ele almak gerekir. Bunu, sırası geldikçe ele alacağız. Ancak bir teoriyi incelerken, ortaya çıktığı koşullardan bağımsız olarak ele alınamayacağı gibi, aynı zamanda ileri bir teori, geleceğe de ışık tutmak durumundadır.

Geleceğe ışık tutmayan bir teori, sınıfın ileri teorisi olamaz. Olsa olsa ölü sözcükler yığını olabilir. Belki, sınıfı o an için aydınlatabilir ve sınıfa kısa süreli bir yol gösterebilir, ancak ileri bir aşamada sınıfın önünü açamaz. Marksist bilim, sınıfın en ileri teorisidir. Marksizm, 1850'lerde ortaya çıktı, ama bugün, işçi sınıfının yolunu aydınlatmaya devam ediyor.

KAYPAKKAYA'nın, dolayısıyla Proletarya Partisi'nin temel teorik görüşlerini oluşturan teorik formasyonları incelerken, O'nun yaşadığı koşullardaki Uluslararası Komünist Hareket (UKH) içindeki ideolojik duruma ve bunun bir yansıması olarak Türkiye'deki sınıf mücadelesine yön veren teorilerin çatışmalarına da kısaca değinmek gerekiyor.

Her sınıf kendi dünya görüşü doğrultusunda teori ve siyaset üretir. İşçi sınıfı da kendi bilimsel dünya görüşü olan diyalektik ve tarihi materyalizm felsefesi ışığında sorunlara yaklaşır ve sorunlara sınıfı açısından, teorinin uygulanır

oluşundan hareket eder.

Stalin'in ölümünden sonra, 1956 yılında Sovyet iktidarını gasp eden modern-revizyonistler, ML teoriiyi revize ederek, soruna proletaryanın sınıf çıkarları açısından hareket etmeyip, burjuvazinin bakış açısıyla yaklaştılar ve Sovyet iktidarını, modern-revizyonist bir iktidara dönüştürdüler. Modern-revizyonizme karşı ilk ML tavrı koyarak ML ilkelerden taviz vermeyen ve modern-revizyonizmin burjuva yüzünü açığa çıkaran, hiç kuşkusuz Mao Zedung yol-
daş oldu.

Kruşçev modern-revizyonizmin ortaya çıkmasıyla birlikte, Uluslararası Komünist Hareket büyük bir darbe yedi. İdeolojik kaos içine girdi. Dünyanın en güçlü KP'lerinin büyük çoğunluğu modern-revizyonizmi benimseyerek, Marksizm-Leninizm'e sırt döndüler ve böylece birer burjuva partileri haline geldiler.

KAYPAKKAYA'nın Marksist-Leninist-Maoist düşünceleri, UKH içindeki bu kıyasıya süren çatışma içinde olgunlaştı. O, modern-revizyonizmden yana tavrı almak bir yana, modern-revizyonizme karşı tepeden bayrak açtı. O, ülkemizde modern-revizyonizmi "ML" olarak lanse eden ya da ondan etkilenen tüm düşünce akımlarına karşı kararlıca mücadele ederek bu tür anlayışları mahkum etti. İşte, O'nun düşüncelerinin sağlamlığı ve Marksist-Leninist-Maoist oluşu buradan gelmektedir.

KAYPAKKAYA'da muğlaklık yoktur. Görüşleri ve kavrayışı net ve berraktır. Türkiye işçi sınıfını etkileyen onun mücadelesini pasifize eden tüm anti-MLM akımlar ve O'nun döneminde işçi sınıfı adına ortaya çıkanlar, Marksist-Leninist-Maoist ve modern-revizyonist ideolojiyi barıştırmaya çalışırken, O, bu tür yaklaşımlara karşı acımasız davranmış ve Lenin'in 2. Enternasyonal revizyonistlerine karşı ta-

kındığı tutarlı Marksist tavrı, ülkedeki bilimump oportünist-revizyonist akımlara karşı almıştır.

İşçi sınıfının ideolojisini, burjuva ideolojisi ile barıştırmaya çalışanların karşısında KAYPAKKAYA, Marksist-Leninist-Maoist görüşleri ile deyim yerinde ise, sert bir kaya gibi durmuştur. Bu ilkeli tavrı, Uluslararası Komünist Hareket'in ve Türkiye Devrimci Hareketi'nin içinde bulunduğu ideolojik kaosun olduğu bir ortamda kesinlikle küçümse-nebilecek bir tavrı değildir.

KAYPAKKAYA'nın bu tavrını, bazı küçük-burjuva oportünistleri, o günkü Türkiye Devrimci Hareketi'ni (TDH) incelerken dil ucuyla da olsa "KAYPAKKAYA ML'den en çok etkilenen" diye kabullenmektedirler. Elbette bu olumlu bir yaklaşım olmaktan öte, kendilerinin halen oportünizmin otlağını terk etmemelerinin bir sonucudur. Ülkemizde komünist hareketin, daha açıkçası Proletarya Partisi'nin oluşmasını hazırlayan koşulları, KAYPAKKAYA şöyle açıklıyor:

"Kahraman işçi sınıfımızın, özverili köylülerimizin ve yiğit gençliğin çığ gibi yükselen mücadelesi, hızla yayınlanan Marksist-Leninist yapıtlar, Çin'de Başkan Mao'nun önderliğinde yer alan Büyük Proleter Kültür Devrimi'nin dünyayı sarsan etkileri, bütün bunlar, ülkemizin toprağında yığınların mücadelesine önderlik edecek genç bir komünist hareketin fişkırmısına elverişli ortamı hazırlıyordu.

Yığınların mücadelesini, gerici kliklerin bazen birini, bazen diğerini iktidara getiren bir kaldıraç olmaktan kurtaracak olan, bu mücadeleyi muzaffer bir halk devrimine dönüştürecek olan, kitlelerin şiddetle gerek duyduğu komünist bir önderliktir." (1)

1970'lerdeki devrimci hareketin gelişmesiyle birlikte,

Türkiyede “50 yıllık revizyonizm yıkıldı” saptamasına katılan oportünist ve kimi revizyonist akımlar, bunu yıkanın ne olduğunu bir türlü açıklamaya yanaşmıyorlar ya da yıkılmasının esas ideolojik kaynağını görmezden geliyorlar. Bunun esas nedeni Büyük Proleter Kültür Devrimi’nin (BPKD) ideolojik boyutudur.

Nasıl ki, Marksizm’in ortaya çıkmasıyla birlikte burjuvazinin ideolojisine büyük bir darbe vurulduysa, işçi sınıfı kendi bilimsel görüşüne sahip olduysa, 2. Enternasyonal oportünizmi ve sosyal-şovenistlerin Leninizm’le birlikte burjuva teorileri tarihin çöplüğüne atılıp yeni tipte KP’leri oluştuysa; en son modern-revizyonizme karşı ML ilkeleri savunan Mao, BPKD ile modern-revizyonist teorileri yerle bir ederek, uluslararası alanda yeni tipte Marksist-Leninist-Maoist partilerin kurulmasına ön ayak olmuş, proletarya partilerinin Marksizm-Leninizm-Maoizm bilimiyle silahlanmasını sağlamıştır.

Ülkemizde, revizyonizmin “50 yıllık hakimiyeti”nin yıkılmasının ideolojik kaynağı, Çin’de Mao ZEDUNG önderliğinde 1966’da başlatılan Büyük Proleter Kültür Devrimi’dir.

Oportünistlerin bir kısmı (sonradan Enver Hoca Troçkistin’in dönekliliği ile birlikte 180 derece dönüş yapan) BPKD’nin katkılarını dil ucuyla da olsa kabul ediyorlardı. Ne var ki, oportünizmin ne zaman nerede duracağı belli olmayacağı için, yani belirsiz ilkeler yumağına sahip olduklarından, BPKD ve Mao’ya karşı cephe alarak, tam bir tornistan yaptılar.

Yarın, bugünkü çizgilerinde de kalacaklarını halkımızın deyimi ile “Allah” bilir. Ama biz yine de söyleyelim. Oportünizm, Marksist ilkelere sahip çıkmadığı sürece ileri değil daima geri gidecektir. Marksizm-Leninizm-Maoizm’den

en küçük bir sapma eğer düzeltilmezse, varılacak nokta işçi sınıfının çizgisi değil, burjuva çizgisi olacaktır.

Bugün, Komünist Manifesto’nun yazılışı üzerinden 154 yıl geçti. Komünist Manifesto’nun ilkeleri ölmedi, tersine o ilkeler ışığında işçi sınıfı, sınıf mücadelesi bilimini geliştirerek, burjuvaziye karşı savaşımını ilerleterek sürdürüyor. O ilkeler ışığında yeniden yeniden yaşamı ilerletiyor, kendini örgütlüyor ve savaş taktiklerini geliştiriyor.

Bu nedenle, işçi sınıfı bilimi Marksizm olarak ortaya çıkarken, Leninizm ve bugün ise Maoizm aşamasına ulaşmıştır. Bu bilim burada da kalmayacak, yarın daha ileri bir aşamaya ulaşacaktır. İşçi sınıfının en ileri bilimi temsil etmesi de bu gerçeklik içinde yatmaktadır.

KAYPAKKAYA’nın ortaya koyduğu Türkiye özgülündeki sınıf mücadelesine ilişkin teorisi de ölmedi. O’nun ortaya koyduğu ilkeler yaşıyor ve Proletarya Partisi o ilkeler ışığında teorisini daha da geliştiriyor. Sınıf mücadelesinde kendini durmadan yeniliyor ve savaşımını ilerletiyor.

İşte, teorinin devrimciliği burada yatmaktadır. O ölü sözcükler yığını değil, bizzat somut koşulların somut analizinin yaşayan ruhudur. KAYPAKKAYA’nın teorisi, çeşitli milliyetlerden Türkiye proletaryasının sınıf mücadelesine ışık tutan Marksist-Leninist-Maoist ilkeler bütünlüğüdür. Çünkü KAYPAKKAYA, evrensel ile özgül birleştirebilmiş ve işçi sınıfının evrensel bilimini özgüle ustaca indirgeyebilmiş bir komünisttir.

KAYPAKKAYA’nın teorik formasyonlar sistematigi incelendiğinde, teori-pratik ilişkisi ve bunların birbiriyle kopmaz bağları ve birbirleri üzerindeki etkileri kolayca görülebilir. O’nun teorisinde, teorinin pratiğin bir üst ve daha gelişmiş yansıması olarak yeniden pratiğe döndüğü görülür.

İşçi sınıfının dünya görüşü olan diyalektik ve tarihi ma-

teryalizm, bu bilimi geliştiren ve bu bilime öncülük eden proletaryanın büyük öğretmenlerinin adını alan bilim; Marksizm-Leninizm-Maoizm'dir. KAYPAKKAYA, Marksist-Leninist-Maoist teoriyi, Türkiye gerçekliği ile bütünleştirirken ve bu özgüle uygularken, proletaryanın bilimsel öğretisinin evrenselliğinden hareket etmiş ve evrensel bilimsel teorinin özgül gerçeklik ile bütünleşmesinin bilimsel yolunu izlemiştir.

İnsanın üretimdeki edinimleri, üretim içindeki ilişkileri, diğer tüm edinimlerinin üstünde ve onların üzerinde belirleyici bir fonksiyon oynaması ile temel bir özelliğe sahiptir. İnsanın bilgisi de üretimdeki edinimlerinden bağımsız değil, bizzat ona bağlı olarak gelişir ve şekillenir.

Bilgi, insan üretiminden kopuk olarak ele alınamaz; insan ile insan arasındaki ilişkiler, doğa ile insan arasındaki ilişkiler ve insanın özel mülkiyetli toplumlara geçişiyle sınıflara bölünmüş toplumda, sınıflar arasındaki ilişkiler ve bu sınıflar arasındaki çelişmeler, yine bu üretim edinimleri süreci içinde kavranmıştır.

İnsan bilgisi somut olduğundan, üretim edinimleri de bunun en temel belirleyicisi olmuştur. Elbette insanın toplumsal edinimleri, salt üretim sürecindeki edinimleri ile sınırlı olmayıp; sınıf mücadelesi, politik yaşam, bilim ve kültürel-sanatsal edinimleri de vardır. İşte, tüm bunlar insanın üretim ve üretim içindeki yerinden kaynaklanmaktadır. Ancak, insan bilgisi üzerinde, insanın toplumsal yerinin önemli bir rolü olagelmıştır.

Bir başka söylemle; toplumların sınıflara bölünmesi ve bunun üzerinde şekillenen sınıf mücadelesi, insan bilgisi üzerinde muazzam bir ilerletici ve dönüştürücü etki yaratmış ve insanlığın daha hızlı gelişmesinin bir nevi motoru olmuştur.

Her toplumun bilgi düzeyi, sahip oldukları üretim ve bu üretim ilişkileriyle koşutluk (sınıf mücadelesinin düzeyi ve içeriği de bundan ayrı ele alınamaz) gösterir. Kapitalizm öncesi toplumlarda insan bilgisi daha soyut iken, kapitalizmle birlikte insan bilgisi daha somuta inmiştir. Sınıf mücadelesinin keskinleşmesi, sınıflararası savaşımın ideolojik-politik bazda daha üst boyutlara varması da insanlığın bu toplumsal kesitinde ortaya çıkmıştır.

Bunun nedeni; üretimin artan ölçüde toplumsallaşması, bilimin ve teknolojinin hızla gelişmesi, iki uzlaşmaz sınıfın, yani burjuvazi ile proletaryanın varlığı ve uzlaşmaz çıkarlara sahip olmaları, önceki toplumsal sınıfların çatışmasından ayrı olarak daha nitel bir durum kazanmasıdır.

İki modern sınıftan birinin var olan düzeni, yani özel mülkiyet ilişkilerini sürdürmeye çalışması, diğerinin ise daha ileriye temsil etmesi ve kendi çıkarını, özel mülkiyet ilişkilerinin ortadan kaldırılmasında bulması, her sınıflı toplumda olduğu gibi, eski-yeni arasındaki savaşımı kaçınılmaz kılmıştır. Yeni bir toplum böylesi bir çatışmanın içinden çıkacaktır.

Marksizm'in, kapitalizmin gelişmesiyle birlikte ortaya çıkması, özellikle de kapitalizmin ileri düzeyde geliştiği Avrupa'da doğması, insan bilgisinin üretim faaliyetinin bir ürünü olduğunun yalın bir göstergesidir. Marksizm, kapitalizmin gelişmediği bir Afrika'da ya da Asya'da ortaya çıkmazdı. O, kapitalist üretim edinimlerinin ileri düzeyde olduğu ve sınıf çatışmalarının keskinleştiği Avrupa'da çıkabilirdi.

Kapitalist toplumun bir ürünü olan işçi sınıfının, üretimden aldığı güç, bilgi, örgütlenme ve disiplini ile kendi toplumunun en ileri sınıfı ve yine içinden çıktığı toplumu reddedip, yeni bir toplumu yaratmaya aday olmasından daha

doğal bir şey de olamaz.

Türkiye’de 50 yıllık revizyonizmi yıkıp, çeşitli milliyetlerden Türkiye proletaryasının sınıf bilinçli savaş örgütünü yaratan KAYPAKKAYA da rastlantısal olarak ortaya çıkmadı. Çin’de BPKD’nin ideolojik dalgasının pratikle bütünleşerek dalga dalga bütün dünyaya yayılması ve yine ülkemizde gençlik hareketinin yanısıra 15-16 Haziran İşçi Direnişi’nin ortaya çıkması, kırsal alanlarda köylü toprak işgallerinin meydana gelmesi, ülkemizde de KAYPAKKAYA şahsında Marksist-Leninist-Maoist düşüncelerin olgunlaşmasını ve pratiğe dökülmesini doğurmuştur.

Toplumsal sınıflar varlıklarını, politik arenada dile getirmek ve toplumdaki yerini koruma ve hatta siyasal iktidarı almak için örgütlenmelerini de beraberinde yaratmışlardır. Sınıflı toplumlarda, örgütsüz sınıfların diğer sınıflar tarafından baskı altında tutulmasını ve bu sınıfın toplum içindeki yerini de tehlikeye sokar.

Her sınıfın toplum içindeki yeri, toplumsal üretimdeki yerine bağlı olmakla birlikte, kendini var eden ekonomik koşullar olduğu sürece varlıklarını sürdürecekler ve kaçınılmaz olarak örgütlenmelerini de yaratacaklardır. Kapitalist toplumun ortaya çıkmasıyla, toplumsal sınıflar örgüt bilinci ve örgütün gücünü daha iyi anlamışlardır.

Komünist toplumun birincisi evresi olan sosyalizmde sınıfların varlığı, hala bu toplum içinde yer alan insanların değişik üretim kategorileri içinde yer alması, sınıflı toplum olmasının temelini oluşturmaktadır. Sosyalizmin üst aşamasında, insanların toplumsal üretim içindeki yerlerinin aynışmasıyla birlikte sınıflar da ortadan kalkacaktır.

Her toplumsal sınıfın bir öncüsü ve temsilcileri olduğu gibi, yani o sınıfın en ileri öğelerinden oluşan bir örgütü olduğu gibi, işçi sınıfı da kendi öncü örgütü olarak komünist

partisi (KP)’ni yarattı. İşçi sınıfı da tarih sahnesine çıkar çıkmaz ve kendisi için bir sınıf olduğunun bilincine varınca, sınıflararası savaşında en iyi mücadele ve siyasal iktidarı alma aracının örgüt olduğunun bilincine varır varmaz, hem kendi bilimini hem de öncü örgütünü yarattı.

İşçi sınıfının toplumsal üretimdeki yeri, buradan kaynaklanan sınıf gücü, disiplini, örgütlenme yeteneği ve giderek artan ölçüde sınıf saflarının genişlemesi, onu, kaçınılmaz olarak sınıf çatışmalarının ana eksenine oturttu. Bir başka söylemle; toplumu değiştirme gibi zorlu bir görevi de omuzlarına yükledi. Çünkü, kendi kurtuluşu gibi, tüm insanlığın kurtuluşu da sınıfsız ve sömürsüz bir sistem içinde olanaklıdır. Toplumsal yeri gereği, buna işçi sınıfı önderlik yapmak zorundadır.

Proletaryanın kendi bilimi olan Marksizm’i yaratması, bunu kendi hizmetine sokması ve uygulanabilir olması, bu bilimin en temel özellikleri olarak ortaya çıkmıştır. Yani teori, üretim edinimleri dediğimiz olgunun bir yansımasıdır. Tabi ki, insan edinimleri salt üretimle sınırlı olmayıp, üretim ve üretim ilişkileri içindeki yerinden kaynaklanan sosyal-siyasal, kültürel ve sanatsal edinimlerini de kapsar ve buradan aldığı bilgilerle donanır. Lenin; **“Pratik, (teorik) bilgiden daha yüksektir, çünkü sadece evrensellik değerine değil, dolaysız güncellik değerine de sahiptir.”**(2) der.

Marksizm bir dogma olmayıp, eylem kılavuzu olması, onun uygulanabilir oluşundandır. Çünkü uygulanabilir olan şey bilimdir. Uygulanamayan şey ise gerçek değil, soyuttur. İşçi sınıfının öncü örgütleri olan KP’lerin kendilerini, dünyayı değiştirme mücadelesinde, uygulanabilir teorik bilgilerle donatması buradan gelir.

Proletaryanın bilimi olan Marksizm; doğa ve toplumsal olaylarda ve bunlara yaklaşımda en doğru ve en gerçekçi

bilim olması; proletaryanın bu bilime sahip çıkması, onun en modern sınıf olması, yeniyi temsil etmesi ve yeni bir toplumun yaratıcısı olarak biricik sınıf olmasının özü burada yatmaktadır.

Daha somuta indirgersek; özel mülkiyete sahip olmaması ve üretim içindeki yeri gereği özel mülkiyetin karşıtı olması, üretim araçlarını elinde bulunduran burjuva sınıfı tarafından ezilmesi ve bu sınıfın üretim güçlerinin gelişmesinin önünde büyük bir engel oluşturması, proletaryaya, bu ilişkileri yıkmaya, yeni ve sınıfsız bir toplumun yaratılmasında öncülük görevini yüklemiştir.

Toplumsal pratiğin ürünü olarak teori

KAYPAKKAYA'nın Marksist-Leninist-Maoist teorisinin kendiliğinden ortaya çıkmadığını, tersine O'nun Marksist-Leninist-Maoist teorisinin toplumsal pratiğin; 1968'den, 1970 15-16 Haziran işçi direnişi ve köylülerin toprak işgallerinden doğduğunu yukarıda belirttik. Uluslararası alanda BPKD'nin, dünyayı sarsan muazzam ideolojik kasırgası ve bu kasırganın Türkiye'deki sınıf mücadelesi ile bütünleşmesi, KAYPAKKAYA'yı yaratmıştır.

KAYPAKKAYA'nın, bütün oportünist ve revizyonistlerden kopuşuna temel oluşturan, esasta 15-16 Haziran işçi direnişi olmuştur. KAYPAKKAYA, işçi sınıfının bu şanlı mücadelesinden çıkardığı dersler ile Marksist-Leninist-Maoist teoriyi bütünleştirilmesi sonucu, başta PDA revizyonizminin temellerine karşı bir saldırıya geçmiştir. Ve her geçen gün Marksizm-Leninizm-Maoizm bilincini geliştirerek, Marksist-Leninist-Maoist teoriyi ülkemiz gerçekliği ile bütünleştirmiş ve ülkede yeni bir süreci, proletaryanın bilimsel görüşünü taşıyacak ve ona önderlik edecek Marksist-Leninist-Maoist bir partinin doğuşunun teorik inşasına başlamıştır. O, daha başta devrimci teori olmadan dev-

rimci pratik olmaz ilkesinin ne olduğu ve ne anlama geldiğini bilince çıkarmıştır.

“Devrimci teori olmadan devrimci pratik olmaz” Leninist önermesi her ne kadar kendine “Marksist” diyen oportünizm tarafından okuyucuyu usandırıcı bir şekilde tekrar-lansa da, aslında bu önermenin lafzına uygun hareket ettikleri söylenemez. Bu bıkırtıcı tekrar artık, oportünistçe bir alışkanlık haline getirilerek, önermenin içeriğinin iğdiş edilmesine neden olduğu gibi, yeni kuşaklara karikatürize edilerek aktarılmasından öteye geçememiştir.

Ülkemizdeki oportünist “devrim” teorilerinden yola çıkıldığında, bunu rahatlıkla öne sürmenin çok nedenleri de vardır. Doğal olarak, deneyimleri teoriye aktarma, teoriyi zenginleştirip derinleştirme ve teorisinin tekrar pratiğin karanlık yönlerini aydınlatma görevi; politik ve taktik esnekliği her anda yakalama ustalığı da olmamıştır.

KAYPAKKAYA işte bunu yakalamış, Türkiye'deki sınıf mücadelesi deneyimlerini devrimci teori ile bütünleştirmiştir. Mustafa Suphi'lerden 1970'ler başına kadar uzanan elli yıllık süreçte, her türlü anti-MLM anlayışlar, proletarya adına “devrim” teorileri olarak piyasaya sürülmüştür.

Nedir bunlar; başta revizyonizm, Kemalizm kuyrukçuluğu, daha açıkçası Türk egemen sınıflarının peşine takılma, sınıf hareketini pasifize etme vb.. Ve Modern revizyonizmin ortaya çıkışıyla birlikte, işçi sınıfı hareketini bu burjuva teorisinin peşine takmış olmalarıdır.

“Doğruluğun ölçütü toplumsal pratiktir.” (Mao)

Marksist bilimi kendine rehber edinen proletaryanın öncüleri KP'leri, kendi politikalarını ve teorilerini pratiğin bağrında denemelidirler. Siyasal iktidarı almaya ve yeni bir toplum yaratmaya aday bir sınıfın en ileri temsilcisinin, ön-

cüsünün teori ve pratiği uyum içinde olmak ve teorisini toplumsal pratiğin mihenk taşında denemek ve yine bu toplumsal pratiğin süzgeçlerinden geçirerek ileri bir teori ile donanmak zorundadır.

Teori toplumsal pratikle uyuşmuyor ve uygulanamıyorsa bu teoride diretme felsefi anlamda idealizm, Mao'nun deyimiyle de; "dogmatizm"dir. Yukarıda da belirttiğimiz gibi, Marksist bilimin en temel özelliği uygulanabilir oluşudur. Bilimin doğruluğu ise, toplumsal pratikte kendisini bulur.

KAYPAKKAYA, daha TİİKP içinde iken, sahte bir şekilde "halk savaşı" çığırtkanlığı yapılmasına karşı çıkarak, teori ile pratiğin birliğini savunmuştur. TİİKP'in daha o zamandaki eklektik revizyonist görüşlerinin, ileri kadroları oyalamanın bir ürünü olduğunu görmüş ve ML söylemlerin kaldırıldığı anda, geriye revizyonizm kalacağını ve TİİKP'e de bu revizyonist teorinin yol gösterdiğini belirlemiştir.

KP'leri, kendi teorilerini Marksist bilimin evrenselliği içinde kendi ülkelerinin özgüllüğüne yansıtırlar. Kendi ülkesinin özgüllüğünü, kendi toplumunun gerçekliğini özümseyerek teorik bir bilim haline getirip, bu bilimi sınıf savaşımında kendi pratiğine aktarırlar. Teori, toplumsal pratiğin gerçekliği ile uyum içindeyse, pratiği daha da zenginleştirip geliştiriyor ve önünü açıyorsa doğrudur. Bu da yetmez, pratik deneyimler anında teoriye yansıtılmak ve teori zenginleştirilerek yeniden pratiğe dönmek zorundadır.

Doğa ve toplumsal olaylar; gelişmeler, çatışmalar ve gelişmeler dizini şeklinde sonsuz bir süreç içinde varlığını sürdürür. Bu, maddenin sonsuz hareket şeklidir. Toplumsal olaylarda binlerce gelişmenin ve bu gelişmelerden kaynaklanan çatışmalar içinde belirleyici olan, diğer gelişme ve çatışmalara yön veren, belli bir süreç içinde bunları belirle-

yen ana gelişmeler vardır. KP'nin bunları doğru olarak çözümlemesi ve bu gelişmelerin ruhuna uygun doğru çözümler ortaya koyması, toplumu değiştirme mücadelesinde ve toplumsal devinimi kendi lehine çevirmesi açısından önemlidir.

Toplumdaki gelişmeleri kavramayan, değişimleri göremeyen, gelişmelerin eğilimini ve yönelimini dikkate almayan ve bunları teori ve pratiğine yansıtmayan KP, sınıfın öncülüğünü yerine getiremez. Hiçbir toplumsal olayın ve bu toplumsal olaylardan biri olan devrimin önceden çizilmiş reçeteleri yoktur ve olamaz.

Reçetelerle hareket etmek, daha baştan doğa ve toplum biliminin dışına çıkmak, metafizik bir yaklaşım sergilemek olur ki, bu, Marksist bilimin; "somut koşulların somut tahlili" temel önermesinin reddi anlamına gelir. Birçok gelişme önceden öngörülebilir, genel belirlemeler yapılabilir ama, sürecin genel/özel ayrıntılarını o sürecin iç gelişmeleri ve somut şartları belirler.

Bilinmelidir ki; proletarya devrimi, ayrıntılarda, sürecin gelişmelerinin ve o sürece damgasını vuran esas gelişmenin doğru saptanmasında ve buna uygun politikaları yaşama geçirilmesinde gizlidir.

Zıtların birliğinin ürünü olarak her şeyin birbirinden etkilendiği göz önünde bulundurulursa, ilişkilere yön veren, etkileyen birçok etmenin de ortaya çıkması kaçınılmazdır. Bir ülke devrimini esasta belirleyen, o ülkenin toplumsal iç gelişmeleridir. Ama bazı durumlarda dış gelişmeler iç gelişmelerin yönünü değiştirebilir ya da başka bir gelişmeyi esas hale getirebilir. İç çatışmanın yönünü dış çatışmaya dönüştürebilir ya da toplumsal devrimin hızlanmasını geciktirebildiği gibi, tersine de çevirebilir. Tarih, buna benzer toplumsal olaylara tanık olmuş ve daha da ola-

caktır.

KAYPAKKAYA, subjektivizm ve dogmatizmin düşmanıdır. O, tahlilci, sorgulayıcı ve irdeleyicidir. “Çorum’da sınıflar tahlili”, “Kürecik bölgesi tahlili” KAYPAKKAYA’nın teoriyi pratikten çıkardığının ve teoriyi tekrar pratiğe yansıttığının somut bazı örneklerini oluşturur. Ve O, önceden hazırlanmış reçetelerin düşmanı olagelmiş ve TİİKP revizyonizmine yönelik getirdiği eleştirilerden birisi de bu olmuştur.

KAYPAKKAYA, bir şeyin iç çelişmelerini belirlerken, o şey içindeki çelişmelerin çatışmalarının sonucundan hareketle değil, şeyin iç dinamiklerini, yani çelişkiyi yaratan nedenleri incelemiş ve bundan hareketle ülkedeki iç çelişmeleri yaratan, sınıf mücadelesine damgasını vuran temel çelişmeyi doğru bir biçimde belirlemiş ve temel çelişmeyi çözecek baş çelişmenin belirlenmesini yapmıştır.

Değişik bir söylem ile; önce sosyo-ekonomik yapı tahlili ve bundan kaynaklanan çelişmeleri ortaya çıkarmış; bu çelişmelerden hareketle, devrimin karakteri ve devrimin nasıl bir yol izlemesi gerektiğini ortaya koymuş ve devrimin sınıflar mevzilenmesini doğru bir biçimde belirlemiştir.

Dogmatizm ve subjektivizm, toplumsal çelişmelerin, değişimlerin ve de toplumsal gelişmelerin derinlemesine irdelenmesinin önünü keser. Yalnızca kaba ve yüzeysel görüngülerini görmeye neden olur. Proletaryanın öncüsü ise genel devrimci deneyimlerle yetinemez. O, değiştirmek istediği toplumun en küçük hücrelerine kadar inmek, gelişmenin ve değişimin yönünü saptamak ve bunlara uygun kısa-uzun vadeli politikalar saptayarak pratiğine yön vermek durumundadır.

Değiştirmek istediği toplumun değişim reçetelerini, başka toplumların -yani, başka ülkelerin- değişim “reçe-

te”lerinde arayan bir KP, özgül gelişmeleri dışladığı gibi, özgülden evrensele ilkesini de reddetmiş olur. Genel evrensel politikaların ruhuna ve özüne uygun hareket etmek, kesinlikle özgülün özgül niteliğini dıştalamak değildir. Zaten evrensellik, özgülün üzerinde şekillenir.

“İbrahim KAYPAKKAYA’nın defterinden” adlı notlar bölümü incelendiğinde çok rahatlıkla görülecektir ki, O, incelediği toplumun kesitlerinin en küçük hücresine ve onların en küçük sorunlarına kadar incelemiş ya da inceleme hazırlığı içindeydi. O’nun defterindeki notlar, O’nun nedenli derin bir tahlilci ve değiştirmek istediği toplumun en küçük hücresine kadar tanımak istediğini ortaya çıkartmaktadır. Bu tarz Proletarya Partisi’nin tarzı olagelmıştır.

Günümüzde Marksizm adına Marksizm’in iğdiş edilmesi, onun devrimci dinamiğinin öldürülmesi ve bilimsel değerinin revize edilmesi; evrenselin özgüllüğün yerine konulması ile başlatılmıştır. Sonuçta ise, sınıftan ve toplumun devrimci dinamikleri olan diğer ezilen yığınardan kopuluyor; nesnel gelişmeleri derinlemesine irdeleyen politikalar üretileceğine dar, yüzeysel, olayın iç çelişmelerini ve bunların birbiriyle bağlarını, birbirini etkileyen yönlerini incelemekten ve çözümlemekten uzak, bir başka ülkenin gelişmeleri hazır “reçete” olarak ortaya sunuluyor.

Marksizm açısından, Marksizm adına en kötü şey de budur. Çünkü Marksist ideolojiyi dogma haline getirmek, onu değişmez görmek, bir sürecin politikasını bütün süreçlerde geçerli görmek, proletaryanın siyasal iktidar mücadelesine vurulan en büyük darbedir ve oportünizmin sınıf hareketine yabancılığı da buradan başlayarak devam eder.

Küçük-burjuva oportünizminin, lafta “reçeteciliğe” karşıymış gibi gözükmesinin altında Marksizm’in temel il-

kelerini revize etmesi yatar. “Marksizm’i günümüz koşullarına uyarlama” adına, Marksizm’in vazgeçilmez temel ilkelerini değiştirmeye ve iğdiş ederek burjuvazinin kabul edebileceği burjuva teorisi haline getirmeye çalışır.

Marksizm’in ortaya çıkışından bu yana da, bütün küçük-burjuva oportünistleri Marksizm’i savunma adına, onu proletaryanın sınıf mücadelesindeki bilimi olmaktan çıkarmak için burjuvazi ile elele vermişlerdir. Bu nedenle, küçük-burjuva oportünizmi ile biz komünistlerin dogmatizm ve subjektivizme karşı mücadelesi ve bunlardan anladığı şey, katiyen bir ve aynı şey değildir. Onlar, tam da dogmatizm ve subjektivizmin batağına Marksizm’i sokmaya çalışırken, Marksist-Leninist-Maoistler bunlara karşı mücadele yürütüp, küçük-burjuva oportünizmin idealist felsefeden kopmadığını, kopmadığını ortaya koyarlar.

Tarihin bugünkü sürecinde toplumsal çelişme ve gelişmeleri doğru bir şekilde analiz etme ve buradan hareketle toplumu değiştirme ve ileriye götürmenin sorumluluğu proletarya ve Marksist bilimle donanan onun öncüsünün omuzlarına yüklenmiştir. Böyle ciddi bir iş, ancak Marksist bilimin ciddiyeti ile ve onun bütünsellikli ruhuna uygun olarak ele alınabilir. Proletaryanın öncüsü bu şaşmaz bilimle kendini donatırsa, proletaryanın iktidarı burjuva sınıflarından alması da başarıya ulaşabilir.

KP, salt kitlelerin ezilmişliğinin getirdiği kinle, daha doğrusu küçük-burjuvazinin sabırsız ve de savruk davranış şekliyle değil, proleter sabır ve bilinçle hareket ederse, bu sabır ve bilinçle burjuvaziye ve diğer işçi sınıfının bilimine düşman güçlerle mücadele verirse, ilerleme gösterir.

Dövüşmek, ama bilinçli dövüşmek, proletaryanın sınıf savaşımında belirleyici bir parolasıdır. Saldırmak ve ilerle-

mek kadar, geri çekilmek de dövüşmenin erdemlerinden biridir. Toplumsal gelişmelerin irdelenmesi ve teoriye yansıtılması ve teorinin bu donanıyla tekrar pratiğe dönüştürülmesi, pratikten doğru önermelerin çıkarılması sarmal bir şekilde devam ettirilmelidir. Bu konuda Mao;

“Gerçeği pratik içinde keşfedin ve gene pratik içinde kanıtlayıp geliştirin” ve ekler: **“Pratik, bilgi, gene pratik ve gene bilgi..”** (3) der.

Proletaryanın öncüleri olan KP’leri için en büyük tehlikelerden birini; Proletaryanın ustalarından yapılan alıntıların, zaman-mekan göz ardı edilerek ulu-orta kullanılması ve dogmatikçe yorumlanarak her zaman her yerde geçerli sayılması oluşturmaktadır. Oportünizm, kendi küçük-burjuva anlayışlarının “doğruluğunu” ispatlama işinde bunu sıkça yapıyor. Onlar, ustalardan aktarılan sözleri nerede, ne zaman, hangi koşullarda ve niçin söylendiğine bakmadan, her derde deva olarak görüyorlar. Özünde ise, varolan somut gerçekliği saptırmak, Marksizm adına Marksizm’i saptırmaktan başka bir şey değildir.

Elbette ustaların tanıklığına ve yol göstericiliğine başvurulacak, ancak bu, onların sözleri bir dogma değil eylem kılavuzu olarak benimsendiğinde bir anlamı olabilir. KAYPAKKAYA, ustalardan aktardığı sözleri bu anlamda kullanmış ve işçi sınıfının mücadelesinde yol gösterici bir ilke olarak ele almıştır. KAYPAKKAYA’nın dün Şafak revizyonistleri için söylediği bugün de revizyonist-oportünistler için geçerlidir.

“Marksizm-Leninizm-Mao Zedung Düşüncesi’nin iki karakteri vardır; biri sınıfsal karakteridir, yani bir sınıfın, proletaryanın hizmetinde olmasıdır; ikincisi de, pratik karakteridir, yani sınıf mücadelesi, üretim mücadelesi ve bilimsel deney pratiğinden doğması ve tekrar pratiğe uygu-

lanabilir olmasıdır.

Revizyonistler, Marksizm-Leninizm-Mao Zedung Düşüncesi'ni en önemli özelliğinden, sınıfsal karakterinden koparmışlar; böylece onu proletaryaya ne ölçüde hizmet ediyorsa, burjuvaziye ve toprak ağaları sınıfına da aynı ölçüde hizmet edecek durumuna düşürmüşlerdir.” (4)

Bir doğru, kendi koşullar içinde doğrudur, bir başka koşullar içinde doğru olamayabilir. Her özgülün kendine has kuralları ve yasaları, yani şeylerin çelişmeli bir diyalektiği vardır. Çelişme zıtların birliğinden doğar. Bu diyalektiğin temel yasasıdır. Çelişme evrenseldir ama, bir de çelişmenin özgüllüğü vardır. İşte öncünün esas alacağı çelişmenin özgüllüğüdür.

Burjuvazi-proletarya arasındaki çelişme evrenseldir, ama, bu çelişmenin her ülkede şekillenşi, boyutu, şiddeti farklıdır. Eğer aynı olsaydı, Troçkistlerin ve de bugün “em-peryalizmin küreselleşmesi” zırva burjuva teorilerini işçi sınıfına yutturmaya çalışan Avrupa merkezli oportünistlerin söylediği gibi, “toptan devrim teorisi” geçerli olurdu. Bu da çelişmeler yasasına aykırıdır. İşte hazır reçeteleri reddetmenin mantığı bir de burada aranmalıdır.

KP içinde sınıf savaşımına yön vermek, sınıf savaşımı içinde çelikleşmek, kitleler içinde kök salmak, kendi politikasını kitleler ile bütünleştirmek ve kitlelerin sahip çıkmasını sağlamak, düşmana karşı dövüşte ustalaşmak; ... Bir KP'nin bunları başarmasının yolunun doğru politika izlemesinden ve bunu toplumsal pratik ile bütünleştirmesinden geçtiği tartışma götürmez. Her tökezlemede, her yenilgi ve ağır kayıplarda, kitlelerin partiden uzaklaşmasında hep aynı teşhisler konulursa, sonunda ciddi yozlaşmalar başlar. Çelikten bir yapının yerini kendi kendini içten içe yiyen ve en hafif ateşte eriyen kalay örneğine dönüşür.

Her yenilgide aynı teşhisleri koymak sonuçtan hareket etmek demektir. Oysa KP, bu sonuca yol açan teorik sorunlar ve belirlemelerden hareket etmek zorundadır. Bu bilimsel bir gerçekliktir. Her olumsuzluğun nedenleri, bu olumsuzluklara yol açan çelişmeler ve bu çelişmelerin çözüm yöntemleri farklı olabilir. O zaman, yanlış tahlil ve yanlış ilaç vermemek için olayları yaratan iç çelişmeleri derinlemesine irdelemek gerekir.

KP'lerin yenilgilerinde, giderek çürümelerinde, sağa-sola savruluşlarında ya da bütünüyle oportünizmin saflarına çark edişlerinde ve hatta geriye dönüşlerin altında bu gerçekler vardır. Hatalı politikalardan doğru faaliyetler ve doğru şeyler asla çıkmaz. Bazen “kuşun taşa çarpması” gibi olaylar yaşansa da, bu her zaman olmaz. Bugün dünyada, zamanında çelikten yapılara sahip olan ama süreç içinde, koflaşmış ve marjinalleşmiş ve hatta tamamıyla saf değiştirmiş KP'lerine tanık olduk ve daha olacağız. Bunun nedenlerini, çeşitli dış etmenlerin etkileri de olsa, esasta her KP kendi politikalarında aramak durumundadır.

M. Suphi yoldaş önderliğindeki TKP'nin Şefik Hüsnü revizyonistinin eline geçmesi ve kısa süre içinde, KAYPAK-KAYA'nın söylemiyle “revizyonist bir burjuva kulübü” haline dönüşmesinin temelinde, yine daha M. Suphi zamanında Kemalizm'i yanlış değerlendirmesi ve bu değerlendirmenin Ş. Hüsnü revizyonisti tarafından tamamen Kemalizm'e teslim olunması şekline dönüştürülmesidir.

Çünkü, Ş. Hüsnü, Kemalistlerden demokratik devrim beklemiştir. Kemalizm ideolojisinin (bu ideoloji, Türk egemen sınıflarının burjuva-feodal ideolojisidir), “Türk solu” denen kesimi üzerinde bu denli derin kökleri olması, günümüze özgü bir olgu değil. Buna ilerde döneceğiz.

İşçi sınıfının sınıf mücadelesindeki bilimi olarak Mark-

sizm-Leninizm-Maoizm, işçi sınıfının aynı zamanda siyaset bilimidir. Bu anlamda, teoriyi ideolojiden koparmak, sınıf bakış açısından bağımsız ele almak olası değildir. Teori, ideolojinin aynasıdır. Ters bir yaklaşım, işçi sınıfı bilimine sözde bağlı olmak, sorunun özünü gizlemek, esasta ise burjuva ideolojisini savunmak ve uygulamak anlamına gelir. Oportünizmin yaptığı budur. O, her yenilgi döneminde, suçu Marksizm-Leninizm-Maoizm biliminde bulmuş, “Marksizm’i yenileme” adı altında Marksizm’den uzaklaşmış ve burjuvazinin reformcu kanadı durumuna gelmiştir.

Ülkemizde, oportünizmin izlediği siyaset seyri böyledir. Dev-Yol, Kurtuluş, TDKP vb. küçük-burjuva örgütleri, proletarya adına hareket ettiklerini söyleyegelmişler, ancak 12 Eylül askeri darbesi ile birlikte, varolan küçük-burjuva devrimci karakterlerini de yitirerek, tamamen burjuva reformizminin kucağına oturmuşlardır.

Dikkat edilirse bu hareketler, KAYPAKKAYA’nın Kemalizm değerlendirmesini “sol” bularak eleştirmişler ve Kemalizm’in “ilerici” karakterini “inkar” etmemek gerektiğinden dem vurmuşlardır. Devletin niteliğini doğru değerlendiremeyenlerin sonunda, yine o devletten medet umar hale gelmeleri ve onunla “barış” içinde yaşama arzuları da çok doğal görülmelidir. Hangi revizyonizmin ya da küçük-burjuva oportünizmin burjuva devlete karşı işçi sınıfının bakış açısıyla net bir tavır aldığı görülmüştür!

Kaypakkaya’da teoriyi oportünizmden arındırma mücadelesinde KP’nin rolü

Lenin; “Öncü savaşçı rolünün ancak en ileri teorinin kılavuzluk ettiği bir parti ile yerine getirebileceğini belirtmek istiyoruz” (5) der.

KAYPAKKAYA, Proletarya Partisi’ni kurarken, Lenin’in

bu önermesinden yola çıkmış, Partiyi en ileri teori ile donatmanın mücadelesini vermiştir. Ve Proletarya Partisi, sınıf bilinçli Türkiye proletaryasının en ileri teori ile donanmış öncü örgütü olarak doğmuştur.

Teorinin önemini, ileri bilimsel teorinin proletaryanın burjuvazi ile savaşımındaki rolünü, kendine Marksist diyen herkes kabul eder. Marksizm-Leninizm-Maoizm’in bilimsel teorisi ile donanmayan, teorilerini doğa ve toplumsal bilimlerin gelişmesine koşut geliştirmeyenler, derinleştirmeyenler, proletaryanın sınıf savaşımındaki önderlik görevini yerine getiremezler. Sağ ve sol oportünizmin yaptığı gibi, salt soyut, nesnel gerçekliği yansıtmayan, toplumsal gelişmelerin doğru çözümünü yapamayan, sadece bir sürü laf kalabalığından öteye geçmeyen hilkat garibesi “teori” ortaya çıkar.

Böylesi bir “teori” proletarya partisinin önünü açacağı yerde, önüne daha baştan bir Çin Seddi örür. Proletaryanın bilimi adına ne varsa onu yıkar ve öncüyü “öncü” olmaktan çıkarıp, oportünizmin sadık bir savunucusu haline getirir. Bu bağlamda KP, önderlik görevini; “somut koşulların somut tahlili” önermesinden hareketle gerileyen yanlarını hiç çekinmeden anında atıp yeniyi almak olduğunu içselleştirdiği zaman yerine getirebilir. Engels, “Alman Köylü Savaşı” adlı yapıtında, 1874’de Alman Proletaryasının önderlerine şöyle seslenir:

“Önderlerin ödevi, özellikle bütün teorik sorunlar üzerinde giderek daha çok bilgi edinmek, günü geçmiş dünya görüşlerinin geleneksel lakırdılarının etkisinden kendilerini giderek daha çok kurtarmak ve sosyalizmin bir bilim durumuna geldiğinden bu yana bir bilim olarak yürütülmek, yani irdelenmek istendiğini hiç mi hiç unutmamak olacaktır.”(6)

Engels'in altını çizerek belirttiği gibi, sosyalizmin bir bilim olması, sınıf savaşımına önderlik eden KP'nin de bu bilimle donanması ve artan ölçüde teorik sorunların üzerine giderek bilimsel çözümlemeler getirmesi gerekir. KP, asla salt keskin sloganlarla sınıf savaşımını yürütemez. O, toplumsal gelişmenin pratiğindeki gelişmeleri bilimsel olarak ele almak ve irdelemek durumundadır.

Kalıplaşmış söylemler, kendi pratiğinden çıkmamış "hazır reçeteler" KP'yi ilerletemez. Eskiye atıp yeniye alan bir KP yerine, giderek ölen, kitlelerden kopan ve kendi sınıf gerçekliğinden ve dayandığı bilimsel ideolojiden kopan bir KP karşımıza çıkar.

Doğrular, nesnel gerçekliklerin ürünüdür ama, bu doğrulara dayanmayan, sınıfı ve diğer ezilen kesimleri bu doğrular ışığında yönlendiremeyen bir KP, kendi içinde baş gösterecek çürümeyi de önleyemez. KP, sınıf savaşımının inceliklerini, çelişkilerini, bunların birbiriyle ilişkilerini ve çözümlerini, burjuvaziye karşı savaşta ustalaşmasını ve giderek güçlenmesini, kitleleri kucaklamasını ve savaşa sürüklemesini, yine kendi öz deneyimleri ile öğrenecektir. Diğer deneyimler onun için genel bir yol gösterici olabilir, ama reçete olamaz.

Dünyada birçok genç KP, başka ülke devriminin deneyimlerini kendilerine örnek alarak savaşıma girişmişlerdir. Kimileri, kendi savaş pratiği deneyimlerini esas alarak, bundan öğrenerek, giderek savaşımını özgüle indirgemesini başarabilmiş ve savaşımında başarıya ulaşmışlardır. Kimileri ise, başka ülkelerin devrim deneyimlerini kendi ülke ve ulusal gerçekliklerini dıştalayarak ve de kendi deneyimleri yerine o ülke KP'lerin deneyimini esas alarak bunda direktmelerinin sonucu, giderek sınıf savaşımından ve kitlelerden dıştalanmışlardır.

"Doğrunun ölçütü toplumsal pratiktir" diyen Mao, tam da bunu söylüyordu. Mao, bunu Rus devrimini kendilerine reçete olarak alan ve ÇKP'ye büyük zararlar veren ÇKP içindeki dogmacılar için söylüyordu. ÇKP içindeki dogmatizmi yıkmak için -çünkü, ÇKP dogmatizmden ağır darbeler yedi- "Pratik Üzerine" (Temmuz-1937) adlı makaleyi yazdı. Bu makale bile bir olgunun, yani ÇKP içinde yaşanan sınıf mücadelesinin bir ürünü olarak ortaya çıktı ve ÇKP'nin önünü açtı.

ÇKP içindeki dogmacılar, Çin gerçekliğini reddedip, Rus devrimi deneyimlerini Çin gerçekliğine olduğu gibi uygulamaya kalkıyorlardı. Mao ise, Rusya gerçeği ile Çin gerçekliğinin çok farklı olduğunu, aynı olmadığını, her ülkenin kendine özgü yanları olduğunu ve bu farklı yanlardan kaynaklanan farklı çelişmeler ve bu çelişmelerin de farklı çözümleri olacağını, Rus devriminden çıkarılması gereken en önemli dersin bu olması gerektiğini vurguluyordu. Ve tarih Çin dogmacılarını değil, Mao'yu haklı çıkardı.

Toplumsal olaylarda olduğu gibi, KP içinde de yeni taktik ve politik değişikliklerde tutuculuğun direnciyle karşılaşılır. Ekim Devrimi'nin başlatılmasında Lenin MK içinde çoğunluğun tutucu direnişi ile karşılaştı. Mao, uzun süre ÇKP içinde yalnız kaldı, dogmacıların ayak direktmeleri ve tutuculuklarıyla karşılaştı. KP içinde yeniye karşı, yeni taktik politik değişikliklere karşı, eski politikada direnenlerin olmaması düşünülemez.

Toplumdaki yeni ile eski arasındaki savaşım KP içinde de vardır. KP varolduğu sürece bu çelişme de kendisini değişik biçimlerde koruyacaktır. Ama KP doğruları, tutuculuğa ve onların liberalce yorumlanmasına ve de her türlü oportünizme karşı savunmak, yaşama geçirmek için ilkeli bir mücadele vermek ve tavizsiz davranmakla da karşı

karşıyadır.

Aksi durumda, KP'nin yok olmasına ya da bütünüyle yozlaşmasına ve sınıf niteliğini değiştirmesine neden olacaktır. Bu bir niyet sorunu değil, politik gerçekliktir. KP içindeki iki çizgi mücadelesi gerçekliği kendini burada gösterir. Bu gerçeklik bilince çıkarılmadıkça KP'nin Marksizm'den sapmaması düşünülemez.

Sınıflı toplumun bir üyesi olan KP, kendini salt burjuvaziye karşı savaşım ile sınırlayamaz, kendi içindeki oportünist öğelere karşı da savaşım vermek zorundadır. Bu da, KP'nin sınıf savaşımı içindeki çok yönlü savaşımının çok yönlü bir kesitini oluşturur. Parti içindeki bu savaşımın kazanılması -çünkü bu mücadele parti içinde sürekli- sınıf savaşımının kazanılmasının başlangıcıdır. Bu bakımdan görev bir an olsun savaştırmaya gelmez.

Parti içindeki bu savaşım, dönem dönem sınıfın burjuvaziye karşı savaşımının bile önüne geçebildi. Çünkü bu mücadele kazanılmadan burjuvaziye karşı savaşım yürütülemez.

KAYPAKKAYA'nın TİİKP içindeki mücadelesi incelendiğinde, içinde yer aldığı partinin anti-ML yanlarını atması için çok yoğun bir mücadele verdiği görülecektir. O, üyesi olduğu partiden hemen ayrılma yerine, o partiyi Marksist-Leninist-Maoist güzergaha getirmenin uğraşını vermiş, bunu başaramamış olsa da, Marksist-Leninist-Maoist ilkeler ışığında yeni bir partinin oluşum ilkelerini daha o parti içinde atmıştır. Bu, KAYPAKKAYA'nın Marksist-Leninist-Maoist teoriye ve onun ilkelerine bağlılığını gösterir. İçinde yer aldığı partinin oportünizmden arınması için kararlı bir mücadele verir. Çünkü sorun Marksist-Leninist-Maoist ilkelerin hakim kılınması ve düzelebileceğini umduğu bir örgütün oportünizme teslim edilmemesidir.

O'nun örnek alınacak ilkelerinden birisi de budur.

Konumuz olmamakla birlikte geçerken değinelim. Proletarya Partisi içinden ayrılan birçok irili-ufaklı grup ya da grupçuklar, içinde yer aldıkları parti içinde taşıdıkları üyelik kimliklerine uygun hareket etme yerine, yani parti içinde doğruluğuna inandıkları görüşlerinin mücadelesini verme yerine, görüşlerini dahi açıkça söylemekten çekinerek, en kısa yoldan, oportünizmin yolunu seçmişlerdir. Elbette bu küçük-burjuva oportünizmin, kolay yolu seçme tavrıdır.

Onlardan Marksist-Leninist-Maoist bir tavır beklenebilir. Ne var ki, bu küçük-burjuva oportünistleri, en keskin "Marksist" kesilmekten de geri durmazlar. Bu da küçük-burjuva oportünizmin bir başka maskesi... Oysa KAYPAKKAYA'nın tavrı ise, Lenin'in, Stalin'in ve Mao'nun tavrıdır. O, nerede olursa olsun Marksist-Leninist-Maoist ilkelerden taviz vermemiş ve bulunduğu her alanda ve ortamda Marksist-Leninist-Maoist ilkelerin yaşama geçirilmesinin mücadelesini vermiştir.

Yine aynı küçük-burjuva grup ya da grupçuklar, "KAYPAKKAYA'yı aşalım" adı altında, sözde, teoriyi "oportünizmden arındırma" mücadelesi verdiklerini ilan ederek, Proletarya Partisi saflarından kopmuşlardır. Ne gariptir ki ezici çoğunluğu, "KAYPAKKAYA'yı aştık"larını ilan ettikleri anda, kendilerini devrim saflarından uzaklaşmış halde buldular. Bu da gayet anlaşılır bir durumdur. Çünkü bunların teoriyi pratikten çıkarıp, tekrar pratiğe uygulama gibi bir sorunları yoktu ve olamaz da.

Bunlar, belli bir süre devrimci lafazanlık ederek, Parti içinde bunalım yaratmayı hesaplayıp kendilerini gündemde tutmaya çalışmışlardır. Kimileri ise, 'sınıf adına' entel tanrı arayıcılığını "devrimci mücadele" diye lanse ederek en büyük siyasi sahtekarlık örneklerini sergilemektedirler.

Lenin; **“Sosyal-demokrasi kendi kendini kirletmezse, başkası kirletemez”** (7) der.

Proletaryanın öncüsünün kendisini kirletmesi teoride başlar ve giderek bütün alanlara yansır, yukarıdan aşağıya bütün hücrelerinde yozlaşma başlar. Sağlam teorik temellere dayanan, gerçeği nesnel olgularda arayan, pratiğinden öğrenen, kendini ve sınıfını bu politikayla eğiten bir KP sınıf savaşımında yıkılmaz.

Mao; **“Savaşı savaşıarak öğreneceğiz”** derken, tam da bunu ifade ediyordu. Kendi pratiğinden öğrenen ve bunu teorisine aktararak pratiğine yol gösteren, KAYPAKKAYA’nın da yinelediği gibi **“bayatı atıp tazeyi alan”** bir KP kirlenmez. Böylesi bir komünist parti, sürekli yenilenmesini ve savaşta ustalaşmasını becerebilir.

Nesnel gerçekliklerin doğru çözümlemelerinden beslenmeyen, sınıf mücadelesinin engin denizinin deneyimlerini teorisine yansıtamayan KP’leri, devre dışı kalmaya ve marjinalleşmeye mahkumdur. Çünkü, sınıf mücadelesi çocuk oyuncağı değil, aksine bir bilimdir. Bilim hatayı ve de tutuculuğu asla kabul etmez. Sınıf mücadelesine soyunan sınıfın öncüsü KP’nin, bir bilim adamı hassaslığıyla sınıf mücadelesi laboratuvarına girmesi gerekir.

Gerçek bir bilim adamı, incelediği konuyu çok yönlü ele alır. İncelediği konunun en ince ayrıntılarına kadar iner ve bu verilerin ışığında çözümlemeye gider. Sınıf mücadelesinin her adımında Proletarya Partisi, yaraya yeni yeni neşterler vurmak zorundadır. Pratiğe yön vermede yetersiz kalan teorinin eskiyen yanlarını atıp, pratikten kazandığı yeniliği teoriye aktarmalıdır. Her çelişmeyi, çelişmelerin birbirleriyle ilişkilerini, dış yönlerini ve bunun çelişmelere etkilerini vb. ele alıp çözümlemek durumundadır. Lenin’in dediği gibi;

“Tam da Marksizm ölü bir dogma, bütün zamanlar için tamamlanmış, hazır, değişmez bir öğreti değil, canlı bir eylem kılavuzu olduğu içindir ki, tam da bunun içindir ki, toplumsal yaşam koşullarındaki göze batacak kadar çarpıcı değişiklikleri yansıtmak zorundaydı.” (8)

Proletaryanın öncü örgütü en ileri teori ile kendini donatmak, bu teorinin yol göstericiliğinde pratiğine yön vermek ve sınıfın en ileri unsurlarını bağrında toplamak durumundadır. KAYPAKKAYA, Proletarya Partisi’nin nasıl olması gerektiğini şöyle tanımlıyor:

“Subjektivizmden, revizyonizmden ve dogmatizmden arınmış, kitlelerle kaynaşmış, teori ile pratiği birleştiren, özeleştiri metodunu uygulayan çelik disiplinli bir komünist partisi..” (9)

“Subjektivizmden, revizyonizmden ve dogmatizmden arınmış” bir parti ile ne anlatılmak istendiği bugün çok daha iyi anlaşılmalıdır. KAYPAKKAYA’nın kısacık yaşamındaki bu ileri görüşlülüğü, nasıl bir parti düşlediği, devrime önderlik edecek bir partinin kendini nasıl donatması gerektiği bilince çıkarılması gereklidir.

Yine KAYPAKKAYA; “teori ile pratiği birleştiren” bir partiden söz ederken; teori bir tarafa, pratik bir tarafa gitmelidir anlamında değil, teori ile pratiğin uyum içinde, teorisinin pratiğe yol gösterdiği, pratik deneyimlerin anında teoriye aktararak zenginleştirildiği, teorisinin pratikle çelişen yanlarının “özeleştiri metoduyla” anında atılması gerektiğinden söz etmiştir.

Bir partinin, kendi hatalarını görmezden gelerek sık sık özeleştirden söz etmesinin, öz-eleştirisinin bayağılaştırılmasından başka bir anlam ifade etmeyeceği bilinmezlikten gelinemez. Kendine “Marksist” diyen birçok çevredeki özeleştiri anlayışı; hareketin yanlışlarını düzeltmesi şeklin-

den çok, birey yanlışlarını ele almak biçiminde algılanıyor. Teorik ve politik hatalar ise sürdürmekte diretiliyor. Küçük-burjuva oportünizmin özeleştirici mantığı ya da hatalarına karşı mücadelesi de teorik eklektizm ile iç içedir.

Bir KP'nin "bayatı atıp tazeyi alması"; sınıfın bilimini ne denli kavradığı; bunu ne denli pratiği ile bütünleştirdiği, ne denli hatalara karşı tavizsiz olduğu ve de toplumdaki ve doğa bilimindeki gelişmeleri kendi teori ve pratiğine ne denli yansıttığı ile ölçülebilir. Engels'in dediği gibi;

"Materyalizm, doğa bilimleri alanında çağ açan her yeni buluş ile kaçınılmaz olarak biçimini değiştirmek zorundadır." (10)

Küçük-burjuva oportünizmi, boşverin doğa bilimlerindeki gelişmeleri, toplumdaki gelişmeleri bile kendi teorilerine yansıtmamak için "tutuculuğu", "tabuculuğu" ve KAYPAKKAYA'nın da belirttiği gibi, "dogmatizmi" yeğliyorlar. Çünkü, küçük burjuvaziye böylesi daha kolay geliyor. Aynı zamanda bu, k. burjuva devrimciliğinin Marksist bilime karşı oportünistçe yaklaşımının da bir ifadesidir. Marksizm demek, değişim ve değiştirme demektir.

Keskin sınıf savaşımının dönemeçlerinden geçmiş bütün komünist partilerinde, kendi hatalarına karşı daha kapsamlı büyük mücadeleler yaşanmıştır. Sınıflı toplumun diyalektiği ve bu sınıflı toplumun bir ürünü olarak ortaya çıkan KP, önce kendine karşı mücadeleyi, kendini sürekli yenilemeyi, eksikliklerini atmayı ve yeniyi almayı esas almazsa, değiştirmek istediği toplumu da değiştiremez. Proletarya Partisi'nin dediği gibi; **"örgütleyenleri yeniden yeniden örgütlemek, değiştirenleri yeniden yeniden değiştirmek"** ilkesi kesintisiz uygulanmak durumundadır.

Teorinin pratik ile uyum içinde olmasından anlaşılması gereken, teorinin pratiğe yol göstermesi ve bir KP'nin bunu

nasıl ele alması gerektiğini öncelikle bilince çıkarmasıdır. Keskin söylem ve toplumsal sorunları kucaklamaktan yoksun soyut sloganlarla, Marksizm'e bağlılık yeminleri, burjuvaziye kin beslemek, proletarya devrimini söylemlerde göklere çıkarmak sorunu çözseydi, kapitalist sistem çoktan tarihin çöplüğüne gömülmüştü. Demek ki, bunlar yetmiyor.

Bir teori; öncünün kitlelerle kaynaşmasını, daha geniş yığınları kucaklamasını, sınıfın en ileri unsurlarını bağrında toplamasını sağlayamıyorsa; öncünün sınıf mücadelesi içinde yoğrulması ve onun sorunlarıyla iç içe olması yerine, daha çok, kendi iç sorunlarını artan ölçüde artırıyorsa, en ileri teori ile donanmış bir partiden söz edilemez. Teori kısırlaştıkça, gelişmelere yanıt veremedikçe hareketi de kısırlaştırır. Lenin;

"... Yalnızca, öncü savaşçı rolünün ancak en ileri teorianın kılavuzluk ettiği bir parti ile yerine getirebileceği..." (11)'ni söyler.

Teorinin pratiğe yol göstericiliğini, teorinin KP için ne denli önem taşıdığını oportünizm "lafta" pek yadsımaz. Ama, ne hikmetse, bu denli "önem" verilen teori, salt teori olarak kalır, yani, soyut olarak ele alınır. Onun, canlı bir organizma gibi nesnel gerçekliklere gereksinimi olduğu, nesnel olguların yaşayan ruhu olması gerektiği unutulur ya da "bir kere başta proje çizildi mi gerisi gelir" denerek, sınıf mücadelesi esasta oportünizme feda edilir.

Ve feda edilenin proletaryanın bilimi olduğu bilinmezden gelinir. Öyle bir teori ile donanmış bir "öncü"nün de kitlelerle bir sorunu yok demektir. Çünkü kitleler başka havadan çalarken, "öncü" de kendi dar dünyasında kitlelere "seslendiği" sanısı içindedir.

Okuyucuyu sıkma pahasına da olsa Stalin yoldaştan

uzun bir alıntı aktarmakta yarar var. Çünkü ileri teori ile donanmış Parti olgusundan, teori ile pratiğin uyumundan neyin kastedildiğinin berrak biçimde anlaşılması gerekiyor. Ve bu bakımdan Stalin yoldaşın aşağıda söylediklerini derince kavramak durumundayız.

“Teori bütün ülkelerin işçi hareketlerinin genel biçimi ile ele alınan deneyimdir.”

“Kuşkusuz ki teori, devrimci pratiğe bağlanmadıkça amaçsız kalır; tıpkı yolu devrimci teori ile aydınlatılmayan pratiğin, karanlıkta, el yordamı ile yürümesi gibi. Ama teori, devrimci pratik ile çözülmez bir bağlılık halinde gelişince, işçi hareketinin büyük bir gücü haline gelebilir.

Çünkü, harekete güvenliği, yönünü belirleme gücünü ve olayların iç bağlantılarının anlaşılmasını, teori ve yalnızca teori sağlayabilir; çünkü teori ve yalnız teori, sadece sınıfların bugün hangi yönde ve nasıl hareket ettiklerine değil, aynı zamanda bu sınıfların en yakın bir gelecekte, hangi yönde ve nasıl hareket edecekleri pratiğini anlamamıza yardım edebilir. Şu ünlü tezi söyleyen ve kerelerce yineleyen Lenin’den başkası değildir: “Devrimci teori olmadan devrimci hareket olamaz.” (12)

Teori ve pratiğin uyumluluğu, teorinin pratiğin aksayan yönlerini anında düzeltmesi, “yakın geleceği” tespit edebilmesi, örgütü ve örgütün mücadele taktiklerini buna hazırlaması anlamına gelir. Elbette burada önemli olan, teorinin nesnel gerçekliği yakalayabilmesi, örgütü bununla besleyebilmesi ve kitleleri hazırlamasıdır. “Gelişen bir şey yok, her şey aynı, önemli olan devrimci mücadelede kararlı olmak...” vb. anlayış ve yaklaşımlar karanlıkta el yordamıyla yürümek olduğu gibi, bu tür kahramanlıklar içi boş, Marksist bilimsellikten uzak, uzun erimli olmayan ucuz kahramanlıklardır.

Darbeci-tasfiyeci küçük-burjuva ‘sol’ oportünistlerinin yaptığı tam da böyledir. Siyasette ‘sol’ söylemlerle günü kurtarmaya çalışan bu kesim, küçük-burjuva ‘sol’ oportünizmin tipik sağcılarıdır. Sağcılık, izledikleri kitle çizgisinde, örgüt anlayışlarında, pratik duruşlarında, siyasette kendiliğindenciliktir. Bunlar, teoride kâh dogmatik kâh subjektif bir hat izlerler.

Bağnaz dogmatik gözükeler, özünde en kötü sağcılardır. Çünkü felsefi olarak çıkış noktaları aynıdır, toplumsal gelişmeleri değerlendirmede iradecidirler. Kısacası bütünsel bir ‘sol’ görünümüne sağcılık ve ilkesizlik batağında KAYPAKKAYA’nın adını kirletmekten öte sınıf adına kötü şeyler yapmaktadırlar.

Bizim toplumda elbette bu tür akımlar da olacak. Günümüz sınıflı toplumsal yapısında her türlü oportünizm şu veya bu oranda varlık temeli bulabilir. Bunun yadsınacak bir yanı yoktur. Önemli olan bu tür oportünizmin ideolojik olarak mahkum edilmesi ve sınıf hareketi maskesini yüzünden indirerek kitlelere gösterilmesidir. Proletarya Partisi bu görevi iyi yapıyor...

Küçük-burjuva devrimciliğinin tipik özelliği olan, gerçeği nesnel olgularda arama yerine, subjektivizme ve dogmatizme sarılması, onun, kendi sınıf karakteri ile yakından ilgilidir. Keskin Marksist görünmeleri, Marksizm’i bir o kadar da revize etmelerinden ileri geliyor. Bunlar, teoriyi ya da sloganları, belli bir sürecin pratik olguları sorunu değil, hiç değişmeyen her dönemde geçerli “kutsal kitabın” bir ayeti olarak ele alırlar. Böylece de Marksist diyalektiğin özünü daha baştan tahrif etmiş olurlar. Lenin;

“... bir Marksist gerçek yaşama, gerçekliğin asıl olgularına dikkat etmesi ve bütün teoriler gibi olsa olsa yalnızca esas ve genel hatları koyan, yalnızca yaşamı bütün kar-

maşıklığı içinde yaklaşık olarak kucaklayan dünyanın teorisine yapışmaması gerektiği...”ni (13) söyler.

Bir komünist partisini sağlamlaştıran, disiplinli ve dövüşken kılan, sınıf ve kitlelerle derin bağlar kurduran öğeler nedir diye sorulduğunda: Hangi anda hangi taktiği izleyeceğini bilen, yerine göre esnekliği yerine göre tavizsiz tutumu takınan, ilkelerde tavizsiz olan, hangi anda hangi eylem biçimine geçeceğini reçetelere değil, somut koşullara göre ayarlayan, Marksist diyalektiğin mutlakçılığın reddi olduğunu bilince çıkaran, her toplumsal değişimi teori ve pratiğe yansıtmasını beceren ve Lenin’in yukarıda belirttiği önermesi ışığında olabilir, diye cevap verilebilir.

Ve ancak böyle bir parti, kitlelerin nabzını elinde tutabileceği gibi, sınıfın tüm ileri ve dürüst unsurlarının güvenliğini kazanıp safında tutabilir. Ve işte o zaman devrimcilik bir gevezelik olmaktan kurtarılabilir.

Devrimciliği salt bir gevezelik düzeyine indirgemek, keskin sloganlarla devrimin “reklamını” yapmak, ama hayatın gerçeklerinden uzak durmak, bu teori sahibi oportünistlerin devrime olan yeminli “inandırıcılığı” kitleler için bir şey ifade etmeyeceği gibi, devrimci lafazanlıktan başka bir şey değildir.

KAYPAKKAYA, devrimci lafazanlığın en büyük düşmanlarından biriydi. O, devrimci teoriyi devrimci pratikle birleştirmeye özel önem verdi. Marksizm-Leninizm-Maoizm bilimini akademik tartışmalardan uzak tutarak, onu pratiğin cenderesinde denemekten ve deneyimlerinden öğrenmeyi kendisine ilke edindi.

Marksist diyalektiği reddeden sağ ve sol oportünizm, teorinin toplumsal pratiğin ürünü olması gerektiğini bilinçli olarak saptırmaları nedeniyle, bu tür akımlar ya da bu anlayış içinde olup da kendine “KP” diyen örgütler, burju-

vaziye karşı bir savaş örgütü olamazlar. Bir kısmı süreç içinde ya iyice reformizmin kucağına oturarak, burjuvazinin icazeti altında “proleter devrimcilik” adına parlamentercilik oyunu oynarlar ya da dogmatizmin batağına dalarak, Lenin’in deyişiyle; **“devrimci lâfazanlık uyuzuna”** kapılarak, örgütsel darbeciliği kendilerine rehber edinirler.

Ancak **“somut koşulların somut tahlili”**nden çıkmış bir teori pratiğe yol gösterir ve pratikte ürünü alabilir. Ama, nesnel gerçekliğin ürünü olmayan, subjektif ve dogmatik teori pratiğe cevap veremediği için, gelişme yerine gerileme olur. Örgüt, teoriye göre kendini yukarıdan aşağıya doğru şekillendirir. Ama, teori nesnel olguların ürünü olmadığı zaman, örgütün şekillenmesi de pratiğe cevap veremeyeceği için, örgüt gelişmez, kitlelerle kaynaşamaz ve giderek çürümeye başlar.

Toplumsal çalkantıların hızla geliştiği, toplumun alt-üst oluşu yaşadığı, kitlelerin değişim istediği, egemen sınıfların ağır ekonomik ve siyasi krizi yaşadığı ve bunun daha da derinleştiği bir ortamda KP, ilerleme değil gerileme gösteriyorsa, kitlelerin hoşnutsuzluğunu kendi potasında toparlayamıyorsa; izlediği politikanın neden toplumsal çalkantılara yanıt veremediğini ciddi şekilde irdelemek durumundadır.

Subjektivizmin ve dogmatizmin esiri olan oportünizmin, işçi sınıfının ve geniş emekçi yığınların içinde uzun süreli ciddi bir etkinlikleri de olamaz.

Mao; **“araştırmayana söz hakkı yok”** der. Mao’nun bunu ne amaçla söylediği, hangi koşullarda söylediğine pek bakılmaz. Oysa, bilim araştırma ve incelemelerin sonucu elde edilebilir. Marksist bilimin temel öğretilerinden birisi de budur. Araştırılmadan, sorgulanmadan, derinlemesine irdelenmeden; şeylerin birbiriyle ilişkileri, çelişkileri, birbiri-

ni etkilemeleri bilinmeden doğru bilgiler elde edilemez. Marksizm'in bir bilim olması ve bilimin ise nesnel gerçekliklerin içinden çıktığı kabul edilirse, soruna bilim adamı ciddiyeti ile yaklaşılmalıdır.

Salt yüzeysel bakışlar, kaba göz gezdirmeler, çelişkilerin iç nedenlerine inmeye yetmez. KP, bir savaş örgütü olduğu gibi, deyim yerindeyse aynı zamanda bilimsel bir örgüttür. Doğa ve toplumsal gerçeklere ve bu gerçeğin bir ürünü olan sınıf mücadelesine bilim adamı ciddiyeti ile yaklaşmak, sorunları derinlemesine ele almak KP'nin sınıf mücadelesindeki başarısının temelidir.

"Kitlelerin nabzını elinde tutmak" ve de ülke gerçekliğinin çözümlemesini doğru yapmalı derken, tam da Mao'nun dediğiyle hareket etmek zorundadır. Yani, araştırma yapmak, bunu teorisine aktarmak, teoriyi pratiğe uygulamak ve pratiğin deneyimlerini teoriye aktarıp tekrar pratiğe geçirmek...

Bugün birçok küçük-burjuva oportünist akım, ülke sorunlarına proletaryanın sınıf bakış açısından bakma yerine, bazı burjuva köşe yazarlarının gözlükleri ile bakmayı, onlardan, proletarya "adına" yorumlar aktarmayı Marksist bilimsellik olarak adlandırmaktan çekinmiyorlar. Bu oportünistler, bastıkları toprağın rengini tanımaktan dahi uzaktırlar.

Kısaca özetlersek, KAYPAKKAYA'nın Marksist-Leninist-Maoist bilimin engin hazinesinden çıkardıkları bunlardır. O'nun Marksist-Leninist-Maoist teoriye yaklaşımı ve bu evrensel teorinin ülke gerçekliği ile bütünleştirilmesinin, ideoloji-teori boyutu bağlamında soruna yaklaşıldığında, ülkemizde proletaryanın bilimini temsil eden en ileri Marksist-Leninist-Maoist teori olduğu, ar damarı çatlamamış oportünizm dışında herkesin kabul etmesi gereken

bir gerçekliktir.

İdeoloji-siyaset ilişkisi Türkiye Devrimci Hareketi'nin Kemalizm hayranlığının tarihi kökleri

Türkiye Devrimci Hareketi (TDH) incelendiğinde, 1921'lerin başlarından 1960'ların ortalarına kadar, devrimci hareket ve Marksist ideoloji açısından derin bir sessizlik hakimdir. 1972'de Proletarya Partisi'nin kuruluşuna kadar da işçi sınıfı öncüsüz kalmış, gerçek bir öncüyü yaratamamıştır.

Mustafa Suphi ve yoldaşlarının M. Kemal tarafından katledilmesinden sonra TKP'nin varlığı ile yokluğu arasında bir fark yoktu. Çünkü, bu revizyonist parti 1920'den sonra, yani Şefik Hüsnü döneminden sonra bütünüyle reformist bir parti haline gelmiştir.

1960'lardan sonra kıpırdanmaya başlayan kitle hareketleri ve '60 sonlarındaki gençlik hareketleri, ML ideolojinin de yaygınlaşmasını ve sempati duyulmasını yaratmış ve en çok da 65'lerden 12 Mart '71'e kadar, canlı bir siyasal ortam doğmuştur.

1968'lere kadar egemen olan düşünce tarzı ise modern-revizyonist, revizyonist ve reformist ideolojik akımlardı. Net bir sınıf akımı henüz doğmamış, tersine Türk egemen sınıflarından demokrasi ve demokratik devrim beklentileri egemen olmuştur.

"Ordu-gençlik el ele", "ordu-işçi el ele" gibi sloganların atılması da, komprador burjuvazi ve toprak ağaları devleti ve onun en önemli kurumu olan ordusuna karşı yaklaşımı ortaya koyması ve devrimciliğin "laik Kemalizm'i" savunmak olarak lanse edilmesi, TDH'nin ideolojik duruşunun boyutunu göstermesi yanı sıra, bu olgu, Türk egemen sınıflarının gerçek niteliğini kavramadığı ya da bilinçli ola-

rak modern-revizyonist ve parlamentarist akımlar tarafından halka “ilerici” devlet olarak yansıtılmalarından kaynaklanıyor.

Türk (Türkiye değil) sol hareketi, sahte TKP’den bu yana Kemalizm’in yanında yer almıştır dersek, büyük bir haksızlık etmiş olmayız. Kemalizm’in en büyük ideologları TKP’nin önder kadroları olmuş, ve Kemalizm’i ML ideolojinin gelişmesini önlemek için sürekli “devrimci” göstermişlerdir.

CHP’nin altı okundan birisinin “devrimcilik” olduğu gözönünde bulundurulursa, Türk komprador burjuvazi ve toprak ağaları devletin, ML ideolojinin etkisini kırmak için nasıl bir çaba harcadığı iyi görülebilir. M. Kemal’in daha 1920’de M. Suphi TKP’sine karşı, generallerine sahte bir “TKP” kurdurması, yine bu siyasetin başlangıcı olmuş, daha sonraki süreçlerde ise, revizyonist TKP’nin önderlerini saflarına çekerek, Kemalizm’i “sol” göstermeyi başarmıştır.

Bolşevik devrimin Türkiye’ye yansımaması için, “devrimcilik” maskesine bürünen Türk faşist devleti, Kemalizm’in “devrimci” olduğu masalları ile büyütülen gençlik ve işçi sınıfı, Proletarya Partisi’nin kuruluşuna kadar “ordu-gençlik el ele”, “ordu-işçi el ele” sloganlarını haykırmaktaydı ve bunda sınıf çıkarına ters bir şey görememişti.

Çünkü, revizyonist TKP, Mihri Belli, Behice Boran, M. Ali Aybar vb. gibi o zamanın önde gelen “sol”cuları, Kemalizm hayranıydılar. Buna rağmen yine tutuklanıyorlar, işkence görüyorlar ve de hapis yatıyorlardı. İşte, ‘68 gençliği ve işçi sınıfı bu “önder”lere bakarak, bunların yazıları ile büyüdüler ve Kemalizm hayranı olup çıktılar.

İşçi sınıfı, gençlik ve aydınlar, Marksizm’i bu revizyonist-reformist “sol”cularımızdan öğreniyorlardı. Bu anti-

ML “sol”cular, Marksizm’i nasıl yorumlarsa, insanlar da Marksizm’i öyle yorumluyorlardı. Çünkü, ML klasiklerin 1960’lara kadar basılması ve de ülkeye sokulması yasaktı.

Revizyonizm ve reformizm işçi sınıfına ne verebilir? Elbette kendi reformist ideolojisini, “Marksizm” diye, “kurtuluşun” diye yutturmaya çalışacaktır. Türk devletin Kürt ulusal ayaklanmalarını katliamlarla bastırmasını hararetle bir şekilde destekleyecek, “ordu gericileri ezdi” diye halka, Kemalizmin soykırımlarını haklı göstermeye çalışacaktır. Katliamları gözlerden gizleme telaşına düşecek ya da “ayaklanan gericilerin başı kesilmeli” diyen Türk egemen sınıflarını, halktan alkışlamalarını isteyecektir.

İsmet İnönü-A. Menderes arasındaki çatışmalarda, yani, Türk egemen sınıflarının temsilcileri arasındaki dalaşta, “Kurtuluş savaşı kahramanı” diye sözde “ilerici” İnönü’nün yanında yer alacaklar, halka, İnönü’yü “ilerici” diye yutturacaklardır. Ne de olsa, İnönü, M. Kemal’in silah arkadaşıdır.

Uydurma iddialarla, sözde vatani “bölmek” isteyen Çerkez Ethem’e ve “hain bölücü” Kürt “gericileri”ne karşı cephelerde savaşmış bir komutan. Tabi, aynı zamanda bu faşist general, Hitler’i desteklemekten geri kalmamıştır. İşte bunların “ilerici” Kemalistleri...

M. Kemal, TKP’nin komünist önderi M. Suphi ve 14 yol-daşını alçakça katlettirecek ve peşinden kendine komünist diyenleri sürekli baskı altında tutacak, ama kendine “sol” diyen bu reformist çevreler, en küçük bir kin dahi duymadan Kemalizme övgü dizmekten geri kalmayacaklar. Burjuvazi, sınıf kinini sürekli ayakta tutarken, “sol”cu geçinen bu akımlarda, burjuvazinin halka duyduğu kinin bir atımlığı bile yoktu....

Türkiye’de başından itibaren, özellikle de 1925’lerden

sonra muazzam bir Türk milliyetçiliği ve Türk ordusu hayranlığı propagandası yapılagelmiştir. Bugün dahi, kendine sözde “sol” diyen burjuva aydınlarına bakın, Türk milliyetçiliğinden “gurur” duyduklarını haykırırlar. Türk milliyetçiliği; yurdunu, ulusunu ve halkını seven bir çizgide değil, ulusal onuru ayaklar altına alan, emperyalistlere ülkeyi peşkeş çeken; içteki varlığı, halkın sömürülmesi ve susturulmasına dayanan bir çizgidir. Türk milliyetçiliği, Kürt ulusu ve diğer azınlık uluslar üzerinde baskı uygulayarak, üstünlük taslayarak ırkçılığa kadar vardırılmıştır. “Aydınlar”, bu ırkçılığı yapmaktan ve de desteklemekten hiç çekinmezler.

Türk ordusuna “hayranlık” ise, “kurtuluş” savaşından bu yana en fazla propagandası yapılan, kitleleri en ağır biçimde etkisi altına alan ve bugün de aynı şekilde devam eden faşist propaganda ve “hayranlıktır”... Ancak bir farkla; artık “sol”cular “ordu-gençlik el ele”, “ordu-işçi el ele” sloganlarını atmıyor. Bu önemli bir gelişme; ordunun gerçek niteliğini kavrama veya en azından ondan biraz uzak durma, ordunun gerçek fonksiyonunu, yani Türk egemen sınıflarının hizmetinde ve onların çıkarlarını koruyan bir yapı olduğunun görülmesi...

Elbette kendine her “sol”cu diyen için bunları söyleyemeyiz. Ama TDH içinde yer alan kesimlerin önemli bir kesimi için bu açıklama geçerlidir. TDH’nin bunu kavraması, kendisine çok pahalıya patladı. Çünkü, 1970’den sonra her ayağa dikilişinde Türk ordusunu karşısında buldu.

Bütün bu değerlendirme ve yaklaşımlar, sınıf bakış açısıyla direkt ilgilidir. Her sınıf, soruna kendi çıkarları, dünya görüşü açısından yaklaşır. İşçi sınıfı da kendi sınıf açısından soruna yaklaşır ve devlet tahlilini de ona göre yapar. Ne var ki, işçi sınıfı 1972’ye kadar öncüsünden yoksun ol-

duğu için, Türk devletinin gerçek niteliğini kavrayamamıştır.

Türkiye Devrimci Hareketi’nin de halen kavradığı bütünüle söylenemez. Hepsi de Kemalizm değerlendirmesinden muzdarip ve ona gelip takılıyorlar. Elbette bu yaklaşımın altında Marksist-Leninist-Maoist bir değerlendirme nin yoksunluğu yatmaktadır.

Devlet tahlilinde işçi sınıfı bakış açısından yoksun olanların, devlete karşı tutarlı bir sınıf mücadelesi yürütmeleri de beklenemez. Bu akımlar, devlet ile ciddi olarak karşı karşıya geldiklerinde her zaman yalpalama gösterecekler ve ciddi bir hesaplaşmadan da kaçınacaklardır.

Özellikle de, işçi sınıfı partisi önderliğinde gelişen bir mücadelede, devlet ile işçi sınıfı önderliği arasında bocalama gösterip, burjuvazinin perde arkasından çaldığı ıslığı duyacaklar ve de uzattığı havucu kapmak için birbirleri ile yarışacaklardır.

Devrimler bunu en can-alıcı bir şekilde işçi sınıfına öğretmiştir. Egemen sınıf devletleri ile ciddi hesaplaşma içine giren ve hesaplaşacak olan tek sınıf işçi sınıfıdır. Küçük-burjuva sınıfların böyle bir özelliği yoktur. Devlete ciddi zarar verseler de devlet ile ciddi bir hesaplaşma gününde devlet ile uzlaşmaya yatkındırlar.

Bugün de bunları yaşıyoruz. Özellikle Latin Amerika’da gelişen küçük-burjuva sol gerilla hareketleri, mücadelenin geliştiği bir aşamada faşist devletin uzattığı havucu hemen kapıyorlar. El Salvador, Guetamala, Nikaragua, Meksika ve en son ise Kolombiya’da bunları yaşadık ve yaşıyoruz.

Emperyalistler ve onların yerli egemen uşakları; gelişen silahlı hareketi zorla bastıramayınca, Lenin’in deyişiyle “bir tas çorbaya” devrimi satın alabiliyorlar. Ya da tersi,

“bir tas çorbaya” çok zor ve büyük bedeller ödenerek kazanılan devrim kolayca satılabiliyor.

Kaypakkaya’da devlet tahlili

Mao Zedung yoldaş önderliğinde BPKD’nin ideolojik okulunda yetişen KAYPAKKAYA, çeşitli milliyetlerden Türkiye proletaryasına “Marksizm” diye yutturulmaya çalışılan bütün anti-MLM ideolojilerin burjuva yüzünü açığa çıkardı.

Özellikle, Kemalizmin, Türk egemen sınıfları olan komprador burjuvazi ve toprak ağalarının egemen ideolojisi olduğunu, faşist-feodal bir nitelik taşıdığını ve aynı zamanda emperyalizmin ülkemizdeki -ideolojik- temel dayanağı olduğunu ortaya koydu.

O güne kadar reformistinden oportünistine kadar bütün akımlar, Türk egemen sınıflarının ideolojisi olan Kemalizmin, küçük-burjuva “sol” hareket ve buna denk düşen bir ideolojik şekillenme olduğunu ve anti-emperyalist bir nitelik taşıdığını savunuyorlardı. En ileri değerlendirme, Kemalizmin “ulusal burjuva” bir karakter taşıdığı şeklindeydi.

Faşist Kemalist ideolojinin “sol” değerlendirilmesiyle, Türk devletinin hangi sınıfların devleti olduğu konusunda da kitleler yanıltılıyordu. Türk egemen sınıflarının bir kanadı, CHP kanadı, “sol Kemalist” değerlendirilirken, DP kanadı ise gerici olarak nitelendiriliyordu. Bu yaklaşım, hiç kuşkusuz egemen sınıfların gerçek niteliğini kavramamak, burjuva bakış açısıyla soruna yaklaşmak ve proleter sınıf bakışını ise kabul etmemek anlamına geliyordu.

Türk devletinin en iyi savunucusu olan halk düşmanı faşist CHP’nin “sol” değerlendirilmesi, kitleleri bu egemen sınıf partisinin peşine takmak ve egemen sınıf klikleri ara-

sındaki çatışmalarda, egemen sınıfın bir kanadının yanında yer almak demektir. Ve 1972’ye kadar da esasta böyle olmuş, daha sonraki süreçlerde ise revizyonist ve kimi küçük-burjuva yapıların tavırları yine bu doğrultuda devam etmiştir.

Uzun yıllar ülkemizde Türk egemen sınıflarını kitlelere “ilerici”, “ulusal burjuvazi”, “küçük-burjuvazinin en sol, en radikal kesimi”, “tam bağımsızlıkçı”, “anti-emperyalist” olarak lanse eden reformist ve revizyonistler, bu burjuva teorilerini ne yazık ki “Marksizm” adına ortalığa sürüyorlardı.

“Marksist” kılıklı revizyonistlerin, Marksist teoride üzerinde en çok oynadıkları, en çok tahrif ettikleri, Marksist devlet teorisidir. Çünkü, burjuvazinin en çok korktuğu ve ortadan kaldırmak istediği, en azından içini boşaltarak kendisine zarar getirmeyecek hale sokmak istediği bu teoridir.

“Onlarca yıllık görece barışçıl bir gelişim boyunca biriken oportünizm öğeleri, tüm dünyanın resmi sosyalist partileri içinde egemen olan sosyal-şovenizm akımını yaratmıştır. Bu akım ‘sosyalizm önderleri’nin yalnızca ‘kendisi’ ulusal burjuvazilerinin değil, aynı zamanda ‘kendisi’ devletlerinin de çıkarlarına alçakça, uşakça ayak uydurmalarıyla karakterizedir..” (14)

Lenin bu sözleri, emperyalist ülkelerdeki oportünistler için söylüyor, ancak yarı-sömürgelerdeki revizyonist ve oportünistlerin ideolojik gıdaları buralardan gelmektedir ve bu sözler Türk revizyonistleri için de geçerlidir.

Marksist ustaların devlet tahlili bugün de tahrif ediliyor. Bu nedenle, bu konuda Lenin’e başvurmak zorunludur. Proletarya sınıfı açısından bu sorunun çarpıtılması, “yumuşatılması”, kaçınılmaz olarak sınıf uzlaşmacılığını

getirecektir. Ülkemizde dün olduğu gibi, bugün de bu tür sınıf uzlaşmacı teorilerin savunucularının varlığı ve radikal TDH'ni bu rotaya sokmak isteyen kesimler hiç de azınlıkta değildir.

Bir taraftan faşist TC devleti bunu zorlarken, işçi sınıfı hareketi içindeki ya da kendini böyle gösteren revizyonist, reformist, oportünist akımlar da işçi sınıfı hareketini bu rotaya sokma uğraşı veriyorlar. Bu nedenle "Marksist devlet teorisi" üzerinde daha ciddi durmak, proletaryanın Marksist-Leninist-Maoist anlayışını kararlı bir şekilde savunmak gerekiyor. Bu konuda Lenin;

"Bir yandan, tartışma götürmez tarihi olguların baskısı altında, devletin ancak sınıf çelişkilerinin ve sınıf mücadelesinin olduğu yerde varolduğunu kabul etmek zorunda kalan burjuva ve özellikle küçük-burjuva ideologları, Marks'ı, devlet sınıfların uzlaşma organı olarak görünecek biçimde 'tashih' ederler.

Marks'a göre, eğer sınıfların uzlaşması olanaklı olsaydı devlet ne ortaya çıkabilir, ne de ayakta kalabilirdi. Devlet, küçük-burjuva ve dar kafalı profesörlerle yazarlarda -sık sık hayırhah biçimde Marks'a işaretlerle!- tam da sınıfların uzlaşmasına hizmet eder.

Marks'a göre, devlet sınıf egemenliğinin bir organı, bir sınıfın bir başka sınıf tarafından ezilmesinin organıdır; sınıfların çatışmasına gem vurmak suretiyle bu baskıyı yasa mertebesine yükseltip pekiştiren bir 'düzen'in yaratılmasıdır.

Küçük-burjuva politikacıların görüşüne göre, düzen tam da sınıfların uzlaşmasıdır, yoksa bir sınıfın başka bir sınıf tarafından ezilmesi değil; çatışmaya gem vurmaktır, uzlaştırmak demektir, yoksa ezilen sınıfların elinden, ezenleri devirmek için belli mücadele araçlarını ve yön-

temlerini çekip almak değil"(15)

Revizyonist ve oportünistleri hop oturtup hop kaldıran hiç kuşkusuz KAYPAKKAYA'nın Türk devletinin ve bundan ayrı olmayan Kemalizm'in tahlili teorisidir. Çünkü 50 yıl "sol" adına savunulan teoriyi KAYPAKKAYA, burjuva teorisi olarak kesin biçimde mahkum etti. Kemalist burjuvazinin de KAYPAKKAYA'yı "tehlikeli" olarak damgalaması bundan değil mi?

O güne kadar kendine "Marksist" diyen hiçbir çevre Kemalizmi faşist ideoloji olarak nitelendirmemiştir. Böyle bir teoriyi gündeme getirmek, sınıf uzlaşmacılığına son verecek, en azından proletaryanın ve ezilen emekçilerin doğruları görmesini sağlayacak ve gerçekten proletaryanın devrimci tavrı ortaya çıkacaktı.

Reformist, revizyonist ve küçük-burjuva oportünistlerin Kemalizm değerlendirmesini KAYPAKKAYA'dan okuyalım: Göreceğiz ki, bugün de revizyonistler bu burjuva teorilerinin bazı yerlerini kırsalar da özünü aynen korumaktadırlar.

"Modern-revizyonistlerin, Kemalist hareketi değerlendirmeleri ve Kemalist iktidara yönelttikleri eleştiri şöyledir: "Ulusal Kurtuluş Savaşı'nın önderliğini, Türkiye'de burjuvazi olmadığı için (!), asker-sivil-aydın zümre yapmıştır (bazı revizyonistler, 'asker-sivil-aydın zümre' yerine, 'ilerici demokratlar', 'devrimci demokratlar', 'ulusalcı güçler', 'vurucu güç', 'zinde kuvvetler', 'dinç kuvvetler', vs... de diyorlar). Kurtuluş Savaşı'na önderlik eden bu zümre, iktidarı ele geçirmiştir(!).

Bu zümre, kapitalist olmayan kalkınma yolunu benimseyerek, bu yoldan sosyalizme gidebileceği(!) gibi kapitalist kalkınma yolunu da benimseyebilir. İşte 'asker-sivil-aydın zümrenin iktidarı(!) olan Kemalist iktidar, kapitalist

olmayan yoldan sosyalizme gitmek (!) yerine kapitalist kalkınma yolunu benimsemiş, bu amaçla devlet eliyle ulusal burjuva yaratmaya' girişmiş(!), bu yüzden de Türkiye'miz gerilikten kurtulamamış, kalkınmayı başaramamıştır(!). Revizyonistlerin zincirleme mantığı budur.” (16)

KAYPAKKAYA, bu burjuva oportünistlerinin Leninist devlet tahlilini nasıl revize ettikleri konusunda da şu eleştirileri getirmektedir.

“Şafak revizyonistleri, 'iktidarı ele geçiren yeni Türk burjuvazisi büyümek ve zenginleşmek için, devlet eliyle ulusal burjuvazi yaratmaya girişmiştir' diyorlar. Söz konusu olan şey, devlet eliyle ulusal burjuvazi yaratmak değil, bütün devlet olanaklarını iktidardaki komprador burjuvazi ve toprak ağası sınıflarının gelişip güçlenmesi, palazlanması için kullanmaktır.

Şafak revizyonistleri, yukarıdaki tahlilleriyle, bir yandan Kemalist iktidarın uygulamalarını yanlış değerlendiriyor, öte yandan da bütün modern revizyonistlerin, TİP, Doğan Avcıoğlu, Mihri Belli revizyonistlerinin Kemalist iktidara yönelttikleri eleştiriyi aynen benimseyerek Leninist devlet teorisini çığnıyor.

“Leninist devlet teorisini çığnıyorlar, çünkü; devlet, onu elinde tutan sınıfların baskı ve sömürü aracıdır, başka bir sınıfı yaratmak için asla kullanılamaz, tersine başka sınıfları baskı altına almak, ezmek, sömürmek için kullanılır.” (17)

KAYPAKKAYA'nın tahlili Leninist devlet tahlilidir. Bugün de KAYPAKKAYA'nın devlet tahlili geçerli ve o gün revizyonistlere getirdiği eleştiriler, günümüz revizyonistleri için de geçerlidir. Onlar, bir türlü Kemalizm hayranlığından kurtulamadılar.

1970'lerin başlarında diğer revizyonistlerden biraz da-

ha “ileri” olan TİİKP'in (PDA) “Kemalizm tahlilinin”, PDA'yı nereye getirdiğini, karşı-devrimin odağına oturttuğunu ve onunla nasıl da kol kola girdiğini gördük.

Dünün Proleter Devrimci Aydınlik'ı (PDA), bugünün İşçi Partisi (İP), şu anda faşist diktatörlüğün belkemiği Kemalist Türk ordusunun en hararetli destekçisi ve savunucusudur. Türk ordusunu egemen sınıf kliklerinden bağımsız olarak göstermeye çok özel bir çaba harcıyor.

Bu, en aşağılık düzeyde bir uşaklıktır. Ve halen bu grup, kendilerine “sol” demekten de geri kalmıyor. KAYPAKKAYA, büyük bir uzak görüşlülükle, bu burjuvaların sonunun ne olacağını söylemişti. Üzerinden çok zaman geçmeden, tarih KAYPAKKAYA'yı bir kez daha doğrulamıştır.

PDA'nın geldiği nokta açık iken, Kemalizm'i “sol” ya da “ulusal burjuva” olarak değerlendiren, dünyanın TDKP'si, Kurtuluş'u, Dev-Yol'u, bugünün Emeğin Partisi ve ÖDP'nin geldiği nokta da İP'ten (halk arasındaki deyimle İspiyoncu Parti) çok ileri bir sınıf duruşu değildir.

Onlar, reformcu güzergahta demirlemiş ve Kemalistlerden reform bekliyorlar. Bu nedenle de, radikal sol hareketleri “terörist” olarak niteleyip, devletin “demokratik kanatları altında” olduklarını, devlete müjdeliyorlar.

Türk egemen sınıfları, faşist devlet ülkede terör estirirken neden olarak, Kürt ulusal mücadelesini, Proletarya Partisi'nin sosyal kurtuluş mücadelesini ve diğer radikal devrimci hareketleri “gerekçe” gösteriyor. Bu revizyonist ve reformistler de devlete hak veriyorlar. Bu nedenle durmadan çağrı üstüne çağrı yapıyorlar.

“Aman ‘teröre’ bulaşmayın, uslu durun, yoksa demokrasi gider, cunta gelir” diye. Faşist Türk devletinin baskılarının durması için yapılan çağrıya bakın!

Marksist-Leninist-Maoist bir teorik temel olmayınca,

Marksizm-Leninizm-Maoizmin bilimsel ilkelerini dil ucuy-la savunur gözükmeyen sonunda varacağı nokta, zaten bundan farklı olamaz. Onlar, işçi sınıfına ve ezilen emekçilere karşı burjuvaziyle sınıf uzlaşmacılığına gideceklerdir. Lenin, oportünistlerin burjuva ordusunu aklama ve onu “halk ordusu”ymuş gibi halka şirin gösterme çabaları için şunları söylüyor:

“Bütün büyük devrimci düşünürler gibi Engels, sınıf bilinçli işçilerin dikkatini, egemen darkafalığa en az dikkate değer görünen ve sadece iyice kökleşmiş değil, aksine denebilir ki taşlaşmış en alışılmış önyargılarla kutsanan şey üzerine çekmeye çalışır. Daimi ordu ve polis, devlet erkinin esas silahlarıdır...” (18)

150 yılı aşkın bir süredir komünistler ile revizyonistler arasındaki tartışmaların odağını oluşturan noktalardan biri devlet tahlili sorunudur. Marks ve Engels burjuva devlet tahlilini doğru bir biçimde yaparak, işçi sınıfının burjuva devletine yaklaşımının nasıl olması gerektiğini ortaya koymuşlardır. Bu tahlili Lenin sonradan daha da genişletmiştir.

2. Enternasyonal oportünistlerinin emperyalist burjuva devletlerini desteklemeleri, burjuva devletine yaklaşımlarından, işçi sınıfı adına oportünist ihanet teorilerini savunmalarından kaynaklanıyor. Çünkü onlar, proletarya ile burjuvazi arasındaki sınıf savaşımının keskinleştiği her anda, proletaryaya ihanet ederek, burjuva devletin yanın-da saf tutmuşlardır.

Ülkemizde KAYPAKKAYA’ya kadar, Türk devletin niteliği konusunda Leninist yaklaşımların olmaması, uluslararası oportünizmin sosyal-şovenist görüşlerinin ülkede egemen olması, Proletarya hareketini devrimci sınıf savaşımından alıkoydu. Uzun bir süre proletaryanın sınıf örgü-

tünü yaratmasını engelledi.

Bugün irili-ufaklı küçük-burjuva oportünistlerinin, ‘70 öncesi modern-revizyonist ya da revizyonist devlet tahlilini terkettiği söylenebilir mi? Kesinlikle hayır! İşte Mahir ÇAYAN’ın görüşleri.....

“Kemalizm, küçük-burjuvazinin en sol, en radikal kesiminin milliyetçilik tabanında anti-emperyalist bir tavır alışıdır. Bu yüzden Kemalizm soldur; milli kurtuluşçuluktur. Kemalizm, devrimci milliyetçilerin, emperyalizme karşı aldıkları radikal politik tutumdur.” (19)

THKP-C’nin teorik temellerini oluşturan Çayan’ın, Kemalizm konusunda revizyonistlerin değerlendirmelerinden farklı bir değerlendirme yapamaması, hatta onu “küçük-burjuvazinin-en sol, en radikal” kesiminin temsilcisi görmesi, küçük-burjuva oportünizminin devlet tahlili değerlendirmesinden ayrı ele alınamaz. Bugün, Çayan’ın ideolojik hattını savunanlar da, Kemalizmi pek farklı değerlendirmiyorlar.

12 Eylül Cuntası geldiğinde, duvarlara **“12 Eylül Cuntası Kemalist değildir”** sloganlarını yazan Devrimci-Sol’ (yeni adıyla DHKP-C)un bu tavrında yadırganacak bir yan yoktur. Çünkü, o, Kemalizmi “devrimci” değerlendiriyor. Kemalizm ise, Türk ordusunun temel dayanağıdır ve gıdasını ondan alıyor.

Daha açıkçası, KAYPAKKAYA’nın belirlediği gibi, Kemalizm Türk egemen sınıflarını oluşturan komprador burjuvazi ve toprak ağalarının ideolojisi ve temsilcisidir. KAYPAKKAYA’nın Kemalizm değerlendirmesinden kısa bir bölümü buraya aktaralım:

“1- Kemalist devrim, Türk ticaret burjuvazisinin, toprak ağalarının, tefecilerin, az miktardaki sanayi burjuvazisinin, bunların üst kesiminin bir devrimidir. Yani devrimin

önderleri, Türk komprador büyük burjuvazisi ve toprak ağaları sınıfıdır. Devrimde, ulusal karakterdeki orta burjuvazi önder güç olarak değil, yedek güç olarak yer almıştır.

2- Devrimin önderleri, daha anti-emperyalist savaş yıllarında iken İtilaf emperyalizmi ile el altından işbirliğine girmişlerdir; Emperyalistler Kemalistlere karşı hayırsever bir tutum takınmış, bir Kemalist iktidara rıza göstermeye başlamıştır.

3- Kemalistler, emperyalistlerle barış imzaladıktan sonra bu işbirliği daha da koyulaşarak devam etmiştir.

4- Kemalist hareket, özünde “işçilere ve köylülere, bir toprak devrimi olanağına karşı” gelişmiştir.

5- Kemalist hareketin sonucunda, Türkiye’nin sömürge, yarı-sömürge, yarı-feodal yapısı; yarı-sömürge ve yarı-feodal yapı ile yer değiştirmiştir; yani yarı-sömürge ve yarı-feodal iktisadi yapı devam etmiştir.

6- Toplumsal alanda, eski ulusal azınlıklara mensup komprador büyük burjuvazinin ve eski bürokrasinin, ulusal egemen konumunu ulusal karakterdeki orta burjuvazi içinden palazlanan ve emperyalizmle işbirliğine giren yeni Türk burjuvazisi, eski Türk komprador büyük burjuvazisinin bir kesimi ve yeni bürokrasi almıştır.

Eski toprak ağalarının, büyük toprak sahiplerinin, tefecilerin, vurguncu tüccarların bir kısmının egemenliği devam etmiş, bir kısmının yerini yenileri almıştır. Kemalistler bir bütün olarak, ulusal karakterdeki orta sınıfın çıkarlarını temsil etmemekte, yukarıdaki sınıf ve tabakaların çıkarlarını temsil etmektedir.

7- Politik alanda, hanedanlık çıkarları ile birleştirilmiş olan meşrutiyet yönetiminin yerini, yeni egemen sınıfların çıkarlarına en iyi yanıt veren yönetim, burjuva cumhuriyeti almıştır. Bu yönetim, sözde bağımsız, gerçekte siyasi

bakımdan emperyalizme yarı-bağımlı bir yönetimdir.

8- Kemalist diktatörlük, sözde demokratik, gerçekte askeri faşist bir diktatörlüktür.

9- Kemalist Türkiye bile, gittikçe daha çok bir yarı-sömürge ve gerici emperyalist dünyanın bir parçası haline gelerek sonunda kendini İngiliz-Fransız emperyalizminin kucağına atmak zorunda kalmıştır.”

10- Kurtuluş Savaşı’nı izleyen yıllarda, devrimin baş düşmanı Kemalist iktidardır. O dönemde komünist hareketin görevi, egemen konumunu kaybeden eski komprador burjuvaziye ve toprak ağaları kliğine karşı, Kemalistler ile ittifak değil (böyle bir ittifak zaten hiçbir zaman gerçekleşmemiştir), komprador burjuvazinin ve toprak ağalarının bir başka kliğini temsil eden Kemalist iktidarı devirmek, yerine işçi sınıfı önderliğinde ve işçi-köylü ittifakına dayanan demokratik halk diktatörlüğünü kurmaktır.” (20)

Devlet tahlili ve Kemalizm konusunda bütün küçük-burjuva oportünistleri ve revizyonistler ile arasına kesin bir ayırım çizgisi çeken KAYPAKKAYA’nın bu konudaki Marksist-Leninist-Maoist bakış açısı, bugün her yönüyle doğrulanmıştır. O’nun bu konudaki eleştirileri, zaman içinde birçok küçük-burjuva oportünistleri tarafından dil ucuyla da olsa kabullenilmiştir.

Buna rağmen küçük-burjuva oportünistleri, Kemalizmi “ulusal burjuva” temsilciliğinden öteye geçirememişlerdir. Kemalistlerin emperyalizm ile daha savaş yıllarında iken uzlaştığını, giderek hızlı bir şekilde işbirlikçi tutuma girdiklerini ve onların komprador burjuvazi ve toprak ağalarının siyasal temsilcileri olduğu kabullenilememiştir.

Elbette bu “kabullenememe” bir niyet sorunu değil, aksine bir sınıfın bakış açısının ürünüdür. Bu, küçük-burjuva

sınıf bakış açısidir. Küçük-burjuvazi, proletaryanın dünya görüşünü benimsemiş gözükse de, bu salt söylem düzeyinde kalır. Marksist-Leninist-Maoist ilkelerinin yaşama geçirilmesinde küçük-burjuva oportünizmi hemen kendini ele verir, proletaryanın sınıf çıkarı yerine kendi sınıf çıkarını ön plana alır.

Neden küçük-burjuvazi Marksizm'i benimser gözükür?

Çünkü, küçük-burjuvazi sınıf olarak ezilen bir sınıftır. Devlet iktidarını elinde bulunduran komprador burjuvazi ve toprak ağaları sınıfı tarafından sömürülür ve ezilir. Tüm demokratik ve ekonomik hakları elinden alınmıştır. Egemen sınıflar ile arasında ciddi bir çelişki vardır.

Bu sınıf sömürden pay almak ve siyasal iktidara ortak olmak ister. Ancak, bu olası değildir çünkü, egemen sınıflar tarafından ezilmeye ve mülksüzleştirilmeye ve her geçen gün de proleterleşmeye mahkumdur.

Küçük-burjuvazi, egemen sınıflara karşı mücadeleye iten ekonomik-siyasal nedenler bunlar olunca, doğal olarak bunlar kendilerine en yakın sınıf olarak proletaryayı görür. Çünkü proletarya, egemen sınıflara karşı en kararlı mücadeleyi veren, sağlam bir ideolojik görüşe sahip olan sınıftır. Küçük-burjuvazi proletaryayı kendine daha yakın görürken, ancak proletaryanın sınıfsız bir toplumsal yapıyı savunması, özel mülkiyete karşı olması, sömürüyü ortadan kaldırmak istemesi, küçük-burjuvazinin sınıf çıkarlarına terstir. Bu bağlamda küçük-burjuvazi proletarya sınıfına kuşkuyla bakar, fakat ondan bütünüyle de kopamaz.

Proletaryanın, egemen sınıflara karşı verdiği savaşım da en yakın müttefik olarak, bütün kaypaklığına karşın küçük-burjuvazi (köylülük de dahil) görmesinin nedenleri de budur. İşte, küçük-burjuvazinin Marksizm'i "benimsemesinin" altında yatan nedenler bunlardır.

Onun sınıf olarak kaypaklığı, net bir dünya görüşüne sahip olmaması, Marksizm'i kendi dünya görüşüne uygun hale getirmesine, yani onu revize etmesine neden olur. Bu, uluslararası küçük-burjuvazinin genel karakteridir. İçinde bulunduğumuz emperyalizm ve proleter devrimleri çağında küçük-burjuvazinin devrime önderlik etmesi olası değildir.

Onun, zaman zaman radikal sol bir çizgi izlemesi, egemen sınıflara karşı silahlı mücadeleye girişmesi, devrimi sonuna kadar götürüp başarıya ulaştıracağı anlamına kesinlikle gelmez. Latin Amerika küçük-burjuva sol hareketlerinin durumu ortadadır. "Sol" çıkış, kötü bir sağcılığı da, yani sınıf uzlaşmacılığını da sürekli içinde barındırır.

Kaypaklığın ipliğini pazara çıkardığı

Kemalizmin sınıfsal tahlili neden önemlidir?

Kemalizmin sınıfsal tahlili doğru saptanmadığı zaman, Kemalizme yaklaşım, Kemalist iktidara yaklaşım ve Türk egemen sınıflarına yaklaşımlar da yanlışlıklar barındıracaktır. Salt bunlarla da sınırlı kalmayıp, Proletaryanın sınıf mücadelesinde ittifaklarına, egemen sınıflara karşı duruşuna, devrimin yolu ve devrimin karakterinin belirlenmesine de yansiyacaktır. Aynı zamanda ülkemizin siyasal statüsüne de yansiyacaktır ve de yansımıştır.

Kemalizmin sınıfsal karakteri, "ilerici", "küçük-burjuva", ya da "Türk ulusal burjuva" olarak saptandığında, onun önderlik ettiği kurtuluş savaşı da "anti-emperyalist" olarak nitelendirilecek ve proletaryanın bu anti-emperyalist savaşı desteklemesi de istenecektir. Çünkü anti-emperyalist karakterli bir sınıf, feodalizmi de tasfiye edecek, yani, burjuva demokratik devrimi tamamlamış olacaktır.

Revizyonist ve oportünistler, Kemalizmin sınıf tahlilini yanlış saptamaları sonucu soruna böyle yaklaşmışlardır.

Kemalizm söylemlerine hep sıcak bakmışlar ve Kemalistlerin burjuva demokratik devrimi gerçekleştirdiği, feodalizmi tasfiye ettikleri sonucuna varmışlardır. Onlar, emperyalizm ve proleter devrimleri çağında, burjuva demokratik devrimine burjuvazinin önderlik edemeyeceği şeklindeki Marksist-Leninist-Maoist teoriyi böylelikle açık biçimde reddetmişlerdir.

KAYPAKKAYA'nın Kemalizm tahlili eskimiş midir? Hayır, kesinlikle! Bugün daha da geçerli ve güncelliğini korumaktadır. Faşist Türk devletinin "laik"lik adı altında sözde "gericiliğe" karşı gözüküyor olması, yani dinciliğe karşıymış gibi ilerici kitleleri yanıltması, esasta bu kitleleri kendi safına çekme amaçlıdır.

Faşist TC, ne dinciliğe, ne gericiliğe karşıdır. Faşist TC toplumda gelişen durumlara göre taktik geliştirmektedir. Bu, kendi iktidarını sağlama alma, devrimci mücadeleyi etkisizleştirme, Halk Savaşı mücadelesinin önüne geçme, Kürt Ulusal Mücadelesini ezme amaçlıdır.

Kemalizmin, bir başka deyimle günümüz Türk egemen sınıfların durumunun ne olduğu konusunda yine KAYPAKKAYA'ya baş vuralım:

"Şimdi iyi biliyoruz ki, bizim Kemalizm konusundaki yargılarımız, Çetin Altan, D. Avcıoğlu, İlhan Selçuk'tan tutun da, TİP, M. Belli, H. Kıvılcımlı, TKP, THKP-THKC, THKO ve Şafak revizyonistlerine kadar, bütün burjuva ve küçük-burjuva örgüt ve akımlarını öfkeyle ayağa fırlatacaktır. Ama öfkeyle ayağa fırlamaktansa, Türkiye tarihine daha ciddi olarak göz atmaları, onu doğru olarak kavramaya çalışmaları gerekmez mi? Türkiye gerçekleri bize şunu gösteriyor:

Kemalizm demek, fanatik bir anti-komünizm demektir. Kemalistler, M. Suphi ve 14 yoldaşını, kahpece ve hun-

harca boğazlamışlardır. TKP'yi, M. Suphi yoldaşın ölümünden sonra bu isme layık bir parti olmadığı halde, amansız bir şekilde ve her fırsatta ezmiş, bugün Amerikancı faşist sıkıyönetim mahkemelerinin yaptığını, Kemalist iktidar defalarca yapmıştır;

Her iki yılda bir, çoğu zaman her yıl en az bir kere, genel tutuklamalar düzenleyerek yüzlerce insanı polis işkencesinden geçirmiş, karakollarda ve zindanlarda çürütmüştür. Sovyetler Birliği'ne çıkar sağlamayı hesapladığı süreçte dalkavukluk etmiş, diğer zamanlarda sinsî ve azgın bir düşmanlık beslemiştir.

Kemalizm demek, işçi ve köylü yığınlarının, şehir küçük-burjuvazisinin ve küçük memurların sınıf mücadelesinin kanla ve zorbalıkla bastırılması demektir. Kemalizm, işçiler için süngü ve ateş, cop ve dipçik, mahkeme ve zindan, grev ve sendika yasağı demektir; Köylüler için ağa zulmü, jandarma dayaağı, yine mahkeme ve zindan ve yine her türlü örgütlenme yasağı demektir. ...

Kemalizm demek, her türlü ilerici demokratik düşüncenin zincire vurulması demektir. Kemalizm'i övmeyen her türlü yayın faaliyeti yasaktır. İleride, Kemalist iktidar aleyhine herhangi bir yazının çıkabileceği olasılığı dahi, yayın organlarının kapatılması için yeterli nedendir. Sonu gelmez "örfi idareler" ülkeyi kasıp kavurmaktadır ve her bir "örfi idare" yıllarca sürmektedir; meclis, CHP'nin tepesindeki bir avuç yöneticinin ve onun değişmez başkanı M. Kemal'in elinde oyuncaktır; Anayasa ve bütün yasalar da öyledir, ülkeyi gerçekte ordu yönetmektedir.

Kemalizm demek, her alanda Türk şovenizminin kışkırtılması, azınlık milliyetlere amansız bir ulusal baskının uygulanması, zorla Türkleştirme ve kitle katliamı demektir.

Kemalizmin "istiklal-i tam" ilkesi demek, yarı-sömür-

gelik koşullarına seve seve razı olma ilkesi demektir. Kemalist Türkiye, yarı-sömürge Türkiye'dir. Kemalist iktidar, İngiliz-Fransız emperyalizmine ve daha sonra Alman emperyalizmine uşaklık eden, onlarla işbirliği eden iktidar demektir. Şnurov'un belirttiği gibi, Kemalistlerin emperyalistlerle olan sınıf kardeşliği, ulusal düşmanlıklarından ağır basmıştır; Kemalist iktidar, birçok kez İngiliz, Fransız ve Alman şirketlerinin çıkarlarını korumak için, Adana-Nusaybin demiryolu grevinde olduğu gibi, işçileri kurşuna dizmiştir.” (21)

Türkiye Devrimci Hareketi içinde her zaman tartışılan, oportünist ve revizyonistlerin “Kemalizm tahlillerine” dayanak gösterdikleri bir olgu var. “SSCB, yani, Lenin neden Kemalistleri destekledi?”, “Kemalistler ilerici olmasa Lenin destekler miydi?” vb... Biz günümüz oportünistlerinin de savunduğu bu “gereçeklere”, o gün KAYPAKKAYA'nın nasıl yanıt verdiğini ortaya koyalım. KAYPAKKAYA'nın bu yanıtı hala doğruluğundan hiçbir şey kaybetmemiştir.

“Şimdi Kemalizm dalkavukluğu yapan revizyonistler, bize hışımla soracaklar: peki öyleyse, Kemalistleri SSCB ve Lenin niçin destekledi! Bunun yanıtı gayet basittir: SSCB ve Stalin, Japonya'ya karşı Guomintang'ı niçin desteklediyse, bunu da onun için destekledi. ÇKP ve Mao Zedung yoldaş, Asya'nın, Afrika'nın ve Latin Amerika'nın geri ülkelerindeki komprador burjuvazinin ve toprak ağalarının iktidarlarını, örneğin Yahya Han'ın faşizmini, ABD emperyalistlerine karşı niçin destekliyorsa, O dönemde SSCB ve Lenin yoldaş da, Kemalistleri onun için destekledi, yani o dönemde daha gerici ve daha büyük düşman olan İngiliz-Fransız emperyalistlerini tecrit etmek için destekledi; yani SSCB ve Lenin yoldaş, gericiiler arasındaki çelişmelerden

devrimin çıkarına ustalıkla yararlandılar. Sorun budur.” (22)

KAYPAKKAYA'nın Kemalist iktidar ve Türk devletinin Leninist tahlili, bütün sınıf uzlaşmacı teorileri mahkum ettikten sonra, artık, “ordu-geçlik elele”, “ordu-işçi elele” sloganları da atılmaz oldu. Bugün, hala orduyu “ilerici” gösteren anlayışlar yok mu? Elbette var. Bunun başında İP gelse de, İP artık TDH içinde bir örgüt değil, gerici sınıfların bir örgütlenmesidir ve milli burjuvazinin sağ kanadının siyasal temsilcisidir.

Ancak, hala reformist ve revizyonistler, faşist Türk ordusunu sözde “dinciliğe” karşıymış gibi göstermeleri ve “demokrasinin koruyucusu” olarak kitlelere yutturmaya çalışmaları, Türk devletinin niteliği ve bunu kitlelere anlatmak sorunu kapanmış değildir.

Bu konuda bu kesimlerin sınıf uzlaşmacı teorilerini en geniş şekilde teşhir görevi yine Marksist-Leninist-Maoistlere düşmektedir. Marksist-Leninist-Maoistler, var olduğu günden itibaren bu konuda en küçük taviz vermediği gibi faşist Türk devletinin hangi sınıfların devleti olduğunu kitlelere anlatmış ve anlatmaya devam ediyorlar.

Küçük burjuva oportünistlerin savundukları bazı tezlerden örnekler

KAYPAKKAYA'nın Marksist-Leninist-Maoist tezlerinden belli aktarmalarla görüşlerini ve bu görüşlerin günümüzdeki geçerliliklerini yitirmediklerini, tersine Marksist-Leninist-Maoist ilkelerin ışığında mücadelenin daha da geliştirilmesi ve gelişen mücadele deneyimlerinin bu ilkeler ışığında teorileştirilmesi ve yeniden pratiğe dökülmesinin gerekliliklerini ortaya koyduk.

KAYPAKKAYA, Marksizm-Leninizm-Maoizm evrensel bilimini ülkemiz özgülü ile bütünleştirdiğinde, ülkemizde

“Marksizm” adına revizyonist teoriler, proletarya ve emekçilere yutturulmaya çalışılıyordu. KAYPAKKAYA, yoğun ideolojik mücadeleler sonucu, Marksist-Leninist-Maoist görüşleri ülkemizde ayakları üstüne dikerek, her türlü anti-MLM akımlara büyük darbeler vurdu. Hiçbir abartıya yer bırakmaksızın KAYPAKKAYA, çeşitli milliyetlerden Türkiye proletaryasının Komünist Manifestosu’nu ayağa dikmekle kalmadı, onu pratiğe geçirecek proletaryanın öncü örgütü Proletarya Partisi’ni de kurarak tarihsel bir adım attı.

Bugün, Türkiye topraklarında sınıf mücadelesinde proletarya adım adım kendi ilkelerini yaşama geçiriyorsa, bunu başta KAYPAKKAYA’ya borçludur. Bu nedenle de Türkiye proletaryası ve ezilen halkları, haklı olarak KAYPAKKAYA’yı her zaman anacak, onun komünist ilkelerini kendi kıvılcık bayrağında bir meşale olarak dalgalandıracaklardır.

Şimdi, 1972’ye kadar savunulan bazı tezlerden örnekler sunacağız. Ancak, bu tezlerin bugün de aynı oportünistler tarafından savunulmadığı anlamına gelmiyor. Özellikle THKO ve THKP-C’nin ardılları olduğunu söyleyen örgütler tarafından bu tezlerin bazıları “kısmen” değiştirilmesine karşın, özü aynen korunmaktadır. Bu anlamda, şu rahatlıkla söylenebilir: Dün oportünist görüşleri savunanlar, bugün de aynı oportünist tezlere sahip çıkıyorlar.

Kemalizm tahlili küçük-burjuva oportünizmin en muzdarip olduğu sorunlardan birisidir. Amacımız, burada Çayan vb.lerin görüşlerini tek tek ele alıp irdelemek ve eleştirmek değildir. O tarihi kesitte en temel konulardan biri olan “Kemalizm” ve ona bağlı olarak “devlet tahlili” konusunda, Çayan’ın neler savunduğunu kısa alıntılarla da olsa okuyucuları bilgilendirmek istiyoruz.

Çayan’ın görüşlerinin eleştirisi daha önce **Yeni Demokrasi** (Bkz. C.3) dergisinde F. Ali tarafından geniş bir şekilde ele alınmıştır. Bu nedenle de biz, sadece belirgin bazı noktaların alıntılarını spotlar biçiminde vermeyi daha uygun bulduk. İşte oportünist incilerden bazıları:

“Kemalizm, küçük-burjuvazinin en sol, en radikal kesiminin milliyetçilik tabanında anti-emperyalist bir tavır alışıdır.” (23)

“Bir kere, eylemlerimizin hedefi 27 Mayıs Anayasasını ihlal etmek değil, tam tersine ihlal edilmiş, fiilen işlemez hale getirilmiş 27 Mayıs Anayasasının öngördüğü nizamı tesis etmektedir. 27 Mayıs Anayasası, milli ve demokratik nizamı öngörmektedir.” (24)

“27 Mayıs hareketi, emperyalizm-işbirlikçi burjuvazi-feodal unsurlara bir başka deyişle hakim gerici ittifaka karşı küçük burjuva radikalizminin (Bürokrasi ve ordu içindeki milliyetçi devrimcilerin) bir ilerici, devrimci hareketidir.

“Türkiye devrimler tarihinde oldukça önemli ve şerefli bir yere sahip olan 27 Mayıs hareketi, ifadesini 1961 Anayasasında bulmuştur.” (25)

“...ülkemizin henüz uluslaşma sürecini tamamlayamamış (feodal unsurların var olduğu) burjuva demokratik devrimini bitirememiş, emperyalist boyunduruk altında olan bir geri bırakılmış ülkedir.”

“Böyle bir ülkede proletarya diktatoryası kurulamaz. İmkansız olan bir şey için de kimse mücadele edemez.” (26)

“İşte milli ve demokratik devletin ekonomik politikası, kültürü ve sınıfsal yapısı özetle budur. Ve hemen anlaşılacağı gibi bu da (141-142’nin olmadığı) 1961 Anayasası’nın da öngördüğü nizamdır. Bu bakımdan Yargıtay milli de-

mokratik devrim stratejisini Anayasaya uygun görmüştür. (Bkz. Yargıtay'ın mayıs ve haziran 1969 kararı)”

“Görüldüğü gibi milli demokratik yönetim proletarya diktatoryasının özel bir biçimi veya bir bölümü değildir.” (27)

“Biz bugüne kadar her zaman her yerde gerçeği belirttik. ‘Stratejimiz sosyalist devrimdir, hedefimiz proletarya diktatoryasıdır’ şeklinde bizim tarafımızdan söylenmiş ve yazılmış hiçbir yazı ve söz yoktur.” (28)

Ülkemizde, 1970’lerin başında en radikal küçük-burjuva sol oportünist örgütlerden biri olan THKP-C’nin önderi M. Çayan’ın mahkemeye verdiği ifadelerdir. Bu ifadeler sıradan bir demokratın ya da M. Sosyal, İ. Selçuk, Talat Turhan vb. gibi burjuva demokratların değil, bizzat “sosyalizm için savaşmayana sosyalist denmez” diyen M. Çayan’a aittir.

Çayan bu görüşlerini Ağustos ’71’de söylüyor. Burada bütünüyle 27 Mayıs Askeri Cuntası’nı ve 1961 anayasasını savunuyor ve kendilerinin yapmak istediğinin de bundan başka bir şey olmadığını söylüyor. Yani, komprador burjuvazi ve toprak ağalarının bir kanadının (CHP), diğer bir kanadına (Demokrat Parti) karşı yaptığı askeri cuntayı savunuyor.

Çayan, Türklerin daha uluslaşmayı tamamlamadığını söylerken, Kürt ulusunun varlığından hiçbir yerde söz etmiyor. Kürt ulusundan söz etmediği gibi, diğer azınlık uluslardan da söz etmiyor. Türklerin “uluslaşmadığını” savunan birisinin Kürtlerin ulus olduğunu kabul etmesi, Kürt ulusunun ulusal boyunduruk altında olduğunu savunması vb. söz konusu olamaz.

Çayan’ın savunduğu bu reformcu ve şovenist görüşler, M. Belli’nin görüşleridir. Ki M. Belli, M. Çayan’ın akıl hoca-

sıdır. Ve bu görüşlerin Marksizm ile uzaktan yakından hiçbir ilgisi yoktur. Bu anlamda bu tür burjuva görüşlerin KAYPAKKAYA’nın görüşleri ile kıyaslaması dahi yapılmaz.

Ne var ki, bugün M. Çayan’ı kendi önderleri olarak değerlendiren ve onun izinden gittiğini söyleyen küçük-burjuva oportünistleri, bu görüşleri sessizce geçiştirmeye ve bunları kitlelere “ML” görüşler olarak yutturmaya çalışıyorlar. Kısacası M. Çayan, burjuva reformcu görüşlerin ötesine gidemiyor ve “sosyalizmi hiçbir yerde savunmadıklarını” rahatlıkla söyleyebiliyor.

DHKP-C, kendisini M. Çayan’ın önderliğindeki THKP-C’nin devamı olduğunu, TKP/ML ve THKO’nun ise devamcısı kalmadığını iddia ediyor. Biz özellikle TKP/ML’nin “takipçisi kalmadığı” inkarcı yaklaşımına girmeden, onlardan tartıştığımız konuya ilişkin bir alıntı aktarmakla yetineceğiz.

“Yani esasında Türkiye solunda 30 yıldır sürekliliğini sağlamış başka bir siyasi çizgi de yoktur. ...Parti-Cephe çizgisi, ideolojik ve örgütsel sürekliliği sağlanmış, bu süreklilik içinde her geçen gün kanıtlanmış bir çizgidir.” (29)

DHKP-C, Çayan’ın ideolojik-siyasi ve örgütsel çizgisini savunduklarını ve bu çizginin devamı olduklarını söylediklerine göre, bu konuda, bizim onlara getirdiğimiz eleştirilerimiz de geçerliliğini korumaktadır. Çünkü yukarıda Çayan’dan aktardığımız görüşler, bizim bunlara yönelik getirdiğimiz “halkçı” eleştirisi de yerinde ve halen geçerliliğini korumaktadır.

DHKP-C’nin küçük-burjuva sol bir oportünist örgüt olması, onun reformcu özünü değiştirmez. Silahlı eylem yapan ya da silahlı mücadele yürüten küçük-burjuva örgütlerin reformist olmayacağı düşünülemez. Dünyada, özel-

likle de Latin Amerika’da bunun yığınla örnekleri vardır. THKO’nun bu konudaki görüşleri, THKP-C’den farklı değil. İşte bazı reformist görüşler:

“Bugün (12 Mart’tan sonra) ... Ordu kesin olarak gerici ve işbirlikçi subaylar tarafından kontrol altına alınarak, emperyalizmin ve işbirlikçi politikanın halk yığınlarına karşı baskı aracı haline gelmiştir.” (30)

“... Milli Kurtuluş Savaşı’nın bu savaşı ve onun başındaki Mustafa Kemal’i yok edici, ortadan kaldırıcı bir düzen kuran, karşı-devrimci gerici ittifaka karşı yapılmış olan 27 Mayıs ihtilalinin ve 1961 Anayasası...” (31)

“27 Mayıs ihtilali toplumumuzdaki sosyal bir patlamadır...” (aynı yerde)

“İçinde ilerici ve radikal güçleri barındıran ordu, 1960’ta geçici olarak tutucu güçler iktidarına son vermiştir.” (32)

“... bu ülkede anayasayı en fazla savunan bizleriz.” (Deniz Gezmiş) (33)

Bu değerlendirmeler üzerine fazla bir yoruma gerek yok. En sıradan işçinin dahi TKP/ML ile bu örgütler arasındaki görüş ayrılığının niteliğini görebilecek kadar, sorun açıktır.

27 Mayıs cuntasını değerlendirme sorunu, devlet tahlilinden, devletin ordusunun niteliğinden kesinlikle ayrı ele alınamaz. 27 Mayıs cuntasını değerlendirme sorunu, 12 mart ve 12 Eylül askeri cuntalarından ayrı ele alınamayacağı için, kısaca da olsa KAYPAKKAYA’nın 27 Mayıs Askeri Cuntası’nı değerlendirmesini buraya aktarmakta yarar var. Böylelikle THKO ve THKP-C ile TKP/ML arasındaki ayrımın niteliği de kendiliğinden ortaya çıkar.

“1950’de iktidardan düşen komprador burjuvazi ve toprak ağaları kliği, DP iktidarının kendisine de yönelen faşist baskılar karşısında, “demokrasi” havariliğine çıkmış,

orta burjuvazinin ve gençliğin bu yöndeki atılımını bir kaldıraç gibi kullanarak, 1960’da iktidarı yeniden ele geçirmiştir. Kitlelere yol gösterecek komünist bir önderlik olmadığı için, halkın muhalefeti, gerici kliklerden bazen birinin, bazen diğerinin peşine takılmış ve çarçur edilmiştir.

CHP’ye egemen olan komprador büyük burjuvazi ve toprak ağaları kliği, iktidarı ele geçirdikten sonra, 27 Mayıs hareketi içinde önemli bir rol oynayan orta burjuvaziyi de birden bire karşısına almayı doğru bulmamıştır; orta burjuvazinin, 27 Mayıs anayasasına da giren bazı sınırlı demokrasi istemlerini bu nedenle kabul etmiştir. 27 Mayıs hareketine önderlik eden ve sonunda iktidarı ele geçiren sınıf, CHP’ye egemen olan komprador büyük burjuvazi ve toprak ağaları kliğidir. Orta burjuvazi onun peşinde yedek güç olarak yer almıştır.” (34)

KAYPAKKAYA, doğru olarak, Demokrat Parti(DP)’yi komprador burjuvazi ve toprak ağalarının Amerikancı kanadının temsilcisi olarak saptarken, CHP’yi Almanci komprador burjuvazi ve toprak ağaları kliğinin temsilcisi olduğunu belirtiyor. (Daha geniş bilgi için, age, sf, 182-187)

Kaypakkaya’da devrimin yolu, devrimin karakteri, feodalizmin çözülmesi ve proletaryanın önderliği sorunu

Biz, “TDH, KAYPAKKAYA’dan öğrenilmeli”dir derken, soyut olgular üzerine ya da ölü formüller yığını üzerine konuşmuyoruz. Bulanık, eklektik, sınıf uzlaşmacılığı, şovenist, işçi sınıfı ve ezilen halkları burjuva ahırını denemeye parlamantoya hapis eden, işçi sınıfının Marksizm-Leninizm-Maoizm bilimini revize eden, kâh modern revizyonizmin, kâh saf proleter devrim anlayışını savunan troçkizmin, kah fokocu ve de popülist teorilerin peşinde değil, ülkemizde Marksizm-Leninizm-Maoizmin gerçek temsilcisi KAY-

PAKKAYA'nın görüşlerinden ve onu bugün yaşama geçiren proletaryanın öncü örgütü Proletarya Partisi'nin doğru çizgisinden öğrenilmesinden söz ediyoruz.

Proletarya önderliğine soyunan komünist partisi için en önemli sorunlardan biri, devrimin yolu ve devrimin karakteri sorunudur. Bu sorun doğru ele alınmadığında, proletarya önderliğindeki devrimin başarı şansı olamaz, proletarya partisi kitleleri devrim içine çekemez, kazanabileceği dost sınıfları kazanamaz.

Devrimin yolunu ve karakterini belirleyen, ülkenin ekonomik-siyasal yapısıdır. Öncelikle bunun doğru saptanması ve bu saptama ışığında da devrimin yolu ve karakterinin belirlenmesidir. KAYPAKKAYA, Kemalizm tahlilinde bu sorunu ortaya koymuş ve yanıtlamıştır. Çünkü Kemalizm tahlili, aynı zamanda ülkeye egemen olan, devlet iktidarını elinde bulunduran sınıfların ve ülkenin sosyal-siyasal yapısının tahlilidir.

Türkiye'yi, yarı-sömürge yarı-feodal bir ekonomik-siyasal yapı olarak belirleyen KAYPAKKAYA, bunu somut araştırmalara dayandırmıştır. O'nun 5 yıllık profesyonel mücadele tarihi, teoriyi pratikten çıkarma Marksist-Leninist-Maoist anlayışını öğretmiştir. KAYPAKKAYA, Proletarya Partisi'nin teorik tezlerini ortaya koyduğu dönemde, birçok oportünist örgüt de ülkeyi yarı-sömürge-yarı-feodal saptamasında bulunuyorlardı.

Ancak, onlar ile KAYPAKKAYA arasındaki ayrım, Marksist-Leninist-Maoist çizgi ile oportünizm arasındaki ayrımdı. Onlar, "yarı-sömürge yarı-feodal" derken, hala Türk egemen sınıflarından burjuva demokratik devrimi tamamlamasını bekliyorlardı.

Çünkü, bu oportünist akımlara göre, proletaryanın görevi feodalizmi tasfiye etmek değil, direkt sosyalist devri-

mi yapmaktı. Çoğu oportünistler ise (bugün de), emperyalizme "ilericilik" atfederek, ülkede feodalizmin kalmadığından, feodalizmin tasfiye "edildiğinden" dem vurup, direkt sosyalist devrimi savunuyor, köylülüğün rolünü ise küçümsüyorlar.

Oportünizmin, "işçi" gözükmemesi, demokratik devrimi Kemalistlerin başardığını söyleyip "sosyalist" devrimi savunması, onların gerçekte işçi sınıfı ideolojisini savunduğu ya da işçi sınıfı içinde çalışmaya ve örgütlenmeye ağırlık verdikleri ya da işçi sınıfı içinde etkinlik sağladıkları anlamına gelmiyor. Tersine, onlar oportünist politik çizgileriyle işçi sınıfı içinde reformizmin güçlenmesine hizmet etmişlerdir.

Oportünizm, KAYPAKKAYA'yı Çin'i "kopya" etmekle suçlamıştır. Elbette, her komünist uluslararası devrim deneyimlerinden öğrenecek, ondan ders çıkaracaktır. Ayrıca Çin, devrimden önce yarı-sömürge, yarı-feodal bir ülke idi. KAYPAKKAYA'nın en çok bu ülke devrimini örnek almasından doğal bir şey olamaz.

Toplu ayaklanmayı savunan oportünistler, Sovyet Devrimi'ni kendilerine örnek alırlarken, kendilerini "kopya" suçlamasının dışında bırakıyorlar. Bu da oportünizmin ince kıvraklığından başka bir şey değil.

Komünistler bütün devrim deneyimlerinden öğrenmek, onlardan dersler çıkarmak, devrim yapmış ülkeler ile benzer yanlar üzerinde daha fazla durmak zorundadır. Bu, o ülkeleri birebir kopya etme anlamına gelmeyeceği gibi, o ülke devrimlerinin öğretilerini de reddetmek anlamına asla gelmez.

"Mao Zedung Düşüncesi'nin yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerde anlamı nedir? Mao Zedung yoldaş, Marksist-Leninist kesintisiz ve aşamalı devrim teorisini, yarı-sö-

mürge yarı-feodal ülkelerin koşullarına uygulayarak şu sonuçlara varmıştır: Bu ülkelerde feodalizme karşı yürütülen mücadeleyle, emperyalizme karşı yürütülen mücadele birbirine kopmaz bağlar ile bağlıdır.

Demokratik halk devriminin özü toprak devrimidir. Toprak devrimi proletarya önderliğinde halk savaşı yoluyla başarıya ulaşır. Halk savaşı, özünde bir köylü savaşıdır.

Proletarya partisi, yoksul ve orta köylülere dayanarak, köylülük bölgelerde silahlı mücadeleye girişmeli, buralarda kurtarılmış alanlar yaratılmalı, bu kurtarılmış alanlar uzun süreli savaş içinde genişletilerek buralardan büyük şehirler kuşatılmalı ve en sonunda büyük şehirleri de zaptetmek yoluyla ülke çapında siyasi iktidar ele geçirilmelidir.

Proletarya partisi ve halk ordusu bu uzun süreli savaş içinde adım adım inşa edilmelidir. Yine bu uzun süreli savaş içinde, feodalizme, emperyalizme ve komprador kapitalizme karşı, bütün halk sınıflarının, işçi sınıfının, köylülerin, şehir küçük-burjuvazisinin ve ulusal burjuvazinin birleşik cephesi gerçekleştirilmelidir. Bu birleşik cephe, işçi sınıfı önderliğinde, işçi-köylü temel ittifakı üzerine kurulabilir.

Halk savaşının başarıya ulaşmasıyla ülke çapında kurulacak iktidar, bir burjuva diktatörlüğü değil, proletarya önderliğinde halk diktatörlüğüdür.

Demokratik halk diktatörlüğü gerçekleştirildikten sonra, önderliği elinde tutan proletarya, yoksul ve aşağı-orta köylülerle birleşerek, durmaksızın proletarya diktatörlüğünü gerçekleştirmeli ve sosyalizmin inşasına girişmelidir. Mao Zedung Düşüncesi'nin, Çin Devrimi deneyinin öğretikleri, en genel çizgileriyle bunlardır.” (35)

KAYPAKKAYA, yarı-sömürge yarı-feodal ülke gerçeğinden hareketle, devrimin karakterinin demokratik dev-

rim olduğunu, proletarya önderliğinde gerçekleştirilecek olan devrimin, emperyalizm ve proleter devrimler çağında, burjuva demokratik bir devrim değil, demokratik halk diktatörlüğü, ve buradan ise kesintisiz olarak sosyalizme geçilmesini savunuyor.

Kemalist devrimin “burjuva demokratik devrimi” tanımladığını iddia edenlere karşı, KAYPAKKAYA, emperyalizm ve proleter devrimler çağında, burjuvazi önderliğinde burjuva demokratik devrimler çağının kapandığına ilişkin şöyle bir açıklama getiriyor:

“...Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nden sonra, bütün dünyada burjuvazinin devrimden tir tir titrer hale geldiği, bu yüzden burjuva önderliğinde devrimler döneminin kapandığı, artık proletaryanın önder olmadığı devrimci hareketlerin başarıya ulaşamayacağı, gericilikle derhal uzlaşacağı ve karşı-devrim çizgisine gireceği belirtilmeliydi. Bizim ülkemiz açısından ve bizim gibi emperyalizmin ve feodalizmin egemenliği altındaki geri ülkeler açısından önemli olan şey budur.” (36)

KAYPAKKAYA'da, devrimde, proletaryanın ideolojik, siyasal, örgütsel önderliği kesin belirlemeler ile ortaya konmuştur ve bu konuda en küçük bir muğlaklık söz konusu değildir.

KAYPAKKAYA'nın büyük bir bilimsel değer taşıyan, Ocak 1972 yılında yazdığı, “TİİKP Program Taslağı Eleştirisi” adlı uzun makalesi, oportünizmin genellikle gözden kaçırmak istediği bir eserdir. Çünkü bu makalede, bir komünist partinin nasıl olması gerektiğinden tutun da sosyalizmin sorunlarına kadar olan konular işlenmiş ve bütün bu konular Marksist-Leninist-Maoist bir anlayış çerçevesinde ele alınmıştır.

İşte o makaleden proletaryanın önderliğine ilişkin bir

bölüm: KAYPAKKAYA, TİİKP'in program taslağını tartışırken, "program taslağı"ndaki proletaryanın önderliğinin nasıl ele alınması gerektiğini şöyle ortaya koyar:

"Önce, 'işçilerin ve köylülerin önderliği' gibi şahane bir düşünceyle ilk defa burada karşılaştığımızı belirtelim. Önderlik nedir? Önderlik, ideolojik, politik ve örgütsel önderliktir. Bu nedenle, bir sınıfın önderliği bir diğerini zaten olanaksız kılar, işçilerin ve köylülerin tek ve ortak bir ideolojisi, tek ve ortak bir politikası ve bu ideolojiyi benimseyen, bu politikayı uygulayan tek ve ortak siyasi örgütleri mi söz konusudur?"

Köylüler proletarya ile her bakımdan birleşen tek bir sınıf mı oluşturuyorlar? Elma ile armutları toplamak, sapla samanı birbirine karıştırmaktır bu. Belli ki, yazar, ne dediğinin pek farkında değildir!

"İşçilerin ve köylülerin önderliği" (!) için değil ama, işçilerin önderliği için bir tek örgüte, Komünist Partisine gerek vardır..." (37)

Oportünistlerin Marksist-Leninist-Maoistlere getirdikleri "en ciddi" eleştiri, "işçi sınıfının önderliğini reddetmek" olmuştur. Bunu nereden çıkardıkları belli değil, çünkü KAYPAKKAYA'nın yazıları ve Proletarya Partisi'nin çıkardığı belgeler ortadadır.

Onlar, "köylülük" sorununu küçümsediklerinden ve Marksist-Leninist-Maoistlerin ise bu soruna önem verdiklerinden, öte yandan şehirlerin kırlardan kuşatılması stratejisini savunmasına bakarak, böyle bir sonuç "çıkarıyor"lar.

Bu onların sorunu, ancak bize düşen görev, kitleleri aydınlatmak, oportünizmin küçük-burjuva kaypaklığını ortaya koymak ve onların kitleleri pasifize etme, işçi sınıfının gerçekten önderliğini reddeden anlayışlarını kitlelerin ileri

unsurlarına kavratmaktır.

KAYPAKKAYA'nın işçi sınıfının önderliğinden ne anladığını yukarıda ortaya koyduk. KAYPAKKAYA'nın ilkeleri üzerinde mücadele sürdüren Proletarya Partisi'nin işçi sınıfının örgütlenmesine "önem vermiyor" yönlü çarpıtmalar ise gerçeği yansıtmadığı gibi, bugün siyasal direnişler gösteren işçi kitleleri, ne yazık ki(!) Proletarya Partisi'nin önderliğinde hareket etmektedir.

Proletarya Partisi'nin örgütlediği işçi kitleleri böyle bir direniş göstermektedir. Burjuvazi işçi sınıfının bu örgütlü direnişini bastırmak için her türlü yola başvuruyor. Oportünistlerimizin de bu direniş karşısında direnişi örgütleyenlere "eleştiri" adı altında saldırmakla, burjuvaziye bu konuda destek olduklarını herkes biliyor.

Bugün şehir nüfusunun köy nüfusuna göre artması, elbette şehirlerdeki çalışmaya düne oranla daha fazla önem kazandırmıştır. Marksist-Leninist-Maoistler bu gelişmeleri dikkate alarak, kentlerdeki kitleler içindeki çalışmalarını artırdıkları gibi, kitleleri belli hedefler doğrultusunda, yani silahlı mücadeleyi daha da güçlendirme perspektifi çerçevesinde örgütlemektedir.

Marksist-Leninist-Maoistler işçi sınıfı içindeki çalışmaya ve örgütlemeye, nerede olursa olsun, diğer emekçi kitleler içindeki çalışma ve örgütlemeye öncelik verirler ve esas alırlar. Bu Marksist-Leninist-Maoist ideolojinin olmazsa olmaz ilkesidir.

KAYPAKKAYA, şehirlerde, gerilla eylemlerinin de olacağını ve olması gerektiğini belirtmiştir. Bu, faşizmin yoğun olarak saldırdığı bir dönemde daha da geçerlidir ve ileri ve orta düzeyde bilinçli kitlelerin de önemli istemleri arasındadır. Ve bu tür eylemlerin yoğunlaşması, düşmanın moralini bozarken, halka moral verecek ve bunu güçlendi-

recektir.

Kırsal alanlarda verilen silahlı mücadeleye de önemli bir destek ve moral kaynağı olacak, düşman kendini güvenli gördüğü şehirlerde de, güvenlik içinde olmadığını anlayacaktır. KAYPAKKAYA, şehirlerdeki çalışma ve örgütlenmenin neler olduğunu belirttikten sonra şöyle der:

“...birincisi, kırlık bölgelerdeki mücadeleye destek olmak üzere; ikincisi, gerici saldırılara karşı aktif savunma aracı olarak! Üçüncüsü, güç biriktirme araçlarından biri olarak şehirlerde de gerilla eylemlerine girilebilir ve girilmelidir. Bu amaçlarla banka soyulacağı gibi, yani hükümetin ve gericilerin paralarına el konulabileceği gibi, şehirde sınıf düşmanları da yok edilebilir;

Örneğin, polis ajanları, faşist subaylar, işkenceci polisler, faşist örgütlerin elebaşları, zalim patronlar ve yordakçılar, grev kırıcılar, ajan-provokatörler, ihbarcılar, devrimcileri kurşunlayanlar ve bunlara idam cezaları verenler, emperyalizmin ajanları vs... kurşuna dizilebilir.

Ayrıca ulaştırma ve haberleşme hatları felce uğratılabilir; cephanelikler, askeri depolar vb. soyulabilir veya sabote edilebilir, hapishaneden adam kaçırılabilir. Bazı askeri üslere ve karargahlara, polis karargahlarına, faşist örgütlerin merkezlerine sabotajlar düzenlenebilir, vb... “

(38)

Proletaryanın devrimde önderlik sorununu ortaya koyduktan sonra, feodalizmin tasfiyesinin emperyalizm tarafından gerçekleştirilemeyeceğini KAYPAKKAYA net bir şekilde ortaya koymuştur.

Feodalizmin tasfiyesinden ne anlaşılması gerektiği ve feodalizmin nasıl tasfiye olacağı sorunu Marksist-Leninist-Maoistler ile oportünistler arasında ciddi bir tartışma konusu olagelmıştır.

Oportünizm “tasfiye” ile, “çözülme” olgusunu birbirine karıştırıp ikisini de aynı anlamda ele alarak, çağımızda emperyalist burjuvazinin ve komprador burjuvazinin feodalizmi “tasfiye ettiğini” söyleyecek denli, gericiliğin ana kaynağı ve destekçisi olan emperyalizme “ilericilik” yükleyebilmişlerdir.

Burada emperyalizmin karakteri sorunu da ortaya çıkıyor. Emperyalizmin karakteri sorunu, her zaman oportünizm tarafından çarpıtıla gelmiştir. Hele günümüzde, “küreselleşme” demagojisi adı altında, emperyalizmin “ilerici”liği kanıtlanmaya çalışılmaktadır. Bu konuya ilerde döneceğiz.

“Sanki emperyalizm, ‘sömürsünü artırmak için’ bile rek ve isteyerek kapitalizmi geliştirmekte ve feodal ilişkilerde çözümlere yol açmaktadır! Oysa, kapitalizmin gelişmesi ve feodal ilişkilerin kısmen çözülmesi, emperyalist sömürünün işleyişinin doğal, kaçınılmaz ve kendiliğinden doğan sonucudur.

Emperyalizmin, sömürü ve talan amacıyla ihraç ettiği sermaye, kendiliğinden feodal ilişkilerde kısmi bir çözülmeye de yol açmaktadır.” (39)

KAYPAKKAYA, emperyalizmin kapitalizmi “geliştirmesine” ilişkin ve feodalizmin çözülmesine ilişkin Lenin’den alıntılar yaptıktan sonra şunları söylüyor:

“Çin’de Troçkistler, Japon emperyalizmine karşı çıkmamak gerektiğini, çünkü Japon emperyalizminin Çin’de kapitalizmi geliştirmek yoluyla ‘sosyalist devrim’i yaklaştırdığını ileri sürecek kadar alçalmışlardır. Ülkemizde Aren-Boran ve TKP revizyonistleri, aynı mantıkla, emperyalizmi şirin göstermeye çalışıyorlar.

Bu nedenlerle, emperyalizmin kapitalizmi geliştirdiği ve feodalizmi çözdüğü yolundaki revizyonist-troçkist iddi-

alardan kendimizi kesin ve kalın çizgilerle ayırmalı, emperyalizmin geri kalmış ülkelerde oynadığı esas rolün ülkeleri sömürgeleştirmek, halkları köleleştirmek, bütün varlığını talan etmek, siyasi bakımdan, komprador burjuvazinin ve toprak ağalarının gerici diktatörlüğünü pekiştirmek, desteklemek ve sağlamlaştırmak, emekçi köylüleri daha da mülksüzleştirerek sefaletin kucagına atmak yönünde işlediğini belirtmeliyiz.” (40)

Bazı küçük burjuva oportünistleri, KAYPAKKAYA'yı “eleştiri”rlerken, O'nun, yarı-feodalizmden anladığı, ülkenin yarısı feodal, yarısı ise kapitalist” demeye getirecek kadar, okuduklarından bir şey anlamayan ya da okuduklarını bilinçli olarak çarpıtacak kadar belkemicsizleşebiliyorlar.

KAYPAKKAYA, “TİİKP program taslağı”nı eleştirirken, yarı-feodalizmin zaten **“feodal kalıntılar olduğunu”** (bak. age, sf. 114) ortaya koyuyor. Ne var ki, oportünistler, sözde eleştirecek bir yan bulmuşlar gibi, doğru olan teorik formasyonları da kendi çarpık anlayışlarına benzetmeye çalışıyorlar.

Feodalizmin olduğu gibi kaldığı ve feodalizmin çözülmediğini iddia etmek elbette olası değildir. KAYPAKKAYA'nın belirttiği gibi **“ağır aksak ve de sancılı da olsa”**, feodalizm çözülür, ama bu feodalizmin tasfiyesi anlamına gelmez. Bunu yerine getirecek olan proletarya önderliğindeki demokratik devrimdir. Feodalizmin çözülmesi, köylü nüfusun azalması, şehirli nüfusunun artması, halk savaşı stratejisini geçersiz kılar mı?

Ülkemizde bugün kır nüfusu azalmış, kent nüfusu ise artmıştır. Bu artışın birçok nedeni olmakla birlikte, oportünistlerin iddialarının aksine, kentlerde sanayinin gelişmesi değil, tarımın öldürülmesi ve özellikle de Kürt Ulusal Mü-

cadelesi ve sosyal kurtuluş mücadelesi sonucu, köylerin zorla boşaltılması ve köylülerin göçe zorlanmasıyla, köyden şehire hızlı bir akış olmuştur. Yani, kapitalist gelişmenin kendi doğallığı içinde köyden şehire akın olmamış, köylüler zorla göç ettirilmiştir.

Bu sorun, ülkemizdeki kapitalizmin niteliği ve emperyalizmin yarı-sömürgelerde oynadığı rolle de ilgilidir. Emperyalizme bağımlı ülkelerde, emperyalizm, komprador bürokrat kapitalizmi geliştirir, tarımı ise bütünüyle öldürür.

Gelişen komprador bürokrat kapitalizm, dışa bağımlı, kendi iç dinamiği ile gelişmeyen bir yapı niteliğindedir. Bu nedenle de, ülkede kendi iç dinamiği ile gelişmeye açık ulusal kapitalizmi, emperyalizm daha baştan öldürür, emperyalist sermayeye bağlı bir yapıya/niteliğe büründürür.

Yarı-sömürge ülkelerde tarımın gelişmesi/geliştirilmesi, emperyalizmin çıkarına terstir. Tarımın gelişmesi, ulusal kapitalizmin, daha doğrusu ülkede sanayinin gelişmesine hizmet eder. Çünkü tarım birikimleri direkt kapitalist sanayi sermayesinin güçlenmesine aktarılır. Öte yandan, emperyalizm sermaye ihracı yanında meta ihracı da gerçekleştirir.

Emperyalist burjuvazi kendi üretimini direkt yarı-sömürgelerin tüketimine koşar, oraları kendi pazarı haline getirir. Kendi üretimine alternatif üretimlerin doğmasını engellemeye çalışır. Yarı-sömürgelerde olan da budur. Bu nedenle, bugün, “tarım ülkesi” olarak bilinen yarı-sömürgeler, tarım ülkesi olmaktan çıkmış, topraklar verimsiz hale getirilmiştir ya da bizim ülkede olduğu gibi, topraklar ekilemez duruma sokulmuş, köylüler toprağını terk etmeye zorlanmıştır.

Tarım teknolojisinin hızla gelişmesiyle birlikte, emper-

yalist ülkeler, sanayi merkezleri olmasının yanı sıra, aynı zamanda birer tarım merkezleridir. Yüzölçümü Türkiye'ninkinden yaklaşık yirmi kat küçük olan ve onbeş milyonluk nüfusa sahip Hollanda, Türkiye'nin üç katı tarım ürünü elde etmekte ve dış satımının önemli bir bölümünü buradan karşılamaktadır.

Tarımı öldüren emperyalizm ve ona bağımlı komprador burjuvazinin, yarı-sömürgelerde sanayiye geliştirmede de çok açık. Yarı-sömürge ülkelerin hemen hemen hepsinde birkaç büyük metropol şehirler, köyden göç edenlerle dolup taşmış, şehirler birer yoksulluk diyarı, işsiz, evsiz, aç insanlar diyarı haline getirilmiştir. Elbette bu da sosyal açıdan patlamaya hazır birer bomba demektir. Kısacası, şehir nüfusunun artması, emperyalistler ve bunların uşakları yerli egemen sınıfların lehine değil, yine aleyhine olmaktadır.

Kırlık nüfusa oranla şehir nüfusunun artmasına neden olan etmenler doğru olarak ele alınmalıdır. Bu, bazı oportünistlerin yaptığı gibi, emperyalizm öncesi kapitalist ülkelerdeki gelişme gibi ele alınırsa, ciddi sapmalar içine düşülür. Emperyalist-kapitalist ülkelerde feodalizmin çözülmesi, feodalizmin burjuvazi tarafından burjuva demokratik devrimlerle tasfiyesi şeklinde olmuşken, yarı-sömürgelerde ise burjuva demokratik devrimler gerçekleştirilememiş ve bu görev proletaryanın omuzlarına binmiştir.

Bu nedenle yarı-sömürgelerde burjuvazinin feodalizmi tasfiye etme gibi bir sorunu olmaktan öte, feodalizmle uzlaşma yoluna gitmiştir. Buna karşın feodalizm ağır-aksak da olsa sancılı bir çözülmenin içine girmiştir. Feodalizmin çözülmesi ile, feodalizmin tasfiyesi kesinlikle bir ve aynı şeyler değildir. Küçük-burjuva oportünizminin kafa karışıklığı burada yatmaktadır.

Şehir nüfusunun kırsal nüfusa oranla artması, elbette komünistlerin görmezden geleceği bir olgu olamaz ve de partimiz bu gelişmeleri doğru olarak ele almakta ve buna uygun taktik politikalar geliştirmektedir. Böyle bir gelişme şehirlerdeki çalışmanın ciddiyetini, varoşlara yerleşen yoksul kitlelerin örgütlenmesinin ve mücadeleye çekilmesinin önemini ortaya koyar.

PP kırsal alanda gerilla savaşını geliştirmeye ağırlık verir ve esas olarak bu savaşımı boyutlandırmaya çalışırken, şehirleri de düşman için her an patlamaya hazır birer bomba haline getirme uğraşından asla vazgeçmez.

Şehirlerde mücadelenin gelişmesi, silahlı mücadelenin önemini azaltmayacağı gibi, onu güçlendirici bir rol oynayacaktır. İdealist mekanik mantık silsilesine sahip olan oportünizm, her zaman silahlı mücadele ile şehirlerdeki barışçıl ya da diğer mücadele biçimlerini karşı karşıya getirmişlerdir. Kırsal alanda gerilla savaşının gelişmesini, şehirlerde işçi sınıfı mücadelesinin karşısına koymuşlar ve bunların birlikteliğini reddetmişlerdir.

KAYPAKKAYA yoldaşın belirttiği gibi de, oportünizm Rus devrimini bir türlü anlayamamıştır. Rusya'da kır nüfusunun toplam nüfusa oranı %70 iken, devrim şehirlerdeki ayaklanma ile başlamış ve giderek kırsal alana yayılmıştır. Yarı-sömürge ülkelerin niteliğini idrak edemeyen oportünizm, bütün devrimlerin Rusya'da olduğu gibi olacağından hareket ederek, her ülkenin kendine özgü iç durumlarını, emperyalizmin varlığını, yani yarı-sömürgecilik koşullarını bütünüyle göz ardı etmektedirler.

Feodalizmin çözülmesi, kır nüfusunun şehir nüfusuna göre azalması, devrimin karakterini, yani demokratik devrimi değiştirmedeği gibi, KAYPAKKAYA'nın söylediği gibi, demokratik devrimin görevlerini azaltıp, devrimden sonra

daha kısa sürede sosyalist devrime geçmesinin koşullarını olgunlaştırır.

“Feodalizmin giderek çözülmesi ve ona bağlı olarak köy nüfusunun azalması halinde de, bu strateji (şehirlerin kırlardan kuşatılması-bn-) geçerliliğini korur. Çünkü yarı-sömürgelik (veya sömürgelik) koşulları, büyük şehirlerde güç ilişkisini karşı-devrimin lehine değiştirmiştir.

Soruna diyalektik materyalist gözle, karşılıklı güç ilişkileri açısından bakmak yerine, bu baylar, “köylü nüfusun çoğunlukta olması” gibi, bazı koşullarda hiçbir anlamı olmayan (örneğin, Çarlık Rusya’sı koşullarında) bu formül açısından bakıyorlar ve bu formüle uymayan durumları da reddediyorlar.

Ve sonuç olarak da, kadroların kafasında, köylü nüfusunun azalması halinde, “şehirlerin köylerden kuşatılması” stratejisinin doğru olmayacağı yolunda bir kanı uyan-dırıyorlar!” (41)

Diğer yandan, şehirlerin kırlardan kuşatılması stratejisini değiştirmeyeceği gibi, devrimin yolu olan Halk Savaşı stratejisini de değiştirmez. Bu konuyu, KAYPAKKAYA’dan bir alıntıyla biraz daha genişletelim:

“Yarı-sömürge ülkeler, emperyalizmin yarı-işgali altında olan ülkelerdir. Bu gibi ülkelerde emperyalizm egemenliğini, esas olarak yerli gerici sınıfların aracılığı ile devam ettirmekle birlikte, kendisi de onlara üsleriyle, tesisleriyle, askerleriyle, filosuyla, silah yardımıyla... çeşitli şekillerde destek oluyor.

Bu nedenle yarı-sömürge yarı-feodal ülkelerde “şehirlerin kırlardan kuşatılması” stratejisi, sadece feodalizmin varlığından ve köylülerin nüfusun çoğunluğunu oluşturmamasından değil, aynı zamanda emperyalizmin yarı-işgalinden ileri gelmektedir.

Yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelere özgü olan şey, feodalizme karşı özü toprak devrimi olan demokratik devrimle, emperyalizme karşı ulusal devrimin birleşmiş olmasıdır. Feodalizmin varlık derecesi ve köylülerin genel nüfusa oranı (ki bunlar birbirine bağlı şeylerdir), demokratik devrimin programını etkiler, ama “şehirlerin kırlardan kuşatılması” stratejisini değiştirmez.” (42)

KAYPAKKAYA’nın söyledikleri net ve hiçbir oportünist çarpıtmaya meydan vermeyecek kadar açık ve berraktır. Önemli olan bu Marksist-Leninist-Maoist ilkeleri yaşamın canlı pratiğine geçirmek, toplumdaki değişimleri, gelişmeleri devrimci teoriye yansıtmak ve bunu devrimci pratik ile bütünlendirmektir. Proletarya Partisi’nin yaptığı da budur.

Kaypakkaya’da parlamentonun fonksiyonu

ve oportünizm tarafından O’na yüklenen anlamlar

Ülkemizde, devlet tahliline bağlı olarak, oportünizmin ve revizyonizmin en çok çarpıttığı ve üzerinde en çok tartışılan konulardan birisi de ülkemizdeki egemen sınıfların parlamentosunun niteliği ve fonksiyonu olmuştur. Bu sorun güncelliğini hala koruyor ve varolduğu sürece de koruyacaktır.

Burjuva parlamentosunun niteliği tartışması, Marksizm-Leninizm-Maoizm ile oportünizmin hangi sınıf açısından soruna yaklaştığının bir ürünü olarak ortaya çıkmaktadır. Proletarya, yeri geldiğinde en “demokratik” burjuva parlamentosunu bir kenara fırlatmaktan bir an dahi tereddüt etmeyeceği gibi, gerektiği zaman burjuva parlamentosundan yararlanılmasını da bilmiş ve bilecektir.

17 Ekim Devrimi sırasında 2. Enternasyonal’in sosyal-şovenist önderlerinden önde gelen Kautsky, Bolşevikleri, burjuva parlamentosunu dağıtmakla suçlamış ve Bolşeviklerin “demokrasiyi” çiğnediğinden dem vurmuştur. Ni-

telik olarak aynı olmasa da, Rosa L  xemburg'un da bu yönlü eleştirileri olmuştur.

Lenin'in ise onlara yanıtı çok açık olmuşt  , proletarya diktatörlüğü önündeki tüm burjuva mevzilerinin tereddütsüz yıkılacağı  nı açıklamıştır. Lenin, bu konuyu, "Proletarya Diktatörlüğü ve Dönek Kautsky" adlı eserinde genişt   bir şekilde ele alıyor. Burjuva parlamentosunun niteliğı   ile ilgili KAYPAKKAYA'nın Lenin yoldaştan aktardığı   bir alıntı ile baş  layalım:

"Belirli bir süre için parlamentoda halkı, yönetici sınıfın hangi bölümünün ayaklar altına alacağı  na, ezeceğı  ne, dönem dönem karar vermek; sadece meş  rutı parlementer monarş  ilerde değı  l, en demokratik cumhuriyetlerde de burjuva parlamentarizmin gerçek özü budur." (43)

Özellikle 27 Mayıs askeri cuntası ile, ülkemizdeki oportünistler de parlamentoya bel bağı  lamış  , işçi sınıfını parlamentarist bir mücadelenin i  ine çekmeye, parlamentoyu ele geçirme savaşına itmeye   alış  arak, işçi sınıfını ve emekçileri proleter devrimci bir savaşımdan alıkoymuş  lardır. Kısmi demokratik hakları getiren 27 Mayıs cuntasını da alkış  lamış  lar ve bu alkış  lar hala devam etmektedir. Hatta zaman zaman parlamentoyu ortadan kaldıran askeri cuntalar da alkış  lanmış  tır.

12 Mart askeri cuntası, "sol" cunta adı altında ondan çok ş  eyler beklenmiş  tir. Bunu bekleyenlerin baş  ında revizyonist-reformist kesimlerin olmasının yanısıra, o zamanın önde gelen köşk-burjuva sol hareketleri olan THKO ve THKP-C de beklemiş  , ancak iş  in rengini kısa bir süre sonra anlamak durumunda kalmış  lardır.

Bugün de burjuva parlamentosundan "yararlanma" adına, ona bütünüyle belbağı  layan revizyonist ve birçok köşk-burjuva oportünistleri, illegal örgütlerini tasfiye

ederek, burjuvazinin ahırında yer kapma mücadelesine giriş  tiler. Bu geriye d  n  ş  lerinin adını da "Marksizm'i günümüze uyarlama" olarak lanse ettiler, ediyorlar.

Marksist-Leninist-Maoistler daha 1989 yılında, **Yeni Demokrasi** (bkz, ş  ubat '89, sy.18, C.3) dergisinde bu konuyu iş  lemiş  ler ve egemen sınıfların TDH'ne dayattığı       noktadan söz etmiş  lerdir.

Bu noktalardan birincisi; illegal mücadeleyi terk ederek, yasalar çerçevesinde   alış  mak, **  kincisi;** silahlı mücadeleyi terk etmek ve silahlı mücadele eden örgütlerle iliş  kiyi kesmek ve bunları kitlelerden tecrit etmek, **    nc  s  ** ise; Mısaki Milli sınırlarını tanımak, yani vatanın bölünmez bütünlüğünü savunmak ve Kürt "bölücülüğü"ne karşı durmak...

Dikkat edilirse, bu reformist partiler, illegal komünist ve devrimci örgütlerle legal platformlarda dahi iliş  ki kurmuyorlar, kendilerini onlardan uzak tutuyorlar. Özellikle d  n  n TDKP'si bugünün Emeğ  in Partisi, devrimci örgütler ile hiçbir platformda yer almıyor, onlardan vebadan ka  ar gibi sürekli uzağı   ka  ıyor.

Diğ  er bir önemli nokta ise, bunlar Kürt Ulusal sorununda, devletin baskıları karşısında sessiz kalmayı yeğı  liyorlar ya da çıkışı yapmak zorunda kaldıklarında ise, işçi egemen sınıflara dokunmayacak düzeyde ele alıyorlar.

Egemen sınıfların bu revizyonist ve reformcu yasal partilere karşı baskı uygulaması, sorunun özünü değı  ştirmiyor. Çünkü, faş  ist Türk hakim sınıfları en köşk bir demokratik hakkın varlığını bile kaldıracak bir ekonomik-siyasal yapıya sahip değı  ildirler. KAYPAKKAYA, Türk devletin faş  izmi sürekli uygulamasının ekonomik-siyasal temellerini ortaya koyarken, Marksist-Leninist-Maoist ilkelerin ışığında hareket ediyordu.

Reformizm, revizyonizm ve bir kısım küçük-burjuva oportünizmi, ülkede parlamentonun varlığı ya da yokluğunu “demokrasi”nin varlığı ya da yokluğu ile ilişkilendiriyor. Özellikle yarı-sömürge ülkelerde burjuva parlamentosunun varlığı ya da yokluğu esasta şekilseldir. Genelde bir göz boyama aracı olduğu gibi, bu tür ülkelerde ise bu durum daha bir çığ şeklinde ortaya çıkar.

Hele günümüzde, Türk egemen sınıflarının parlamentosunun işleyişine bakıldığında (bu zaman zaman çok daha gizli yapıyordu), bütünü ile MGK’nın direktifleri ile hareket ettiğini, hükümetlerin bu organ tarafından görevden alındığı ya da göreve atandığını, siyasal olaylardan uzak en sıradan vatandaş dahi bilmektedir.

Peki, reformist-revizyonist kesim bunu görmüyor mu ya da bilmiyor mu? Bunlar, varolan gelişmeleri çok iyi görmelerine karşın, Türk egemen sınıflarına karşı devrimci bir tavır almak önce devrimleşmeyi gerektirir. Bunlar ise devrimci değil, bir tas çorbaya devrimciliğe ihanet eden kesimlerdir ve bunlar, sınıflı toplumlarda her zaman varolacaklardır. Çünkü küçük burjuvazinin genel karakteri budur.

“Ülkemizin tarihsel, toplumsal ve ekonomik koşulları, Türkiye’de parlamentarizmin başından beri “kaba ve uydurma” olmasına yol açmıştır. Türkiye’de yarı-sömürge, yarı-feodal yapıdan dolayı zayıf bir burjuvazi vardır.

Zayıf burjuvazi, iktidarını koruyabilmek için sürekli kitlelerin mücadelesini zorla ve şiddetle ezme yolunu seçmiştir; daha doğrusu o, varlığını ve iktidarını korumak için buna zorunludur. Öte yandan, ülkemizde iktidara zayıf burjuvaziyle birlikte feodalizm döneminin kalıntısı, kudurgan toprak ağaları sınıfı da ortaktır.

Bu sınıfı, feodalizmin yasası olan sopayı ve zoru, burju-

va demokrasisinin yerine geçirmek için sürekli bir çaba harcamaktadır; çünkü tutarlı bir burjuva demokrasisi feodalizmin çıkarı ile çelişir. Bu iki nedenle, Türkiye’de burjuva demokrasisi, başından beri, Kemalist iktidar dönemi de dahil, faşizan ve feodal bir karakter taşımaktadır.” (44)

KAYPAKKAYA’nın “kaba ve uydurma” saptaması, yukarıda da belirttiğimiz gibi bugün daha iyi gözükmetedir. Egemen sınıfın temsilcisi burjuva kalemşörleri dahi bu durumu belirtmekten herhangi bir sakınca görmüyorlar.

Ülkemizde burjuva parlamentosunun olmamasının, yani parlamentonun Askeri cuntalar döneminde olduğu gibi feshedilmesinin, “demokrasi” ile ilgisi yoktur. Egemen sınıflar, işine geldiği zaman parlamentoyu işletirler. Çıkarlarına ters düştüğü zaman da onu, anında dağıtmaktan (feshetmekten) çekinmezler. Ülkemizde bunu sıkça yaşadık, yaşıyoruz.

Bugün de parlamento var, ama varlığı ile yokluğu arasında bir ayrımın olmadığı da kaba bir biçimde göze çarpıyor. Egemen sınıflar bundan hiçbir rahatsızlık da duymuyorlar. Askeri cunta dönemlerinde parlamentoyu kaldırmaları kendi teşhirlerini getirdi. Bugün ise egemen sınıflar parlamentoyu kaldırma gereği dahi duymadan askeri cuntaların yaptığı görevi aynen yapabiliyorlar. Örneğin MGK’dan çıkan tüm kararlar parlamentodan anında onaylanıyor. Hükümetler, MGK’nın isteği doğrultusunda çalışıyor.

“En demokratik burjuva cumhuriyetlerde bile, parlamentonun egemen sınıflar tarafından bir köşeye fırlatılması, iki şeyi değiştirecektir: Birincisi; ‘bir süre için, parlamentoda, halkı, yönetici sınıfın hangi bölümünün ayaklar altına alacağına, ezeceğine, dönem dönem karar vermek’ olanağı ortadan kalkacaktır.

İkincisi de, egemen sınıfların temsilcileri artık, 'parlamentolarda 'saf halk'ı aldatmak amacıyla gevezelik' yapamayacaklardır. Ama egemen sınıfların egemenlik araçları ortadan kalkmayacaktır; çünkü egemen sınıfların egemenlik araçları parlamento değildir." (45)

KAYPAKKAYA'nın da belirttiği gibi, parlamento burjuvazinin egemenlik aracı değil, kitleleri uyutma, egemen sınıfların hangi kanadının halkı soyacağı ve ezeceğini belirleyen bir araçtır. Egemen sınıfların egemenlik araçları, başta ordu olmak üzere, polis, mahkeme ve hapisaneleridir... KAYPAKKAYA, parlamentodan yararlanma sorununa da açıklık getirmektedir:

"Komünistler, elbette, 'baskı biçiminin şöyle ya da böyle olmasının proletarya bakımından önem taşımadığını' düşünmezler; 'sınıf mücadelesinin ve sınıfları baskı altında tutmanın daha geniş, daha serbest, daha özgür bir biçiminin, proletaryanın genel olarak sınıfların ortadan kalkması için yürüttüğü mücadeleyi önemli derecede kolaylaştıracığını' bilirler (Lenin, age).

Bu nedenle, **'özellikle koşulların devrim için uygun olmadığı durumlarda, burjuva parlamentarizmi ahırından faydalanırlar'** (Lenin, age); 'parlamentoda halkı, yönetici sınıfın hangi bölümünün ayaklar altına alacağına, ezeceğine, dönem dönem karar vermek' olanağından yararlanırlar; bu nedenle, 'koşulların devrim için uygun olmadığı durumlarda', burjuva anlamda demokratik bir parlament düzeni, faşist düzene tercih ederler ve savunurlar; 'ama, aynı zamanda, parlamentarizmin gerçekten proleter ve devrimci eleştirisini de bilirler'.

"Koşulların devrim için uygun olduğu' durumlarda ise, komünistler, burjuva parlamentarizmin en devrimci olanını bile kaldırıp bir kenara atarlar; kitleleri, biçimi ne olursa

olsun, varolan burjuva diktatörlüğünü yıkmak için harekete geçirirler." (46)

İşte parlamento denen burjuva ahırına, komünistlerin yaklaşımı... Bugün tamamen kapağı burjuva ahırı olan parlamentoya atmış, sözde "devrimci", "proletaryanın temsilcisi" olarak kendilerini adlandıran revizyonist-reformist kesimlerin parlamento yaklaşımı ile Marksist-Leninist-Maoistlerin yaklaşımı arasında büyük bir nitel fark var.

Birinciler, revizyonist-reformistler bütün umutlarını burjuva ahırının kapısında beklerler iken ve kitleleri boşa umutlandırarak, onların mücadelesini pasifleştirir iken, ikinciler, yani komünistlerin tavrı ise, esas mücadele alanı parlamento olmayıp, parlamentoyu sadece geçici dönemlerde yararlanabilecek bir araç olarak değerlendirmekte ve burjuva parlamentosunun gerçek yüzünü kitlelere açıklamaktan çekinmemektedirler. Bu iki tavır, iki sınıfın, yani burjuvazi ile proletaryanın ayrı ayrı güzergahlardaki duruşunun bir ifadesidir.

Burjuvazi ile proletaryanın duruşu nettir, ancak ortada olan sınıfların duruşu kaypaktır. Bizim sorunumuz da, ortada olan, demokratik halk devrimi ve sosyalizm mücadelesinde proletaryanın dostları olan sınıfları kazanmak, onları burjuvazinin yedeği olmaktan kurtarıp, proletaryanın müttefikleri haline getirmektir. Proletarya onlara özgür bir gelecek sunarken, burjuvazi ise onlara, baskı ve sömürü sunmaktadır.

ÖDP, HADEP, EP, SİP(TKP), vb. reformist, revizyonist partilerin tek bir amacı vardır. Burjuva düzeni içinde bir yer edinebilmek, burjuva düzeni içinde konumlanabilmek ve dolayısıyla da ezilen yığınları burjuva ahırı etrafında oyalamak. Bunun başka bir adı da yoktur. Tarih, burjuva par-

lamentosuna bel bağlayan küçük-burjuva oportünizmini mahkum etmiştir.

Ülkemizde de geçmişten bu yana legalizmin batağına batan, devrimci çalışmayı reddeden, burjuva ahırı olan parlamentoya bel bağlayan partilerin, burjuvaziye karşı mücadelesinin, işçi sınıfının ve ezilen emekçi yığınların mücadele anlayışı olmadığını, burjuvaziden kısmi reformlar istediğini ortaya koymuş, ne var ki, bunlar da Türk faşist devletin zorbalığından, kovuşturmasından ve zulmünden asla kurtulamamışlardır.

Bugün, küçük-burjuva oportünizmi içinde legalizme kayma eğilimleri hala güçlülüğünü koruyor. Bir çoğu popülist politikalar ile burjuva düzeni içinde yer arama hazırlığının ısınma hareketlerini yapıyor. Küçük-burjuva “sol” oportünistlerinin, yer yer keskin çıkışları, onların sağa çark etmelerinin önünde engel değildir, tersine solculuğun varacağı nokta en kötü sağcılıktır.

KAYPAKKAYA’nın Marksizm-Leninizm-Maoizm’in ilkeleri ışığında mücadeleyi sürdüren Proletarya Partisi, sol oportünizmin bu yaklaşımlarına sürekli dikkat çekmiş ve solculuğun sağcılık olduğunu, çünkü Marksist-Leninist-Maoist çizgiden yoksun olanların, niyetlerden bağımsız olarak, kaçınılmaz bir şekilde sağ rüzgârın etkisi altına gireceklerini vurgulamış ve vurgulamaya devam ediyor.

Oportünizm, her zaman bir mücadeleyi diğer mücadeleden karşısına koymuş, proletaryaya ve ezilen halklara tek bir mücadele biçimini dayatmıştır. O da legal mücadeledir. Yani, burjuvazinin dayattığı bir noktada mücadele vermektir. Oysa, hiç tartışmasız şekilde, ülkemizde KP illegal örgütlenmek, illegal mücadeleyi esas almak zorundadır. Bu niyet sorunu değil, ülkenin siyasal yapısından kaynaklanan bir durumdur.

Hiçbir Komünist Partisi keyfi olarak bir mücadele biçimini ya da bir örgütlenme biçimini seçemez. Bu seçimi belirleyen şey, ülkenin objektif koşullarıdır. Yani, bir başka söylemle egemen sınıfların yapısıyla da direkt ilintilidir. Emperyalist-kapitalist ülkelerde KP’ler legal olanaklardan en geniş şekilde yararlanırken, bu olanak yarı-sömürge ülkelerde yok denecek kadar azdır. Oportünizmin görmek istemediği her tarafı aynılaştırmaya çalıştığı nokta işte burasıdır.

Bugün ülkemizde, legal olanaklardan yararlanılamaz diye bir anlayış olamayacağı gibi, bütünüyle legal mücadeleyi esas almak tamamıyla reformizmdir. Bu ayrımı net olarak ortaya koymalıyız. Bugün Proletarya Partisi, legal mücadele biçimini reddetmediği gibi, legal olanaklardan sonuna kadar yararlanmaya çalışmakta ve legal olanakların daha fazla artışı için de mücadele etmektedir. Bu aynı zamanda demokratik bir mücadeledir.

Ne var ki Proletarya Partisi, mücadelesini burjuva-demokrasisi içine hapsedemez ve sadece onunla ya da bir başka söylemle reformlarla sınırlayamaz. Reformlar uğruna mücadele ile, tamamıyla mücadeleyi reform hedefine kilitlemek aynı şeyler değildir. Birincisi komünistlerin, ikincisi ise reformistlerin taktiğidir.

Sonuç olarak Türk parlamentosu faşizmi gizlemenin bir aracı olarak kullanılagelmiş ve hala aynı amaçla kullanılmaktadır. Bu, ülkedeki devlet yapısının ve onun sisteminin bir sonucudur, asla niyet sorunu değil...

Türk şovenizmine darbe ve ezilen ulus sorununa proleter bakış açısının kazandırılmasında Kaypakkaya’nın rolü;

KAYPAKKAYA, revizyonizmin ve reformizmin ideolojik batağına saplanmış TDH hareketi içinde Marksizm-Leni-

nizm-Maoizm ilkelerini ayakları üstüne diken bir komünist olarak, başta çeşitli milliyetlerden Türkiye proletaryasına ve ezilen halkına çok önemli katkılar sunmuştur.

Hiç şüphe yoktur ki, bu katkılardan biri de, yıllardır Türk şovenizminin etkisi altında kalarak sosyal şovenizmin batağına saplanmış, Türk egemen sınıflarının ezilen uluslara yönelik soykırım ve ulusal baskılarını meşru gören, başta da Kürt ulusunu yok sayan anlayışlara, proletaryanın bilimsel öğretisi Marksizm-Leninizm-Maoizm ilkeleri ışığında büyük bir darbe vurmuş olması ve özellikle de küçük-burjuva oportünizmini ideolojik olarak mahkum ederek, bu konuda proletaryanın gerçek bakış açısının ne olması gerektiğini ve ne olduğunu net bir şekilde işçi sınıfına ve ezilen emekçi kitlelerine göstermesi ve proletaryanın ezilen ulus sorunundaki tavrına Marksist-Leninist-Maoist bir açıklık getirmesidir.

Kürt Ulusal Mücadelesi'nin yükseldiği günümüzde, birçok oportünistin, Kürt sorununa düne oranla "olumlu" yaklaşması, oportünizmin ulusal soruna doğru yaklaştığı anlamına gelmiyor, tersine Kürt sorunu kendisini dayattığı için, kısmen de olsa Türk şovenizminden bir uzaklaşma söz konusudur. Ama bu kez, tersi bir şey gelişmektedir.

Ezilen ulus burjuvazisinin kendi ulusal burjuvazisini güçlendiren anlayışlara prim vermek. Yani, dün Kemalist Türk şovenizminin deyim yerinde ise, bayraktarlığını yaparlarken, günümüzde ise ezilen ulus burjuvazisini güçlendiren anlayışlara düşüyorlar.

Oportünizm karakteri gereği, kökünden kopmuş (yani köksüz) kuşkonmaz dikenleri gibi, rüzgârın estiği yöne doğru hareket ediyor. Rüzgârsız havalarda ise, yönünü kaybediyor. Ancak, şunu belirtmeliyiz ki, ezen ulus kökenli oportünizm, nihayetinde ezen ulus şovenizminin etkisin-

den kurtulamaz. Onun, kâh bir o yana kâh bir bu yana sallanması, rüzgâra göre şekil değiştirmesi, sağlam bir ideolojik yapıya sahip olmadığı içindir. Ve tarih göstermiştir ki, küçük-burjuva oportünizmi sosyal-şovenizmin etkisinden hiçbir zaman kurtulamamıştır.

'Sol'cusuyla, sağcısıyla, Kürt ve diğer azınlık ulusların adlarının telaffuz edilmediği, edilmesinin yasaklandığı ve koyu bir Türk milliyetçiliğinin ve ezen Türk şovenist dalganın egemen olduğu bir aşamada, yoldaş KAYPAKKAYA, proletaryanın vurması gerektiği noktaya neşter vurarak, yani ezilen ulus ve azınlık ulus sorununa Marksist-Leninist-Maoist bir anlayış getirerek, başta Türk egemen sınıfları olmak üzere, tüm sosyal-şovenistlerin hışmını üzerine çekmiş, "bölücü" olarak damgalanmıştır.

Türk sosyal-şovenistleri tarafından "bölücü" olarak değerlendirilen KAYPAKKAYA'nın görüşleri, peki Kürt ulusalçıları tarafından nasıl karşılandı? Elbette, bunlar da, KAYPAKKAYA'nın görüşlerini kabullenemezlerdi; çünkü proletaryanın sınıf bakış açısını kabullenmeleri, Kürt, Türk ve diğer azınlık milliyetlerden proletaryanın ortaklaşa mücadelesi, proletaryanın kendi denenmiş Markizm-Leninizm-Maoizm bayrağı altında toplanması, onların ezilen ulus milliyetçiliğine ters düşüyordu.

KAYPAKKAYA, "Milli Mesele" adlı eserini ele aldığı anda, özellikle Kürt Ulusal sorunu bu denli yakıcı ve güncel değildi. Buna karşın, KAYPAKKAYA bu eserinde sorunu çok yönlü olarak ele almış, proletaryanın ulusal soruna bakış açısını genel ilkeleri temelinde ele aldığı gibi özel ve hatta uzak görüşlülüğünün bir ürünü olarak, günümüzdeki sorunu da olası gelişmeler içinde ele alıp, Marksist-Leninist-Maoist'lerin soruna nasıl yaklaşması gerektiğini ortaya koyarak detaylı bir şekilde irdelenmiş ve çözümlemeler ge-

tirmiştir.

KAYPAKKAYA'nın "Milli Mesele" adlı eseri bu sorunla ilgili temel bir baş yapıttır. Bu nedenle bu eserin defalarca okunması ve kavranması gerekir. Ancak biz, bu yapıttan belli bölümleri ve özellikle de günceli ilgilendiren bölümlerden kısa alıntılar aktarmaya çalışacağız.

"Bugün Kürt halkı kavramına Kürt işçileri, Kürt yoksul ve orta köylüleri, şehir yarı-proleterleri, şehir küçük-burjuvazisi ve Kürt burjuvazisinin demokratik halk devrimi safalarına katılacak olan devrimci kanadı girer. Oysa Kürt ulusu kavramına, bu sınıf ve tabakalardan başka, Kürt burjuvalarının diğer bütün kesimleri ve Kürt toprak ağaları da girer.

Bazı çok bilmiş akıldaneler, toprak ağalarının ulustan sayılmayacağını iddia ediyorlar. Hatta bunlar Kürt bölgesinde toprak ağalarının varlığı nedeniyle Kürtlerin henüz bir ulus oluşturmadığı kerametini de yumurtluyorlar."

"... uluslar, kapitalizmin gelişmesinin son sınırına ulaşmasıyla değil, kapitalizmin şafağında ortaya çıkarlar. Kapitalizmin bir ülkeye, bir bölgeye belli ölçülerde girmesiyle ve o ülkede, o bölgede pazarları belli ölçüde birleştirmesiyle, ulus olmanın diğer koşullarını bir arada taşıyan topluluklar artık ulus haline gelmiş sayılır." (47)

KAYPAKKAYA'yı o süreçte böyle bir tartışmaya iten neden; "Kürtlerin bir ulus olmadığı", çünkü "Kürt bölgesinin feodal olduğu" vb. ezen ulus egemen sınıflarının, yani Türk egemen sınıflarının milliyetçi görüşleri, kendine "devrimciyim" diyen çevrelerde geçer akçeydi. Hatta, Kürt toprak ağaları da "Kürt ulusu"ndan sayılmıyordu.

Bunun şampiyonluğunu önceleri "Marksizm" adına Ş. Hüsnü, M. Belli, D. Perinçek, "Kuvayi milliyeci" H. Kıvılcımlı ve diğer modern revizyonistler yaptı. Çünkü, ancak böy-

lece, Türk egemen sınıflarının Kürt ulusal isyanlarını kanlı bir şekilde bastırmasına, yani Şeyh Said ve Seyit Rıza önderliğindeki Kürt ulusal ayaklanmalarının bastırılmasına ve katliamlara gerekçe yapıyorlardı.

"Kürtlerin bir ulus oluşturmadığını ileri süren tez, ancak ezen, sömüren egemen ulusların egemen sınıflarının işine yarar. Onlar böylece ezilen, bağımlı ve uyruk uluslara uyguladıkları ulusal baskıyı ve zulmü, kendi lehlerine olan bütün ayrıcalıkları ve eşitsizliği haklı çıkaracak bir gerekçe bulmuş olurlar.

Böylece proletaryanın, ulusların eşitliği uğruna, ulusal baskıların, ayrıcalıkların vs. kalkması uğruna yürütmesi gereken mücadele suya düşmüş olur. Emperyalistlerin, geri ulusları sömürgeleştirmesini, onların içişlerine burnunu sokmasını, kendi kaderini tayin hakkını alçakça çiğnemesini, 'onların bir ulus oluşturmadığı' gerekçesiyle meşrulaştırmış olurlar. ...

Toprak ağalarının bulunması halinde ulustan söz edilmeyeceğini iddia edenler, emperyalizmin ve egemen ulusların borusunu öttürmektedirler. Bilindiği gibi Türk egemen sınıfları da Kürtlerin bir ulus olmadığını iddia etmektedir. Bunlar, Türk egemen sınıflarının ayrıcalıklarını savunmak yoluyla çeşitli uluslara mensup emekçi halk kitleleri arasında güveni, dayanışmayı ve birliği alçakça sabote etmektedirler." (48)

Kürt ulusuna ve diğer azınlık uluslara, ulusal baskıyı sadece Türk egemen sınıfları mı uyguluyor? Elbette hayır. Türk egemen sınıfların yanı sıra, sosyal-şovenistler de bu baskıyı uyguluyorlar. Özellikle bu, günümüzde daha fazlasıyla açığa çıkmıştır. Kürt ulusal mücadelesinin gelişmesiyle, revizyonist ve reformistler, Türk egemen sınıflarının baskısına sinsice destek veriyorlar.

“Ulusal baskının sadece Kürt halkına uygulandığı ne kadar yanlışsa, ulusal baskıyı sadece komprador burjuvazi ve toprak ağaları iktidarının uyguladığı da o kadar yanlıştır. Ulusal karakterdeki Türk orta burjuvaları ve onların temsilcileri (D. Avcıoğlular, İlhan Selçuklar, onların izinde yürüyen bilimur Türk milliyetçileri), bunlardan en ufak farkı olmayan oportünistlerimiz (M. Belli, H. Kıvılcımlı, Aren-Boran oportünistleri ve daha sinsi olarak şafak revizyonistleri) ulusal baskının uygulanmasında Türk komprador burjuvazi ve toprak ağalarının suç ortaklarıdır.”

Ve KAYPAKKAYA şöyle devam ediyor:

“Bunların sinsi milliyetçiliğiyle de mücadele edilmeden, Türk işçileri ve emekçileri üzerinde, bu milliyetçiliğin izleri de silinmeden çeşitli milliyetlere bağlı işçiler arasında, karşılıklı güven, birlik ve dayanışma sağlanamaz.” (49)

Bugün Kürtler ulus mu değil mi tartışması artık geride kalmıştır. Bu Türk şovenizmi ile gözü kararmamış herkesin kabul ettiği bir gerçektir. İster kabul edilsin ister edilmesin, Kürtlerin ulus olduğunu kimse gözlerden gizleyemez. Bugün egemen sınıfların bir kesimi bile dil ucuyla da olsa zaman zaman bunu kabul eder gözüküyor.

KAYPAKKAYA'nın esas tartıştığı sorun ve hala bugün de tartışılan sorunlardan birisi Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkının ayrılma, yani ayrı devlet kurma hakkı olduğudur. Kürt ulusunun ayrılmasını ister doğru bulalım, ister doğru bulmayalım, bu onun en doğal, en demokratik hakkı ve bu hak hiçbir şekilde o ulustan ve de hiçbir ezilen bağımlı ulusun elinden alınamaz. İşte bu konuda, komünistler ile burjuvazi ve burjuvazinin yedeğinde hareket eden sınıflar arasındaki temel ayrım çizgisi burasıdır.

Bir ulusun varlığını kabul etmek, sorunun demokratik çözümü anlamına gelmez. Bu, sadece var olan bir şeyi ka-

bulenmedir, ama çözümü değildir. Esas sorun, o ulusun ayrılma ve ayrı devlet kurma hakkının kayıtsız koşulsuz savunulması ve desteklenmesidir.

Ulusal sorun bir köylü sorunudur. Kapitalizmin geliştiği ülkelerde, örneğin batı Avrupa'da ulusal sorunlar esasta çözülmüştür. Ancak, sömürge ve yarı-sömürgelerde bu sorun bugün az da olsa varlığını sürdürmektedir. Emperyalizm ve proleter devrimler çağında, ulusal sorunun çözümü artık proletaryanın omuzlarına binmiştir.

Bu konuda KAYPAKKAYA'nın söylediklerine kulak verelim:

“...hala devam eden az miktardaki eski sömürgelerde ve çok uluslu devletlerde, ezilen bağımlı ve uyruk ulusların burjuvaları ve bir kısım toprak ağaları, ulusal baskılara karşı ve ulusal devletler kurma amacı ile ulusal hareketlere girişmektedirler.

Gerek sömürgelerdeki ve gerekse uyruk uluslardaki bu ulusal hareketler, eski dönemin çağımıza devrettiği, yaygın olmayan ve çağımızı karakterize etmeyen, ama yine de, Marksist-Leninistlerin ele almak zorunda oldukları birer olgudurlar. Bu iki tip ulusta da ulusal hareketlerin doğal gelişme eğilimi, ulusal devletlerin kurulması yönündedir.

Kesin bir şey varsa, o da, bu ulusal hareketlerin ilerici ve demokratik bir içerik taşıdığıdır. Ama öte yandan, kesin bir başka şey de, buralardaki ulusal hareketlerin isterse ayrı bir devlet kurmakla sonuçlansın, ulusal ve demokratik devrimi tamamlayamayacağıdır. Bu uluslarda da emperyalizmi ve feodalizmi silip süpürme görevi, yine proletaryanın sınıf hareketinin omuzlarındadır.

Bu iki tip ulusta da proletarya hareketi, bir yandan ulusal ve demokratik devrimi tamamlama görevinin kendi

omuzlarında olduğunu bilmeli, öte yandan da, burjuva ulusal hareketinin ilerici ve demokratik içeriğini desteklemelidir.” (50)

KAYPAKKAYA'nın da belirlediği gibi, ezilen ulus burjuvazisi, ayrılmayı başarsa bile, emperyalizm karşısında bağımsızlığını koruyamayacağı gibi, feodalizmi de tasfiye edemez. Kısacası, demokratik devrimi tamamlayamaz. Çağımızda ulusal bağımsızlığı ve demokratik devrimi ancak proletarya gerçekleştirebilir. Ulusal burjuvazi daha savaş içinde emperyalizmle uzlaşma yollarını arar ve emperyalizmin desteğine gereksinim duyar. Bu onun burjuva karakterinden ileri gelir.

Günümüzde PKK'ye ve ardılı KADEK'e baktığımızda, sorun tam da böyledir. KADEK, önceleri Kürt küçük-burjuva hareketi olarak ortaya çıkmış, süreç içinde ise, Kürt ulusal burjuvazisinin siyasal önderliği eline geçmiştir. KADEK içinde hala küçük-burjuva kesim vardır, ancak bunlar ulusal hareketin siyasal önderliğine esas damgasını vuran sınıf değildir. KADEK'de "Demokratik Cumhuriyet" söylemi Kürt Ulusal Burjuvazisinin söylemidir. Ve KADEK'in tabanının büyük çoğunluğunu Kürt yoksul köylüsü ve diğer Kürt emekçileri oluşturmaktadır.

Bir burjuva ulusal hareketin tabanını başkası da oluşturamaz. Çünkü ulusal hareket ortaya çıktığında, ezilen emekçi yığınları safına çekmeye çalışır ve sınıfsal çelişme değil, ulusal çelişme ön plana çıkarılarak, baskı ve zulmün kaynağının "ulusal" kimlikten kaynaklandığını ileri sürer. Ulusal kimlikten kaynaklanan baskı olmasına karşın, sınıfsal baskı gözardı edilir.

Ulusal burjuvazi kendi sınıfsal çıkarlarını, ezilen sınıfların çıkarıymış gibi ortaya koyar. Proletaryanın kırmızı bayrağı yerine, ezilen ulus burjuvazisinin beyaz bayrağı altında

toplanmaya çağırır ve bu çağrı da geçmişte PKK'de olduğu gibi, tepkisiz kalmaz. Bu bakımdan, ezilen yığınlar ulusal burjuvazinin bayrağı altına kolayca girebilir.

KADEK'in bugün tek bir söylemi vardır; o da, "Kürt kimliği" ya da "Demokratik Cumhuriyet", Kürt köylü ve emekçilerine, Kürt kimliğini ve Demokratik Cumhuriyeti kazandıkları zaman, her şeyin yoluna gireceğini, baskı ve zulmün olmayacağını ileri sürmektedir. Böylece sınıfsal sorunu unutturup, ulusal burjuvazinin sınıf çıkarları doğrultusunda hareket ediyor. T. Kürdistanı'nda, toprak ağalarının, Kürt burjuvazisinin, diğer feodal kalıntıların temsilcileri de Kürt köylüsü ve emekçileri üzerindeki baskıyı unutturmaya çalışıyor.

Ezilen ulusal burjuva hareket, hareketin odağına her zaman kendi ulusal burjuva çıkarlarını oturtur ve herkesten -proletarya, köylülük ve diğer emekçilerden-, bu çıkarlarının desteklenmesini ister. Ve kendi ulusal burjuva milliyetçiliğini güçlendirmeye çalışarak kendi ulusundan bütün işçi ve emekçileri bu burjuva milliyetçiliği etrafında birleştirmeye çağırır.

Biz Marksist-Leninist-Maoistler olarak, ezilen ulus burjuvazisinin kendi sınıfsal çıkarları doğrultusunda onun milliyetçiliğini güçlendirmeyi destekleyebilir miyiz? Elbette hayır!

Ezen ulus hareketini proletaryanın sınıf bilinçli örgütü tarafından, neden ve ne oranda desteklenmesi gerektiği sorununu oportünizm hep karıştırmış, kâh ezen ulus şovenizmine, kâh ise ezilen ulus burjuvazisinin milliyetçiliğini güçlendirme yönünde kaypak, tutarsız tavırlar almıştır. Günümüzde KADEK'te Kürt Ulusal Hareketine (KUM) karşı proletaryanın tavrının ne olması gerektiği konusunda daha da belirgin bir durum ortaya çıkmaktadır. Bu ne-

denle bu sorunu biraz daha irdelemek gerekiyor.

Kürt ulusal hareketinin demokratik içeriğinin ne olduğuna ilişkin sorunu, KAYPAKKAYA şöyle yanıtlıyor: Ve bu aynı zamanda Kürt ulusal hareketinin niteliğinin bir yönüdür.

“Kürt ulusal hareketi demokratik bir içerik taşır. Çünkü bir yönüyle ezen ulusun egemen sınıflarının zulmüne, zorbalığına, ayrıcalıklarına, bencil çıkarlarına karşı yönelmiştir. Ulusal baskının kaldırılması, milliyetler arasındaki eşitliğin sağlanması, egemen ulusun egemen sınıflarının ayrıcalıklarının kaldırılması, dil üzerindeki yasaklamaların ve sınırlamaların son bulması, her alanda uluslar arasında eşitliğin ve ulusal devlet kurma hakkı eşitliğinin tanınması, bütün bunlar demokratik ve ilerici istemlerdir.” (51)

İşte, KAYPAKKAYA’nın belirttiği ve Proletarya Partisi’nin desteklediği, ezilen ulus hareketindeki var olan “ilerici-demokratik” yöndür. Bunun dışında, ezilen ulus burjuvazisinin her istemini ve kendi burjuva milliyetçiliğini güçlendirmeyi hedef alan “olumlu” eylemini, Proletarya Partisi destekleyebilir mi? Şimdi bu konuya değinelim. Kürt ulusal hareketinin sözü edilen “ilerici-demokratik” niteliğinin yanında bir başka niteliği daha vardır. O da şudur:

“Kürt milliyetçiliğini güçlendirmeye, böylece Kürt burjuva ve toprak ağalarının üstünlük ve ayrıcalıklarını gerçekleştirmeye yönelen, gerici içerik.” (52)

İşte, KAYPAKKAYA’nın sözünü ettiği ve Kürt ulusal burjuva hareketinin “olumlu” eylemi dediği ve kendi milliyetçiliğini güçlendirmeyi hedefleyen sorun burasıdır. Marksist-Leninist-Maoistler ulusal burjuvazinin eyleminin bu yönünü kesinlikle desteklemezler ve savunmazlar. Bu “olumlu” eylemi desteklemek demek;

Kürt burjuvazisi ve feodal kalıntıların temsilcisi sınıfları,

Kürt işçi, köylü ve diğer ezilen emekçilerine karşı desteklemek anlamına gelir ki, proletaryanın temelden karşı çıktığı bu sorunun yanında, işçi sınıfı ve emekçileri güçlendirecek, onların sınıf hareketini destekleyecek ve savunacak eylemi ön plana çıkar. Çünkü, proletarya soruna kendi sınıf çıkarları açısından yaklaşır ve doğru olan da budur.

Proletarya, ezen ve ezilen uluslardan bütün işçileri, köylüleri ve diğer emekçileri proletaryanın denenmiş kızıl bayrağı altında ortaklaşa mücadeleye çağırır. Proletarya, ne anlamda olursa olsun, işçi sınıfını ve emekçileri, asla burjuvazinin bayrağı altında, burjuvazinin çıkarları doğrultusunda mücadele vermemelerini ister ve bunu örgütler.

KAYPAKKAYA’nın görüşlerini savunduğunu iddia eden ve Kürt, Türk ve diğer azınlık milliyetlerden Türkiye proletaryasının öncü partisinin adını sahtekârca kullanmaya çalışan birçok sağ-sol oportünistlerin yanı sıra, revizyonist ve oportünist karargâhların, KUH’ne karşı yaklaşımlarının KAYPAKKAYA’nın 27 yıl önce mahkum ettiği burjuva oportünist anlayışlar olduğunu ortaya koyduk.

Ne var ki, sorunun güncelliği ve doğru bir proleter yaklaşımın olması ve sağ sola yalpalamamak için KAYPAKKAYA’dan bazı alıntılar ile konuyu biraz daha genişletelim:

“Her şeyden önce şunu belirtelim ki, milliyeti ne olursa olsun bilinçli Türkiye proletaryası burjuva milliyetçiliğinin bayrağı altında yer almayacaktır...”

İkinci olarak, milliyeti ne olursa olsun, bilinçli Türkiye proletaryası işçi ve köylü yığınlarını kendi bayrağı etrafında toplamaya çalışacak, bütün emekçi sınıfların sınıf mücadelesine önderlik edecektir. Türkiye devletini kendine temel alarak, Türkiye içindeki bütün uluslardan işçileri ve emekçileri ortak sınıf örgütleri içinde birleştirecektir.

Üçüncü olarak, milliyeti ne olursa olsun, bilinçli Türkiye

proletaryası Kürt ulusal hareketinin Türk egemen sınıflarının zulmüne, zorbalığına ve ayrıcalıklarına yönelen, her türlü ulusal baskının kalkmasını ve ulusların eşitliğini hedef alan genel demokratik içeriğini kesinlikle ve kayıtsız koşulsuz destekleyecektir.

Dördüncü olarak, milliyeti ne olursa olsun, bilinçli Türkiye proletaryası, çeşitli milliyetlere mensup burjuvazi ve toprak ağalarının kendi üstünlükleri ve ayrıcalıkları için yürüttükleri mücadelede tamamen tarafsız kalacaktır. Bilinçli Türkiye proletaryası, Kürt ulusal hareketi içindeki Kürt milliyetçiliğini güçlendirmeye yönelen eğilime asla destek olmayacaktır; burjuva milliyetçiliğine asla yardım etmeyecektir;

Kürt burjuva ve toprak ağalarının kendi üstünlükleri ve ayrıcalıkları için giriştikleri mücadeleyi kesinlikle desteklemeyecektir; yani Kürt ulusal hareketi içindeki genel demokratik içeriği desteklemekle yetinecek, onun ötesine geçmeyecektir.” (53)

Burada, ulusal sorunun bütün yönlerini ele almayacağız. Günümüz açısından öne çıkan sorunlara değinmekle yetineceğiz. KAYPAKKAYA “Milli Mesele” adlı eserinde bu soruna derinlemesine girmiş ve daha o günden bugünü görebilmiştir.

Ulusal hareketlerin genel eğiliminin ayrı devlet kurmak olduğunu, ama, içinde bulunulan konjonktürel ve yerel nedenlerle her zaman ayrı devlet kurmak ile sonuçlanmayacağı gibi, ulusal burjuvazi şimdi KADEK’in yaptığı gibi, dil üzerinde yasağın kalkması, Kürtçe eğitimin verilmesi, Kürt ulusal kültürü üzerindeki baskıların ve yasakların kalkması, Kürtçe basın-yayın üzerindeki baskı ve yasakların kalkması vb...de diyebilir.

Kürt ulusal hareketi ilk ortaya çıkışında “ayrılma” iste-

mini dile getirmesine karşın, özellikle 1990’dan itibaren böyle bir istemden söz etmemiş, ulusal hareketin amacını Kürt kimliğinin tanınmasına indirgemıştır. Türk devleti ile “bir arada” kalabileceğini, ayrılığa “karşı” olduğunu ve gelinen aşamada ise “Demokratik Cumhuriyet” anlayışı ile aynı “çatı” altında “kardeşçe” birlikte kalılabileceğini gündeme getirmiştir.

Kürt ulusal burjuvazinin bu istemleri, onun ayrı devlet kurma isteğinden vazgeçtiğini ya da böyle bir eğilim içinde olmadığını göstermez. Uluslararası ve ülkedeki koşullar ve güçler dengesi buna elverişli olduğunda, Kürt ulusal burjuvazisi biran önce ayrılığı, ayrı devlet kurmayı dayatacak ve bu eğilimini açıktan dile getirecektir.

Proletarya Partisi, PKK’nin ardılı KADEK’in bu özelliklerini sürekli belirtgelmiş, sahip olduğu niteliği gereği ve hatta, eğer Komünist hareket gelişir ve Türk devleti komünistlere karşı KADEK ile anlaşır, KADEK, Komünist harekete karşı Türk devleti ile böyle bir ilişki içine girmeye yatkındır ve girebilir anlayışında olmuştur.

Çünkü, onun sınıfsal niteliği böyle bir ilişkiyi reddedecek durumda değil, tersine bu tür ilişkilere açıktır. Ve elbette böyle bir ilişki gündeme geldiğinde, KADEK’in Kürt halkına söyleyeceği, “Kürt kimliği” için “Demokratik Cumhuriyet” için bunun zorunlu olduğunu anlatacaktır.

Bu saptamalarımız, bugün bir varsayım olsa da, dünyada ve en yakınımız olan Irak ve İran’daki Kürt ulusal hareketlerin tarihi incelendiğinde, bunun örnekleri rahatlıkla görülecektir. Fazla uzağa gitmeye de gerek yok. Irak Kürt ulusal hareketinin şu andaki durumunu gözönünde bulundurmak bile yeterlidir.

Bugün gündeme gelmesede, gündeme gelebilecek ve de proletaryanın ulusal soruna ilişkin görüşlerinin berraklı-

ği ve duruşunun netliği açısından vurgulanması gereken bir diğer önemli konu ise, “ezilen ulusun ayrılmasına” proletaryanın tavrının ne olması gerektiğidir. Bu konuda da KAYPAKKAYA yoldaşa yeniden dönmek gerekiyor. Çünkü, yoldaş KAYPAKKAYA proletaryaya berrak ve doğru Marksist-Leninist-Maoist bir bakış açısı kazandırmıştır. Proletaryanın bu bakış açısı hiçbir çarpıtmaya, revize etmeye gelemmez.

“Hangi ulustan olursa olsun, sınıf bilinçli Türkiye proletaryası, Kürt ulusunun ayrı bir devlet kurması sorununa, devrimin gelişmesi, güçlenmesi açısından bakar. Eğer Kürt ulusunun ayrı bir devlet kurması, Türkiye Kürdistanı’nda proletarya önderliğinde demokratik halk devriminin gelişmesi ve başarıya ulaşması olanağını artıracaksa, hangi ulustan olursa olsun, sınıf bilinçli Türkiye proletaryası bizat ayrılmayı destekleyecektir.

Eğer ayrılma, Türkiye Kürdistanı’nda proletarya önderliğinde demokratik halk devriminin gelişmesini ve başarıya ulaşmasını geciktirecekse, zorlaştıracaksa, hangi ulustan olursa olsun, sınıf bilinçli Türkiye proletaryası ayrılmayı desteklemeyecektir.” (54)

Kürt ulusal burjuvazisinin de karşı çıktığı noktalardan birisi burasıdır. Nasıl olur da bir “ulus” sorunu, yani burjuvazi önderliğindeki ulusal sorun ya da ezilen ulus burjuvazisinin çıkarı, proletaryanın ve ezilen halkların çıkarına “kurban” edilir. Kürt ulusal burjuvazisinin “devrim”den anladığı, onun çıkarlarının egemen hale gelmesi, onun çıkarlarının desteklenmesidir.

Proletaryanın anladığı devrim ile, ezilen ulus burjuvazisinin anladığı devrim arasında nitel bir ayrım vardır. İşte sorunun ana noktası da bu niteliksel ayrımı bulanıklaştırmadan, bu niteliksel ayrımı ilkelerden taviz vermeden net

bir duruş sergilemektir. Proletaryanın yaptığı da budur. Bütün sorunlara sınıfsal açıdan yaklaşır ve ona göre değerlendirir.

Ezilen ulus burjuvazisi de kendi sınıf çıkarları açısından soruna yaklaşır ve sorunların çözümünü bu yönde sağlama mücadelesi verir. Proletaryanın kendi ideolojik zeminiinde verdiği bir mücadele hattı, denenmiş bir bayrağı ve sınıf çıkarları doğrultusunda siyasal iktidarını kurma perspektifi var.

Ezilen bir ulusun, özgölümüzde ise, Kürt ulusunun ayrılması, yukarıda ortaya konan nedenlerle proletaryanın sınıf çıkarlarına ters düşüyorsa ve proletaryanın böyle bir ayrılmayı desteklememesi, o ulusun, özgölde Kürt ulusunun ayrılma hakkına, yani ayrı devlet kurma hakkına karşı olunduğu anlamına gelmeyeceğini, gözü, ezilen ulus milliyetçiliği ile kararmamış herkesin görebileceği bir sorundur.

Komünistler, ulusların kendi kaderini tayin hakkını kayıtsız-koşulsuz savunur, destekler ve kendi sınıf perspektifi çizgisinde bu uğurda mücadele eder. Hiçbir ulusun zorla baskı altında tutulmasını, o ulusun ayrılıp ayrı devlet kurma hakkının elinden alınmasını kabul etmez ve bunlara karşı mücadele eder. Bu sorun proletarya açısından nettir.

Bu net duruşun getirdiği diğer bir netlik ise, ulusların kendi kaderlerini özgürce tayin etme haklarını ne yönde kullanacağı, o ulusun sorunudur. Proletarya burada, bu soruna kendi sınıfsal çıkarları açısından yaklaşır ve tavır koyar. Ama bu tavır, hiçbir zaman baskıyı içermez, tersine eleştiri ve ezilen ulus burjuvazisinin gerçek niyetleri konusunda, ezilen ulus halkının aydınlatılmasını kapsar.

Günümüzde de sık sık gündeme getirilen diğer bir sorun ise, Kürdistan’ın dört (Türkiye, Irak, İran, Suriye) parçasının birleştirilmesi sorunudur. Kürt ulusal burjuvazisinin

kendisi de bu konuyu dil ucuyla dile getirse de ya da genelde böyle bir eğilim içinde olsa da açıktan dile getirmiyor ya da açıktan bir istem olarak öne sürmüyor.

Proletaryanın bu tarihi haksızlığa bakış açısı nettir. Bu tarihi haksızlığı düzeltme görevi proletaryanın görevi değildir. Çeşitli milliyetlerden proletaryanın görevi, kendi ülkesi içindeki ulusal sorunu en demokratik bir şekilde, yani halkların kardeşliğini ve birliğini güçlendirecek şekilde çözmektir. Bu da yukarıda belirttiğimiz şekilde olur.

Dört parçaya ayrılmış Kürt ulusu kendi kaderini bu yönde belirleyecekse, proletaryanın bu soruna yaklaşımı da, “ezilen ulusun ayrılması” karşısındaki tavrı gibi olacaktır. Çünkü bu sorun Kürt ulusal burjuvazisinin ve feodal sınıf temsilcilerinin sorunudur. Eğer kendi kaderlerini bu yönde tayin edeceklerse, çeşitli milliyetlerden dört ülkede yer alan bütün proletaryanın tavrı bir ve aynı olacaktır.

Proletaryanın sınıf çıkarlarına ters düşen birleşmeleri eleştirecek, burjuvazinin bu birleşme isteğinin gerçek yönünü açıklayacaktır. Ama, asla zor ya da hiçbir engelleme ortaya çıkarmayacak, tersine zorla engellemelere karşı mücadele edecektir.

Yazımızın içinde de vurguladığımız gibi, çağımızda, yani emperyalizm ve proleter devrimler çağında, ulusal sorunun çözümü proletaryanın omuzlarına binmiştir. Ezilen ulus burjuvazisi bu sorunu çözemez, kısmi “iyileşmeler” başılsa da bu, kalıcı olmaktan öte, her zaman ezen ulusun zulmüne maruz kalacaktır.

Irak ve İran’daki yer yer “otonom çözüm”leri buna örnektir. Egemen ulus egemen sınıfları, ezilen ulus burjuvazisini ve halkını sürekli ezecek ve ona zulüm uygulayacaktır. Ya da bugün kabul ettiği bazı kısmi ulusal hakları yarın geri alacaktır. Irak’ta, Filistin’de olduğu gibi.

Öte yandan ezilen ulus burjuvazisi çözümü sürekli emperyalistlerden bekler ve sırtını onlara dayamaya çalışır. Bugün Irak Kürt ulusal hareketi buna örnek olduğu gibi, KADEK de çözümü emperyalist devletlerden beklemektedir.

Kürt, Türk ve diğer azınlık uluslardan Türkiye ve T. Kürdistanı proletaryası, emperyalizmin ulusal sorunu çözmek yerine, soruna kendi emperyalist çıkarları açısından yaklaşarak, halkları ve ulusları birbirine düşman ettirerek, sınırları kendi çıkarları doğrultusunda çizdiğini iyi bilmektedir.

Yine tarihte Kürt ulusunun dört parçaya bölünmesinde, Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkının çiğnenmesinde baş rolü oynadığını ve bu nedenlerle de emperyalizmin hiçbir çözümünü kabul etmeyeceğini ilan etmektedir. Özellikle ezilen ulus mensubu emekçileri bu konuda sürekli uyarmakta ve emperyalist çözüme karşı mücadele etmeleri gerektiğinin çağrısını yapmaktadır. Proletaryanın ulusal sorunda çözümü net ve berraktır, demokratiktir:

“Marksist Leninist hareketin demokratik halk diktatörlüğü sisteminde ulusal soruna getireceği çözüm şudur: Demokratik halk diktatörlüğü sisteminde bütün ulusların ve dillerin tam eşitliği garanti edilecektir. Hiçbir zorunlu dil tanınmayacak, halka bütün yerli dillerin öğretildiği okullar sağlanacaktır.

Halk devletinin anayasası, her hangi bir ulusun, her hangi bir ayrıcalığa sahip olmasını ve ulusal azınlığın haklarına her hangi bir tecavüzü kesinlikle yasaklayacaktır. Her ulusa kendi kaderini tayin etme hakkı tanınacaktır.

Bütün bunların gerçekleşmesi için, özellikle yaygın bölgesel özerklik ve tamamen demokratik yerel kendi kendine yönetim gereklidir. Bu özerk ve kendi kendini yöneten bölgelerin sınırları ekonomik ve toplumsal koşullar, nüfu-

sun ulusal bileşimi vb. temeli üzerinde bizzat yerel nüfus tarafından belirlenecektir.”

Sonuç olarak T. Kürdistanı, Türkiye’deki devrim mücadelesinde önemini korumaya devam etmektedir. Kürt halkının içinde bulunduğu durum ve Proletarya Partisi’nin bu soruna KAYPAKKAYA’nın ortaya koyduğu perspektifle yaklaşımı büyük önem taşımaktadır.

1- PKK’nin ulusal devrimci zeminden, ulusal reformist zemine kayması bir süreç sonucudur. Bu sürece damgasını vuran özellik, burjuva milliyetçiliğidir. PKK, sosyalizmden etkilenmiş olsa da hiçbir zaman sosyalist bir hareket olmadı. PKK, üzerinde sosyalist etkilerin en fazla olduğu dönemde dahi, öz olarak burjuva milliyetçi nitelikliydi. Nitelik olarak böyle olmasına rağmen devrimci bir zemindeydi ve proleter sosyalist hareketin müttefiki sayılırdı. Ulusal hareketi, proleter sosyalist hareketin müttefiki yapan, O’nun milli zulme tavır alışı, egemen ulus zulmüne karşı silahlı mücadele yürütüşü ve o ölçüde de emperyalizme tavır alışı, Kürt ulusunun ulusal demokratik taleplerini dile getirip, bu uğurda mücadele etmesiydi. İşte, Proletarya Partisi’nin sahiplenip savunduğu da bu demokratik muhtevadır.

2- Yine, ulusal devrimci bir çizgide, faşist Türk devletine karşı mücadele eden PKK, Kürt topraklarında azımsanmayacak derecede bir ulusal uyanışa yol açtı. Türkiye Kürdistanı’nda Kürt halkı ulusal uyanış ve örgütlenmede en üst dereceyi PKK pratiği ile yakaladı. Bu pratiğin devrimci yönde geliştirilmesi gerekmektedir.

3- Bugün PKK hareketine yön veren **“İmralı Manifestosu”**nun özü, Ulusların Kendi Kaderini Tayin Hakkı’nın reddidir; ilhakçı ve egemen ulus şovenizmiyle el ele yürümektir. Kürt ulusunun demokratik taleplerinin, ulusa ait kültürel bazı kırıntılara indirgenmesidir. Kürt ulusunun milli zul-

me karşı yürüttüğü haklı ve meşru mücadelesine ilişkin te-
reddütlerin yaratılması, haklılığının gölgelenmeye çalışıl-
ması ve teslimiyetin Kürt ulusuna dayatılmasıdır.

4- Reformizm Kürt ulusal sorununun çözümünü sağla-
yamaz. Faşizm, bu soruna çözüm getirmez, getiremez. Kürt ulusal hareketi “barış” adı altında teslimiyeti dayatı-
yor. Türk devleti bu “barış” çağrılarını bile yanıtsız bırakı-
yor. Dayatılan ve istenilen, koşulsuz bir teslimiyettir. Bu-
nun için Kürt kurumlarının yasal zeminde siyaset yapması
dahi engelleniyor. Tüm bu yaklaşımlar önümüzdeki süreç-
te faşist devletin ne yapmak istediği noktasında da bize ip
uçları vermektedir.

Faşist Türk devletinin T. Kürdistanı’nda yürüttüğü im-
ha, inkar ve baskı siyasetini görmezlikten gelmek, inkar et-
meye kalkmak, en ufak kırıntıya olmayan payeler biçmek,
sistemi tanımamaktır. Nitekim, hala kimileri “tarihi
adım/adımlardan” söz edip dururken; Türk egemen sınıf-
ları Irak Kürdistanı’ndaki işbirlikçi güçlerin desteğiyle ken-
dine alanlar açmaktadır. Tüm bu hazırlıkların hedefi ve
amacı belli. Ortada bu nesnel gerçekler varken “barış için
tarihsel bir adım” vb. subjektif, kitleleri yanıltıcı belirleme-
lerde bulunmak Kürt halkını faşizme karşı silahsızlandırır-
maktır. Canlı ve diri olan her şeyi yok etmeyi, düşünsel ola-
rak sistemle bütünleştirmeyi, onun bir parçası haline getir-
meyi hedeflemektir —ki, yapılan da budur.

Özet olarak, burjuva milliyetçi reformistlerin gelinen
süreci olumlamaları, sürece büyük payeler biçmeleri, onla-
rın ideolojik şekilleniş ve duruşlarının doğal bir sonucudur.
Reformistler bugün kendileri için yararlı olan şeyi istiyorlar.
Ve kitleleri de kendi bu istekleri doğrultusunda şekillendir-
meye çalışıyorlar. Tüm politikaları pratik eylemlikleri bu
temel mantık üzerine kuruludur.

Bizlere düşen görev ve sorumluluklara gelince:

Her şeyden önce, sonuçlardan hareketle, ortaya çıkan tabloya “biz demiştik”, “tarih bizi haklı çıkardı” vb. temelde yüzeysel, basit yaklaşımlar sergilemek, yaşananlardan hiç ders çıkarmayıp, ileriye yönelik öngörü ve hedeflerden uzaklaşmaktır. Bu durumda, var olanı doğru olarak belirlemek de yetmiyor. Aynı zamanda bu doğru belirlemelere uygun pratik adımlar atmak zorunludur. Ve bu pratikle birlikte eksikliklerimizi ve olumsuzluklarımızı açığa çıkarıp giderme yönünde çaba sarf etmek gerekir. Yine, ortaya çıkardığımız sonuçlardan hareketle sürece denk düşen taktik politikalar geliştirmeli ve bu politikalara uygun örgütsel düzenlemeler yapmalıyız. Ajitasyon/Propaganda araçlarını çok yönlü ve kapsamlı olarak kullanarak komünistlerin meseleye somut yaklaşımını açık ve net olarak halka göstermeliyiz.

6- Bu durumda komünistlerin görevi, yalnızca bu reformist siyaseti deşifre etmek değil, aynı zamanda Ulusların Kendi Kaderini Tayin Hakkı’nı kayıtsız şartsız savunmak ve bu uğurda net ve berrak bir mücadele yürütmektir. Gerçek çözümün halk için demokrasi ve özgürlük mücadelesinden geçtiğini kavramak; ulusların gönüllü birlikteliğinin ancak bu pratik hatla yaratılacağını tereddütsüzce ortaya koymaktır. Şu açık; devrimci çözüm ile burjuva çözüm arasındaki farkı, ileri kitlelere anlatma olanağı bugün daha çoktur. Eğer bu olanağı güncel politika ve pratik adımlar temelinde kullanırsak; işte o zaman mesajlarımızın kitlelere ulaşma imkanı daha da artacaktır.

Baştan beri ifade ettiğimiz gibi, ulusal hareketi güçlü ve etkili kılan, ulusal istemleri radikal ve ısrarlı bir tarzda hayata geçirme pratiğiydi. Ebette ki komünistler sorunu ulusal değil, sınıfsal bir zeminde ele alacaklardır. Burada dik-

kat edilmesi gereken önemli nokta, sorunu sınıfsal bir perspektifle ele almanın, güncel politikalarda ezilen ulus ve milliyetlerin demokratik taleplerine sırt dönmek olmadığdır. Tam tersine sınıf perspektifine uygun olarak Kürt ulusunun demokratik hak ve taleplerini gündemleştirmek ve bu uğurda mücadele etmek, önümüzde duran ve ertelenemez bir görevdir.

Bir ulusun, ulusal demokratik taleplerini görmezlikten gelmek, her şeyin çözümünü Demokratik Halk Devrimi’nin zaferine bırakmak stratejimize hizmet eden reformlar uğruna mücadeleyi yadsımadır. Bu, reformların ve bunun uğruna mücadelenin kitlelerin düşünüş ve yaşam tarzlarında yarattığı etkiyi, proletarya partisine yakınlaştırma gerçeğini görmezlikten gelmektir.

Politikalar nesnel gerçekler üzerinden yapılır. Kürt topraklarında bu nesnel duruma uygun olarak bugün dost da, düşman da “özgürlükler”, “ulusal kimlik” üzerinde tartışmalar yürütüyor. Ve bu tartışmalarda kimi zaman dost düşman, düşman ise dost olarak gösteriliyor. Yaşanan bu tablo karşısında devrimcilerin, komünistlerin tavrı ne olmalı?

Birincisi, PKK geri dönülmez bir rotaya girmiştir. PKK’nin az da olsa girdiği rotadan çıkmaması için, başta yaşadığımız topraklarda olmak üzere, bölgede ve dünyada nispeten güçlü devrimci dalganın yükselmesi gerekir. Böylesi bir dalga PKK saflarındaki ulusal demokratik ve devrimci yanı canlı ve diri kalan eğilimleri harekete geçirir, onlara güç ve cesaret verir. Bu temelde gelişecek bir eğilim, belki mevcut gidişatı durduramaz; ama geleceğe yönelik bir direniş odağı olur.

İkincisi, bugün kültürel haklar noktasında yaşanan bir tartışma önümüzdeki süreçte devam edecektir. Bu du-

rumda yapmamız gereken, Demokratik Halk Devrimi programına uygun olarak, başta ana dilde eğitim olmak üzere, Kürt ulusunun ulusal demokratik taleplerini gündemleştirme ve bu yönlü yazılı ve sözlü A/P yapma göreviyle karşı karşıyayız. Bu görevimizi mutlaka yapmalıyız.

Bu konuyu bağlarken ulusal sorundaki temel şiarımızı bir kere daha tekrarlayalım:

‘Bütün uluslar için tam hak eşitliği; ulusların kendi kaderini tayin etme hakkı; bütün ülkelerin işçilerinin (ve ezilen halkların) birleşmesi’.” (55)

**Modern revizyonizme karşı tavır ve
Kaypakkaya’nın duruşu**

Uluslararası Komünist Hareket (UKH) içinde Marksizm’in ortaya çıkmasından bu yana sık sık ayrılıklar yaşanmıştır. Bu ayrılıkların temelini hiç kuşkusuz, proletarya ve burjuvazi arasındaki sınıf savaşımı oluşturmaktadır.

Kapitalizmin ortaya çıkması ve gelişmesine koşut olarak, bu sistemin yarattığı bu iki modern sınıf arasındaki gelişmeler, her sınıfın kendi sınıf çıkarları doğrultusunda bir felsefe oluşturmasını, yani kendi sınıf çıkarları doğrultusunda dünya görüşleri oluşturmasını da beraberinde getirmiştir.

Kapitalist sistemin temsilcisi olan burjuva sınıfının dünya görüşünü temsil eden felsefe idealizm iken, proletaryanın felsefesi ise diyalektik ve tarihi materyalizmdir. İşçi sınıfının bilimsel dünya görüşü olan Marksizm’in ortaya çıkmasıyla birlikte, burjuvazi ile proletarya arasındaki sınıf savaşımı daha bir keskinleşmiş ve proletarya burjuvaziye karşı salt pratik düzlemde bir mücadele ile yetinmek durumunda kalmayıp, burjuvazinin kapitalist sistemine karşı kendi sistemini, sosyalizm ve nihayetinde komünizm sisteminin bilimsel teorilerini oluşturmuştur.

Marksizm, elbette kendiliğinden ortaya çıkmayıp, uzun yıllar işçi sınıfının teorik yol göstericilikten uzak ve hedefsiz bir mücadele sürecinden geçip giderek, kendi ideolojik-siyasal alternatifini yaratmasına varmıştır. Bu, Marks ve Engels tarafından formüle edilen Marksizm olmuştur. Marksizm sınıf mücadelesi içinde gelişerek bugün Marksizm-Leninizm-Maoizm düzeyini almıştır. Bu bilim, durağan olmayıp sürekli gelişecektir.

İşçi sınıfının bilimi olan Marksizm’in ortaya çıkmasından bu yana, burjuvazi tarafından Marksizm’e karşı yoğun bir ideolojik mücadele başlatıldı. Burjuvazi her fırsatta Marksizm’i revize etmeye, onu esas özünden kopararak, devrimci özünü boşaltarak, burjuvazi tarafından kabul edilebilir bir duruma sokmaya çalıştı, çalışıyor.

Burjuvazi ile proletarya arasındaki en keskin savaşım ideolojik alandadır. Ancak bu ideolojik savaşım, kendini her alanda hissettirmekte ve sosyal yaşamın her alanına yaymaktadır. İşçi sınıfı ile burjuvazi arasındaki savaşım hiçbir zaman tek düze olmamıştır. Burjuvazi kendi ideolojisini sosyal yaşamın her alanına yaymak ve egemen kılmak istemiştir. Kapitalist sistemde egemen olan da onun ideolojisi. Ancak, bu gerici egemen ideolojiye karşı proletaryanın da savaşımı çok yönlü olarak devam ediyor.

Bu savaşımın en üst biçimi de silahlıdır. Burjuvazi ile proletarya arasındaki savaşım kendini devrim olarak ortaya çıkarmakta. Burjuvazi devrimini feodalizme karşı verdi, proletarya ise nihai devrimini, ya da başka bir söylemle sınıflı toplumlara son verecek nihai savaşımını devrimci zor ile yerine getirerek, sınıflı toplumlar tarihine son vermek durumundadır.

Sözü edilen bu iki sınıf arasındaki savaşım “barış” söz konusu olamaz. Proletaryanın burjuvazi ile barışı, bur-

juvazinin egemenliğini kabul etmek anlamına gelir ki, bu proletaryanın ve nihayetinde insanlığın kurtuluşunun ölümlü demek olur. Marksizm'in ortaya çıkışından bu yana da en keskin savaşım bu iki sınıf arasında olmuştur ve bu savaşım sona ermediği gibi, önümüzdeki süreç, daha keskin savaşımın gerbesidir.

Marksizm'i en çok revize eden, burjuvazi ile proletarya arasında bocalayan, ama burjuvazi tarafından da ezilen sınıf olan küçük burjuvazidir. Küçük burjuvazi, kendi ayakları üzerinde duran bir sınıf olmadığı gibi, sürekli yalpalayan kaypak bir sınıftır. Elbette, ona bu niteliği veren sahip olduğu ekonomik temeldir. Küçük burjuvazi bir taraftan sömürden pay alma mücadelesi verirken, diğer yandan ekonomik sömürden pay alması önünde burjuvazi engeldir. Kendisi büyük burjuvazi tarafından sömürülür ve mülksüzleştirilmiştir.

İşte Marksizm'i en çok revize eden bu kaypak sınıftır. Yani, küçük-burjuvazidir. Küçük burjuvazi ezildiğinden dolayı bir taraftan proletaryadan yana tavır alırken, öbür yandan ise ekonomik olarak serpilmek için burjuvaziye sürekli göz kırpar. Bu da onu ideolojik olarak burjuvaziden yana, ya da ondan daha fazla etkilenmeye iter. Burjuvazi adına ya da Lenin'in deyimiyle, işçi sınıfı içindeki burjuvazinin ideolojik ajanlığını (temsilciliğini) yapan bu sınıftır.

UKH içinde de uluslararası oportünizm her fırsatta Marksizm adına Marksizm'i revize etmek için yoğun bir çaba harcamıştır. Onlar, Marksizm'i kendi dünya görüşlerine göre yorumlamaya çalışarak, buna yine Marksizm adını vermekten çekinmemişlerdir.

Oportünizm Marksizm'in temel ilkeleri ile oynar, onun devrimci özünü boşaltır ve buna gerekçe olarak da "koşulların değiştiği"ni gösterir. İlkeler ile bir kez oynandı mı, ar-

tık, o Marksizm olmaktan çıkar ve kim nereye çekerse o tarafa gider. Aynı oportünizmin "samandan sandallara" benzeyen iskeletsiz duruşuna benzer.

Marksizm'in doğuşundan bu yana, Marksizm'e karşı çok yoğun saldırılar oldu. Ama temel saldırıların başında Brenstein'in küçük burjuva anarşist saldırısının yanında en önemli ve tarihi bir saldırı ise başını Karl Kautsky'nin çektiği 2. Enternasyonal oportünistlerinin ihanetidir. Bu ihanet sıradan bir ihanet olmayıp, Avrupa'da en azından Almanya'da olgunlaşan proletarya önderliğinde devrimi engelleyen, boğan bir ihanettir. Elbette bu oportünist ihanet, salt Almanya ile sınırlı kalmayıp, uluslararası alanda Marksizm-Leninizm-Maoizm'e ve bu bilimin temel ilkelerine yönelen bir saldırı halini aldı.

Lenin, bu oportünist ihaneti mahkum etti. Ne var ki oportünizmin ideolojik duruşu, sınıflar var olduğu sürece yeniden yeniden, değişik kılıflar altında da olsa ortaya çıkacaktır ve çıkıyor da. Onun değişik kılıflar altında ortaya çıkması, oportünizmin burjuva niteliğinden bir değişikliğe yol açmıyor.

Sınıflar var olduğu sürece oportünizm de varolacaktır. Burjuvazi ile proletarya arasında bir orta yol izlemeye çalışacak ya da orta yol izlediğini sanacaktır. Ancak, burjuvazi ile proletarya ideolojisi arasında gerçekten orta bir yol olmayıp, ya proletaryanın yanında yer almak ya da burjuvazinin yanında yer almak durumu vardır. Orta yol izleyenler siyasal anlamda proletaryaya yakın bir çizgi izlemeye çalışsalar da, özünde işçi sınıfı içinde burjuvazinin borazanını öttürmeye çalışırlar.

Marksizm'in ortaya çıkışından bugüne değin, UKH içinde esaslı iki ayrım yaşandı dersek pek yanılmış olmayız. Biri 2. Enternasyonal oportünizminin ortaya çıkışı

iken, diğeri modern revizyonizmin ortaya çıkışıdır. Birincisi, proleter devrimlerin hemen arifesinde çıkarken, ikincisi proletarya diktatörlüğü içinde çıkmış ve proletarya diktatörlüğünün burjuvazi tarafından ele geçirilmesi sürecini başlatmıştır. Bu açıdan, ikincisinin proletaryaya verdiği tahribat çok daha büyük ve kapsamlıdır.

Modern revizyonizmin verdiği tahribatlar hala ortadan kaldırılamamış, tersine bütün sosyalist ülkelerin burjuvazi tarafından ele geçirilmesine yol açmış, bu da UKH içinde büyük bir kaos yaratmış, kitleler üzerinde sosyalizmin prestijini sarsmış, burjuvaziye ise büyük bir moral kazandırmıştır.

1956'dan sonra Uluslararası Komünist Hareket (UKH) içinde ideolojik bir ayrım yaşandı. Bu ayrımın başını modern revizyonistler çekiyordu. Stalin'in ölümünden sonra iktidarı ele geçiren bürokrat burjuvazinin mahkum edilmesi, teşhir ve tecrit edilmesi, proletarya diktatörlüklerinin sağlamaştırılması ve sosyalizmin ilerletilmesi için tarihin bu kesiti bir dönüm noktasını teşkil ediyordu.

Bu bağlamda, Mao Zedung önderliğinde, modern revizyonizme karşı verilen mücadele, sınıflar mücadelesinde yeni bir dönemi, sosyalizmde sınıflar mücadelesinin daha keskin bir sürecini ortaya çıkarmış ve burjuvazinin dıştan değil, esas olarak içten ortaya çıktığını da UKH öğretmiş oldu.

Ülkemizde modern revizyonizmin bütün burjuva teorileri, SSCB'nin hala sosyalist olduğu ve SSCB'nin yıkılıp yerine burjuva devletin kurulduğu ya da buna dönüştürüldüğü ve SSCB'nin sosyalist niteliğini yitirerek sosyal emperyalist bir devlet haline dönüştüğü kabul edilmiyordu. Tersine "sosyalizmin kalesi" olarak görülüyor ve Mao'nun eleştirilerine karşı çıkılıyordu.

Kimisi de, (TİİKP gibi) ikisi arasında bir orta yol bularak, ikisini de uzlaştırmaya çalışıyordu. Kısacası, ülkemiz devrimci hareketi içinde modern revizyonist teoriler egemendi ve proletarya gerçek temsilcisinden mahrumdu.

KAYPAKKAYA, ülkemizde proletaryanın Komünist Manifestosu'nu ayakları üzerine dikti derken, çok abartılı bir saptamadan öte, tersine sadece yalın gerçekleri dile getirdiğimizi yeniden vurgulayalım. İşte, KAYPAKKAYA, proletarya ve ezilen yığınlar, "Marksizm" olarak yutturulmaya çalışılan, revizyonist, modern revizyonist, reformist, troçkist ve fokocu anlayışlara bu konuda da ciddi bir darbe vurarak, Marksist-Leninist-Maoist görüşlerin yazılı manifestosunu ülke toprağında yeniden dalgalandırdı. KAYPAKKAYA, TİİKP burjuva kulübünü eleştirirken şöyle diyor:

"Uluslararası planda dünya komünist hareketiyle modern revizyonistler arasında ortacı bir tutum benimsendi. Sovyetler Birliği'nde ve Doğu Avrupa ülkelerinde burjuvazinin iktidarı tekrar ele geçirdiği, proletarya diktatörlüğünün burjuva diktatörlüğüne dönüştüğü reddediliyordu. Hele Sovyetler Birliği'nde modern revizyonizmin sosyal-emperyalizme dönüştüğü kesinlikle reddediliyordu.

Büyük Proleter Kültür Devrimi'nin deneyimleri reddediliyordu. Hem sosyalizmle, hem de başını Sovyet revizyonist kliğinin çektiği modern revizyonizmle dost geçinme yolu tutuluyordu. SBKP'nin ve diğer revizyonist partilerin ufak-tefek(!) hatalar işlediği kabul ediliyordu." (56)

KAYPAKKAYA, Marksizm'in evrensel ilkelerini ülkeye uyarlayışındaki Marksist-Leninist-Maoist yaklaşımı; uluslararası oportünizme karşı Marksist-Leninist-Maoist savunmada da en küçük taviz vermedi ve yalpalama göstermedi. Tersine Marksizm-Leninizm-Maoizm'in evrensel il-

kelerini reddeden anlayışları mahkum ettiği gibi, modern revizyonizmi “Marksizm” adına yutturmaya çalışan bütün oportünist akımların da ipliğini pazara çıkararak sınıf bilinçli proletaryanın ideolojik zeminini sağlamlaştırmıştır.

Tarih Marksist-Leninist-Maoist’leri her zaman doğrulamış ve doğrulayacaktır. Küçük burjuva oportünizminin otlandığı ideolojik çöplüğün burjuvazinin çöplüğü olduğunu KAYPAKKAYA çok önceleri söylemişti. Bugün Proletarya Partisi, KAYPAKKAYA’nın bu temel görüşlerini, UKH içinde de daha bir güçlendirmenin mücadelesini vermektedir.

Özellikle Mao’nun Marksizm-Leninizm’e yaptığı katkılarının kabul edilmesi doğrultusundaki uzun süreli mücadelesinde büyük mesafeler katetmiştir. Bugün Proletarya Partisi’nin UKH içinde büyük bir saygınlığı varsa bu, KAYPAKKAYA’nın Marksizm-Leninizm-Maoizm ilkelerinde iletmesi, onu daha da geliştirmesi, pratik ile bütünleştirme mücadelesinde büyük bir dirayet göstermesinin sonucudur.

KAYPAKKAYA’nın çizdiği Marksist-Leninist-Maoist güzergahta ilerleyen Proletarya Partisi, başından beri modern revizyonizme, revizyonizme, Troçkizme karşı kararlı ve tavizsiz bir mücadele yürütmektedir. Bu mücadeleyi TDH içinde oportünizme ve UKH’i etkilemeye çalışan uluslararası oportünizme karşı mücadelesini vermektedir. Oportünizmin “Marksizm” cilalı teorilerinin maskesini indirerek burjuva yanını, burjuva ideolojisi olduğunu açığa çıkarmaktadır.

Proletarya Partisi, çok iyi bilmektedir ki; uluslararası oportünizme karşı kararlı bir mücadele verilmeden, emperyalizme karşı mücadele verilemez, enternasyonal proletaryanın birliği ve devrimdeki zaferi gerçekleştirilemez.

Proletarya Partisi, UKH içinde yer alıp daha sonra burjuvazinin safına iltihak eden ve Mao şahsında Marksizm’e bayrak açan E. Hoca döneminin revizyonist-Troçkist kırması teorilerine karşı yoğun bir mücadele verdi. Bu pespaye burjuva teorilerini mahkum ederek bu konuda önemli başarılar elde etti.

E. Hoca’nın revizyonist-Troçkist kırması teorilerinin ülkemizdeki en keskin savunucusu TDKP revizyonistleriydi. Bu revizyonistler bugün arzuladıkları yere, yani Türk egemen sınıfları ile uzlaşıcı bir noktaya vardılar.

E. Hoca’nın teorilerini savunanların başka çıkış yolu da yok. Ya o teoriyi terk edip Marksist-Leninist-Maoist teorisinin yanında yer alacaklar ya da burjuvazi ile uzlaşma yolları arayacaklardır. Burjuvazi ile proletarya arasındaki sınıf savaşımında üçüncü bir seçenek yoktur.

Bugün, MLKP, TKİP (Ekimciler), TİKB vb. gibi küçük burjuva oportünist-revizyonist örgütler de E. Hoca döneminin ülkemizdeki ideolojik temsilciliklerini yapmaya yeminli gibi görünüyorlar. Bu “yemin” Marksizm-Leninizm-Maoizm’e karşı burjuva ideolojisini savunma yemidir. Komünist hareketin mücadelesini nihayetinde engelleme, işçi sınıfı ve ezilen yığınların devrimci mücadelesini karartma uğraşı olarak kalacaktır.

KAYPAKKAYA’nın Marksist-Leninist-Maoist ilkeler ışığında hareket eden Proletarya Partisi, son zamanlarda UKH içinde ortaya çıkan “yeni” Kautskyci anlayışlara karşı da ciddi bir mücadele yürütmektedir.

Nedir “yeni” Kautskycilik?

Emperyalizmin “Yeni Dünya Düzeni” siyasetinin ideolojik saldırısının yeni adı olan “küreselleşme” saldırısıyla birlikte, emperyalizmin bütün ülkelerde, yani, yarı-sömürgelerde varolan dengesiz gelişmeyi ortadan kaldırdığı, bü-

tün ülkelerde devrimi “aynı oranda” olgunlaştırdığı ve “üretici güçleri eşit düzeyde geliştirdiği” tezi ileri sürülmektedir. Bu tezden hareketle de, bütün dünyada “toptan devrim” olacağı anlayışı, “yeni” bir şeymiş gibi ileri sürülüyor.

Bir taraftan, Lenin’in daha 1916 yılında mahkum ettiği sosyal-şovenist Kautsky’nin “ultra-emperyalist” teorisi, “yeniymiş” gibi işçi sınıfı hareketi içine sokulmaya çalışılırken, diğer taraftan da Troçki’nin devrimleri imkansız hale getiren “toptan devrim” teorisi sinsice savunuluyor. Oportünizm bu teoriyi “enternasyonal devrim” kılıfı altında piyasaya sürüyor.

Bu tam da burjuva ideologlarının “küreselleşme” teorisine uygun, özünde proletaryayı silahsızlandıran, burjuvazinin soygun ve zulüm düzenine hapseden bir yaklaşımdır. Leninist emperyalizm teorisini red ve inkar eden, Lenin’in açığa çıkardığı “emperyalizmin genel karakterini”nin değiştirdiğini ve ona ileriliklik yükleyen bu Kautskyçi teori red ve kesin biçimde mahkum edilmelidir. Bu özünde emperyalizmin “küreselleşme” teorisinin oportünist bir adlandırmasından ve oportünistçe yorumundan başka bir şey değildir.

Diğer bir yaklaşım ise, keskin “Halk Savaşı” çıkırtkanlığı ve sözde Mao’yu savunma adı altında, bütün ülkelerde (emperyalist ülkeler de dahil) Halk Savaşı’nın geçerli olduğu tezidir... Bu teori de, “sol” görünmesine karşın özünde sağ, devrimi imkansız kılan, ülkeler arasındaki dengesiz gelişmeyi reddeden küçük-burjuva oportünist bir teoridir. Görünürde sol, özünde sağ olan bu çizgi mahkum edilmek zorundadır.

Proletarya Partisi; Avrupa merkezli bu her iki teoriye karşıda mücadele yürütmektedir ve bunları uluslararası konferans ve seminerlerde açığa çıkararak mahkum etmesini bilmiştir.

Uluslararası oportünizmin hiç şansı yoktur. Eski pespaye ve önceden Marksist-Leninist-Maoistlerce mahkum edilmiş ne kadar küflenmiş revizyonist teorileri “yeni” olarak piyasaya sürerse sürsün, bunlar anında Marksist-Leninist-Maoistlerce açığa çıkarılıp mahkum edilecektir. Çünkü Marksizm-Leninizm-Maoizm proletaryanın bilimidir, oportünizm ise küçük burjuvazinin devşirme, köksüz bir ideolojisi.

Kaypakkaya’da Sosyalizmde sınıflar ve sınıf mücadelesi

Sosyalizmde sınıflar ve sınıf mücadelesi sorunu, Ekim Devrimi’nden sonra da tartışılmaya başlandı. Bu konuda Lenin, sorunun üzerine ilk eğilenlerdendir. Stalin de sosyalizmde sınıf mücadelesini ele almıştır. Ancak, sosyalizmde sınıflar ve sınıf mücadelesi sorunu daha geniş ve detaylı olarak, Kruşçev modern revizyonizminin ortaya çıkışıyla, yani SSCB’nin geriye dönüşü ile birlikte, Mao tarafından etrafıca ele alınmış ve bu konuda ML teoriye önemli katkılar yapmıştır.

Ülkemizde, sosyalizmde sınıflar mücadelesi ya da sosyalist ülkelerin geriye dönüşü hiçbir oportünist ve revizyonist yapı tarafından kabul edilmediği gibi, ne kadar modern revizyonist ve revizyonist teori varsa “Marksist” olarak adlandırılmaktadır.

KAYPAKKAYA, TİİKP program taslağı eleştirisi adlı eserinde, çelişmeler sorununu tartışırken, demokratik devrimin emperyalizmle halk arasındaki, feodalizm ile halk arasındaki, egemen sınıfların kendi arasındaki çelişmeyi çözeceğini söyleyerek, soruna Marksist-Leninist-Maoist bir bakış açısı kazandırıp, proletarya önderliğindeki demokratik devrimin, sosyalizmin ve giderek komünizmin neyi hedeflediğini net bir şekilde ortaya koymaktadır.

Demokratik devrimi ve sosyalizmi bulanıklaştıran oportünist anlayışları mahkum etmiştir. Yani, proletarya önderliğindeki devrim, proletarya ve ezilen yığınların (ülkemizde) üç düşmanından biri olan emperyalizmi ülkeden kovacak, bütün emperyalist anlaşmaları lağv-edecek ve emperyalistlere olan borçları iptal, feodalizm ve komprador kapitalizmi tasfiye edecektir.

Komprador burjuvazi ve toprak ağalarını iktidardan alaşağı ederek işçi sınıfı önderliğinde işçi-köylü temel ittifakına dayanan, şehir küçük burjuvazisi ve devrimden yana olan ulusal burjuvazinin sol kanadını da içine alan demokratik halk iktidarını kuracaktır. Demokratik halk iktidarı içinde egemen sınıf proletarya olacaktır. Ve proletarya kesintisiz olarak sosyalizme geçecektir.

“Açıktır ki, demokratik halk iktidarının egemen sınıfları (işçiler, köylüler, şehir küçük burjuvazisi ve ulusal burjuvazinin sol kanadı-bn.-) arasındaki çelişme, artık eski anlamdaki egemen sınıflar içindeki çelişmeden bütünüyle farklıdır. Ve devrimci halkın kendi içindeki, “halk içindeki”, antagonist olmayan ve barışçı yöntemlerle çözümlenebilen çelişmedir.” (57)

Ve sınıflar arasındaki çelişmenin demokratik devrimle ve sosyalist devrimle ortadan kalkmayacağını şöyle ifade ediyor:

“Demokratik Halk Devrimi, bugün çelişmenin esas yönünü oluşturan emperyalizmi, komprador burjuvaziyi, toprak ağalarını ikincil yön; çelişmenin ikincil yönünü oluşturan proletaryayı ve diğer halk sınıflarını ise asıl yön durumuna getirecektir, ama bu çelişmeyi ortadan kaldırmayacaktır.”

KAYPAKKAYA sınıf çelişmelerinin sosyalizmde değil, komünizmde ortadan kalkacağını söylüyor:

“Sosyalizm, bugün çelişmenin ikincil yönü olan proletaryayı, birincil yön; ulusal burjuvazi dahil bütün burjuvaziyi ikincil yön haline getirecektir, ama bu çelişmeyi bütünüyle ‘ortadan kaldırma’yacaktır.

Proletarya iktidarı altında ve sosyalizm kuruculuğu döneminde ve hatta üretim araçlarının sosyalist mülkiyete dönüşümü tamamlandıktan sonra da, ülkenin proletaryası ile emperyalizm, bütün burjuvazi ve toprak ağaları arasında çelişme varolacaktır (özellikle ideolojik alanda).

Ama o ülke açısından proletaryaya bu çelişmenin birincil yönünü, diğerleri ise ikincil yönünü oluşturacak olan gericiler arasında da çelişme varolacak ve devam edecektir. “Bütün bu çelişmelerin ortadan kalkması”, “sosyalizmle” değil komünizmle “gerçekleşecektir!” (58)

Sömürü, ne zaman nasıl ortadan kalkacak? Demokratik devrimde sömürü var mı? Sosyalizm sömürüyü ortadan kaldırıyor mu? Marksizm-Leninizm-Maoizm’in en temel sorunlarında küçük burjuva oportünizmin kafa karışıklığına ve bilinçli olarak kafaların karıştırılması çabalarına ve çarpıtılmasına karşın, bütün bu sorulara KAYPAK-KAYA doğru yanıtlar veriyor.

“Halkımızın “sömürüden” kurtulmasının sosyalizmle gerçekleşeceği doğrudur. Demokratik Halk İktidarı döneminde, ulusal burjuvazi ve onun mülkiyeti varolacağına göre sömürü de, aşırı ölçülere varmamakla beraber olacaktır. Hatta küçük üretimin varlığı bile, belli ölçülerde sömürünün varolması demektir.

Bu nedenle, proletarya iktidarı altında da üretim araçlarının kolektif mülkiyete dönüştürülmesi tamamlanmadığı sürece, sömürü kısmen devam edecektir.

Her alanda üretim araçlarının kolektif mülkiyeti gerçekleştirildikten sonra, artık sömürüden söz edilemez. Artık,

sosyalizmin evrensel parolası, “herkesten gücüne göre, herkese emeğine göre!” bir gerçek duruma gelmiştir. Sömürünün kaynağı olan, üretim araçlarının bir grup insanın elinde olması sona ermiş, bunlar toplumun ortak mülkü durumuna getirilmiştir. Sömürünün kaynağı kurutulmuştur.” (59)

“Devletin sönmesi” ile ilgili ise KAYPAKKAYA, şunları dile getiriyor: *“Sosyalist toplumda sınıflar ve proletaryanın diktatörlük aracı olarak devlet varolmakla birlikte, ne sömürü vardır, ne de zulüm. ...”*

“Komünizm dünyasında sınıflarla birlikte, uzlaşmaz sınıf çelişmelerinin ürünü olan egemen sınıfların diğer sınıflar üzerindeki baskı aracı olan, sosyalizmde proletarya diktatörlüğünün aracı olan devlet de ortadan kalkacaktır. Çünkü, sınıfların ortadan kalkmasıyla proletaryanın artık devlete gereksinmesi kalmayacaktır.

Öte yandan, komünizm aşamasında, yani, “bireylerin işbölümüne ve onunla birlikte kafa emeğiyle kol emeği arasındaki çelişkiye kölece boyun eğişleri sona erdiği zaman; emek, sadece bir geçim aracı değil, ama kendisi birinci yaşamsal gereksinim durumuna geldiği zaman; bireylerin çeşitli biçimlerde gelişmeleriyle üretici güçler de arttığı ve bütün kolektif zenginlik kaynakları gürül gürül fişkırdığı zaman, ancak o zaman... toplum, bayraklarının üstüne şunu yazabilecektir; ‘Herkesten yeteneğine göre, herkese gereksinmelerine göre’” (Marks) (60)

TDH içinde oportünizm, daha Kemalizm’in kuyrukçuluğunu yapmaktan kurtulamamışken, modern revizyonizmin “reel sosyalizm” burjuva safsatası içinde boğulurken, KAYPAKKAYA, sosyalizmde sınıf mücadelesinin nedenlerini irdelemekte ve bunlara Marksist-Leninist-Maoist çözümler getirmektedir.

Kaypakkaya’nın Demokratik Devrim programı

a) İşçi sınıfı önderliğinde demokratik halk iktidarı, işçilerin, köylülerin, şehir küçük burjuvazisinin ve ulusal burjuvazinin sol kanadının devletidir.

b) Demokratik devrim, emperyalizmi ve feodalizmi tasfiye edecek, toprak ağalarının elindeki topraklara el koyacak, toprak devrimini gerçekleştirecek, topraklar köylülere ücretsiz dağıtılacak, büyük kapitalist çiftlikler devletleştirilerek kolektif çiftlikler haline getirilecektir.

c) Komprador burjuvazinin elindeki tüm üretim araçlarına, büyük fabrikalara, bankalara el koyarak, bunları toplum adına devletleştirecek.

d) Halkın bankalara ve tefecilere olan tüm borçları iptal edilecek.

e) Emperyalizmin tüm borçlarını iptal edecek, emperyalistlerle yapılan tüm antlaşmaları iptal edecek, ülkedeki emperyalist askeri üsleri kaldıracaktır. Ve emperyalistlerin ülkedeki sermayesine el konacaktır.

f) Kürt ulusu ve diğer azınlık uluslar üzerindeki ulusal baskılar kaldırılacak. Ulusların kendi kaderini tayin hakkı tanınacak. Bütün ulusların dilleri üzerindeki baskılar kaldırılacak, dillere tam eşitlik sağlanacak. Okullarda, her ulustan halkın konuştuğu dillerden eğitim verilecektir.

g) Kadınlar üzerindeki baskılar ve eşitsizlikler yasalarla ortadan kaldırılacak. Kadınlara yönelik tüm eşitsizlikler ortadan kaldırılacak.

h) Herkese iş sağlanacak. İşsizlik ortadan kaldırılacak. Ve tüm halkın sosyal güvenliği, hayat seviyelerinin yükselmesi ve herkese konut sağlanacak.

i) İşçi sınıfına demokratik ve sendikal örgütlenme hakları sağlanarak, bunlar üzerindeki tüm baskılar ortadan kaldırılacak.

j) Bütün çalışanlara ve memurlara sendikal ve demokratik örgütlenme hakları yasalarla güvence altına alınacak.

k) Bütün din ve mezheplere tam eşitlik sağlanacak.

l) Proletaryanın ve halkın ilerici kültürü geliştirilecek, bütün emperyalist ve gerici kültür tasfiye edilecek.

m) Herkese okuma hakkı sağlanacak. Çocukların eğitimi nitelikli hale getirilecek. Eğitim ve sağlık hizmetleri ücretsiz olacak.

n) İşkence ve tüm baskılar kaldırılacak.

o) Demokratik halk iktidarımız, enternasyonal proletaryanın ve halkın devrimci mücadelesine destek verecek, enternasyonal dayanışma içinde olacaktır.

p) Demokratik Halk devletimiz, hiçbir ülkenin işçilerine karışmayacak, hiçbir ülkenin de kendi işçilerimize karışmasına izin vermeyecektir.

r) İşçi sınıfı önderliğinde demokratik halk diktatörlüğü, sosyalizme geçmenin ön koşullarını hazırlayarak, kesintisiz olarak sosyalizme geçecek.

Proletaryanın ülkemiz özgülünde demokratik devrimde önüne koyduğu genel perspektifler bunlardır. Proletarya Partisi'nin asgari programı bu doğrultuda iken, kesintisiz olarak sosyalizme geçilecek ve sosyalizmin kuralları sosyalist devletin anayasası ile güvence altına alınacaktır. Bu da Proletarya Partisi'nin azami programıdır. Demokratik devrimden proletarya diktatörlüğüne geçilmesi, Proletarya Partisi'nin azami programı ile garanti altına alınacaktır.

Kaypakkaya'nın Not Defterinden

Kaypakkaya, düşman eline esir düştükten sonra üç ay Diyarbakır işkencehanesinde kalır. Düşmanın yoğun işkencesi karşısında granitten bir set olur ve düşmanı kendi

inde yener. Faşist Türk devletinin işkence uzmanları CIA kontrolünde KAYPAKKAYA'yı sorgulamalarına karşın O'nu yenemezler ve çözemazler.

O, işkencehanelerde komünizmi, TKP/ML'yi, devrimcileri ve halkı savunur. Düşmanı "en güçlü sandığı" yerde yenerken, onları her yönüyle teşhir etmeye devam eder.

İşkenceciler, KAYPAKKAYA'yı yoğun işkencelere rağmen üç ay yenemeyince, O'nu nasıl yok edeceklerinin planını yapmak için KAYPAKKAYA'yı bir hücreye atarlar. KAYPAKKAYA, hücresinde hemen kağıda kaleme sarılır. Marksizm-Leninizm-Maoizmin teorik sorunlarından, TKP/ML'nin teorik sorunlarına, Türkiye'nin Osmanlı'dan bu yana tarihi, demokratik devrimin programı vb. konularda not almaya başlar.

Yani, komünizmin heyulasını ideolojik-teorik olarak daha yükseklerle çekmek ve bu ilkeleri düşmanın mahkemelerinde savunmak ve geniş yığınlarla duyurmak için "savunma taslağı" hazırlamaya girişir. O, en küçük bir zaman dilimini dahi kaybetmek istemez. Zaman kaybı bir komünist önder için çok lükstür.

Ne var ki, düşman, KAYPAKKAYA gibi bir komünist beynin yaşamasını tehlikeli bulmuştur ve O'nu bir an önce yok etmenin telaşı ve aczi içindedir. KAYPAKKAYA yoldaş ise düşmana inat yazmaya devam eder.

Burada yayınladığımız "KAYPAKKAYA'nın not defteri"nden adlı yazılar, KAYPAKKAYA yoldaşın öldürülmeden önce kaleme aldığı son notlardır.

KAYPAKKAYA öldü ama düşünceleri yaşıyor

KAYPAKKAYA'nın notları asla yarım kalmadı, bugün o notların altları, KAYPAKKAYA'nın Marksist-Leninist-Maoist ilkelerini sınıf mücadelesi yaşamına geçiren TKP/ML tarafından doldurulmaya devam ediliyor ve de-

vam edecektir. Ta ki, sınıflar ortadan kalkana kadar, yani, komünist toplumun özgürlük bayrağının üstünde; “her-kesten yeteneğine göre, herkese gereksinimlerine göre” şı-arı yazıldığı güne kadar.

“SAVUNMA TASLAĞI”

- 1- Komünizm taslağı
- 2- Komünizm nedir?
- 3- Sosyalizm nedir? Proletarya ihtilali ve sosyalizmin inşası,
- 4- Türkiye’de devrimin karakteri
 - a) Osmanlı toplumu (feodal toplum)
 - b) Avrupa’da kapitalizmin doğuşu ve gelişmesi; (Fe-odal Osmanlı toplumunun yarı-sömürgeleşmesi)
 - c) Emperyalizm, yarı-sömürge, yarı-fedodal Osmanlı toplumu (1870’lerden-1908’e kadar)
 - d) 1908 Devrimi, özellikleri, sonucu
 - e) Balkan savaşları ve Birinci Dünya Savaşı
 - f) Ekim Devrimi ve Türkiye
 - g) Kurtuluş Savaşı, özellikleri, sonucu
 - h) 1920’lerden 1940’lara kadarki gelişmeler (aynı dö-nemde dünyadaki değişimler)
 - i) İkinci Dünya Savaşı ve Türkiye
 - j) 1945-1950
 - k) 1950 iktidar değişikliğinin anlamı, DP dönemi
 - l) 1960 askeri darbesi, MBK
 - m) Koalisyon hükümetleri
 - n) 1965-1969-1971 (12 Mart) AP iktidarı dönemi
 - o) 12 Mart sonrası gelişmeler
 - p) Türkiye’nin bugünkü yapısı (genel özet ve sonuç) (si-yasi iktisadi toplumsal yapı)
- İktisadi:** Yarı-sömürge, yarı-feodal
- Siyasi:** Yarı-bağımlı (ABD emp. Komp. B. Burj. ve top-

rak ağalarının askeri faşist dikt.)

Toplumsal: İşçiler, köylüler, şehir k-burjuvazisi, milli burjuvazi, komp. Büyük burjuvazi, toprak ağaları

Kültürel:

Askeri: Milli mesele

5- Bağımsız, demokratik, özgür ve mutlu bir Türkiye için; Demokratik Halk İhtilali

a) Demokratik Halk İhtilali’nin saflarında yer alacak sınıflar;

-Proletarya: Önder güç

-Köylülük: Temel güç

-Şehir küçük burjuvazisi: Güvenilir bir müttefik

-Orta burjuvazi: İstikrarsız bir müttefik

b) Demokratik halk ihtilalinin düşmanları

-Emperyalizm

-Komprador büyük burjuvazi

-Toprak ağaları

c) Demokratik halk ihtilalinin yolu: Karşı-devrimci şiddeti devrimci şiddetle alt etmek.

d) Demokratik halk ihtilali uzun ve çetin bir mücadele ile (halk savaşıyla) başarıya ulaşacaktır.

e) Halk savaşının stratejisi:

f) Halk savaşında üç stratejik aşama

g) Demokratik halk devletin programı

- Emperyalizmin, büyük burjuvazinin ve toprak ağalarının diktatörlüğünü yıkmak.

- Emperyalizmi kovmak

- Borçların iptali-

Anlaşmaların feshi-sermayenin müsadereci

- Komprador büyük burjuvazinin sermayesinin vs. mü-saderesi.

- Toprak ağalarının topraklarına el koymak, köylülere

parasız dağıtmak.

- Banka ve faiz-tefecî borçlarının iptali
- Milliyetlere ve dillere eşitlik, kendi kaderini tayin hakkı
- Kadınlara eşit statü
- Bütün din ve mezheplere eşitlik
- Artan oranlı vergi
- Herkese iş
- İşçi sınıfına demokratik haklar ve daha yüksek hayat seviyesi
- Çin Halk Cumhuriyeti ve Arnavutluk Halk Cumhuriyeti ile enternasyonal bağlar kurmak
- Kültürel ve askeri alanda emperyalizmin ve feodalizmin tasfiyesi

h) Demokratik halk devletinin perspektifi:

Sosyalizm ve Komünizm

6- TKP(M-L) TİKKO

- Doğuşu (şartları)
- Gelişmesi
- Eylemleri
- İdeolojisi-politikası-örgütlenmesi
- Niçin gizli örgüt?
- Gizlilik nedir? İllegalite nedir?
- Amaç?

7- Sonuç

I- Ekonomik koşullar

- a)** Arazinin coğrafi konumu
- b)** İklim
- c)** İşlenen arazinin durumu sulu-susuz verim durumu
- ç)** Kullanılan tarım ilaçları
- d)** Yerleşme yerlerinin seçiminde dikkat edilen hususlar
- e)** Tarımın özelliği (çiftlik anlayışı) hayvan vb.

f) Ticaret durumu (geçim kaynakları olarak)

g) Pazar durumu (iç, yakın ilçelerde vb.)

ğ) Endüstrileşmenin etkileri-makineleşme-insan işgücü

h) Mevsim farkının insan yaşamındaki etkileri

ı) Ekonomik yardımlaşma (imece vb.)

i) Geçime dayalı göç durumu

II- Toplumsal koşullar

1- Geçim kaynaklarına ve diğer etkenlere bağlı olarak sınıfsal yapı

2- Sınıflar arası ortak ölçü (kıstas) ilişkiler

3- Aileler arası ilişki ve aile nüfus durumu; evlenenler, ayrılma durumu

4- Ölüm, hastalıklar, sağlık koşulları

5- İşgücü değerlendirmesi

6- Kadın erkek durumu (ailede yönetim) kadının görevleri, erkeğin görevleri

7- Miras durumu

8- Çevrede gençlerden beklenen davranışlar, gençlerin yaşlılardan bekledikleri

9- Toprak ağaları, şeyhlik vb. durum

10- Zengin-fakir arasındaki yaşam farkı, anlayışları

11- Köylerin idaresinde etkili olma durumu: fakir, ağa, zengin vb.

12- Sınıfların devlet anlayışları. Devlettten bekledikleri ve aldıkları

13- İş sahibi olma eğilimi. Çalışmanın nasıl görüldüğü

III- Kültür koşulları

1- Okuyanlara karşı tutum

2- Okuma-yazma durumu: Kız-erkek

3- Çevredeki eğitim kurumları

4- Çevredeki eğitimin öğrenci ve velileri üzerindeki etkisi

- 5- Siyasi parti ve Atatürk'e karşı düşünceleri
- 6- Din ve mezhepleri; bunlara karşı tutum ve davranış-ları

7- Daha iyi bir düzen için istekleri

IV- Siyasal koşullar

- 1- Mevcut rejim anlayışları
 - 2- Politikacılar hakkındaki düşünceleri
 - 3- Parti çalışmaları vb. durumların etkileri
 - 4- Dış ilişkilerin etkileri
 - 5- Milliyet anlayışları
 - 6- Çevrede son zamanlarda meydana gelen devrimci eylemler ve etkileri
 - 7- Devrim anlayışları
 - 8- 1965 sonrasında çevreyi etkileyen devrimci şahıs, grup ve hareketler
- Sınıf mücadeleleri ve köylü kitlesinin bilinç seviyesi. Üretim dalları.

Sıkıyönetim dönemi

- 1) Muhtıra metni
- 2) Erim'in 23 Nisan konuşması (balyoz)
- 3) Birinci Erim hükümetinin programı (Reform ka-binesi)
- 4) "Reform" tasarıları
- 5) Sıkıyönetim bildirileri ve açıklamaları
- 6) İkinci Erim hükümeti programı (II. Erim Kabine-si)
- 7) Reformlar:
 - a) Asayiş reformu
 - b) Adli reformlar: Anayasa değişikliği (1961 Ana-yasası, Erim değişikliği) Güvenlik mahkemeleri
 - c) İktisadi reformlar
 - d) Mali reformlar

- 8) Melen hükümetinin programı (Melen Kabinesi)

9) Talu hükümeti programı

10) Sunay'ın partilere "tartışmayı kesin" ihtar

11) Önemli kanunlar (bu arada çıkmış olan)

1) Kurtul Altuğ'un kitabı

2) Nadir Nadi'nin kitabı: 27 Mayıs'tan 12 Mart'a

3) Yeni Ortam dergi ve gazeteleri (Ortam'dan iti-baren)

4) Askeri yargı usulleri kanunu

5) Sıkıyönetim kanunu

6) H.V. Velidedeoğlu-üç atlı

Savunmalar

1) THKO savunması

2) THKP-C savunması

3) DDKO savunması

4) TİP savunması

5) KDP savunması

6) Şafak savunması

7) İsmail Beşikçi'nin savunması

8) Dev-Genç savunması

9) TÖS savunması (Baykurt)

10) "Bitmeyen Savaş" (İttihat ve Terakki'den Cumhuri-yete) Halil Paşa'nın anıları (Genel dağıtım Boratav)

*Türk Ceza Kanunu

Faydalanılacak kaynaklar

1) Gotha ve Erfurt programının eleştirisi, K. Marks, F. Engels

2) Devlet ve İhtilal, V. İ. L.

3) Yeni Demokrasi, M.Z.

4) Seçme Eserler, M.Z.

5) Askeri Yazılar, M.Z.

6) Doğu'da Ulusal Kurtuluş Hareketleri, V.İ.L.

- 7) Marksizm ve Milli Mesele, J.S.
- 8) Ulusların Kendi Kaderlerini Tayin Hakkı, V.İ.L.
- 9) Emperyalizm, V.İ.L.
- 10) Almanya'da köylü savaşı, F.E.
- 11) SBKP(B) Parti Tarihi
- 12) Faşizme Karşı Birleşik Cephe, Dimitrov

Türkiye tarihi ile ilgili kitaplar

- 1) Şınurov'un kitabı
- 2) Avcıoğlu'nun kitabı
- 3) 200 yıldır neden bocalıyoruz? N. Berker
- 4) Kemalizm ideolojisi, Emin Türk Elçin
- 5) M. Akdağ'ın Osmanlı Tarihi kitabı, Celali İsyancı
- 6) Türkiye'de işçi hareketleri
- 7) Türkiye'de köylü hareketleriyle ilgili kitap bulunacak
- 8) 1908-Birinci Dünya Savaşı
- 9) Birinci Dünya Savaşı yılları
- 10) Kurtuluş Savaşı yılları, Söylev
- 11) Kurtuluş Savaşı sonrası-II. Dünya Savaşı arası
- 12) II. Dünya Savaşı yılları
- 13) Savaş sonrası-1950
- 14) 1950-1960
- 15) 27 Mayıs...

Son sözü, gene Komünist Önder İbrahim Kaypakka-
ya'ya bırakıyoruz;

***“Eğer bir komünist hareketin taşıması gereken nitelik-
lere sahip olur ve bunları sürekli korursak, hareketimizin
hızla büyüüp gelişeceğine, halk kitleleri arasında dal bu-
dak salıp kökleşeceğine derinden inanıyoruz. Çünkü halk
tava gelmiş toprak gibidir, bizler de sağlam ve yeşermeye
hazır tohumlar olmalıyız.”*** (KAYPAKKAYA, Seçme Yazı-

lar-1, sf. 209, Umut Yayımcılık)

Dipnotlar

- 1- «Kaypakka, Seçme Yazılar sf.167 Umut Yayımcılık
- 2- Lenin, “Hegel’in Mantık Biliminin Özeti” Akt. Mao. Cilt 1, sf.393
- 3- Mao, C.1, sf.393, Kaynak Yay.
- 4- KAYPAKKAYA age, sf.414-415
- 5- Lenin, NeYapmalı, sf.30, Sol Yay.
- 6- Engels, Köylüler Savaşı, sf. 27, Sol Yay.
- 7- Lenin, Proletarya Devrimi ve Dönem Kautsky
- 8- Lenin SE, C.11, sf.71, «nter Yay.
- 9- KAYPAKKAYA, age, sf.430-431
- 10- Engels, L. Feuerbach ve Klasik Alman Felsefesinin Sonu, sf.28, Sol Yay.
- 11- Lenin'den aktaran Stalin, Leninizmin Sorunlar, sf.24, Sol Yay.
- 12- Stalin, Leninizmin Sorunlar, sf.24, Sol Yay.
- 13- Lenin, “Taktik Üzerine Mektuplar”, Marks-Engels-Marksizm, sf. 389.
- 14- Lenin, SE, C. 7, sf. 15-16 «nter yay.
- 15- Lenin age, sf. 19, açl
- 16- KAYPAKKAYA, age, sf.172-173, açK
- 17- KAYPAKKAYA age, sf.171-172 açK
- 18- Lenin, age, sf. 21, abç
- 19- M. Çayan, Kesintisiz Devrim, sf. 134-135, Devrimci Sol yay.
- 20- KAYPAKKAYA, age, sf. 154-155
- 21- KAYPAKKAYA, age, sf. 187-188, açK
- 22- KAYPAKKAYA, age, sf. 188-189
- 23- M. Çayan, age, sf. 134
- 24- THKP-C'nin Doğuşu ve İlk Eylemleri, “Çayan'ın mahkeme ifadesi”, sf. 68
- 25- Age, sf. 69
- 26- Age, sf. 72
- 27- Age, sf.73-74
- 28- Age, sf. 75
- 29- Devrimci Sol Mart'98, sy. 10, sf. 9 –DHKP-C yayınları-
- 30- Türkiye Devriminin Yolu, sf. 21, aktr. Komünist sy. 6, yıl 1979
- 31- THKO Savunması, sf. 521, aktaran Komünist, sy.6
- 32- TDY, aktaran, Komünist sy.6
- 33- Deniz Gezmiş, THKO Savunması, sf. 322, aktaran Komünist sy. 6

- 34- KAYPAKKAYA, age, sf. 95
- 35- KAYPAKKAYA, age, sf. 273 açK
- 36- Kaypakaya, age, sf. 74
- 37- KAYPAKKAYA, age, sf. 77, açK
- 38- KAYPAKKAYA, age, sf. 370, açK
- 39- KAYPAKKAYA, age, sf. 71, açK
- 40- KAYPAKKAYA, age, sf. 72-73
- 41- KAYPAKKAYA, age, sf. 388-389
- 42- KAYPAKKAYA, age, sf. 386-387, açK
- 43- Lenin, Devlet ve İhtilal sf. 61
- 44- KAYPAKKAYA, age, sf. 181
- 45- KAYPAKKAYA, age, sf. 179
- 46- KAYPAKKAYA, age, sf. 179-180, açK
- 47- KAYPAKKAYA, age, sf. 203-204, açK
- 48- KAYPAKKAYA, age, sf. 204-205
- 49- KAYPAKKAYA, age, sf. 216
- 50- KAYPAKKAYA, age, sf. 222, abç
- 51- KAYPAKKAYA, age, sf. 230
- 52- KAYPAKKAYA, age, sf. 233
- 53- KAYPAKKAYA, age, sf. 233-234, açK
- 54- KAYPAKKAYA, age, sf. 252
- 55- KAYPAKKAYA, age, sf. 263-264, açK
- 56- KAYPAKKAYA, age, sf. 272, açK
- 57- KAYPAKKAYA, age, sf. 109
- 58- KAYPAKKAYA, age, sf. 110
- 59- KAYPAKKAYA, age, sf. 111, açK
- 60- KAYPAKKAYA, age, sf. 113, açK